

Vergaderjaar 2014–2015

34 000 XV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2015

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2015 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2015. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2015.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2015 vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de begrotingstoelichting).

Wetsartikel 2

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de baten en lasten en de kapitaaluitgaven en -ontvangsten van het Agentschap SZW voor het jaar 2015 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden toegelicht in onderdeel B (de begrotingstoelichting) van deze memorie van toelichting en wel in de paragraaf inzake de agentschappen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher

B. BEGROTINGSTOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

	blz.
A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ BEGROTINGS- WETSVOORSTEL	1
B. BEGROTINGSTOELICHTING	2
1. Leeswijzer	3
2. Het beleid	6
2.1 Beleidsagenda	6
2.2 Beleidsartikelen	31
Artikel 1 Arbeidsmarkt	31
Artikel 2 Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorzie- ning inclusief aanpak jeugdwerkloosheid	39
Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid	55
Artikel 4 Jonggehandicapten	63
Artikel 5 Werkloosheid inclusief aanpak ouderenwerk- loosheid	68
Artikel 6 Ziekte en zwangerschap	74
Artikel 7 Kinderopvang	80
Artikel 8 Oudedagsvoorziening	85
Artikel 9 Nabestaanden	94
Artikel 10 Tegemoetkoming ouders	99
Artikel 11 Uitvoeringskosten	104
Artikel 12 Rijksbijdragen	107
Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang	110
2.3 Niet-beleidsartikelen	115
Artikel 96 Apparaatsuitgaven kerndepartement	115
Artikel 97 Aflopende regelingen	119
Artikel 98 Algemeen	120
Artikel 99 Nominaal en onvoorzien	122
3. Agentschappen	123
4. Bijlagen	129
Bijlage 1 SZA-kader inclusief verdiepingshoofdstuk	129
Bijlage 2 Sociale fondsen SZW	154
Bijlage 3 Koopkracht, specifieke inkomenseffecten en stapelingeffecten specifieke groepen	158
Bijlage 4 ZBO's en RWT's	174
Bijlage 5 Moties en toezeggingen	175
Bijlage 6 Subsidieoverzicht	206
Bijlage 7 Evaluatie- en overig onderzoek	208
Bijlage 8 Horizontale overzichtconstructie integratiebe- leid etnische minderheden	211
Bijlage 9 Lijst met afkortingen	213

HOOFDSTUK 1: LEESWIJZER

Inleiding

In de begroting wordt verwezen naar beleids- of Kamerstukken. Net als in voorgaande jaren zijn deze beleidsstukken via de internetsite www.rijksbegroting.nl te raadplegen.

Opbouw begroting

De begroting van SZW is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken:

2.1 Beleidsagenda

In de beleidsagenda worden de hoofdlijnen van het beleid van SZW in de huidige kabinetsperiode beschreven. Daarnaast wordt ingegaan op de budgettaire ontwikkelingen in het SZA-kader en zijn de meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen en het overzicht garanties opgenomen.

2.2 Beleidsartikelen

De beleidsdoelstellingen van SZW zijn in afzonderlijke beleidsartikelen opgenomen. De begroting van SZW bestaat uit 13 beleidsartikelen. Alle beleidsartikelen hebben dezelfde opbouw. Allereerst wordt de algemene doelstelling en de rol en verantwoordelijkheid van de Minister toegelicht. Daarna komen de beleidswijzigingen 2015 aan de orde. Vervolgens worden de budgettaire gevolgen van beleid in tabelvorm vermeld. In zes van de dertien artikelen is naast begrotingsuitgaven sprake van premiegefinancierde uitgaven, welke eveneens in tabelvorm worden weergegeven. Ten slotte wordt in elk artikel een toelichting gegeven op de financiële instrumenten. Hierbij wordt gefocust op:

- het doel van het financiële instrument;
- wie ervoor in aanmerking komen;
- de financiële regeling;
- de budgettaire ontwikkeling;
- de beleidsrelevante kerncijfers.

De begrotingsuitgaven en premiegefinancierde uitgaven luiden in constante prijzen. In de Miljoenennota 2015 is een voorziening gecreëerd voor de loon- en prijsbijstellingen op alle begrotingshoofdstukken. De hiervoor gereserveerde middelen worden via de eerste supplettoire wetten 2015 naar de departementale begrotingen overgeboekt. Bij de premiegefinancierde uitgaven wordt het effect van deze loon- en prijsstijging op een afzonderlijke regel «nominaal» in de tabellen van deze begroting opgenomen.

2.3. Niet-beleidsartikelen

De begroting van SZW bevat vier niet-beleidsartikelen. Deze artikelen bevatten de middelen die niet rechtstreeks aan een beleidsdoelstelling kunnen worden gekoppeld.

3. Baten-lastenagentschappen

Onder het ministerie valt één baten-lastenagentschap, namelijk het Agentschap SZW. Van dit agentschap is een technische paragraaf opgenomen die bestaat uit een meerjarige begroting en een overzicht van indicatoren, met bij elk onderdeel een toelichting.

Het baten-lastenagentschap Inspectie Werk en Inkomen (IWI) is per 1 januari 2014 opgeheven. Het opheffingsbesluit is onlangs gepubliceerd¹. De werkzaamheden van IWI worden voortgezet door de Inspectie SZW.

4. Bijlagen

De begroting van SZW bevat negen bijlagen.

¹ Staatscourant, nr. 23801, 25 augustus 2014.

Verantwoord Begroten

Op 20 april 2011 is de aanpassing van de presentatie van de Rijksbegroting onder de naam «Verantwoord Begroten» in de Tweede Kamer behandeld². De nieuwe presentatie geeft meer inzicht in de financiële informatie, de rol en verantwoordelijkheid van de Minister en laat een duidelijke splitsing tussen apparaat en programma zien. In deze begroting zijn alle begrotingsartikelen ingevuld volgens de nieuwe voorschriften, inclusief de aanpassing van de tabel Budgettaire gevolgen van beleid.

Begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde regelingen en SZA-kader

De Minister van SZW is beleidsverantwoordelijk voor de begrotingsgefinancierde regelingen zoals opgenomen in deze begroting. Hij is daarnaast ook beleidsverantwoordelijk voor een aantal regelingen die niet begrotings- maar (grotendeels) premiegefinancierd zijn. In de begrotingen en de jaarverslagen van het Ministerie van SZW wordt daarom gerapporteerd over zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde regelingen. In de beleidsartikelen waar premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten voorkomen zijn deze opgenomen in een afzonderlijke budgettaire tabel. In de beleidsagenda en in de bijlage SZA-kader inclusief verdiepingshoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkeling van het totaal van deze uitgaven. De beleidsagenda is hierdoor enkele pagina's langer dan de norm die de Rijksbegrotingsvoorschriften hieraan stelt.

Groeiparaagraaf

De huidige begroting kent enkele wijzigingen ten opzichte van de vorige begroting:

- de (toelichting op de) algemene doelstelling van enkele artikelen is aangepast waar de voortgang van het wetgevingsproces daar aanleiding toe heeft gegeven;
- de aansluitingstabellen en het verdiepingshoofdstuk zijn geïntegreerd in de nieuwe bijlage «SZA-kader inclusief verdiepingshoofdstuk», waarin ook de ontwikkeling van het SZA-kader wordt beschreven.

Rol en verantwoordelijkheid: taakverdeling Minister en Staatssecretaris

In de Comptabiliteitswet (CW) is in artikel 19 geregeld dat de Minister verantwoordelijk is voor het beheer van de begroting(en) van een ministerie. Daarom wordt de begrotingswet ook ondertekend door de Minister. Dit komt in de beleidsartikelen tot uitdrukking onder het kopje «Rol en verantwoordelijkheid». De Staatssecretaris wordt hier niet genoemd. Het begrip Staatsecretaris komt in de CW niet voor. De verhouding tussen Minister en Staatssecretaris is in de Grondwet (artikel 46) geregeld. De Staatssecretaris wordt belast met een deel van de taken van de Minister. Minister en Staatssecretaris verdelen de taken onderling op aanwijzing van de Minister. Voor SZW betekent dit dat de Staatssecretaris verantwoordelijk is voor een groot aantal beleidsinstrumenten die in de begroting zijn opgenomen, zoals in de beleidsartikelen 2 (o.a. BUIG, Participatiewet, Wsw), 4 (Wajong), 8 (AOW, pensioenbeleid), 9 (Anw) en 11 (uitvoeringskosten SVB). Dit ongeacht het feit dat de verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris in de beleidsartikelen niet expliciet bij «Rol en verantwoordelijkheid» wordt vermeld.

Kerncijfers handhaving

Op het terrein van de handhaving wordt thematisch verantwoord. Er zijn kerncijfers vastgesteld voor preventie (gepercipieerde detectiekans en kennis van de verplichtingen), opsporing (aantal geconstateerde overtredingen en het totaal benadelingbedrag) en terugvordering (incassoratio). De uitkomst van de kerncijfers op het gebied van preventie volgen uit onderzoek. Dit onderzoek heeft voor het eerst eind 2012 plaatsgevonden (nulmeting). Vanwege de verplichting het onderzoek Europees aan te besteden volgt eind 2014 de vervolgmeting. De resultaten daarvan

² Tweede Kamer, 31 865, nr. 26.

worden in het jaarverslag 2014 opgenomen. In voorliggende begroting zijn voor het eerst cijfers over het terugvorderen van ten onrechte betaalde uitkeringen en opgelegde boetes, ontstaan onder de nieuwe fraudewet, opgenomen. Aan de hand van een representatieve steekproef van fraudevorderingen en boetes die in 2013 zijn ontstaan, wordt gedurende 5 jaren gevolgd welk deel van die uitstaande vorderingen daadwerkelijk wordt geïnd. Om tot een incassoratio te komen worden deze steekproefuitkomsten geëxtrapoleerd naar alle fraudevorderingen ontstaan in 2013. De in deze begroting opgenomen incassoratio's zijn nog relatief laag, omdat veel fraudevorderingen niet in het jaar van ontstaan kunnen worden geïnd. Deze incassoratio's zijn vanwege het volgen van jaarcohorten niet vergelijkbaar met de incassoratio's die tot en met 2012 in de begroting werden gepresenteerd.

Budgetflexibiliteit

Zoals voorgeschreven wordt in de budgettaire tabellen vermeld welk percentage van de voor het jaar 2015 geraamde uitgaven juridisch verplicht is. In de meeste beleidsartikelen is dit percentage (nagenoeg) 100, aangezien de uitgaven vrijwel volledig voortvloeien uit wet- en regelgeving. Per instrument wordt dit percentage vervolgens nader toegelicht. Het deel van de uitgaven dat niet juridisch is verplicht is veelal op andere wijze verplicht (bijvoorbeeld bestuurlijk gebonden op basis van een convenant). Dit wordt in de beleidsartikelen niet nader aangeduid.

Motie Schouw

In juni 2011 is de motie Schouw ingediend en aangenomen. Deze motie zorgt er voor dat de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Raad op grond van de nationale hervormingsprogramma's een eigenstandige plaats krijgen in de departementale begrotingen. In de beleidsagenda wordt ingegaan op de uitwerking van de aanbevelingen.

HOOFDSTUK 2: HET BELEID

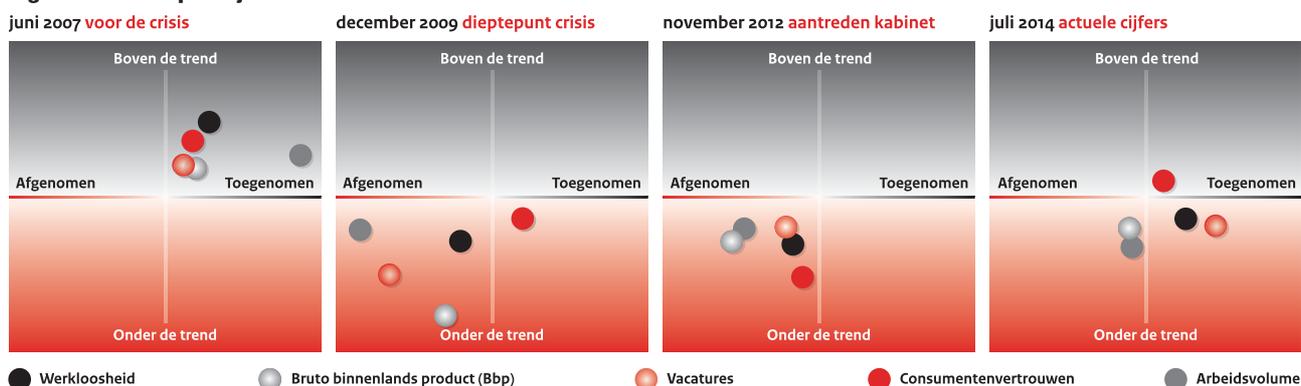
2.1 BELEIDSAGENDA

2.1.1 BELEIDSPRIORITEITEN

2.1.1.1 Inleiding

Na de zwaarste economische crisis sinds de Grote Depressie lijkt 2014 het jaar van de omslag te worden. Zo neemt het aantal vacatures toe, is het consumentenvertrouwen gestegen en lijkt de werkloosheid te stabiliseren. Figuur 1 geeft dit beeld goed weer. Er is een positieve toename zichtbaar in de voorlopende conjunctuurindicatoren en ook de overige indicatoren komen uit het rood. Volgens het CPB groeit de economie in 2014 beperkt en zet die groei in 2015 naar verwachting door.

Figuur 1. Verloop conjunctuurindicatoren

Op de verticale as is weergegeven of de indicatoren positiever of negatiever dan de langjarige trend presteren.
Op de horizontale as is weergegeven of dit in toe- of afnemende mate het geval is.

Bron: SZW bewerking op basis van gegevens CBS conjunctuurklok juli 2014

Figuur 1 laat ook zien waar we vandaan komen. Waar indicatoren, zoals werkloosheid en het BBP, zich voor de crisis nog in het kwadrant rechts-boven bevonden, is twee jaar later goed zichtbaar dat de crisis hard had toegeslagen. In 2007 presteerden ze bovengemiddeld goed en namen toe, maar in 2009 bevonden de meeste indicatoren zich in het tegenovergestelde kwadrant: dalend en benedengemiddeld. Zo was de werkloosheid verslechterd en het aantal vacatures hard gedaald. Ook bij het aantreden van het kabinet in november 2012 stonden vrijwel alle economische signalen nog op rood en was het dieptepunt van de crisis nog niet bereikt. De laatste afbeelding laat zien dat de indicatoren zich nu weer in de richting van voor de crisis bewegen.

Sterker uit de crisis komen was de eerste prioriteit van het kabinet. Daarbij hoort het op een sociale manier op orde brengen van de overheidsfinanciën. Maar om sterker uit de crisis te komen zijn ook structurele hervormingen nodig die de arbeidsmarkt toekomstbestendig maken. Het gaat om hervormingen die mensen met een beperking meer kansen bieden op de arbeidsmarkt, die de positie van flexwerkers verbeteren en werkzekerheid boven baanzekerheid stellen. Het gaat daarnaast om hervormingen die het pensioenstelsel transparanter en stabiel maken en het stelsel van kindregelingen vereenvoudigen, zodat ouders de financiële gevolgen van hun keuzes bij het combineren van arbeid en zorg beter kunnen overzien. Bij het realiseren van de noodzakelijke hervormingen en het op orde brengen van het huishoudboekje heeft het kabinet steeds oog

gehad voor een eerlijke verdeling van de pijn. De lasten worden daarbij eerlijk verdeeld en de collectieve voorzieningen worden zo ingericht dat ze ook voor latere generaties toegankelijk blijven.

Er mogen dan steeds meer seinen op groen staan, op dit moment ervaren veel Nederlanders het economisch herstel nog niet. Zij ervaren dat niet in hun portemonnee, niet in hun baankansen en niet in hun toekomstperspectief. De gemiddelde koopkracht is sinds 2010 gedaald, de werkloosheid bereikte in 2014 een recordhoogte van ruim 7% en het economisch herstel is nog fragiel. Recente internationale ontwikkelingen laten zien dat onze welvaart en groei afhankelijk zijn van internationale stabiliteit.

Het leeuwendeel van de hervormingen voor deze kabinetsperiode is inmiddels in gang gezet. Daarmee is een basis gelegd om het kerende economische tijt optimaal te benutten zodat mensen het verschil kunnen gaan merken met de afgelopen jaren, bijvoorbeeld doordat zij weer werk kunnen vinden. Maar dat gaat niet zonder slag of stoot. Zowel de bestrijding van de werkloosheid als het streven naar een inclusieve samenleving met aandacht voor goed werk, integratie en armoedebestrijding, vergen de volle inzet van het kabinet. De prioriteiten volgen drie lijnen die in paragraaf 2.1.1.2 worden uitgediept.

Ten eerste kunnen de beoogde effecten van de hervormingen alleen tot volle wasdom komen als ze zorgvuldig worden geïmplementeerd. Hier liggen dan ook de prioriteit en aandacht in 2015. Het kabinet heeft een vanzelfsprekende rol bij de implementatie, maar het is vooral van belang dat de hele samenleving ermee aan de slag gaat: van uitvoeringsorganisaties tot sociale partners, en van regionale partijen tot burgers. Alleen dan zullen de hervormingen leiden tot een activerend en toekomstbestendig stelsel van sociale zekerheid.

Ten tweede is er extra inzet nodig om te zorgen dat de economie daadwerkelijk uit de crisis komt en het herstel zich vertaalt in banen en koopkrachtverbetering voor iedereen. De lichtpuntjes betekenen niet dat de aantrekkende economie al een feit is. Bovendien loopt herstel op de arbeidsmarkt altijd achter op het economisch herstel. Het kabinet maakt zich zorgen over de mensen die nu aan de kant blijven staan, ontmoedigd raken en arbeidsritme en vaardigheden dreigen te verliezen. De uitdaging voor de komende jaren is om hen perspectief te bieden.

Ten derde betekent economische groei niet dat alle problemen als sneeuw voor de zon verdwijnen. Herstel komt niet voor iedereen, en niet voor iedereen op hetzelfde moment. Ook bij economisch herstel blijven verdelingsvraagstukken spelen en blijft armoedebestrijding noodzakelijk. Innovatie creëert banen maar laat op andere plekken banen verdwijnen. Migratie is een verrijking voor de samenleving, maar kan tot verdringing en integratieproblematiek leiden wanneer deze niet in goede banen wordt geleid. De omgang met diversiteit tussen en binnen groepen in de samenleving vraagt blijvend aandacht. Ook blijft het nodig te zorgen voor *goed* werk: werk onder eerlijke voorwaarden, werk met perspectief en werk dat veilig en gezond is. Steeds meer mensen werken langer door en combineren arbeid en zorg. Werk moet blijven aansluiten bij het leven van mensen in een veranderende samenleving. Het kabinet gaat met deze uitdagingen aan de slag om te komen tot een inclusieve samenleving.

Tot slot gaat de beleidsagenda in paragraaf 2.1.1.3 in op drie onderwerpen die te maken hebben met toekomstige ontwikkelingen: robotisering, de sterke toename van het aantal zelfstandigen zonder personeel en de houdbaarheid van het pensioenstelsel. Hoewel deze ontwikkelingen met veel onzekerheid zijn omgeven, anticipeert het kabinet op de mogelijke gevolgen voor de samenleving.

Met de ingezette hervormingen als basis, een stevig crisisbeleid en ondersteund door gunstige economische signalen, zet het kabinet komende jaren koers richting een economie die werkt.

2.1.1.2 Toekomstagenda: kernthema's/-boodschappen

Hervormingen hun werk laten doen

Het kabinet heeft zich ambitieuze doelen gesteld om Nederland sterker uit de crisis te laten komen. Maar het stond daarbij niet alleen. Het kabinet heeft bewust breed draagvlak binnen de politiek en samenleving gezocht en gevonden bij partijen die dezelfde verantwoordelijkheid voelden. Samen met sociale partners is in 2013 het sociaal akkoord gesloten. In 2014 is de uitwerking van dit akkoord in een aantal grote wetten met brede steun in zowel Tweede als Eerste Kamer aangenomen. Het kabinet is dankbaar voor deze steun en de gedeelde beleving dat deze wetten noodzakelijk zijn voor duurzaam economisch herstel en de opgave om het huishoudboekje van de overheid op orde te krijgen. De wetten leiden tot belangrijke hervormingen en decentralisaties die ertoe bijdragen dat iedereen een kans op goed werk krijgt en een eerlijk, toekomstbestendig stelsel van sociale zekerheid in stand kan blijven. De hervormingen sluiten aan bij de landenspecifieke aanbevelingen van de Europese Raad ten aanzien van het pensioenstelsel en het verhogen van de arbeidsparticipatie.

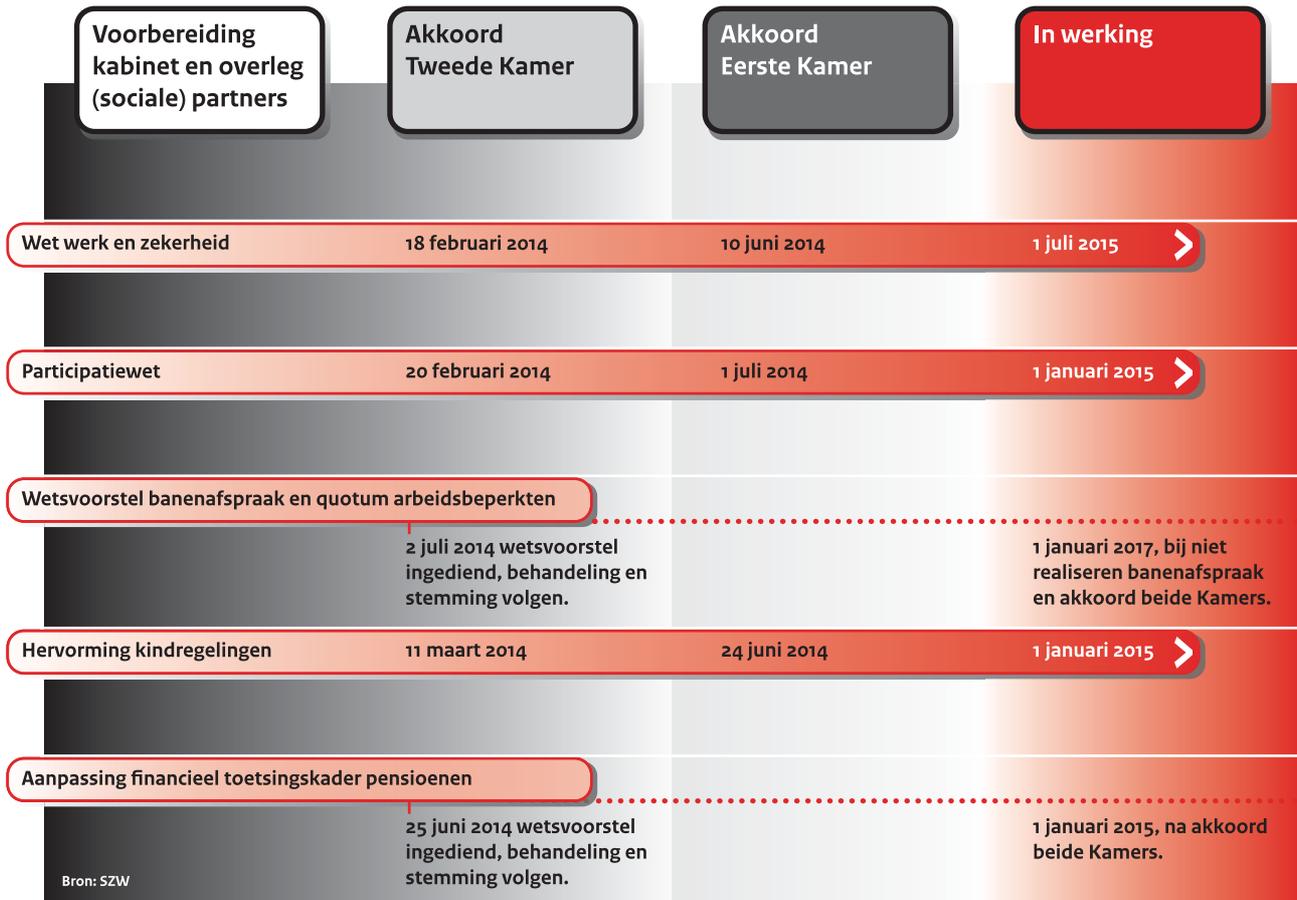
Implementatie

De absolute prioriteit voor 2015 ligt bij het in werking laten treden van de hervormingen. Na de in het oog springende wetgevingstrajecten volgt een intensief proces om alle lagere regelgeving uit te werken en tijdig af te ronden. Alleen na een succesvolle implementatie kunnen de hervormingen hun beoogde werk doen. Ook hier staat het kabinet er niet alleen voor. Er is een belangrijke rol weggelegd voor de zelfstandig bestuursorganen (ZBO's) en sociale partners. Bijzondere aandacht is er voor regionale partijen zoals gemeenten, die met de decentralisaties veel meer ruimte en verantwoordelijkheid krijgen voor eigen beleid. Binnen de nieuwe kaders moeten de beoogde veranderingen gezamenlijk worden gerealiseerd. Een goed voorbeeld is de Participatiewet waarvoor veel partijen samenwerken om deze complexe hervorming tot een succes te maken (zie het tekstkader).

Uitvoering

Het kabinet realiseert zich dat de uitvoerbaarheid van de hervormingen extra aandacht verdient. De uitvoering van deze hervormingen vraagt veel van onder meer UWV, SVB, Inspectie SZW en gemeenten. Het Ministerie van SZW is daarom steeds in overleg met uitvoerders en andere belanghebbenden over de werking in de praktijk en over de uitwerking in lagere regelgeving. Het proces van uitvoeringstoetsen, dat is bedoeld om na te gaan wat de gevolgen van de veranderingen betekenen voor de uitvoering, is hiervoor een belangrijk instrument. Daarnaast zal veel worden geïnvesteerd in goede communicatie en voorlichting over de nieuwe beleidslijnen. Dit gebeurt in samenspraak en samen met uitvoerders en sociale partners.

Figuur 2. Stand van zaken hervormingen

Wet werk en zekerheid

In 2014 is de Wet werk en zekerheid (Wwz)³ aangenomen (zie ook beleidsartikelen 1 en 5). De wet bevat een aantal belangrijke en noodzakelijke hervormingen. De wijziging van het flexrecht herstelt de balans tussen de bescherming van flexibele en vaste contracten van werknemers en pakt tegelijkertijd oneigenlijke flexconstructies aan. Ook bevordert de wet de doorstroom van flexibele naar vaste contracten. De aanpassingen van het ontslagrecht maken het stelsel eerlijker, sneller en eenvoudiger. De introductie van de transitievergoeding maakt ontslag bovendien minder kostbaar voor werkgevers en richt de aandacht meer op het vinden van een nieuwe baan. De Wwz draagt bij aan het structureel op orde brengen van de overheidsfinanciën door de WW activerender te maken.

In 2015 wordt een belangrijk deel van de maatregelen uit de Wwz van kracht. Op dit moment wordt de benodigde lagere regelgeving nader uitgewerkt. Nu de wet is aangenomen, is voorlichting aan de doelgroepen over de gevolgen van de wet van groot belang. Hiervoor werkt het Ministerie van SZW samen met sociale partners. De inzet van het kabinet en de sociale partners is om werkloosheid zo veel mogelijk te voorkomen en – als dat niet lukt – werklozen zo snel mogelijk weer aan de slag te laten gaan. De Wwz ondersteunt dit en sociale partners zullen zich hier ook meer voor gaan inspannen via aandacht voor duurzame inzetbaarheid en (intersectorale) van-werk-naar-werk trajecten. Het kabinet heeft aan het

³ Stb. 2014, nr. 216.

Participatiewet en het wetsvoorstel
banenafspraken en quotum
arbeidsbeperkten

parlement toegezegd dat de effecten van de Wwz nauwgezet worden gemonitord.

Met de invoering van de Participatiewet⁴ per 1 januari 2015 worden bestaande regelingen (WWB, Wsw en een deel van de Wajong) ondergebracht in één regeling (zie ook beleidsartikelen 2 en 4). In combinatie met de afspraak uit het sociaal akkoord om vanaf 2014 tot 2026 125.000 extra banen te scheppen voor mensen met een arbeidsbeperking, worden zo voor deze mensen meer kansen geschapen om te participeren op de arbeidsmarkt. Om deze afspraak te realiseren, ontwikkelt het kabinet samen met VNO-NCW en AWWN businesscases die laten zien hoe het economisch rendabel is om mensen uit deze doelgroep aan de slag te helpen. Het kabinet stimuleert verder dat bedrijven vacatures aanpassen aan het vermogen van mensen.

Als de vrijwillige banenafspraken tussen werkgevers en werknemers niet wordt gehaald, is afgesproken dat na overleg met sociale partners en gemeenten een wettelijk quotum kan worden ingevoerd. De banenafspraken en het wettelijk quotum zijn uitgewerkt in het Wetsvoorstel banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten, dat op 2 juli 2014 bij de Tweede Kamer is ingediend⁵.

De Participatiewet staat niet op zichzelf. In het sociaal domein vinden de komende jaren drie grote decentralisaties plaats op de terreinen van werk, jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Om de samenhang tussen deze decentralisaties te benadrukken, werken de betrokken departementen (BZK, VWS, SZW en VenJ) al sinds de start van deze kabinetsperiode nauw samen. Onder coördinatie van de Minister van BZK zijn afspraken gemaakt over onder meer gezamenlijke monitoring, ontschotting van middelen en informatievoorziening. Ook in de communicatie naar gemeenten wordt eendrachtig opgetreden, onder meer door het organiseren van gezamenlijke bijeenkomsten waarop alle betrokken departementen de gemeenten voorlichten. De inspanningen zijn erop gericht om gemeenten in staat te stellen maatwerk te leveren voor burgers die dat nodig hebben. Het uitgangspunt bij hulp is dan ook één gezin, één plan, één regisseur. Gemeenten werken aan een nieuwe aanpak om op integrale wijze problemen te signaleren en aan te pakken, bijvoorbeeld door middel van sociale wijkteams. De implementatie van de Participatiewet wordt in het tekstkader nader toegelicht.

Implementatie Participatiewet en banenafspraken: wie doet wat?

De Programmaraad

De Programmaraad is een samenwerking tussen VNG, UWV, Divosa en Cedris. De Programmaraad ondersteunt gemeenten en arbeidsmarktregio's zodat gemeenten op 1 januari 2015 klaar zijn om de nieuwe doelgroep te ontvangen. De Programmaraad houdt zicht op de voortgang in de arbeidsmarktregio's, om tijdig en gericht in te kunnen springen als er vragen of knelpunten zijn. De Programmaraad doet dit door het organiseren van bijeenkomsten, het maken van handreikingen en het beantwoorden van vragen. Hij betreft tevens de Landelijke Cliëntenraad bij de voorbereiding en implementatie. SZW ondersteunt de Programmaraad daarbij financieel.

⁴ Stb. 2014, nr. 271.

⁵ Tweede Kamer, 33 981, nr. 3.

Inrichting werkbedrijven met betrokkenheid Werkkamer

De 35 arbeidsmarktregio's hebben een belangrijke rol om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. In elke arbeidsmarktregio wordt een regionaal Werkbedrijf ingericht. Deze regionale Werkbedrijven zijn wettelijk verankerd in de Participatiewet.

Gemeenten hebben de lead bij de regionale Werkbedrijven. Werkgevers- en werknemersorganisaties nemen deel aan het bestuur. De Werkbedrijven spelen een belangrijke rol bij de werkgeversdienstverlening en het plaatsen van mensen op de extra banen uit de banenafpraak die de sociale partners met het kabinet hebben gemaakt. Bovendien betrekken gemeenten de regionale Werkbedrijven bij het organiseren van beschut werk. De Werkbedrijven «ontzorgen» werkgevers die mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen. In de Werkkamer, het overleg tussen de VNG en de Stichting van de Arbeid, werken gemeenten en sociale partners dit verder uit. Ook UWV en SZW nemen deel aan dit overleg.

VNG, Divosa en Cedris ondersteunen gemeenten bij kwaliteit en professionaliteit

Kwaliteit en professionaliteit van de gemeentelijke uitvoeringspraktijk zijn essentieel voor een goede uitvoering van de Participatiewet. Gemeenten zijn hiervoor primair verantwoordelijk en krijgen ondersteuning van koepelorganisaties als VNG, Divosa en Cedris. UWV heeft enkele wettelijke taken in het kader van beoordelingen en is daarom een partner voor gemeenten. Ook in het kader van kennisoverdracht staat UWV in contact met gemeenten. Thema's zijn onder meer het bevorderen van methodisch werken, transparantie en uitwisseling. Centraal staat de vakkundigheid van uitvoerenden als klantmanagers, consultants en werkcoaches. SZW ondersteunt het bevorderen van vakkundigheid financieel. Onderdeel van de verbetering van de uitvoeringspraktijk is het verkrijgen en verspreiden van informatie over wat werkt en wat niet werkt. Om die kennis te vergaren, start in 2015 een meerjarenprogramma met als kernvraag welke re-integratie-instrumenten in de praktijk effectief zijn en voor wie. Deze kennis wordt op systematische wijze verzameld en op handzame wijze aan de uitvoering in het veld beschikbaar gesteld.

Hervorming kindregelingen

Bij de Wet hervorming kindregelingen⁶ gaat het om een vereenvoudiging en versoering van het stelsel (zie ook beleidsartikel 10). Het nu nog complexe stelsel om ouders te ondersteunen wordt teruggebracht van 10 naar 4 financiële regelingen. De vereenvoudiging maakt het stelsel rechtvaardiger en begrijpelijker, waardoor ouders de financiële gevolgen van keuzes bij het combineren van arbeid en zorg beter kunnen overzien. De inkomensondersteuning voor alleenstaande ouders in de bijstand en werkende alleenstaande ouders wordt geharmoniseerd. Dit lost de armoedeval voor alleenstaande ouders in de bijstand op en maakt het voor hen lonend om te gaan werken. Daarnaast levert ook deze hervorming een bijdrage aan het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Het brede scala aan regelingen dat de hervorming omvat, maakt dat bij de implementatie ook veel uitvoerders betrokken zijn. Het gaat hierbij om gemeenten, SVB, UWV, DUO, Belastingdienst en Belastingdienst/Toeslagen. Het kabinet ondersteunt deze uitvoerende instanties door de veranderingen als gevolg van de hervorming van de kindregelingen voor hen inzichtelijk te maken. Dat gebeurt ook voor

⁶ Stb. 2014, nr. 227.

burgers. Via www.rijksoverheid.nl/kindregelingen worden de gevolgen voor hen duidelijk gemaakt. Hiermee is in 2014 begonnen en in 2015 wordt dit voortgezet.

Financieel toetsingskader pensioen

Op 25 juni 2014 is het wetsvoorstel aanpassing financieel toetsingskader (FTK)⁷ bij de Tweede Kamer ingediend (zie ook beleidsartikel 8). De beoogde inwerkingtreding is voor de meeste onderdelen 1 januari 2015. Het opgebouwde pensioenvermogen wordt beter geborgd doordat er meer rust en stabiliteit komt in de pensioenopbouw en -uitkering. Door het gelijkmatiger spreiden over de tijd van financiële mee- en tegenvallers wordt de uitkering stabiel en zijn pensioenfondsen beter in staat om een beleggingsbeleid te voeren dat is gericht op de ambitie om de pensioenen te indexeren. Duidelijke en eerlijke regels voor de indexatie dragen bij aan een evenwichtige verdeling van lasten en lasten over generaties. Voorwaarden die worden gesteld aan het verwachte rendement waarmee pensioenfondsen moeten rekenen dragen bij aan een stabiele en kostendekkende premie. De combinatie van de aanpassing van het FTK en het Witteveen kader, waardoor onder meer het bedrag dat jaarlijks belastingvrij voor pensioen mag worden gespaard omlaag gaat, leidt tot lagere pensioenpremies.

Sociale partners en pensioenfondsen zijn in 2014 en 2015 aan zet om het nieuwe FTK te implementeren in pensioenafspraken. DNB houdt toezicht of dit (correct) gebeurt. Op grond van overgangsrecht krijgen sociale partners en pensioenfondsen in 2015 voor verschillende maatregelen meer tijd om binnen het nieuwe FTK ook nieuwe afspraken te maken. Zo krijgen pensioenfondsen in het eerste jaar drie maanden extra de tijd voor de indiening van een herstelplan indien sprake is van een tekortsituatie. Verder wordt in de rest van 2014 en 2015 gewerkt aan wetgeving rond onder meer pensioen van zelfstandigen, pensioencommunicatie, algemene pensioeninstellingen en een traject rondom de mogelijkheden voor collectieve risicodeling binnen individuele beschikbare premieregelingen.

Extra impulsen om mensen aan het werk te helpen

De zorgvuldige implementatie van de hervormingen zorgt vanaf 2015 voor een structurele verbetering van de arbeidsmarkt. De huidige stand van de conjunctuur leidt echter tot urgente uitdagingen op de arbeidsmarkt. De werkgelegenheidsgroei blijft op korte termijn beperkt en de werkloosheid blijft, ondanks de recente daling, te hoog. Hoewel economen aangeven dat de werkgelegenheid doorgaans met vertraging reageert op economisch herstel, is dit geen reden om rustig af te wachten tot de arbeidsmarkt weer aantrekt. Werkloosheidsbestrijding is een sociale én economische noodzaak. Verlies van werk, zeker wanneer dit leidt tot langdurige werkloosheid, is niet alleen verlies van inkomen, maar ook verlies van een sociaal netwerk, zelfvertrouwen en mogelijkheden tot zelfontplooiing. De bestrijding van (langdurige) werkloosheid staat daarom voorop. Werk blijft de snelste route naar een goed inkomen en economische zelfstandigheid. Maar ook voor de samenleving, de betaalbaarheid van de sociale zekerheid en economische groei, is het noodzakelijk dat niemand aan de kant blijft staan. Daarom zet het kabinet alles op alles om er voor te zorgen dat iedereen in Nederland perspectief heeft op volwaardige participatie.

⁷ Tweede Kamer, 33 972, nr. 3.

Onverminderde aandacht voor de uitrol van het crisisbeleid

De afgelopen jaren is al een omvangrijk pakket crisismaatregelen in werking getreden. De resultaten hiervan zullen in 2015 steeds beter zichtbaar worden. Waar nodig zet het kabinet nog een tandje bij. Hierbij gaat het in het bijzonder om de sectorplannen en beleid gericht op jongeren en ouderen.

Sectorplannen

Het kabinet zet samen met sociale partners in op verlaging van de werkloosheid en modernisering van de arbeidsmarkt om zo de uitdagingen van de toekomst aan te kunnen. Hierover zijn in het sociaal akkoord afspraken gemaakt. Zo betaalt het Rijk mee aan de sectorplannen van sociale partners (zie ook beleidsartikel 2). Het doel van de plannen is tweeledig. Voor de middellange termijn gaat het om maatregelen die de arbeidsmarkt versterken. Op de korte termijn gaat het om maatregelen om onmisbare vakkrachten voor een sector te behouden, mensen naar een andere baan te begeleiden en jongeren een kans te bieden via een leerwerkplek aan werk te komen. Tot nu toe worden in totaal al 185.000 mensen geholpen met de sectorplannen die in de eerste tranche zijn goedgekeurd. De ingediende plannen voor de tweede tranche worden in 2014 beoordeeld.

De Stichting van de Arbeid heeft het Actieteam Crisisbestrijding ingesteld. Dit team speelt een belangrijke rol bij het aanjagen en ondersteunen van initiatieven voor sectorplannen. In 2015 zal het Actieteam Crisisbestrijding samen met het Ministerie van SZW de sociale partners ondersteunen bij de uitvoering van de sectorplannen. Ervaringen over wat werkt en wat niet werkt worden gedeeld. Hierdoor kunnen alle betrokken partijen de problemen op de arbeidsmarkt nog effectiever te lijf gaan.

Aanpak Jeugdwerkloosheid

Ook de werkloosheid onder jongeren is nog altijd hoog. Het is voor iedereen, maar vooral voor jongeren, een hard gelag om je baan te verliezen of om met je diploma op zak geen baan te kunnen vinden. Het blijft dan ook van belang dat er voldoende vacatures, stageplaatsen en leerwerkbanen voor jongeren beschikbaar komen. Daarom gaat het kabinet in 2015 door met de Aanpak Jeugdwerkloosheid (zie ook beleidsartikel 2).

Dat doet het kabinet samen met gemeenten, sociale partners, onderwijsinstellingen en jongeren zelf. De ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid verricht nuttig werk door te bevorderen dat de regionale en sectorale aanpak van de jeugdwerkloosheid elkaar versterken. Vanaf april 2015, wanneer de opdracht van de ambassadeur afloopt, zijn partijen in de regio en de sectoren zelf aan zet om deze verbinding tot stand te brengen. Arbeidsmarktregio's blijven voortvarend aan de slag met hun plannen om op regionaal niveau de jeugdwerkloosheid aan te pakken en sectoren geven uitvoering aan de sectorplannen waarin zij volop inzetten op leerwerkbanen en instroom van jonge medewerkers. Met de premiekortingsregeling voor werkgevers krijgen jongeren met een uitkering meer kans op een baan. Daarnaast kunnen werkgevers in 2014 en 2015 specifiek vacatures aanbieden voor jongeren van 18–27 jaar. Op langere termijn blijft het kabinet zich inzetten voor het verder verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het verder terugdringen van het aantal voortijdige schoolverlaters tot maximaal 25.000 in 2016.

Ouderen

De afgelopen decennia is veel vooruitgang geboekt met het versterken van de arbeidsmarktpositie van ouderen. Voor het zevende achtereenvolgende jaar is de gemiddelde leeftijd waarop mensen stoppen met werken gestegen, van 61 jaar in de periode van 2000 tot 2007 naar 63,9 jaar in 2013. De situatie is echter een stuk minder rooskleurig wanneer ouderen werkloos worden. Zij komen dan steeds moeilijker aan de slag.

Langdurige werkloosheid komt onder ouderen relatief vaak voor en door de economische crisis is het risico op langdurige werkloosheid voor hen toegenomen.

Het kabinet heeft hiervoor bijzondere aandacht en neemt concrete maatregelen om de arbeidsmarktpositie van deze mensen te versterken (zie ook beleidsartikel 5). Dit gebeurt onder meer via de mobiliteitsbonus, de no-risk polis voor WW-ers en proefplaatsingen bij werkgevers. Zo worden werkgevers gestimuleerd om oudere uitkeringsgerechtigden in dienst te nemen.

In 2013 heeft het kabinet meerjarig in totaal € 67 miljoen extra beschikbaar gesteld om WW-gerechtigden van 55 jaar en ouder via het UWV te ondersteunen bij het vinden van een baan. De uitbreiding van de doelgroep per 2014 naar 50-plussers wordt in de komende jaren voortgezet. Hiervoor trekt het kabinet tot en met 2017 € 34 miljoen extra uit.

Nieuwe impulsen

Het kabinet wil bovenop de reeds ingezette maatregelen een extra impuls geven. Sinds enkele maanden is het economisch herstel ingezet, maar dit laat onverlet dat er nog steeds te veel mensen aan de kant staan. Ook de recente geopolitieke spanningen in het Midden-Oosten en in de Oekraïne en het trage herstel van de EU-zone kunnen hun weerslag hebben op een open economie als de Nederlandse. Zij laten zien dat welvaartsgroei niet vanzelfsprekend is.

Aansluiting vraag en aanbod op de arbeidsmarkt

De komende jaren zal naar verwachting de werkgelegenheidsgroei zich vooral concentreren in een aantal specifieke sectoren en beroepen. Ook zijn er in deze tijd van hoge werkloosheid nog steeds bedrijven die aangeven te kampen met een gebrek aan voldoende en goed gekwalificeerd personeel. Het is noodzaak om de kansen die zich op de arbeidsmarkt voordoen beter te benutten. Baanwisselingen vinden nu vooral binnen de eigen sector of tussen soortgelijke beroepen plaats. Ook in internationaal opzicht is de Nederlandse intersectorale mobiliteit laag. In de Verenigde Staten vinden twee keer zoveel baanwisselingen tussen sectoren plaats als in Nederland. In het Verenigd Koninkrijk zelfs drie keer. Het kabinet wil dat de dynamiek op de arbeidsmarkt toeneemt en gaat daarom bewegingen van-werk-naar-werk en van-werkloosheid-naar-werk op de arbeidsmarkt stimuleren. Dit helpt werkgevers bij het vervullen van moeilijk vervulbare vacatures en voorkomt werkloosheid of beperkt de duur daarvan. Het kabinet neemt daarom de volgende additionele maatregelen om herstel van de werkgelegenheid op korte termijn te ondersteunen. Zie figuur 3 voor een overzicht.

Figuur 3. Overzicht transitiemaatregelen

Bron: SZW

Derde tranche sectorplannen

De derde tranche van de sectorplannen gaat zich specifiek richten op het bevorderen van van-werk-naar-werk en van-werkloosheid-naar werk. Sectoren die inzetten op bijvoorbeeld omscholings- of bijscholingstrajecten voor werknemers kunnen voor cofinanciering in aanmerking komen.

Invoering brug-WW

Om baanwisselingen waarbij sprake is van substantiële omscholing in de richting van groeiberoepen en -sectoren gemakkelijker te laten verlopen wordt, in het kader van de derde tranche sectorplannen, ondersteuning vanuit de WW mogelijk gemaakt. Deze extra ondersteuning vanuit de WW drukt de kosten voor de betrokken werkgever. Om van-werk-naar-werk te bevorderen introduceert het kabinet de brug-WW. De invulling vindt plaats in overleg met sociale partners. Deze maatregelen worden in de box «Mobiliteitsimpuls» nader toegelicht.

Kinderopvang tijdens zoeken naar werk

Het kabinet verlengt de werkloosheidstermijn in de kinderopvangtoeslag van drie naar zes maanden. Dit betekent dat ouders in de eerste zes maanden van werkloosheid nog recht hebben op kinderopvangtoeslag. Dit geeft hen de ruimte om zich in deze periode volledig te richten op het vinden van een nieuwe baan, en draagt tegelijkertijd bij aan de stabiliteit en werkgelegenheid in de sector. De maatregel geldt in 2015 en 2016.

Verlagen van lasten op arbeid

Het kabinet beperkt in 2015 daar waar dat kan, de lastenontwikkeling voor werknemers. Dit maakt werken meer lonend en verhoogt de koopkracht. Als impuls voor de woningmarkt en werkgelegenheid in de bouw blijft in het eerste half jaar van 2015 het lage BTW-tarief voor de bouw behouden. De beperking van de lastendruk en loonkostensubsidies van de Participa-

tiewet maken het daarbij ook aantrekkelijker om laaggeschoolde arbeid naar Nederland terug te halen.

Mobiliteitsimpuls

Derde tranche sectorplannen

De derde tranche sectorplannen richt zich specifiek op het bevorderen van transitie van-werk-naar-werk en van-werkloosheid-naar-werk. Dit is een afbakening ten opzichte van de mogelijke onderwerpen voor de eerste en tweede tranche van sectorplannen. Samenwerkingsverbanden, waarbij altijd in ieder geval een werknemersorganisatie en een werkgeversorganisatie zijn betrokken, kunnen een sectorplan indienen.

De basis van het sectorplan is een analyse van de arbeidsmarkt in de komende jaren. Op basis hiervan worden maatregelen voorgesteld om transitie van-werk-naar-werk, transitie van-WW-naar-werk en andere transitie van-werkloosheid-naar-werk te bevorderen. Gedacht kan worden aan bemiddeling, (competentie)scans, EVC/EVP's, sollicitatietrainingen, formeel kwalificerende trajecten (zoals BBL) en omscholings- en bijscholingstrajecten.

Om van-werk-naar-werk transitie en van-WW-naar-werk transitie richting groeisectoren en -beroepen verder te bevorderen wordt binnen het kader van een sectorplan, in de derde tranche sectorplannen ondersteuning vanuit de WW mogelijk gemaakt. Met inzet van de WW worden de transitiekosten van de werkgever lager. Door meer ruimte voor scholing te bieden en dit met sectorplannen te ondersteunen, wordt bevorderd dat moeilijk vervulbare vacatures toch vervuld kunnen worden.

Brug-WW

De brug-WW is een tijdelijke maatregel die in een sectorplan in het kader van de derde tranche van de sectorplannen toegepast kan worden om bemiddeling en scholing te bevorderen. De brug-WW is erop gericht om mensen echt van-werk-naar-werk te begeleiden. Mensen gaan direct aan de slag bij een nieuwe werkgever en hebben daarmee meer werkzekerheid doordat wordt voorkomen dat mensen eerst in de WW belanden voordat overgegaan wordt tot scholing en het zoeken naar een nieuwe werkgever. Bij een transitie van een krimpend beroep naar een groeiend beroep met noodzakelijke scholing, wordt gedurende de scholing een WW-uitkering verstrekt voor de uren van de scholing. Voor de uren dat men werkt, ontvangt men salaris. De brug-WW drukt daarmee de transitiekosten voor de nieuwe werkgever.

Scholing vanuit de WW

In het kader van het Techniepact en de sectorplannen zijn de scholingsmogelijkheden vanuit de WW in 2014 vereenvoudigd en verbeterd. Bij het bepalen van de noodzaak van scholing staat voortaan de arbeidsmarktrelevantie centraal. Dit biedt de ruimte om scholing richting een nieuwe beroep te ondersteunen. Het is van belang dat deze ruimte om te scholen ook gebruikt gaat worden. Daarom wordt de toepassing vereenvoudigd. WW-ers krijgen de ruimte om tijdens de scholing de WW-uitkering te behouden als de scholing is gericht op een groeibaan, blijvend uit een sectorpla-

nanalyse. Daarnaast is bij meer dan 3 maanden WW onder voorwaarden inzet van een proefplaatsing mogelijk.

Om bovenstaande mogelijk te maken wordt de regeling sectorplannen gewijzigd en wordt de scholingsregeling WW verruimd. De invulling vindt plaats in overleg met sociale partners.

Inclusieve samenleving

Los van de urgente noodzaak om de werkloosheid te bestrijden blijft het kabinet zich inzetten voor een inclusieve samenleving, waarbij iedereen mee kan doen, kansen krijgt en sociale bescherming geniet. In een inclusieve samenleving telt niet alleen de kwantiteit van werk, maar ook de kwaliteit. Voor mensen die het nodig hebben moet er een stevig vangnet blijven dat er op ingericht is om ook die mensen – indien mogelijk – weer snel aan werk te helpen. Instituties moeten mee blijven ontwikkelen met structurele veranderingen in de samenleving, zodat ze aan blijven sluiten bij het leven van mensen. Het kabinet zet in 2015 op basis van onderstaande prioriteiten hierop in.

Aanpak malafiditeit en schijnconstructies

Wanneer moedwillig en structureel de wet- en regelgeving wordt ontboden (malafiditeit), leidt dit tot oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden, verdringing, onderbetaling en uitbuiting van werknemers. Ook is soms sprake van schijnconstructies waarbij de feitelijke situatie op de werkvloer afwijkt van de situatie zoals die op papier wordt voorgespiegeld. De aanpak van malafiditeit en schijnconstructies heeft voor het kabinet in 2015 prioriteit.

De basis van de aanpak is het actieplan «bestrijden van schijnconstructies» dat deel uitmaakt van het sociaal akkoord uit 2013. Op grond van het actieplan zijn inmiddels extra inspecteurs aangesteld en in 2014 en 2015 zal de Inspectie SZW verder worden uitgebreid. Ook in 2015 wordt de handhaving voortgezet via het interventieteam Aanpak Malafide Uitzendbureaus (AMU) en via verbeteringen in de zelfregulering. Daarnaast presenteert het kabinet in het najaar van 2014 het Wetsvoorstel aanpak schijnconstructies dat naar verwachting in 2015 in werking zal treden. Het doel is onder meer de ketenaansprakelijkheid voor het verschuldigde loon en de openbaarmaking van inspectiegegevens door de Inspectie SZW te introduceren.

De Inspectie SZW gaat de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid de komende jaren verder implementeren. Er volgen strengere straffen, zeker bij recidive. En in 2015 worden in beginsel herinspecties uitgevoerd bij bedrijven waar een ernstige overtreding is geconstateerd.

Gezond en veilig werk

Het stelsel van de bedrijfsgezondheidszorg in Nederland is onderwerp van discussie. Ook liggen er in de reguliere zorg kansen als het gaat om het onderkennen van de invloed van werkgerelateerde aandoeningen en het behandelen daarvan.

Naar verwachting zal de SER eind september een advies over de bedrijfsgezondheidszorg uitbrengen. De onafhankelijkheid van de bedrijfsarts, vrije toegankelijkheid voor werknemers en de relatie met de reguliere gezondheidszorg zijn aandachtspunten. In het najaar van 2014 zal het kabinet aan de hand van dit advies maatregelen aankondigen. In 2015 start de implementatie van deze maatregelen (zie ook beleidsartikel 1).

Duurzame inzetbaarheid

Het thema duurzame inzetbaarheid is de afgelopen jaren steeds meer ingeburgerd op de werkvloer. De verhoging van de AOW-leeftijd en de vergrijzing van de beroepsbevolking vergroten het belang van werkgevers

en werknemers bij duurzame arbeidsdeelname: het voorkomen van uitval en het bevorderen van productiviteit. Naast het agenderen en stimuleren van werkgevers en werknemers om hiermee aan de slag te gaan, richt het programma Duurzame Inzetbaarheid zich de komende jaren met name op het sneller en beter toepassen van maatregelen op de werkvloer (zie ook beleidsartikel 1). Hierbij is extra aandacht voor het midden- en kleinbedrijf, waar dikwijls minder middelen beschikbaar zijn. Ook het thema psychosociale arbeidsbelasting (werkstress) is een belangrijk onderdeel van duurzame inzetbaarheid. Een derde van al het werkgerelateerde ziekteverzuim wordt veroorzaakt door werkstress. Hier is dus nog een wereld te winnen.

Arbeid en zorg

Het kabinet maakt de kinderopvangtoeslag meer gericht op werk. Het is nu voor ouders niet altijd financieel aantrekkelijk om meer uren te gaan werken. De beleidsdoorlichting, waaruit concrete voorstellen zullen volgen, is in 2015 gereed.

Ook zullen in 2015 de maximum uurprijzen voor de kinderopvangtoeslag, net zoals in 2014, worden geïndexeerd. Dit is vooral van belang voor mensen met lagere inkomens, omdat het bij hen harder aankomt als zij over een deel van de betaalde uurprijs geen toeslag ontvangen.

Het wetsvoorstel Modernisering regelingen voor verlof en arbeidstijden is ingediend bij de Tweede Kamer⁸ en zal naar verwachting in 2015 in werking treden (zie ook beleidsartikel 6). Het wetsvoorstel beoogt belemmeringen in de Wet arbeid en zorg (WAZO) en de Wet aanpassing arbeidsduur (WAA) weg te nemen. Zo kunnen de in de WAZO opgenomen voorzieningen met betrekking tot arbeid en zorg flexibeler worden gebruikt en beter toegankelijk worden gemaakt. Ook worden de verlofmogelijkheden verruimd waardoor het verlofstelsel beter toegesneden is op de veranderende maatschappij. Het kabinet wil hiermee de mogelijkheid om arbeid en zorg te combineren verbeteren.

Armoedebeleid

Nederland heeft een gedegen sociale zekerheid. De kans op armoede is hier ten opzichte van veel andere landen gering. Het kabinet wil deze verworvenheid behouden. Niemand mag buiten de boot vallen, zeker kinderen niet. Een effectief armoedebeleid is daarom noodzakelijk, zeker gezien de gevolgen van de crisis. In 2015 wordt dit beleid verder geïntensiveerd. Er blijft onverminderd veel aandacht voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen (zie ook beleidsartikel 2).

De gemeenten hebben een belangrijke rol in het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden. Het kabinet heeft hen gevraagd om bij de inzet van de extra middelen, die zij ontvangen om hun armoede- en schuldenbeleid te intensiveren, met name aandacht te geven aan kinderen die onvoldoende kunnen meedoen en aan het versterken van een preventieve aanpak. In 2015 gaat het voor de gemeenten om € 90 miljoen extra. Naast meer middelen is het van belang om de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening en het vakmanschap bij gemeenten te vergroten. In 2015 wordt begonnen met de evaluatie van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Daarnaast kunnen maatschappelijke organisaties een belangrijke aanvullende rol vervullen. Medio 2014 is een subsidieregeling ter stimulering van een effectieve armoede- en schuldenaanpak van kracht geworden. Net als in 2014 kunnen maatschappelijke organisaties in 2015 projecten indienen die bijdragen aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek. Verder stelt het kabinet extra geld beschikbaar voor de Sportimpuls en ontvangt een aantal organisaties, die zich

⁸ Tweede Kamer, 33 855, nr. 3.

specifiek richten op kinderen in armoede, subsidies. Ook gaat een deel van het geld naar Caribisch Nederland. In totaal (inclusief het geld dat naar de gemeenten gaat) is daarmee € 100 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de aanpak van armoede en schulden.

In 2015 wordt gestart met de uitvoering van het Europees Fonds voor Meest Behoeftigen, dat de sociale inclusie van ouderen met een laag besteedbaar inkomen stimuleert.

Migratie en integratie

De omgang met diversiteit tussen en binnen groepen in de samenleving vraagt blijvend aandacht. De afgelopen maanden is gebleken dat onrecht elders in de wereld veel mensen in Nederland niet onberoerd laat. De diversiteit van de Nederlandse bevolking brengt soms zeer tegengestelde opvattingen met zich mee. Een democratische rechtstaat kan alleen bestaan als er ruimte is voor verschillende standpunten, ook als deze zich lijnrecht tegenover elkaar bevinden. Het is onacceptabel als radicale opvattingen op een zodanige manier het debat overheersen dat er geen ruimte is voor andere ideeën en de stabiliteit van de Nederlandse samenleving onder druk komt te staan. Wanneer onbegrip voor elkaars opvattingen leidt tot spanningen of zelfs botsingen tussen verschillende groepen mensen is dat ontoelaatbaar. De gebeurtenissen in de Haagse Schilderswijk in de zomer van 2014 zijn hier een voorbeeld van. Voorop staat de individuele vrijheid ten aanzien van levensstijl en religie. Wanneer groepen op zodanige wijze hun overtuigingen uitdragen dat anderen in hun vrijheid worden beknot, vindt deze vrijheid haar begrenzing. Het kabinet zet zich in voor het versterken van weerbaarheid van de rechtstaat, het voorkomen van de aanwas van radicalisme in Nederland, de omgang met elkaar en het samen leven in de wijk. Samenwerking van Rijk en gemeenten is hierbij essentieel.

Het uitgangspunt is dat er een open houding is naar migranten die willen bijdragen aan de Nederlandse samenleving. Van nieuwkomers verwacht dit kabinet dat zij zich aanpassen aan de in Nederland geldende normen en waarden en dat de kansen worden benut die in Nederland geboden worden.

Agenda Integratie

Met betrekking tot de integratie van migranten in de Nederlandse samenleving wordt middels de uitvoering van programma's uit de Agenda Integratie ingezet op de drie thema's uit deze agenda: «meedoen en zelfredzaamheid», «grenzen stellen en opvoeden» en «omgaan met anderen en verinnerlijken van waarden».

Ten behoeve van de aansluiting van nieuwkomers in Nederland worden nieuwe onderdelen van het inburgeringsexamen geïmplementeerd, te weten de nieuwe toets spreekvaardigheid en de arbeidsmarktmodule die de kansen voor nieuwkomers op werk vergroot. Gemeenten hebben pilots uitgevoerd met de Participatieverklaring die nieuwkomers welkom heet en informeert over rechten en plichten. Bezien wordt of dit instrument breed kan worden geïntroduceerd.

In het najaar van 2014 zal de Minister van SZW met werkgevers Integratie-akkoorden sluiten op de terreinen taal en werk. Op basis hiervan zullen werkgevers investeren in faciliteiten voor migranten. Zo zullen migranten via de werkgever taalonderwijs kunnen volgen. Ook zullen werkgevers stageplekken en leerbanen voor migrantenjongeren beschikbaar stellen om zo bij te dragen aan de aansluiting van deze jongeren op de arbeidsmarkt.

Het in mei 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden Actieplan Arbeidsmarktdiscriminatie bevat maatregelen om discriminatie op de werkvloer en de arbeidsmarkt aan te pakken. Naast een voorlichtingscampagne

gericht op vooroordelen pakt de overheid werkgevers die bewust discrimineren hard aan.

Arbeidsmigranten

Het kabinet zal de toegang voor kennismigranten versoepelen en goedkoper maken en zal hiertoe in 2015 een voorstel doen. Het kabinet zal dan ook met maatregelen komen om Nederland aantrekkelijker te maken als bestemming voor kennismigranten, bijvoorbeeld via een versterking van het aanbod van internationale scholen.

Om de instroom van arbeidsmigranten vanuit de EU in goede banen te leiden, wordt geïnvesteerd in de kracht van zelforganisaties die EU-arbeidsmigranten kunnen ondersteunen bij het vinden van hun weg in Nederland. Ook wordt geïnvesteerd in de aansluiting van kinderen op de Nederlandse samenleving, waarbij onder meer wordt ingezet op het bereik vanuit de Jeugdzorg van deze kinderen die, onder andere door hun onzekere verblijfsperspectief, extra kwetsbaar zijn.

Arbeidsmigranten werken op dit moment voornamelijk in arbeidsintensieve sectoren. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de land- en tuinbouw, horeca, transport en schoonmaak. De kwetsbare positie van deze mensen verhoogt het risico op onderbetaling, illegale tewerkstelling en fraude. Omdat fraudeurs zich vaak niet aan landsgrenzen houden zet de Inspectie SZW bij de opsporing van deze misstanden ook in op internationale uitwisseling van gegevens en de inning van boetes over de grens. Verder is een Europees platform zwartwerken opgericht en vervult de Inspectie SZW de liaisonfunctie bij Europol.

Kennisinstituut integratievraagstukken

Op 1 januari 2015 gaat het nieuwe kennisinstituut integratievraagstukken aan de slag, waarvoor het Verwey-Jonker Instituut de coördinatie op zich neemt. Dit instituut krijgt onder meer tot taak kennis rond integratievraagstukken te ontwikkelen en beschikbaar te stellen aan uiteenlopende belanghebbende partijen. Ook zal door het kennisinstituut ingezet worden op het organiseren van een dialoog tussen verschillende organisaties op het gebied van integratie. Met betrekking tot ontwikkelingen in de wijken en de maatschappelijke spanningen rond onderwerpen zoals radicalisering en parallelle samenlevingen, blijft het noodzakelijk om een vinger aan de pols te houden. Het nieuwe kennisinstituut zal voor dit onderwerp tevens een «ogen en oren functie» krijgen in relatie tot wat er speelt binnen gemeenschappen en tussen groepen in de samenleving.

Sociale inclusie internationaal

Ook internationaal wordt, zowel binnen de EU als in ILO-kader, ingezet op sociale inclusie met nadruk op goed werk en gelijke behandeling, en met bijzondere aandacht voor armoedebestrijding.

Belangrijke aspecten daarbij zijn het bevorderen van gelijke behandeling op de arbeidsmarkt, aanpak van de negatieve kanten van vrij verkeer van werknemers, het creëren van een hoger beschermingsniveau bij arbeidsomstandigheden, het in goede banen leiden van arbeidsmobiliteit en het bevorderen van de integratie van EU-burgers. Het kabinet is voorstander van een actieve rol voor de ILO bij de bescherming en bevordering van goed werk en het toezicht op de naleving van fundamentele arbeidsnormen.

In het eerste half jaar van 2016 zal Nederland het voorzitterschap bekleden van de Raad van de Europese Unie. De voorbereiding hiervan is een van de speerpunten van het beleid in 2015.

2.1.1.3 Anticiperen op onzekere toekomstige ontwikkelingen

Hoewel de uitdagingen op de korte termijn, zoals op het gebied van arbeidsmarkt en participatie, veel aandacht vragen, is het noodzakelijk goed te blijven kijken wat er op middellange termijn op Nederland afkomt. De toekomstbeelden veranderen immers snel. Het is de taak van de overheid om ontwikkelingen in de samenleving te blijven monitoren, mensen te helpen hun aanpassingsvermogen te versterken en er voor te zorgen dat instituties meegroeien met de veranderingen in de samenleving. Het kabinet gaat daarom aan de slag met concrete zaken waarvoor de basis in 2015 wordt gelegd, maar die een langere doorlooptijd hebben. In deze paragraaf worden drie voorbeelden van toekomstige ontwikkelingen kort beschouwd. Ook wordt weergegeven hoe het kabinet anticipeert op deze ontwikkelingen.

Robotisering

Nog niet zo lang geleden werd met grote stelligheid beweerd dat de vergrijzing zou leiden tot structurele tekorten op de arbeidsmarkt. Nu wordt met dezelfde overtuiging gewaarschuwd voor blijvend hogere werkloosheid door technologische ontwikkelingen en robotisering. Dat is niet nieuw. Zo gaf Queen Elisabeth I in 1589 geen toestemming aan William Lee, de uitvinder van de breimachine, om zijn uitvinding te patenteren omdat de automatische breimachine haar onderdanen de werkloosheid in zou drijven. In de jaren '30 waarschuwde John Maynard Keynes voor een nieuwe ziekte: technologische werkloosheid. Die zou ontstaan doordat technologische ontwikkeling het mogelijk maakt om te besparen op arbeid, zonder dat we in staat zijn om voldoende nieuw werk te creëren. De hoogleraren Frey en Osborne uit Oxford hebben recent berekend dat ongeveer 40% van de bestaande beroepen in de komende twee decennia zal verdwijnen door ontwikkelingen in computertechnologie.

Betekent dit dat Nederland zich moet voorbereiden op een werkloosheid die 40% hoger ligt dan nu? Waarschijnlijk niet. In de eerste plaats is duidelijk dat ontwikkelingen niet goed voorspelbaar zijn. Het is onmogelijk om met zekerheid uitspraken te doen over de toekomst, laat staan vooruitlopend op elke ontwikkeling al specifiek beleid te ontwikkelen. Bovendien ontwikkelt de samenleving mee en vindt ze steeds nieuwe manieren om zich aan te passen. De arbeidsmarkt is altijd dynamisch geweest en zal dat ook altijd blijven: waar oude beroepen verdwijnen komen er nieuwe voor in de plaats. De lantaarnaansteker bestaat niet meer en de pinautomaat heeft veel werk van de bankmedewerker overgenomen. Het punt is dat we niet weten welke banen er in de plaats komen van de verdwijnende banen. Niemand had tien jaar geleden kunnen bedenken dat er nu werk zou zijn in de app-industrie.

Dat betekent echter niet dat er totaal geen probleem is. Voortschrijdende technologie kan grote verdelingsvraagstukken opleveren, bijvoorbeeld op het gebied van werk en inkomen. De baten en lasten van robotisering worden niet gelijkmatig verdeeld over een samenleving. Middelbaar opgeleiden profiteren minder van nieuwe technologie dan hoogopgeleiden. Binnen de groep middelbaar opgeleiden hebben ouderen het meeste last van technologische ontwikkelingen, omdat zij vaak routinematige beroepen hebben met taken die relatief eenvoudig door techniek kunnen worden overgenomen. Dat heeft voor deze groepen grote gevolgen. Zeker als zij bij ontslag op zoek moeten naar ander werk of wanneer hun vaardigheden overbodig blijken.

Hoe dient de overheid hierop te anticiperen? Onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen vraagt om een cultuuromslag bij werkgevers en werknemers. Zij zullen veel meer aandacht moeten besteden aan de noodzaak dat mensen gedurende hun hele werkzame leven blijven leren. Het is van cruciaal belang dat werknemers hun weerbaarheid en aanpassingsvermogen door scholing vergroten. Scholing helpt mensen om zich aan te passen aan de wijzigende eisen op de arbeidsmarkt. Scholing is belangrijk voor het economische potentieel van Nederland op lange termijn, maar evengoed voor mensen die nu geen werk hebben. Scholing zorgt ervoor dat deze mensen niet worden afgeschreven, maar juist een nieuwe kans krijgen om mee te doen. Op dit gebied is nog veel winst te behalen. Ook kan de arbeidsmarkt een betere dynamiek ontwikkelen als van-werk-naar-werk trajecten vorm krijgen en intersectorale (om)scholing steeds meer mogelijk wordt. Dit is niet alleen een rol voor de overheid, het is juist noodzaak bedrijven en ook werknemers hierop aan te spreken en hierin mee te krijgen.

In de kabinetsreactie op het advies van de commissie Rinnooy Kan «Flexibel hoger onderwijs voor volwassenen» die in het najaar van 2014 naar de Tweede Kamer zal worden gestuurd, zal het kabinet ingaan op een leven lang leren. Vanuit deze basis zal vanaf 2015 extra ingezet worden op het weerbaar maken van werknemers.

Ondernemerschap of werknemerschap?

De opkomst van andere arbeidsvormen is een ander voorbeeld van een ontwikkeling waarop de overheid moet anticiperen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). Momenteel zijn er ongeveer 800.000 zzp'ers in Nederland, wat betekent dat 1 op de 10 werkenden zzp'er is. Eind jaren '90 was dit nog 1 op de 17. In 2013 kwamen er 42.000 zzp'ers bij en naar verwachting zet deze trend in 2014 door. Bij ongewijzigd beleid zullen er naar verwachting binnen afzienbare tijd meer dan 1 miljoen zzp'ers zijn.

Dit vraagt om reflectie vanuit de overheid. Deze toename van zzp'ers heeft invloed op de gehele samenleving. Naast de positieve kant van het zzp-schap – ondernemerschap, participatie en flexibiliteit – zijn er negatieve aspecten zoals schijnzelfstandigheid waarbij mensen formeel als zelfstandige werken maar in feite gewoon in loondienst zijn. Daarnaast is er nog veel onbekend over de oorzaken en effecten van de groei van het aantal zzp'ers. Zo is het de vraag welke gevolgen die heeft voor de arbeidsmarkt, de huidige inrichting van het sociale zekerheidsstelsel en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Is het instrumentarium, gelet op onder meer de problematiek van schijnzelfstandigheid, thans goed ingericht?

Om deze vragen te onderzoeken heeft het kabinet het Interdepartementaal Beleidsonderzoek zzp (IBO zzp) ingesteld. Het IBO streeft ernaar een analyse, een inventarisatie en beleidsalternatieven op te stellen voor een publieke discussie over de inkomens- en vermogensposities van zzp'ers, hun positie op de arbeidsmarkt, de voor- en nadelen van hun fiscale behandeling, de verhouding tot andere groepen werkenden en de aansluiting op het stelsel van sociale voorzieningen en verzekeringen. Het eindrapport wordt uiterlijk 1 december 2014 afgerond.

Een toekomstbestendig pensioenstelsel

Nederland heeft een goed functionerend pensioenstelsel met steeds betere checks and balances. Daar mogen we trots op zijn. Tegelijkertijd roepen demografische, economische, arbeidsmarktgerelateerde en sociaal-culturele ontwikkelingen vragen op over de maatschappelijke houdbaarheid van het stelsel. Het vertrouwen in het stelsel is niet meer zo groot als het is geweest. Dat heeft te maken met de financiële situatie van

fondsen. Als gevolg van de kredietcrisis van 2008 en de gestegen levensverwachting kwam het overgrote deel van de pensioenfondsen in financiële problemen. Maar het dalende vertrouwen heeft ook te maken met de vraag of de huidige pensioenopbouw nog wel aansluit bij de manier waarop mensen leven en werken in de 21ste eeuw. De AOW-leeftijd zal stijgen naar 67 jaar en daarna gekoppeld worden aan de levensverwachting. Patronen van arbeid over de levensloop veranderen en er is ook een verschuiving zichtbaar van werknemerschap naar ondernemerschap (zzp). Hoewel de uitkomst van deze ontwikkelingen niet altijd vast staat, is het zaak om nu te anticiperen. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat het pensioenstelsel blijft aansluiten bij de eisen van de tijd.

De aanpassingen in het pensioenstelsel voor de korte en middellange termijn kunnen worden beschouwd als noodzakelijk onderhoud. Tegelijkertijd moeten ook de meer fundamentele vragen over de inrichting van het pensioenstelsel en zijn maatschappelijke houdbaarheid op langere termijn worden beantwoord. De ambitie van het kabinet is een krachtig en sociaal pensioenstelsel in Nederland. Cruciaal daarvoor is een pensioenstelsel dat Nederlanders vertrouwen geeft in een goede oudedagsvoorziening en dat aansluit op de samenleving, nu en in de toekomst. Het is van belang het gesprek hierover breed te voeren. Het pensioenstelsel raakt immers uiteindelijk iedere Nederlander. Eventuele fundamentele wijzigingen hiervan treffen eveneens iedereen. Parallel aan de regelgeving voor de korte en middellange termijn is het kabinet daarom gestart met een brede, open dialoog over de fundamenten van ons pensioenstelsel: de Nationale Pensioendialoog. Wat die dialoog oplevert kan als basis dienen voor politieke besluitvorming. In de eerste helft van 2014 heeft het kabinet zich door verschillende onderzoeken georiënteerd op de vormgeving van de Nationale Pensioendialoog. Van september tot december 2014 zal het kabinet de Nationale Pensioendialoog faciliteren; een brede en open dialoog waaraan een ieder die ideeën heeft over het pensioenstelsel kan deelnemen. Door een open pensioendialoog te voeren wil het kabinet samen met partijen binnen en buiten de pensioensector verkennen wat mogelijke aanpassingen zijn om het stelsel toekomstbestendig te houden. Als onderdeel van de Nationale Pensioendialoog heeft het kabinet de SER gevraagd om advies uit te brengen over de toekomst van onze pensioenen.

De opbrengst van de pensioendialoog, de onderzoeken en analyses uit de oriëntatiefase en het advies van de SER, worden verwerkt in een hoofdlijnennotitie die in het voorjaar van 2015 aan de Tweede Kamer wordt gestuurd.

2.1.2 BUDGETTAIRE ONTWIKKELINGEN SZA-KADER

2.1.2.1 Inleiding

De Minister van SZW is binnen het kabinet verantwoordelijk voor het uitgavenkader SZA. In deze paragraaf wordt een beeld gegeven van de ontwikkelingen binnen deze sector. De bewindspersonen van SZW hebben op basis van het regeerakkoord en het aanvullende pakket wetsvoorstellen uitgewerkt. Veel van deze voorstellen zijn al door het parlement aangenomen. Dit betreft bijvoorbeeld de Participatiewet, de WWB-maatregelen en de hervorming kindregelingen. Deze beleidsontwikkeling wordt in de navolgende paragraaf beschreven voor zover deze de uitgaven SZA beïnvloedt.

De SZA-sector is conjunctuurgevoelig doordat de werkloosheidsuitgaven in dit kader zijn opgenomen. De werkloosheid bevindt zich thans op een hoog niveau. De werkloze beroepsbevolking raamt het CPB op 6,9% in 2014 en 6,8% in 2015.

2.1.2.2 Uitgaven SZA-kader 2014–2019

In onderstaande tabel worden de ontwikkelingen in de SZA-uitgaven voor 2014–2019 per cluster van regelingen getoond. De totale SZA-uitgaven van € 75,3 miljard in 2014 stijgen naar € 80,2 miljard in 2019. Deze toename van € 5 miljard in vijf jaar tijd is vooral het gevolg van de aanpassing van de SZA-uitgaven aan de loon- en prijsontwikkeling. Hiervoor is aan het slot van de tabel een post «nominale ontwikkeling» opgenomen. Deze post bedraagt € 4,5 miljard in 2019. Gecorrigeerd voor deze nominale ontwikkeling is de uitgavenontwikkeling SZA dus nagenoeg constant.

Tabel 2.1.2.1 SZA-uitgaven 2014–2019 (x € 1 mld)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Werkloosheid</i>						
WW-uitgaven (werkloosheid)	7,0	7,1	6,9	6,8	6,7	6,4
WWB-uitgaven (bijstand)	5,7	5,5	5,6	5,8	5,9	6,1
<i>Arbeidsongeschiktheid / ziekte en zwangerschap</i>						
WAO/WIA/WAZ	9,0	8,9	8,9	9,0	9,0	9,1
Wajong	2,9	3,0	3,0	3,1	3,0	3,1
ZW/WAZO	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
<i>Ouderdom / nabestaanden</i>						
MKOB	1,0					
AOW	34,0	34,6	34,6	34,5	34,5	34,5
Inkomensondersteuning AOW	0,0	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0
Anw	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
<i>Kinderopvang en kindregelingen</i>						
KOT	1,8	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3
AKW/WKB/TOG	4,3	5,2	5,1	5,1	5,0	5,0
<i>Re-integratie</i>						
Re-integratieuitgaven arbeidsongeschiktheid	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
WSW-budget	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Participatiebudget gemeenten	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Integratie-uitkering sociaal domein	0,0	2,9	2,7	2,6	2,4	2,3
<i>Uitvoeringskosten en overige uitgaven</i>						
Uitvoeringskosten (UWV/SVB etc.)	2,2	2,0	1,9	1,8	1,7	1,7
Overige uitgaven	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
Nominale ontwikkeling	0,0	0,8	1,8	2,7	3,6	4,5
Totaal SZA-uitgaven	75,3	77,0	77,8	78,6	79,5	80,2

Werkloosheid

De werkloosheid bevindt zich op een hoog niveau en zal naar verwachting vanaf 2015 dalen. Deze daling is ook zichtbaar in de ontwikkeling van de werkloosheidswetuitgaven van € 7,0 miljard in 2014 naar € 6,4 miljard in 2019. De effecten van de maatregelen uit de Wet Werk en Zekerheid op de WW-uitgaven treden op langere termijn op en zijn nog nauwelijks zichtbaar in de ontwikkelingen tot en met 2019.

De daling in de werkloosheid vanaf 2015 werkt ook door naar de ontwikkeling in de bijstandsuitgaven. De uitgavenontwikkeling is ook beperkt door de invoering van de kostendelersnorm en de harmonisering van de verplichtingen en sanctieringen. Ook zijn de uitgaven aan de 20%-aanvulling voor alleenstaande ouders in de bijstand verschoven naar het kindgebonden budget. Daarnaast is de WWB geïntensiveerd met de invoering van de Participatiewet in 2015. Gemeenten krijgen extra geld om mensen die niet meer in aanmerking komen voor Wajong en Wsw met loonkostensubsidie aan het werk te helpen. Tevens wordt een wetsvoorstel voorbereid dat het mogelijk maakt om onder voorwaarden de derde pijler pensioenvermogen voor zelfstandigen buiten de vermogenstoets van de Participatiewet te houden. Per saldo leiden deze ontwikkelingen tot een stijging van de bijstandsuitgaven.

Arbeidsongeschiktheidsregelingen en ziekte

De uitgaven aan arbeidsongeschiktheid en ziekte blijven in de periode 2014–2019 vrijwel gelijk. Bij de WAO/WIA en de ZW is geen sprake van een hervorming in deze periode. Wel wordt de tegemoetkoming voor

arbeidsongeschikten in twee stappen verlaagd als onderdeel van het 6 miljard pakket. De eerste verlaging heeft in de vorige begroting plaatsgevonden, de tweede verlaging vindt plaats in 2015.

De uitgaven aan de Wajong stijgen nog licht in de periode 2014–2019. Met de invoering van de Participatiewet is de groei beheerst doordat de regeling alleen nog zal gelden voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben.

Verder is de wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten bij het parlement ingediend, ter ondersteuning van het creëren van 125.000 extra arbeidsplaatsen voor mensen met een beperking. In deze wet is de door het kabinet en sociale partners gemaakte banenafpraak vastgelegd en is de mogelijkheid opgenomen om een quotumregeling te activeren als de gemaakte afspraken niet worden gerealiseerd.

Ouderdom en nabestaanden

De wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen (MKOB) wordt per 1 januari 2015 afgeschaft. De AOW-uitgaven nemen in de periode 2014–2019 in beperkte mate toe. In deze kostenraming is rekening gehouden met de geleidelijke leeftijdsverhoging naar 67 jaar in 2021 rekening houdende met de voorgenomen versnelling in de leeftijdsverhoging conform het regeerakkoord Rutte/Asscher. Voor de langere termijn wordt hiermee de automatische kostenstijging uit hoofde van de vergrijzing beheerst. Daarnaast wordt een regeling inkomensondersteuning ouderen ingevoerd welke naar rato van de AOW-opbouw wordt uitgekeerd. De uitkeringslasten Anw dalen voornamelijk omdat de groep Anw-gerechtigden die voor 1950 geboren is, en daar hun recht op Anw aan ontleent, bij het bereiken van de AOW-leeftijd de Anw verlaat. Deze groep is volledig uitgestroomd op 1 april 2015.

Kinderopvang en kindregelingen

De uitgaven aan de kinderopvangtoeslag blijven de komende jaren licht stijgen. Dit wordt voornamelijk verklaard door een verwachte groei van het aantal kinderen in de buitenschoolse opvang en door de dalende werkloosheid vanaf 2015.

De uitgaven WKB stijgen in 2015 door de introductie van de alleenstaande ouderkop op het kindgebonden budget en het verhogen van de bedragen voor het eerste en tweede kind. De stijging van de uitgaven wordt getemperd door het niet indexeren van de kinderbijslag in 2015 en het verlagen van de inkomensgrens in de WKB. Na 2015 dalen de uitgaven aan de kindregelingen omdat het aantal kinderen in de komende jaren afneemt.

Re-integratie integratie-uitkering sociaal domein

De uitgaven aan re-integratie van arbeidsongeschikten stijgen tot 2017 en zullen daarna licht dalen. In de periode tot 2017 zijn tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de activering van het zittend bestand «oude Wajong». Als gevolg van de Participatiewet verschuift een deel van het re-integratiebudget naar het gemeentelijke participatiebudget, dat onderdeel gaat vormen van de integratie-uitkering sociaal domein. In het kader van de Participatiewet zijn het macrobudget Wsw en het participatiebudget gemeenten samengevoegd tot een gebundeld participatiebudget. Dit gebundelde participatiebudget is vervolgens structureel overgeboekt naar de integratie-uitkering sociaal domein. Voor de periode 2015–2017 blijven deze middelen onderdeel uitmaken van het SZA-kader. Daarbij blijven de Minister en Staatssecretaris van SZW voor deze periode aanspreekbaar op de omvang en de verdeling van dit budget.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten van het UWV zijn verlaagd als gevolg van de opgelegde taakstellingen. Daartegenover staat dat de conjuncturele ontwikkeling in de werkloosheid heeft geleid tot een stijging van de uitvoeringskosten. Per saldo resulteert een geleidelijke afname.

De uitvoeringskosten bij de SVB laten eveneens twee tegengestelde ontwikkelingen zien, die per saldo leiden tot een afname van de kosten. Implementatietrajecten van nieuwe wetgeving leiden tot hogere uitvoeringskosten. Daartegenover is ook bij de SVB sprake van een afname van de uitvoeringskosten als gevolg van de ingeboekte taakstellingen.

2.1.2.3 Mutaties uitgaven SZA-kader 2014–2019

In het actuele uitgavenbeeld SZA zijn ten opzichte van de vorige begroting meevallers opgetreden. Thans tekenen zich immers gunstiger economische ontwikkelingen af. Verwacht wordt dat de economische groei zich geleidelijk zal herstellen naar 1¼% in 2015. Hierdoor verbeteren de overheidsfinanciën en dat komt in de SZA-sector tot uitdrukking in een lagere werkloosheid dan eerder werd geraamd. De omvang van de SZA-sector wordt thans geraamd op € 77,0 miljard in 2015 terwijl in de vorige begroting nog werd uitgegaan van € 83,3 miljard. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere werkloosheidsuitgaven dan eerder geraamd en door het afstel van de ouderencomponent in de huishoudentoeslag.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SZA-uitgaven ontwerpbegroting 2014	77,8	83,3	84,3	84,6	85,2	
Werkloosheid (WW/WWB)	- 1,5	- 2,3	- 2,4	- 1,9	- 1,5	
Afschaffen MKOB		- 1,0	- 1,0	- 1,0	- 1,0	
Afstel huishoudentoeslag	- 0,3	- 2,4	- 2,5	- 2,6	- 2,7	
Invoering inkomensondersteuning AOW		0,9	0,9	0,9	0,9	
Overig	- 0,8	- 1,5	- 1,4	- 1,5	- 1,4	
Extrapolatie						80,2
SZA-uitgaven ontwerpbegroting 2015	75,3	77,0	77,8	78,6	79,5	80,2

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de werkloosheidsuitgaven fors meevallen. Het gaat om een meevaller van € 1,5 miljard in 2014 oplopend tot € 2,4 miljard in 2016. Hierdoor wordt de werkloosheidstegenval die in de vorige begroting was opgenomen weer grotendeels geredresseerd. De werkloosheidsuitgaven komen weer meer overeen met de ontwikkelingen zoals die werden verondersteld bij de start van het kabinet.

2.1.2.4 Uitgavenplafond SZA-kader en toetsing aan uitgavenplafond

Uitgavenplafond en kadertoetsing

In de ontwerpbegroting 2014 was een sluitend uitgavenkader SZA opgenomen. Sinds de ontwerpbegroting 2014 zijn er meevallers in de werkloosheid opgetreden. Deze meevallers hebben geleid tot een neerwaartse bijstelling van het uitgavenkader SZA, waardoor de eerdere ophoging van het kader wegens de werkloosheid in de ontwerpbegroting 2014 is komen te vervallen. In de bijstelling van het kader is ook het niet doorgaan van de huishoudentoeslag vanaf 2015 verwerkt. Door het afstel van deze maatregel is immers de overheveling van de ouderenkorting naar de SZW-begroting komen te vervallen. Het uitgavenkader SZA komt

nu lager uit dan bij de Startbrief van het kabinet Rutte/Asscher, voornamelijk door de gangbare aanpassingen van het kader (zoals correcties vanwege bijstellingen van de pNB-raming) en de ombuigingen uit het 6 miljard pakket.

Tabel 2.1.2.3 Mutaties ijklijn (Uitgavenplafond) sinds vorige Ontwerpbegroting (x € 1 mld)				
	2014	2015	2016	2017
Ijkljn SZA-kader ontwerpbegroting 2014	77,8	83,3	84,3	84,6
Correctie werkloosheidsmeevallers	- 1,8	- 1,6	- 1,3	- 1,2
Correctie afstel huishoudentoeslag		- 2,6	- 2,5	- 2,6
Overige correcties (met name bijstelling pNB-raming)	- 0,3	- 1,9	- 1,9	- 1,8
Ijkljn SZA-kader ontwerpbegroting 2015	75,8	77,1	78,6	79,0

De actuele uitgavenramingen, zoals deze zijn weergegeven in tabel 2.1.2.2, dienen volgens de regels budgetdiscipline te worden getoetst aan het actuele kader SZA zoals weergegeven in tabel 2.1.2.3. Deze kader-toetsing wordt weergegeven in tabel 2.1.2.4. De SZA-uitgaven zijn in 2015 neerwaarts bijgesteld naar € 77,0 miljard, terwijl het kader uitkomt op € 77,1 miljard. Hiermee wordt het kader SZA in 2015 onderschreden.

Tabel 2.1.2.4 Toetsing SZA-uitgaven aan ijklijn (x € 1 mld)				
	2014	2015	2016	2017
Totale SZA-uitgaven	75,3	77,0	77,8	78,6
Ijkljn SZA-uitgaven	75,8	77,1	78,6	79,0
Over/onderschrijding ijklijn SZA	- 0,5	- 0,1	- 0,8	- 0,4

2.1.3 MEERJARENPLANNING BELEIDSDOORLICHTINGEN

Tabel 2.1.3 Meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. Arbeidsmarkt	X						X
2. Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening inclusief aanpak jeugdwerkloosheid						X	
3. Arbeidsongeschiktheid ¹		X			X		
4. Jonggehandicapten					X		
5. Werkloosheid inclusief aanpak ouderwerkloosheid				X			
6. Ziekte en zwangerschap				X			
7. Kinderopvang ²			X				
8. Oudedagsvoorziening	X						X
9. Nabestaanden	X						X
10. Tegemoetkoming ouders	X					X	
11. Uitvoeringskosten ³			X				
12. Rijksbijdragen ⁴							
13. Integratie en maatschappelijke samenhang				X			

¹ In 2014 ligt de focus van de beleidsvoorlichting op de WAO, in 2017 op de WIA.

² De hoofdvraag van de beleidsdoorlichting is of het ingezette beleid als doeltreffend en doelmatig kan worden bestempeld ten aanzien van de twee hoofdoelen: het kunnen combineren van arbeid en zorg en het aanbieden van kwalitatief goede en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling. O.a. de volgende thema's zullen terugkomen in de beleidsdoorlichting: effect kinderopvangbeleid op arbeidsparticipatie, loont het om meer te werken (advies Commissie Van Dijkhuizen) en robuustheid van het huidige systeem. Ook de evaluaties van de Wet kinderopvang en het besluit continue screening zijn onderdeel van de beleidsdoorlichting.

³ Het doel van de beleidsdoorlichting is vast te stellen of de doelstellingen van het begrotingsartikel en de Wet SUWI ook daadwerkelijk zijn bereikt. Aangezien hier sprake is van een breed beleidsterrein, wordt gekozen voor een afbakening waarbij de focus komt te liggen bij de doeltreffendheid en doelmatigheid van het SUWI-stelsel en de uitvoering van de sociale zekerheidswetgeving binnen dit stelsel.

⁴ Het artikel Rijksbijdragen is een technisch artikel. Er wordt op basis van dit artikel geen specifiek beleid gevoerd. Om die reden wordt dit artikel niet doorgelicht. De evaluatie van het beleid waarvoor deze rijksbijdragen zijn bedoeld, vindt plaats wanneer de artikelen waar dit beleid onderdeel van is worden doorgelicht.

2.1.4 OVERZICHT GARANTIES EN ACHTERBORGSTELLINGEN

Tabel 2.1.4.1: Overzicht verstrekte garanties (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Uitstaande garanties 2013	Geraamd te verlenen 2014	Geraamd te vervallen 2014	Geraamd te verlenen 2015	Geraamd te vervallen 2015	Uitstaande garanties 2015	Garantieplafond 2015	Totaalplafond
Bijstand, TW en WSW inclusief aanpak jeugdwerkloosheid	Startende Ondernemers	1.189	0	600	0	400	189	189	ja

Tabel 2.1.4.2: Overzicht uitgaven en ontvangsten garanties (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Uitgaven 2014	Ontvangsten 2014	Saldo 2014	Uitgaven 2015	Ontvangsten 2015	Saldo 2015
Bijstand, TW en WSW inclusief aanpak jeugdwerkloosheid	Startende Ondernemers	500	0	500	300	0	300

In 2007 is de tijdelijke SZW-borgstellingsregeling startende ondernemers vanuit een uitkering van kracht geworden. Een garantie heeft een maximale duur van zes jaar. Er worden geen nieuwe garanties meer verleend. De regeling beoogde te onderzoeken hoe starters voor krediet bij het bankwezen terecht konden. Met de regeling konden starters (aanvankelijk alleen vanuit een uitkering) onder gedeeltelijke en aflopende borgstelling van het rijk een bankkrediet voor hun bedrijf verwerven. De starter betaalde een rente en de bank liep een beperkt risico met weinig uitvoeringskosten. Onder invloed van een andere pilot en nieuwe instrumenten is besloten de regeling te sluiten. De claims worden afgedekt op de SZW-begroting.

2.2: BELEIDSARTIKELN

Artikel

Algemene doelstelling

1. Arbeidsmarkt

De overheid bevordert gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en draagt bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en -voorwaarden.

De overheid bevordert het functioneren van de arbeidsmarkt door bescherming te bieden en de belangen van werknemers te waarborgen in evenwicht met de belangen van de onderneming. De overheid voorziet hierbij in een minimumniveau van arbeidsrechtelijke bescherming, onder andere ten aanzien van de arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Daarnaast draagt zij zorg voor een op de arbeidsmarkt toegesneden arbeidsmigratiebeleid.

De overheid vindt het belangrijk dat werknemers en zelfstandigen hun werk onder goede condities kunnen verrichten. Dit is ook van belang voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en de arbeidsproductiviteit, het beperken van uitval door ziekte en arbeidsongeschiktheid, en het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van werknemers.

De overheid geeft invulling aan bovenstaand beleid door de vormgeving van een stelsel van wet- en regelgeving. Ook ziet de overheid toe op de naleving daarvan. Concreet gaat het daarbij om:

- Gezond en veilig werken, waaronder de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) en de Arbeidstijdenwet (ATW);
- Arbeidsverhoudingen, waaronder de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao), de Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (avv) en de Wet op de ondernemingsraden (WOR);
- Arbeidsrechtelijke bescherming, waaronder de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML), wet- en regelgeving met betrekking tot gelijke behandeling en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi);
- Toelating van arbeidsmigranten, waaronder de Wet arbeid vreemdelingen (Wav).

Bij het realiseren van deze doelstelling is een belangrijke taak weggelegd voor sociale partners. Zij zijn verantwoordelijk voor het maken van onderlinge afspraken over arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen en het bieden van veilige en gezonde werkomstandigheden. De overheid bevordert dat sociale partners hier vorm en uitvoering aan geven en voert hiertoe overleg met hen.

Rol en Verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met financiële instrumenten initiatieven die bijdragen aan gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en aan goede arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden. De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel van minimumeisen. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van dit stelsel;
- De vaststelling van de hoogte van het wettelijk minimumloon (WML) en het maximumdagloon;
- Het bevorderen van goede arbeidsverhoudingen, onder andere door het recht op onderhandeling door sociale partners te waarborgen en

- het in stand houden van een adequate overlegstructuur met de sociale partners;
- Het bevorderen dat werkgevers en werknemers gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en een goed werktijden- en verzuimbeleid realiseren;
  - Het bevorderen dat werkenden gezond en vitaal kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd;
  - Zorgdragen voor gelijke kansen voor en tijdens arbeidsdeelname;
  - Het stimuleren en faciliteren van postinitiële scholing ten behoeve van het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt;
  - De handhaving van de wet- en regelgeving door de Inspectie SZW.

De Minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het arbeidsmarktbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- *Wet Werk en Zekerheid*
Op 1 januari 2015 treden de eerste onderdelen van de Wet Werk en Zekerheid⁹ in werking. Zo is per 1 januari geen concurrentiebeding meer mogelijk in tijdelijke contracten en moeten ook tijdelijke contracten verplicht een maand voordat deze aflopen worden opgezegd. Per 1 juli 2015 wordt daarbij de ketenbepaling aangepast. Niet meer na drie jaar, maar al na het tweede jaar ontstaat recht op een vast contract. Het ontslagrecht wordt per 1 juli 2015 gewijzigd. Ontslag om bedrijfseconomische redenen en wegens langdurige arbeidsongeschiktheid wordt voortaan via het UWV afgehandeld, ontslag op persoonlijke gronden door de kantonrechter. Daarbij krijgt iedereen, ongeacht de ontslagroute, recht op een transitievergoeding.
- *Toekomst van de arbeidsgerelateerde zorg en aanpak beroepsziekten*
In 2015 zal uitvoering worden gegeven aan de kabinetsreactie op het SER-advies over de toekomst van het stelsel van arbeidsgerelateerde zorg (tweede helft 2014). Aanleiding voor het advies en de kabinetsreactie is een aantal knelpunten in het huidige stelsel, waaronder de beperkte samenwerking tussen bedrijfsgezondheidszorg en de reguliere zorg. De uitvoering zal mede betrekking hebben op de aanpak van de knelpunten bij de melding en diagnostiek van beroepsziekten.
- *Combineren van arbeid en zorg*
Het kabinet heeft via een nota van wijziging op het wetsvoorstel modernisering regelingen voor verlof en arbeidstijden¹⁰ aanvullende maatregelen voorgesteld om het combineren van arbeid en zorg te verbeteren. De maatregelen behelzen een verlof van drie dagen voor partners na de geboorte van een kind, te realiseren via een onvoorwaardelijk recht op ouderschapsverlof en een uitbreiding van de werkingssfeer en kring van rechthebbenden van het kort- en langdurend zorgverlof.

⁹ Stb. 2014, nr. 216.

¹⁰ Tweede Kamer, 32 855, nr. 16.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 1.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 1 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	11.303	21.912	17.447	22.442	22.417	22.407	22.407
Uitgaven	12.083	16.890	17.525	22.442	22.417	23.407	22.407
waarvan juridisch verplicht (%)			42%				
<i>Subsidies</i>	<i>1.883</i>	<i>3.015</i>	<i>5.040</i>	<i>5.039</i>	<i>5.039</i>	<i>6.039</i>	<i>5.039</i>
<i>Opdrachten</i>	<i>10.015</i>	<i>13.672</i>	<i>11.109</i>	<i>12.297</i>	<i>12.272</i>	<i>12.262</i>	<i>12.262</i>
<i>Bekostiging</i>	<i>185</i>	<i>203</i>	<i>203</i>	<i>203</i>	<i>203</i>	<i>203</i>	<i>203</i>
<i>Bijdrage aan andere begrotingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.173</i>	<i>4.903</i>	<i>4.903</i>	<i>4.903</i>	<i>4.903</i>
Ontvangsten	30.722	34.286	33.748	36.067	36.067	36.067	36.067

Budgetflexibiliteit

Subsidies:

De subsidies zijn voor 10% juridisch verplicht. Het juridisch verplichte deel betreft voornamelijk financiering van tot en met 2017 aangegane verplichtingen.

Opdrachten:

Het juridisch verplichte deel van het beschikbare bedrag voor opdrachten bedraagt ruim 50%. Dit betreft, naast financiering van tot en met 2015 aangegane verplichtingen, onder andere de jaarlijkse bijdrage aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB).

Bekostiging:

Het bedrag voor bekostiging is voor 100% juridisch verplicht en betreft de jaarlijkse bijdrage aan de SER Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen (CKA).

Bijdragen aan andere begrotingen:

De bijdragen aan andere begrotingen zijn voor 100% juridisch verplicht. Dit betreft voornamelijk de jaarlijkse bijdragen aan de Gezondheidsraad en aan het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb).

Toelichting financiële instrumenten

A. Subsidies

Het subsidiebudget in 2015 is hoger dan in 2014 omdat in 2014 € 2,3 miljoen subsidiebudget is overgeboekt naar het opdrachtenbudget. Voor het programma Zelfregulering Gezond en Veilig Werken wordt € 1,5 miljoen ingezet voor het ondersteunen van branches en bedrijven bij het ontwikkelen en implementeren van instrumenten van zelfregulering op het terrein van gezond en veilig werken. Deze activiteiten zijn erop gericht partijen te stimuleren en te faciliteren om zelf initiatieven te nemen om veilig en gezond werken blijvend te verbeteren. In 2015 ligt de focus op het actief verspreiden van goede praktijken en het ontwikkelen en implementeren van effectieve instrumenten van zelfregulering in kansrijke branches.

Voor het programma Duurzame Inzetbaarheid (waaronder het Actieplan Gezond Bedrijf en de Aanpak Psychosociale Arbeidsbelasting) wordt ongeveer € 1 miljoen ingezet. Dit bedrag wordt deels besteed aan het ondersteunen van het mkb om duurzame inzetbaarheid structureel aandacht te geven. Daarnaast wordt het besteed aan het vergroten van de bewustwording bij werkgevers en werknemers ten aanzien van psychoso-

ciale arbeidsbelasting en het stimuleren en faciliteren dat zij hier werk van maken, waarbij het thema in 2015 agressie en geweld op de werkvloer is. De subsidieregeling Kwaliteit Arbeidsverhoudingen betreft een regeling (€ 0,3 miljoen) die tot doel heeft projecten te ondersteunen die de kwaliteit van de arbeidsverhoudingen in Nederland verbeteren. Met de regeling worden, in de regel op basis van medefinanciering van minimaal 50%, eenmalige innovatieve projecten gesubsidieerd.

B. Opdrachten

Het opdrachtenbudget in 2015 is lager dan in 2014 omdat in 2014 € 2,3 miljoen subsidiebudget is overgeboekt naar het opdrachtenbudget. Een belangrijk deel van het budget voor opdrachten (circa € 3,8 miljoen) is de jaarlijkse opdrachtverlening aan het RIVM voor het programma gezond en veilig werken. Tevens is een bedrag van € 0,6 miljoen beschikbaar voor de jaarlijkse bijdrage aan het NCvB. Een bedrag van € 0,5 miljoen is bestemd voor het Arboportaal. Dit portaal dient als startpunt voor werkgevers, werknemers en preventiemedewerkers voor informatie over arbeidsomstandigheden. Doel is om werkgevers, werknemers en preventiemedewerkers te informeren over gezond en veilig werken en door te verwijzen naar andere relevante bronnen. Een bedrag van € 0,5 miljoen wordt ingezet voor het programma Zelfregulering en € 1,5 miljoen voor het programma Duurzame Inzetbaarheid.

C. Bekostiging

Deze middelen dienen voor de bekostiging van de CKA. Deze SER-commissie is ingesteld om een goede toepassing en naleving te bevorderen van de Wet op de medische keuringen en het Besluit aanstellingskeuringen.

D. Bijdrage aan andere begrotingen

Het Ministerie van SZW levert jaarlijks een bijdrage van € 0,2 miljoen aan de financiering van het Ctgb. De bijdragen aan andere departementen bestaat daarnaast uit een jaarlijkse bijdrage aan het Ministerie van VWS van € 0,9 miljoen in de kosten van de Gezondheidsraad. Het budget is in 2015 € 3,7 miljoen lager dan in 2016. Dit verschil is ontstaan doordat de jaarlijkse bijdrage aan het Ministerie van EZ ten behoeve van het maatschappelijke programma arbeidsomstandigheden, dat door TNO wordt uitgevoerd, voor 2015 al is overgeboekt naar de begroting van EZ.

E. Ontvangsten

De Inspectie SZW houdt onder andere toezicht op de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet, de Arbeidstijdenwet, de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, de Wet allocatie arbeidskrachten door Intermediairs en de Warenwet. De Inspectie SZW kan aan een natuurlijk- en/of een rechtspersoon een bestuurlijke boete opleggen als deze een of meer van voornoemde wetten overtreedt.

De raming van de boeteopbrengsten is vanaf 2014 structureel met € 3,9 miljoen neerwaarts bijgesteld als het gevolg van het uit de boeken halen van de aan het amendement Spekman gekoppelde ontvangsten¹¹. Ook als gevolg van de vrijgave van de arbeidsmarkt voor Roemenen en Bulgaren per 1 januari 2014 zijn de boeteopbrengsten ten opzichte van de eerdere ramingen voor 2014 en 2015 naar beneden bijgesteld.

¹¹ Tweede Kamer, 33 900 XV, nr. 5.

Kerncijfers

Gezond en veilig werken

Het percentage arbeidsongevallen onder werknemers dat verzuim tot gevolg heeft is met 0,3%-punt gedaald van 3,0% in 2012 naar 2,7% in 2013. Het percentage ziekteverzuim is licht gedaald van 4,0% in 2012 naar 3,9% in 2013. Het aantal majeure meldingsplichtige ongevallen met gevaarlijke stoffen schommelt al jaren tussen de 1 en 4.

De naleving zorgplicht Arbowet geeft een beeld van de naleving van de Arbowet op de werkvloer en is gebaseerd op de zorgplicht van de werkgever zoals vermeld in artikel 3 van de wet.

Tabel 1.2 Kerncijfers gezond en veilig werken

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
Percentage arbeidsongevallen onder werknemers dat verzuim tot gevolg heeft ¹	2,9	3,0	2,7
Percentage ziekteverzuim ²	4,2	4,0	3,9
Aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen ³	2	4	2
Percentage naleving zorgplicht Arbowet ⁴	78	78	–

¹ TNO/CBS, nationale enquête arbeidsomstandigheden.

² CBS, kwartaal enquête ziekteverzuim.

³ Inspectie SZW administratie.

⁴ SZW-berekening op basis van gegevensbestanden van de nalevingsmonitor Arbo in bedrijf van de Inspectie SZW. Het onderzoek naleving zorgplicht Arbowet wordt vanaf 2013 tweejaarlijks uitgevoerd; realisatiecijfer 2014 is de eerstvolgende nieuwe meting.

Arbeidsverhoudingen en voorwaarden

Het bruto WML voor personen van 23 jaar en ouder bedraagt per 1 juli 2014 € 1.495,20 per maand. De bruto minimum vakantiebijslag bedraagt 8% van het bruto WML. Het WML wordt in 2015 conform de geldende systematiek twee maal per jaar geïndexeerd. Het (bruto) maximum-dagloon bedraagt per 1 juli 2014 € 198,28 (inclusief vakantiebijslag) en volgt dezelfde indexering.

Het gebruik van de instrumenten van cao en avv varieert door de jaren heen. Mede door de crisis, de onzekere economische verwachtingen en de ruimte op de arbeidsmarkt is de laatste jaren een lager aantal cao's dan gewoonlijk afgesloten.

Vanwege de veranderde situatie op de arbeidsmarkt worden er minder vergunningen aangevraagd. Als gevolg van de toegenomen werkloosheid is er binnen Nederland en Europa meer geschikt arbeidsaanbod aanwezig. Hierdoor zijn er minder arbeidsmarktgetoetste twv's aangevraagd en verleend.

Tabel 1.3 Kerncijfers arbeidsverhoudingen en voorwaarden

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
Aantal werknemers onder cao ¹ (x 1.000)	6.129	6.003	5.895
• waarvan direct gebonden bedrijfstak- en ondernemings-cao's ¹ (x 1.000)	5.400	5.501	5.260
• waarvan gebonden door algemeen verbindend verklaring ¹ (x 1.000)	729	502	635
Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen (twv) ² (x 1.000)	12	11	9

¹ 2011/2012: SZW, cao-afspraken. 2013: Administratie SZW, peildatum 1/1/2014. De peildatum wijkt hiermee af van eerdere jaren, waarin deze in het voorjaar werd gesteld.

² UWV, jaarverslag.

Handhaving

De Inspectie SZW heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in risicogericht en programmatisch werken om de aandacht te richten op de aanpak van notoire overtreders en misstanden. Juist deze aanpak leidt tot een

verlegging van de inzet van inspectiecapaciteit op werkgevers die bewust de regels omzeilen en ernstige overtredingen begaan. Inspectiebreed ziet de Inspectie SZW dat het opleggen van zware instrumenten als hoge boetes of stilleggingen een tegenreactie oproept. Het zicht wordt in toenemende mate belemmerd door complexe fenomenen, waaronder schijnconstructies. Het kost steeds meer tijd om deze complexe fenomenen te ontrafelen en te doorgronden. De juridische procedures die gevoerd moeten worden zijn omvangrijker en betekenen een toenemende druk op de tijd die besteed moet worden aan de zaken. Bij de inzet van handhaving kost het de medewerkers van de Inspectie meer tijd om de aangetroffen situatie juridisch zorgvuldig vast te leggen en de bewijsvoering rond te krijgen. Zaken hebben daarbij een evident langere doorlooptijd en er is meer capaciteit voor nodig. In het afgelopen jaar zijn er door de rechtbank en de Raad van State uitspraken gedaan over de handhaving van de WML. Ook zal het Europees Hof binnenkort een uitspraak doen met invloed op de handhaving van de Wav. Door deze gerechtelijke uitspraken hebben inspecteurs minder instrumenten om ongewenste praktijken aan te pakken en kost het meer moeite en tijd om bewijsvoering rond te krijgen.

In 2015 legt de Inspectie de focus op notoire overtreders door zwaar in te zetten op het herinspecteren van bedrijven waarbij in de afgelopen periode een overtreding is geconstateerd. Dat zal bij herhaalde overtreding betekenen dat conform de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving aanzienlijk hogere boetes kunnen worden opgelegd. Omdat de Inspectie bij het herinspecteren van overtredingen steeds vaker geconfronteerd wordt met agressie en geweld of intimidatie kiest de Inspectie ervoor om herinspecties tenminste met twee inspecteurs uit te voeren. Dat betekent een extra druk op de productie.

Voor meer informatie over de voornemens van de Inspectie wordt verwezen naar het Meerjarenplan 2015 en het Jaarplan 2015 van de Inspectie SZW. Deze worden tegelijk met de begroting van SZW aan de Tweede Kamer aangeboden.

Budgettair belang buiten de begroting

Mobiliteitsbonus oudere uitkeringsgerechtigde en arbeidsgehandicapten
Om duurzame inzetbaarheid te vergroten en te zorgen dat minder mensen langs de kant blijven staan, zijn er mobiliteitsbonussen voor het in dienst houden en in dienst nemen van oudere uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten. Als onderdeel van het pensioenakkoord is de leeftijdsgrens van de mobiliteitsbonus voor oudere uitkeringsgerechtigden vanaf 2015 verhoogd van 50 jaar naar 56 jaar.

Premiekorting jongeren

In 2014 is een premiekorting Jongeren geïntroduceerd. Met deze maatregel wordt uitwerking gegeven aan de afspraak uit de Begrotingsafspraken 2014 om de arbeidsmarkt voor jongeren te versterken met een premiekorting, waarvoor in totaal tijdelijk € 300 miljoen is uitgetrokken. De premiekorting geldt, onder bepaalde voorwaarden, voor iedere werkgever die tussen 1 januari 2014 en 31 december 2015 een uitkeringsgerechtigde tussen de 18 en 27 jaar aanneemt. De premiekorting mag maximaal twee jaar toegepast worden.

Premievrijstelling oudere werknemers

De premievrijstelling oudere werknemers wordt vanaf 2009 afgebouwd en is vervangen door een premiekortingsregeling.

Werkbonus

In 2013 is de gewijzigde werkbonus ingevoerd. Deze is van toepassing voor werkenden die bij aanvang van het kalenderjaar een leeftijd hebben van minimaal 60 en maximaal 63 jaar.

Scholingsdrempel

Vanaf 2014 is de drempel voor de persoonsgebonden aftrek van scholingsuitgaven in de inkomstenbelasting gehalveerd van € 500 naar € 250. De bedoeling is om hiermee scholing extra te stimuleren.

Overgangsregeling voor de levensloopregeling

De levensloopregeling is per 1 januari 2012 afgeschaft. Er is een overgangsregeling die loopt tot 1 januari 2022 voor deelnemers die minimaal € 3.000 hebben gespaard en hun tegoed nog niet opnemen. Deze deelnemers kunnen doorsparen tot 1 januari 2022. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 15 miljoen per jaar.

Levensloopverlofkorting

Om de aantrekkelijkheid van de levensloopregeling als alternatief voor het spaarloon te vergroten, konden werknemers per gespaard jaar een tegemoetkoming in de vorm van een levensloopverlofkorting van maximaal € 201 per gespaard jaar ontvangen. De levensloopregeling is per 1 januari 2012 afgeschaft voor nieuwe gevallen. Voor deelnemers aan de levensloopregeling die op 31 december 2011 een aanspraak ingevolge levensloopregeling hebben opgebouwd waarvan de waarde in het economische verkeer op 31 december 2011 minimaal € 3.000 bedroeg geldt een overgangsregeling. Deze deelnemers kunnen tot 31 december 2021 doorgaan met het sparen overeenkomstig de op 31 december 2011 geldende voorwaarden. Een uitzondering geldt voor de levensloopverlofkorting. Sinds 1 januari 2012 wordt bij inleg in de levensloopregeling geen levensloopverlofkorting meer opgebouwd. De op 31 december 2011 opgebouwde rechten op de levensloopverlofkorting vervallen niet en worden verzilverd bij de opname van het levenslooptegoed.

Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid

Om de arbeidsparticipatie van gedeeltelijk arbeidsongeschikten te bevorderen mag de stap naar ondernemerschap niet fiscaal belemmerd worden. Door handicap of ziekte kunnen gedeeltelijk arbeidsongeschikten veelal niet voldoen aan het gebruikelijke urencriterium dat geldt voor de startersaftrek. Daarom kunnen zij in de eerste drie jaren van hun onderneming een beroep doen op de regeling «startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid», waarbij een verlaagd urencriterium geldt.

Ouderschapsverlofkorting

Ouderschapsverlof is een regeling waar een werknemer op eigen kosten gebruik van kan maken. De uren welke de werknemer hiervoor opneemt in de periode van het ouderschapsverlof worden in principe niet door de werkgever betaald. Om hierin te compenseren is er onder bepaalde voorwaarden recht op de zogeheten ouderschapsverlofkorting. De ouderschapsverlofkorting zal per 1 januari 2015 vervallen.

Laag BTW tarief arbeidsintensieve diensten

Om de werkgelegenheid binnen sectoren met arbeidsintensieve diensten te ondersteunen geldt er binnen de omzetbelasting een verlaagd BTW-tarief van 6 procent voor arbeidsintensieve diensten (onder andere kappers en fietsenmakers). Voorts is bij beleidsbesluit, met ingang van 1 maart 2013 tot en met 31 december 2014, goedgekeurd dat het

verlaagde BTW-tarief eveneens van toepassing is op arbeidskosten voor renovatie- en herstelwerkzaamheden die worden verricht in en aan woningen na meer dan twee jaren na het tijdstip van eerste ingebruikname.

Tabel 1.4 Fiscale uitgaven ¹ (lopende prijzen x € 1 mln)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mobiliteitsbonus arbeidsgehandicapten en oudere uitkeringsgerechtigde	245	260	359	338	312	296	296
Premiekorting jongeren	0	25	125	125	25	0	0
Premievrijstelling oudere werknemers	487	254	157	50	0	0	0
Werkbonus	150	150	127	107	94	80	80
Scholingsdrempel	0	40	40	40	40	40	40
Overgangsregeling voor de levensloopregeling	0	15	15	15	15	15	15
Levensloopverlofkorting	161	13	18	12	12	12	12
Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid	2	2	2	2	2	2	2
Ouderschapsverlofkorting	115	116	0	0	0	0	0
Laag BTW tarief arbeidsintensieve diensten	667	734	627	515	528	541	555

¹ Ministerie van Financiën, Belastingdienst.

Artikel

2. Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening inclusief aanpak jeugdwerkloosheid

Algemene doelstelling

De overheid ondersteunt bij het vinden van werk en biedt inkomensondersteuning en aangepaste arbeid aan hen die dat echt nodig hebben.

Wie kan werken, moet dat ook doen. Dit is in de eerste plaats in het belang van de betrokkene zelf: werk zorgt voor economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en biedt kansen om volop mee te doen in de samenleving. De overheid streeft naar een transparant en activerend sociaalzekerheidsstelsel dat mensen enerzijds de zekerheid biedt van een adequaat vangnet als dat echt nodig is, en dat hen anderzijds prikkelt om (weer) aan het werk te gaan als dat kan.

Mensen hebben de verantwoordelijkheid om in het eigen inkomen te voorzien en nemen daartoe zelf het initiatief. Alleen als het vinden van werk op eigen kracht niet lukt, helpt de overheid hierbij door ondersteuning bij re-integratie of beschut werk aan te bieden. Aan mensen die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien biedt de overheid een sociaal vangnet in de vorm van bijstand. Daarbij streeft de overheid er in de vormgeving naar om het aantal loketten waar uitkeringsgerechtigden mee te maken hebben te beperken.

De werkloosheid, ook onder jongeren, is nog altijd fors. Daarom blijft het van belang dat er voldoende vacatures, stageplaatsen en leerwerkbanen voor jongeren beschikbaar komen. De Aanpak Jeugdwerkloosheid, zoals toegelicht in de beleidsagenda, blijft daarom in 2015 hoog op de agenda staan.

De overheid biedt inwoners van Caribisch Nederland waar nodig re-integratieondersteuning en inkomensondersteuning op grond van de Onderstandsregeling.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** het vinden van werk door toevoeging van de re-integratiemiddelen van de Wwb, nieuwe instroom Wajong en de Wsw aan de integratie-uitkering sociaal domein en loonkostensubsidies. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning en loonkostensubsidies met uitkeringsregelingen. Hij¹² is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van de hoogte van de algemene bijstandniveaus;
- Het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de inkomensvoorziening en de loonkostensubsidies vanuit de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz;
- Het houden van systeemtoezicht;
- De budgetmutaties van het gebundeld participatiebudget, dat onderdeel uitmaakt van de integratie-uitkering sociaal domein, en de verdeling daarvan die aansluit bij de gedecentraliseerde taak;
- Het terugvorderen van onrechtmatig bestede middelen van het participatiebudget en het terugvorderen van middelen van niet-gerealiseerde plekken in de Wsw over de uitvoeringsjaren tot en met 2014;

¹² Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB (AIO, bijstand buitenland) en het UWV (TW);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Het Rijk verschaft gemeenten middelen voor de uitvoering en geeft de wet- en regelgeving vorm waarbinnen deze uitvoering plaatsvindt. Het Rijk stelt een toereikend macrobudget vast om de Participatiewetuitkeringen te betalen. Dit budget wordt zoveel mogelijk op basis van objectieve factoren over de gemeenten verdeeld. Het Rijk houdt systeemtoezicht. Bij ernstige tekortkomingen in de gemeentelijke uitvoering van de Participatiewet kan het Rijk aanwijzingen geven aan gemeenten over de uitvoering van de Participatiewet of ingrijpen in de uitvoeringsorganisatie.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Participatiewet en aan genoemde wet verwante wetten en voorzieningen. Gemeenten zijn daarnaast verantwoordelijk voor de handhaving van de naleving door personen die een beroep doen op deze wetten.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op het beleidsterrein zijn:

- Met de Participatiewet¹³ wordt het principe van één regeling ingevoerd voor iedereen die in staat is om te werken, ook de mensen met een arbeidsbeperking die daarvoor aangewezen zijn op ondersteuning. De doelstelling hierbij is om zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden, bij voorkeur naar regulier werk. In dit kader wordt per 1 januari 2015 de Participatiewet ingevoerd. Dit heeft tot gevolg dat mensen met arbeidsvermogen die voorheen de Wajong zouden instromen, dan terecht kunnen bij gemeenten. De Wsw is afgesloten voor nieuwe instroom. Voor mensen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, krijgen gemeenten met de Participatiewet het nieuwe instrument «participatievoorziening beschut werk» ter beschikking. Gemeenten krijgen tevens het instrument loonkostensubsidie ter beschikking, dat zo nodig voor een langere periode kan worden ingezet en is gericht op mensen met een arbeidsbeperking die niet het wettelijk minimumloon (WML) kunnen verdienen. Tot slot stellen sociale partners zich met de afspraken in het sociaal akkoord garant voor extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking.
- Per 1 januari 2015 treedt de Wet maatregelen Wet werk en bijstand¹⁴ en enkele andere wetten in werking. Met deze wet wordt de bijstand meer activerend en wordt tegelijkertijd het vangnetkarakter versterkt. Dit wordt onder andere bewerkstelligd door invoering van de kostendelersnorm, intensivering van het armoede- en schuldenbeleid en harmonisering van de verplichtingen en maatregelen. Budgetten voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies voor gemeenten worden met de inwerkingtreding van de Participatiewet op 1 januari 2015 verdeeld volgens een nieuw verdeelmodel, waarmee de noodzakelijke uitgaven van gemeenten beter kunnen worden bepaald. Het door het SCP ontwikkelde multiniveau-model betreft zowel de kenmerken van de huishoudens (zoals leefvorm, leeftijd, wel of geen koopwoning, niet-westerse achtergrond en opleiding) als de kenmerken van een wijk, gemeente en regio (zoals leefbaarheid en arbeidsmarktsituatie) bij het verdelen van de budgetten. Op basis van deze

¹³ Stb. 2014, nr. 270.

¹⁴ Stb. 2014, nr. 271.

kenmerken wordt uiteindelijk de hoogte van het budget per gemeente vastgesteld. In de eerste twee jaren worden de gemeentelijke budgetten voor 50% op basis van het model vastgesteld en voor 50% op basis van de uitgaven in het verleden. In het derde jaar wordt 75% gebaseerd op het model en vanaf het vierde jaar wordt het budget volledig objectief verdeeld. Na twee jaar zal er een evaluatiemoment zijn.

- De middelen voor de Wsw, het flexibel re-integratiebudget en een deel van de re-integratiemiddelen UWV voor de nieuwe doelgroep Participatiewet worden samengevoegd in het gebundeld participatiebudget. Het gebundeld participatiebudget gaat, samen met de middelen op het terrein van maatschappelijke ondersteuning en jeugd, vanaf 1 januari 2015 deel uitmaken van de integratie-uitkering sociaal domein. De middelen worden voor drie jaar verstrekt via één integratie-uitkering en blijven afzonderlijk zichtbaar op de gemeentefonds-begroting. Na drie jaar gaan de middelen over naar de algemene uitkering van het Gemeentefonds, tenzij dit om verdeelsysteemtechnische redenen niet mogelijk is. De bestuurlijke afspraken over de verdeelsystematiek WSW blijven in stand.
- Vervallen aanvulling alleenstaande ouders. Één van de maatregelen uit de wet hervorming kindregelingen¹⁵ is het vervangen van de aanvulling van 20% van het minimumloon voor alleenstaande ouders in de minimumregelingen (waaronder de Participatiewet, IOAW, IOAZ en TW) door een alleenstaande-ouderkop in het kindgebonden budget (WKB) vanaf 1 januari 2015. In de Participatiewet bestaat voor een beperkte groep alleenstaande ouders overgangsrecht, zodat zij de aanvulling nog een jaar langer behouden.
- In de begrotingsafspraken 2014 is afgesproken om alimentatieregels zodanig aan te passen dat de uitgaven aan de bijstand dalen. Daarnaast is overeengekomen om de prikkelwerking van de Participatiewet te verbeteren waardoor gemeenten (nog) actiever proberen het aantal bijstandsontvangers te beperken. Inmiddels is gebleken dat er geen aanpassing van de alimentatieregels mogelijk is die tot een substantiële besparing op de Participatiewet leidt. Het kabinet heeft daarom afgezien van het treffen van een dergelijke maatregel. Beoogd wordt de besparing van de maatregel prikkelwerking WWB in te vullen door, met behoud van het uitgangspunt van een kostengeoriënteerde verdeling, de maatstaf bijstandsontvangers in de verdeelsystematiek van het Gemeentefonds vanaf 2016 aan te passen. Onderzoek naar de mogelijkheden om de maatstaf aan te passen, geschiedt als onderdeel van de herijking van het cluster werk en inkomen in het Gemeentefonds.
- Per 1 januari 2015 wordt de inkomensondersteuning AOW¹⁶ toegevoegd aan de uitzonderingen op de middelentoets in de bijstand. De inkomensondersteuning wordt niet langer in mindering gebracht op de AIO-uitkering.
- De berekeningswijze van de AIO-norm wordt aangepast per 1 januari 2015. De AIO-norm wordt niet langer berekend als een nominaal bedrag dat wordt geïndexeerd met het zelfde percentage als de bijstandsnorm. Met de nieuwe berekeningswijze wordt de AIO-norm via een vergelijkbare koppelingssystematiek als de normen van de

¹⁵ Stb. 2014, nr. 227.

¹⁶ Per 1 januari 2015 wordt de uitkering op grond van de Wet MKOB beëindigd. Er wordt een inkomensondersteuning voor ouderen geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW: de inkomensondersteuning AOW (zie artikel 8).

overige minimumuitkeringen afgeleid van het minimumloon. In deze koppelingssystematiek wordt rekening gehouden met de ouderenkortingen.

- De IOAW wordt met ingang van 1 januari 2015 geleidelijk afgeschaft door uitsluitend werknemers die voor 1 januari 1965 zijn geboren aanspraak te geven op deze uitkering na het doorlopen van de WW-uitkering.
- De middelen van co-financiering van sectorplannen worden in 2015 specifiek ingezet ter bevordering van van-werk-naar-werk en van-werkloosheid-naar-werk. Aanvragen voor co-financiering van sectorplannen kunnen in de derde tranche worden ingediend voor initiatieven gericht op het aan het werk helpen van mensen die met werkloosheid worden bedreigd dan wel mensen die werkloos zijn geworden. Dit vindt plaats door bijvoorbeeld omscholings- of bijscholingstrajecten. Aanvullend op de derde tranche wordt ondersteuning vanuit de WW mogelijk gemaakt (brug-WW), om baanwisseling te bevorderen naar een ander beroep waarbij sprake is van substantiële omscholing.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 2 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	10.660.968	10.103.898	6.457.735	6.404.548	6.537.589	6.740.347	6.881.476
waarvan garantieverplichtingen	- 125						
Uitgaven	9.751.058	9.773.727	6.529.723	6.594.724	6.605.624	6.740.347	6.881.476
waarvan juridisch verplicht (%)			99%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	9.741.716	9.643.110	6.289.079	6.380.166	6.513.067	6.715.535	6.856.664
Bundeling Uitkeringen	5.667.195	5.736.429	5.512.013	5.607.996	5.755.315	5.923.427	6.072.093
Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) ¹							
Participatiebudget	865.936	693.269	0	0	0	0	0
WSW	2.381.490	2.393.297	21.003	21.003	3.003	3.003	3.003
TW	540.135	542.601	465.620	464.296	462.487	492.910	487.484
AIO	213.450	204.473	237.042	236.312	241.773	245.632	243.521
Bijstand zelfstandigen	70.952	66.216	50.205	47.708	47.708	47.708	47.708
Repatriëringsregelingen	0	1	0	0	0	0	0
Bijstand buitenland	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600
Eenmalige uitkering koopkrachtpakket	0	4.000	0	0	0	0	0
Onderstand (Caribisch Nederland)	958	1.024	1.071	1.126	1.181	1.255	1.255
Re-integratie (Caribisch Nederland)	0	200	525	125	0	0	0
<i>Garanties</i>	928	500	300	100	0	0	0
<i>Subsidies</i>	4.408	120.959	219.438	190.332	68.262	0	0
<i>Opdrachten</i>	3.702	8.854	20.602	23.822	23.991	24.508	24.508
<i>Bekostiging</i>	304	304	304	304	304	304	304
Nibud	304	304	304	304	304	304	304
Ontvangsten	111.947	98.216	500	500	500	500	500

¹ Inclusief Bijstand overig (zie tabel 2.2).

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn voor 100% juridisch verplicht. De rijksbijdragen aan de uitvoerende instellingen (gemeenten, UWV en SVB) worden ruim voor het begrotingsjaar bekend gemaakt. Voor zover de uitkeringsrechten worden gedeclareerd, zijn deze vastgelegd in wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht.

Garanties:

De garanties zijn voor 100% juridisch verplicht. Het betreft garanties in het kader van de borgstellingregeling Bbz.

Subsidies:

De subsidies zijn voor 77% juridisch verplicht. Het betreft subsidies in het kader van de sectorplannen. 23% is bestuurlijk gebonden door het sociaal akkoord.

Opdrachten:

De opdrachten zijn voor 15% juridisch verplicht. 60% is bestuurlijk gebonden voor intensivering armoedebeleid en implementatiekosten Participatiewet.

Bekostiging:

Het budget is 100% juridisch verplicht. Het betreft een instellingssubsidie voor het Nibud.

A. Inkomensoverdrachten**A1. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)**

Met de Wet BUIG zijn vanaf 2010 de bijdragen aan gemeenten voor de uitvoering van diverse wetten samengevoegd. Het betreft de Participatiewet (Participatiewetuitkering, bestaande uit bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies), de IOAW, de IOAZ en de Bbz (alleen het onderdeel tijdelijke uitkeringen levensonderhoud voor startende ondernemers; de overige Bbz-onderdelen worden onder A5 toegelicht). Hierdoor ontvangen gemeenten één budget voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de genoemde wetten. Voor 2015 wordt het macrobudget geraamd op € 5.512 miljoen. Hiervan wordt een bedrag van € 25 miljoen gereserveerd voor de in 2015 uit te keren incidentele (IAU) en meerjarige aanvullende uitkeringen (MAU) over het jaar 2013. De IAU en MAU betreffen incidentele en meerjarige aanvullende uitkeringen onder voorwaarden voor gemeenten die tekort komen op hun deel van de Participatiewetuitkering (voorheen inkomensdeel WWB). In tabel 2.2 worden de uitgaven naar wet afzonderlijk toegelicht.

Tabel 2.2 Extracomptabel overzicht BUIG (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
BUIG	5.667.195	5.736.429	5.512.013	5.607.996	5.755.315	5.923.427	6.072.093
Participatiewetuitkering ¹	5.425.510	5.468.713	5.217.069	5.284.832	5.406.630	5.555.844	5.690.771
IOAW	189.116	212.997	239.711	266.744	290.769	308.326	320.312
IOAZ	24.168	25.201	25.714	26.903	28.399	29.739	31.492
Bbz-levensonderhoud startende ondernemers	28.400	29.518	29.518	29.518	29.518	29.518	29.518

¹ Voor de jaren voorafgaand aan 2015 zijn de verantwoorde Wwb-inkomensdeel.

Participatiewet

De Wet werk en bijstand (Wwb) krijgt met de «Invoeringswet Participatiewet» als citeertitel «Participatiewet». De Participatiewet voorziet in een sociaal vangnet voor personen die niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. De Participatiewetuitkering voorziet in de middelen voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Deze Participatiewetuitkering wordt samen met de middelen voor IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud startende ondernemers als BUIG-uitkering over de gemeenten verdeeld.

Het gebundeld participatiebudget (zie ook onder beleidswijzigingen) maakt vanaf 2015 onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft en woont kan in aanmerking komen voor bijstand.

Hoe hoog is de bijstand?

Tabel 2.3 Netto bijstandsnormen inclusief vakantietoeslag per 1 juli 2014	
Gehuwd / samenwonend	€ 1.359,49
Alleenstaande ouder	€ 951,64 ¹
Alleenstaande	€ 679,75

¹ Vanaf 1 januari 2015 vervalt de 20% WML-aanvulling voor alleenstaande ouders en wordt vervangen door de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget.

Budgettaire ontwikkelingen

De daling van het budget van de participatiewetuitkering van 2014 op 2015 wordt met name veroorzaakt door wetswijzigingen die in 2015 in werking treden, waaronder de Wet maatregelen Wwb (zie voor een toelichting onder beleidswijzigingen) en de invoering van de Wet hervorming kindregelingen. Daarnaast wordt de afname veroorzaakt door de verwachte daling van de werkloosheid en de doorwerking daarvan op het aantal participatiewetuitkeringen.

De meerjarige oploop van de uitgaven van de participatiewetuitkering hangt verder samen met de invoering van een aantal wetswijzigingen vanaf 2015, waaronder de invoering van de Participatiewet en het wetsvoorstel ZZP-pensioenregeling.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.4 Kerncijfers Wwb/Participatiewet			
	Realisatie 2013 ¹	Raming 2014	Raming 2015
Volume WWB/Participatiewet (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde) ²	347	370	378
Volume WWB (x 1.000 huishoudens, ultimo) ²	359	nvt	nvt
• waarvan verblijfsduur minder dan 1 jaar ³	98	nvt	nvt
• waarvan verblijfsduur 1 tot 5 jaar ³	150	nvt	nvt
• waarvan verblijfsduur 5 jaar of meer ³	111	nvt	nvt

¹ De volume statistieken 2013 wijken af van het jaarverslag 2013. Dit komt doordat het CBS de volume statistieken niet meer op registratiebasis publiceert, maar op transactiebasis.

² CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

³ SZW-berekeningen op basis van CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

nvt: deze cijfers worden niet geraamd.

In het sociaal akkoord van 11 april 2013 hebben het kabinet en sociale partners een afspraak gemaakt over het aan de slag helpen van mensen met een arbeidsbeperking. Werkgevers in de marktsector (inclusief zorg) stellen zich garant voor 2.500 extra banen in 2014, 5.000 extra banen in 2015 en oplopend met 1.000 banen per jaar naar 10.000 extra per jaar in 2020, tot in 2026 een aantal van 100.000 is bereikt. In aanvulling daarop stelt de overheid zich garant voor 2.500 extra banen per jaar vanaf 2014, tot een maximum is bereikt van 25.000 banen. Met de begrotingsafspraken 2014 is het tempo versneld waarmee werkgevers aan de slag gaan met het realiseren van het afgesproken extra aantal banen. Zo is afgesproken dat werkgevers in de marktsector het aantal extra banen in 2014 verdubbelen naar 5.000. In tabel 2.5 zijn de afspraken over de cumulatief te realiseren extra aantallen opgenomen. Het gaat om extra banen ten opzichte van het aantal al aanwezige banen op de peildatum 1 januari 2013.

Tabel 2.5 Kerncijfers banenafpraak ¹			
	Afspraak 2014	Afspraak 2015	Afspraak 2016
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten marktsector	5.000	10.000	16.000
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten overheid	2.500	5.000	7.500

¹ Cijfers afkomstig uit Tweede Kamer, 33 981, nr. 3 tabel 1: afspraken na begrotingsafspraken 2014 over banenafpraak.

Het kabinet en de sociale partners hebben in het sociaal akkoord tevens afgesproken dat als werkgevers deze afspraak niet gestand doen, na overleg met de sociale partners en gemeenten een quotumheffing wordt

geactiveerd. De 5.000 banen in 2014 voor de marktsector maken onderdeel uit van de overeengekomen aantallen in de begrotingsafspraken 2014, met de kanttekening dat 2014 een aanloopjaar is en dat deze banen niet mee zouden tellen in de beoordeling of het kabinet het quotum moet activeren of niet. Met de afspraken rondom de Participatiewet is geregeld dat voor de beoordeling of het quotum geactiveerd moet worden, de 5.000 extra banen voor de marktsector en de 2.500 extra banen voor de overheidssector voor het jaar 2014 verdeeld worden over 2015, 2016 en 2017¹⁷. Voor 2015 betekent dit 1.000 extra banen voor de marktsector en 500 extra voor de overheidssector. Het eerste beoordelingsmoment of de quotumheffing in werking dient te treden, vindt in 2016 plaats over 2015. Indien bij deze beoordeling blijkt dat de banenafpraak niet is gerealiseerd, dan kan de quotumheffing geactiveerd worden. Deze beoordeling vindt afzonderlijk plaats voor zowel de markt als voor de overheid. Voor deze beoordeling over 2015 gelden voor respectievelijk markt en overheid de cumulatieve extra aantallen 6.000 en 3.000 ten opzichte van de peildatum/nulmeting.

Tabel 2.6 Kerncijfers re-integratie

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
Personen met een re-integratievoorziening (x 1.000 per ultimo) ¹	–	–	162
Personen die werken met een re-integratievoorziening (x 1.000 per ultimo) ¹	–	–	35
Personen met een loonkostensubsidie Participatiewet (x 1.000 per ultimo) ²	–	–	–
Aantal door bijstandsontvangers/niet-uitkeringsgerechtigden gestarte banen na re-integratie ³	68	62	56

¹ CBS, statistiek re-integratie gemeenten; vanaf 2013 registreren gemeenten voorzieningen i.p.v. trajecten. Informatie over 2011 en 2012 is daarom niet beschikbaar.

² CBS, statistiek re-integratie gemeenten; het instrument loonkostensubsidie wordt met ingang van de Participatiewet per 2015 toegepast.

³ CBS, aan het werk met re-integratieondersteuning, viermeting uitstroom naar werk.

Handhaving

De realisatie in 2013 van de cijfers bij Opsporing wijkt sterk af van 2011 en 2012. Vanwege de inwerkingtreding van de nieuwe Fraudewet per 1 januari 2013 is de wijze van meten door het CBS gewijzigd. De cijfers in 2013 zijn daarom niet te vergelijken met de cijfers van 2012 en eerder. De incassoratio is 19%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op Wwb-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in het zelfde jaar 19% is geïncasseerd.

Tabel 2.7 Kerncijfers Wwb (fraude en handhaving)

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie¹</i>			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	71 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	90 ²	–
<i>Opsporing³</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	13	16	4,9
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	67	66	20
<i>Terugvordering⁴</i>			
Incassoratio (%)	–	–	19

¹ Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ SZW-berekeningen op basis van CBS, bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

⁴ CBS onderzoek «incassoratio».

¹⁷ Tweede Kamer, 33 801, nr. 23.

Wetten inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en gewezen zelfstandigen (IOAZ)

De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandsniveau voor oudere werkloze werknemers. Anders dan bij de Participatiewet hoeven werkloze ouderen, die vaak vermogen in spaargeld of eigen huis hebben, in de IOAW hun vermogen niet aan te spreken.

De IOAZ is een uitkering voor ouderen die noodgedwongen zijn gestopt met hun werk als zelfstandige, omdat de inkomsten daaruit onvoldoende waren. De IOAZ-uitkering vult het (gezins)inkomen aan tot het bijstandsniveau. In de IOAZ wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van zelfstandigen en hun (bedrijfs)vermogen.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De belangrijkste doelgroepen van de IOAW-regeling zijn:

- Werkloze werknemers die op het moment dat zij werkloos worden tenminste 50 jaar zijn en geboren zijn voor 1 januari 1965, die recht hebben op een uitkering op grond van de WW van meer dan drie maanden en die de volledige uitkeringsduur daarvan hebben doorlopen;
- Werknemers die na hun 50e verjaardag recht hebben gekregen op een loongerelateerde WGA-uitkering en van wie de WGA-uitkering is beëindigd omdat zij niet langer ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn.

De IOAZ is bedoeld voor oudere zelfstandigen tussen de 55 jaar en de AOW-leeftijd, die hun bedrijf of zelfstandig beroep na hun 55^e verjaardag hebben beëindigd. Om in aanmerking te komen voor een uitkering moet de gewezen zelfstandige onder andere voldoen aan voorwaarden betreffende het gemiddeld jaarinkomen in de drie jaar voorafgaand aan de aanvraag, het verwachte inkomen uit beroep of bedrijf bij voortzetting van het bedrijf en het aantal uren en de duur van de werkzaamheden als zelfstandige.

Hoe hoog is de IOAW/IOAZ?

Tabel 2.8 Bruto bedragen IOAW/IOAZ per maand per 1 juli 2014, exclusief vakantie-toeslag

Gehuwd / samenwonend	€ 1.462,87
Alleenstaande ouder	€ 1.406,55 ¹
Alleenstaande	€ 1.126,68

¹ Vanaf 1 januari 2015 vervalt de 20% WML-aanvulling voor alleenstaande ouders en wordt vervangen door de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget.

Budgettaire ontwikkelingen

De IOAW-uitgaven nemen de komende jaren toe. Deze mutatie wordt met name veroorzaakt door een hogere verwachte instroom in de IOAW, als gevolg van een hogere verwachte uitstroom van de WW in de IOAW en door de verhoging van de AOW-leeftijd.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.9 Kerncijfers IOAW en IOAZ ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume IOAW (x 1.000 huishoudens), jaargemiddelde)	13	15	17
Volume IOAZ (x 1.000 huishoudens), jaargemiddelde)	1,5	1,5	1,6

¹ CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

A2. Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

De Wsw heeft tot doel het scheppen van aangepaste werkgelegenheid voor personen die wel graag willen werken, maar dit niet onder normale arbeidsomstandigheden kunnen doen. De Wsw biedt zowel de mogelijkheid tot werken in een beschutte omgeving als tot begeleid werken bij reguliere werkgevers. Met de Participatiewet is de toegang voor nieuwe instroom tot de Wsw vanaf 2015 afgesloten. Mensen die op 31 december 2014 in de Wsw werkzaam zijn op basis van een Wsw-dienstbetrekking hebben een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht en houden hun huidige wettelijke rechten en plichten. Mensen met een geldige Wsw-indicatie, die op 31 december 2014 geen Wsw-dienstbetrekking hebben, kunnen met ingang van 1 januari 2015 niet meer de Wsw instromen. Deze mensen vallen, voor zover zij behoren tot de gemeentelijke doelgroep, vanaf die datum onder de werking van de Participatiewet

Budgettaire ontwikkelingen

De middelen voor de Wsw maken vanaf 2015 onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein.

In 2015 en 2016 vindt de financiële afwikkeling plaats over de jaren daarvoor. Zo is met de inwerkingtreding van de Participatiewet de bonus begeleidwerken komen te vervallen. Gemeenten hebben recht op deze bonus, indien zij mensen met een Wsw-indicatie via begeleidwerken bij een reguliere werkgever aan de slag helpen. Voor 2015 en 2016 zijn er daarom middelen gereserveerd voor de afwikkeling van de bonus over 2013 en 2014.

De Stichting Beheer Collectieve Middelen (SBCM) is het arbeidsmarkt- en opleidingsfonds voor en door de sector sociale werkvoorziening. Jaarlijks ontvangt deze stichting circa € 3 miljoen ten behoeve van ondersteuning van Sw-bedrijven en ontwikkeling van Sw-werknemers.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.10 Kerncijfers Wsw ¹			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
Werknemersbestand (aantal personen x 1.000 per ultimo)	102	102	102
Aantal detacheringen als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	24	27	30
Aantal gerealiseerde plaatsen in begeleid werken als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	6,1	6,2	6,2

¹ Research voor Beleid, Wsw-monitor.

A3. Toeslagenwet (TW)

De TW vult uitkeringen op grond van de werknemersverzekeringen aan tot het normbedrag voor het relevante sociaal minimum als het totale inkomen (exclusief TW-uitkering) van de uitkeringsgerechtigde en diens eventuele partner daaronder ligt.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Uitkeringsgerechtigden komen in aanmerking voor een toeslag als zij een uitkering ontvangen op grond van één van de zogenoemde moederwetten. Dit zijn de WIA, WAO, WAZ, Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen (Wamil), Wajong, IOW, WW, ZW en WAZO. Ook als een werkgever in het tweede ziektejaar niet meer loon doorbetaalt dan het voor de werknemer geldende sociaal minimum, komt de betrokkene in aanmerking voor een toeslag.

De volgende personen kunnen recht hebben op een toeslag:

- een gehuwde/samenwonende met een gezamenlijk inkomen dat lager is dan het (netto) minimumloon;
- een alleenstaande met een inkomen dat lager is dan 70% van het (netto) minimumloon.

Hoe hoog is de toeslag?

De toeslag vult de uitkering aan tot het normbedrag TW. De hoogte van de toeslag is het verschil tussen het normbedrag en het inkomen zonder toeslag. De toeslag kan niet hoger zijn dan het dagloon waar de uitkering op is gebaseerd.

Tabel 2.11 Normbedragen TW per 1 juli 2014 bruto per maand, exclusief vakantietoeslag

Gehuwd / samenwonend	€ 1.495,20
Alleenstaande ouder	€ 1.406,57 ¹
Alleenstaande van 23 jaar en ouder	€ 1.126,87

¹ Vanaf 1 januari 2015 vervalt de 20% WML-aanvulling voor alleenstaande ouders en wordt vervangen door de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget.

Budgettaire ontwikkelingen

De TW-uitgaven zijn in 2015 en de jaren daarna lager dan in 2014. De voornaamste oorzaak hiervan is de verlaging van het normbedrag voor alleenstaande ouders naar het niveau van een alleenstaande. De verlaging van de uitkering van Wajongers met arbeidsvermogen als gevolg van de invoering van de Participatiewet zorgt vanaf 2018 voor een toename van de uitgaven. De TW-uitgaven worden verder bepaald door volumeontwikkelingen in de moederwetten.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.12 Kerncijfers TW¹

	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Gemiddeld jaarcijfer TW (x 1.000 uitkeringsjaren)	199	205	197
Gemiddelde toeslag per jaar (x € 1)	2.710	2.641	2.353

¹ UWV, jaarverslag.

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling is in 2013 toegenomen. Het totale benadelingsbedrag is bijna verdubbeld, doordat het UWV meer overtredingen heeft vastgesteld met een relatief hoog schadebedrag.

De incassoratio is 16%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op TW-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in het zelfde jaar 16% is geïncasseerd.

Tabel 2.13 Kerncijfers TW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Opsporing¹</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	2,3	2,0	2,5
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	5,2	4,8	9,1
<i>Terugvordering²</i>			
Incassoratio (%)	–	–	16

¹ UWV jaarverslag.

² UWV administratie.

A4. Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO)

Ouderen met een onvolledig AOW-pensioen kunnen recht hebben op algemene bijstand. Deze bijstand kan worden aangevraagd bij de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Personen die de AOW-leeftijd hebben, rechtmatig in Nederland wonen en niet genoeg inkomen of vermogen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien.

Hoe hoog is de AIO?

De AIO is een uitkering op huishoudenniveau en vult aan tot bijstandsniveau. De hoogte van de AIO-uitkering hangt af van het inkomen.

Tabel 2.14 AIO netto maandbedragen (maximaal) per 1 juli 2014, exclusief vakantie-toeslag¹

Gehuwd / samenwonend	€ 1.365,17
Alleenstaande	€ 991,81

¹ Per 1 januari 2015 stijgt de AIO-norm voor gehuwden en alleenstaanden met circa € 25 per maand als gevolg van de aanpassing van de berekeningswijze van de AIO-norm (zie beleidswijzigingen).

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten AIO stijgen in 2015 ten opzichte van 2014 met € 33 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door twee beleidswijzigingen. De inkomensondersteuning AOW wordt per 1 januari 2015 uitgezonderd van de middelentoets (€ 16 miljoen) en de berekeningssystematiek van de AIO-norm wordt aangepast (€ 16 miljoen).

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.15 Kerncijfers AIO ¹			
	Realisatie 2013 ²	Raming 2014	Raming 2015
Jaarvolume AIO ² (jaargemiddelde, x 1.000 huishoudens)	39	42	45

¹ CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

² De volumestatistieken 2013 wijken af van het jaarverslag 2013. Dit komt doordat het CBS de volumestatistieken niet meer op registratiebasis publiceert, maar op transactiebasis.

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling even als het benadelingsbedrag is in 2013 iets toegenomen. De incassoratio is 12%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op AIO-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in het zelfde jaar 12% is geïncasseerd.

Tabel 2.16 Kerncijfers AIO (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie¹</i>			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	57 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	92 ²	–
<i>Opsporing³</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	< 0,1	< 0,1	0,2
Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	1,4	1,4	1,9
<i>Terugvordering³</i>			
Incassoratio (%)	–	–	12

¹ Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ SVB, jaarverslag.

A5. Bijstand zelfstandigen (Bbz 2004)

Startende ondernemers en gevestigde zelfstandigen kunnen onder voorwaarden voor financiële ondersteuning een beroep doen op het Besluit bijstand zelfstandigen 2004. Met dit besluit wordt beoogd kansrijke vanuit een uitkering startende ondernemers en zelfstandigen met tijdelijke financiële moeilijkheden in staat te stellen hun werkzaamheden voort te zetten. De bijstand kan worden verstrekt om te voorzien in de kosten van levensonderhoud voor gevestigde ondernemers of in bedrijfskapitaal (starters en gevestigde ondernemers).

Wie komt ervoor in aanmerking?

Startende ondernemers vanuit een uitkering en gevestigde zelfstandigen, die aan de voorwaarden van het Bbz voldoen, zoals wanneer hulp via een andere weg niet meer mogelijk is, het inkomen onvoldoende is en de onderneming levensvatbaar is.

Hoe hoog is de Bbz?

De uitkering voor levensonderhoud is in principe gelijk aan die van de algemene bijstand (zie tabel 2.3) als aanvulling voor levensonderhoud. De maximale hoogte van de bijstand voor bedrijfskapitaal wordt in tabel 2.17 vermeld. De bedragen worden jaarlijks aangepast voor gestegen prijzen.

Tabel 2.17 Bbz-normen kredietverlening (maxima) 1 januari 2014

Startende zelfstandige	€ 35.130
Gevestigde zelfstandige	€ 190.812

Budgettaire ontwikkelingen

Het budget voor de tijdelijke uitkeringen voor levensonderhoud van startende ondernemers (€ 30 miljoen structureel) maakt onderdeel uit van het gebundelde budget BUIG (zie tabel 2.2).

Voor de verstrekking van bedrijfskapitaal en uitkeringen voor levensonderhoud van gevestigde zelfstandigen ontvangen gemeenten een afzonderlijke specifieke uitkering Bbz (zie tabel 2.1, Bijstand zelfstandigen). Deze uitgaven maken geen onderdeel uit van het gebundelde budget BUIG. De uitgavenraming voor de niet-gebundelde uitgaven bedraagt voor 2015 € 50 miljoen. Dit is een voortzetting van de daling van eerdere jaren.

*Beleidsrelevante kerncijfers***Tabel 2.18 Kerncijfers Bbz¹**

	Realisatie 2013 ²	Raming 2014	Raming 2015
Volume Bbz (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	4,1	4,1	4,1

¹ CBS, bijstandsuitkeringenstatistiek.

² De volumestatistiek 2013 wijkt af van het SZW-jaarverslag 2013. Dit komt doordat het CBS de volumestatistieken niet meer op registratiebasis publiceert, maar op transactiebasis.

A6. Repatriëringregelingen

Ingeval van een crisissituatie in het buitenland kan de Minister van Buitenlandse Zaken besluiten tot evacuatie van in dat land wonende Nederlanders.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De toegang tot een repatriëringregeling is afhankelijk van de specifieke situatie.

Budgettaire ontwikkelingen

Voor de begroting 2015 wordt rekening gehouden met de afwikkeling van de Tijdelijke regeling verstrekkingen gerepatrieerden.

A7. Bijstand buitenland

Verlening van bijstand aan een in het buitenland gevestigde Nederlander wordt alleen nog voortgezet ingeval het recht op uitkering vóór 1 januari 1996 is vastgesteld. Sinds 1996 zijn er dus geen nieuwe gevallen meer toegelaten.

Budgettaire ontwikkelingen

Er zijn geen noemenswaardige budgettaire ontwikkelingen ten aanzien van bijstand buitenland.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 2.19 Kerncijfers bijstand buitenland ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume bijstand buitenland (x 1.000 huishoudens, ultimo)	0,2	0,2	0,2

¹ SVB, jaarverslag.

A8. Onderstand en re-integratie Caribisch Nederland

De overheid biedt aan inwoners van Caribisch Nederland inkomensondersteuning op grond van de Onderstand en waar nodig ook re-integratieondersteuning.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgavenontwikkeling van de Onderstand wordt verklaard door verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor lopen de uitkeringen van de Onderstand langer door. In de komende jaren is een fluctuerend budget beschikbaar voor de aanpak van de sociaal-economische problematiek op de eilanden (Re-integratie Caribisch Nederland).

Tabel 2.20 Kerncijfers Caribisch Nederland ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume Onderstand Caribisch Nederland (x 1.000 huishoudens, ultimo)	0,3	0,3	0,3

¹ SZW unit RCN.

B. Garanties

De pilot borgstellingregeling is een gesloten regeling. De regeling beoogde te onderzoeken hoe starters voor krediet bij het bankwezen terecht konden. Met de regeling konden starters (aanvankelijk alleen vanuit een uitkering) onder gedeeltelijke en aflopende borgstelling van het rijk een bankkrediet voor hun bedrijf verwerven. De starter betaalde dan een bescheiden rente en de bank liep een beperkt risico met weinig uitvoeringskosten. Onder invloed van een andere pilot en nieuwe instrumenten is besloten de regeling te sluiten.

C. Subsidies

Voor het betalen van subsidie (cofinanciering) van de sectorplannen is in 2015 € 214 miljoen beschikbaar. In 2015 wordt de derde tranche opgesteld, die zich specifiek richt op het begeleiden van mensen van-werk-naar-werk (brug-WW) en van-werkloosheid-naar-werk. Verder is in 2014 de Regeling ter stimulering van activiteiten die een duurzame bijdrage leveren aan het tegengaan van armoede- en schuldenproblematiek van kracht geworden; hiervoor is in 2015 € 4 miljoen beschikbaar.

D. Opdrachten

Deze middelen zijn bestemd voor armoede- en schuldhulpverlening, bevorderen ondernemerschap, aanpak jeugdwerkloosheid en implementatie en ondersteuning bij de invoering van de Participatiewet. De stijging in 2015 is optisch, omdat als in de loop van 2015 meer duidelijkheid ontstaat over de allocatie, middelen worden overgeheveld naar andere beleidsinstrumenten.

E. Bekostiging

Een bedrag van € 0,3 miljoen is gereserveerd als instellingssubsidie voor het Nibud ter ondersteuning van de zelfredzaamheid van consumenten op het gebied van de huishoudfinanciën en financiële opvoeding.

F. Ontvangsten

Met het Intrekken van de Wet Participatiebudget per 2015 vervalt de bijdrage van OCW aan het participatiebudget, zodat de daarvoor geraamde ontvangsten vanaf 2015 structureel met € 53 miljoen zijn verlaagd. Om dezelfde reden zijn de uitgaven participatiebudget eveneens met dit bedrag en ook vanaf 2015 verlaagd. Daarmee is sprake van een budgetneutrale mutatie.

Artikel

Algemene doelstelling

3. Arbeidsongeschiktheid

De overheid verzekert werknemers tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid en stimuleert hen aan het werk te blijven of het werk te hervatten.

De overheid vindt dat werknemers die loon derven als gevolg van arbeidsongeschiktheid verzekerd moeten zijn van een redelijk inkomen. Daarom zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Deze wet heeft de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) vervangen en geldt voor mensen die op of na 1 januari 2004 door ziekte of gebrek arbeidsongeschikt zijn geworden. De WIA omvat twee uitkeringsregimes: de Inkomensverzekering voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) en de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA). Op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) waren ondernemers verplicht verzekerd tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid. De WAZ is per 1 augustus 2004 ingetrokken, maar geldt nog wel voor zelfstandigen die op dat moment een uitkering ontvingen.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WAO, WIA of WAZ en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot dat sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

De overheid stimuleert met behulp van financiële prikkels voor zowel werknemers als werkgevers dat gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers aan het werk blijven of weer aan het werk gaan. Daarnaast biedt de overheid gerichte re-integratieondersteuning aan gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers die ondersteuning nodig hebben. De overheid kent daarbij een groot belang toe aan de eigen verantwoordelijkheid en het meewerken aan re-integratie door de gedeeltelijk arbeidsongeschikte.

Aan werknemers in Caribisch Nederland wordt met de Ongevallenverzekering (OV) een inkomensvoorziening geboden in geval van arbeidsongeschiktheid door een bedrijfsongeval.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** aan het werk blijven of het werk hervatten met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan het UWV. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- Als onderdeel van het 6 miljard pakket wordt de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in twee stappen verlaagd. In 2015 wordt de tegemoetkoming verlaagd van € 252 netto per jaar naar € 209 netto per jaar. De eerste verlaging heeft reeds in 2014 plaatsgevonden, van € 348 netto per jaar naar € 252 netto per jaar.

- In 2015 worden de wachttijden voor het verhogen van de WAO-uitkering bij toegenomen arbeidsongeschiktheid van werkende WAO-ers meer geüniformeerd. Het gaat om situaties waarin er sprake is van samenloop van een WAO-uitkering met een ZW-uitkering of samenloop van een WAO-uitkering en recht op loondoorbetaling. Met de wijziging wordt de wachttijd in deze gevallen op 104 weken gesteld.
- In het sociaal akkoord is afgesproken dat sociale partners in de loop van 2014 met concrete maatregelen komen die ervoor zorgen dat minder mensen een beroep hoeven te doen op een arbeidsongeschiktheidsuitkering uit de WIA. Het verdiepingsonderzoek naar benutbare mogelijkheden binnen de groep WGA 80–100 kan sociale partners hierbij ondersteunen. Naar verwachting wordt dit onderzoek in het najaar van 2014 afgerond.
- Het ligt in het voornemen van SZW om UWV met ingang van 2015 de beschikking te geven over één geïntegreerd taakstellend budget voor re-integratie WIA/WAO/ZW en Wajong. Voorheen waren dit afzonderlijke budgetten voor re-integratietrajecten en voor voorzieningen. Aanleiding hiertoe vormt de in het regeerakkoord vanaf 2014 opgelegde doelmatigheidskorting op de re-integratiemiddelen van UWV. Prioriteitstelling is daarbij onvermijdelijk. UWV is onder meer gevraagd om prioriteit te geven aan de mensen met een WIA- of ZW-uitkering die arbeidsmogelijkheden hebben.

Voor 2014 is de beleidsdoorlichting arbeidsongeschiktheid (met een focus op de WAO) toegezegd aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat deze eind 2014 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 3 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	593	586	604	624	646	678	711
Uitgaven	593	586	604	624	646	678	711
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>593</i>	<i>586</i>	<i>604</i>	<i>624</i>	<i>646</i>	<i>678</i>	<i>711</i>
Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)	593	586	604	624	646	678	711
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten van de Ongevallenverzekering Caribisch Nederland.

Tabel 3.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 3 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgaven	9.116.600	9.059.035	9.066.749	9.207.504	9.355.837	9.505.362	9.710.962
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>9.035.000</i>	<i>8.960.108</i>	<i>8.860.504</i>	<i>8.900.774</i>	<i>8.961.228</i>	<i>9.022.364</i>	<i>9.134.895</i>
IVA	964.000	1.179.919	1.368.850	1.562.686	1.772.917	1.986.200	2.212.748
WGA	1.694.000	1.896.990	2.084.582	2.273.363	2.435.510	2.581.865	2.727.370
WGA eigen-risicodragers	287.000	330.678	363.748	395.416	423.262	449.281	475.657
WAO	5.872.000	5.360.398	4.878.619	4.521.477	4.197.147	3.886.408	3.612.149
WAZ	218.000	192.123	164.705	147.832	132.392	118.610	106.971
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>81.600</i>	<i>98.927</i>	<i>98.940</i>	<i>98.952</i>	<i>98.964</i>	<i>98.975</i>	<i>98.988</i>
Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW	81.600	98.927	98.940	98.952	98.964	98.975	98.988
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>107.305</i>	<i>207.778</i>	<i>295.645</i>	<i>384.023</i>	<i>477.079</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten **A. Inkomensoverdrachten**

A1. Ongevallenverzekering (OV) (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt, krijgen op basis van de Ongevallenverzekering een uitkering (ongevallengeld). De uitkering is gekoppeld aan het laatst verdiende loon van de werknemer.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgavenontwikkeling van de Ongevallenverzekering (OV) wordt verklaard door verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor lopen de uitkeringen van de OV langer door.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.3 Kerncijfers Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland) ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume uitkeringen Ongevallenverzekering (x 1.000 personen, ultimo)	<0,1	<0,1	<0,1

¹ SZW unit RCN.

A2. Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)

De WIA geeft werknemers die na een wachttijd van twee jaar ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn recht op een uitkering. In de WIA staat werk voorop. Het accent ligt op wat mensen wel kunnen. Tegelijkertijd is er sprake van inkomensbescherming.

De WIA bestaat uit twee uitkeringsregimes. De IVA verstrekt een loonderwijsuitkering aan werknemers die duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn. Wie nog gedeeltelijk kan werken, krijgt een uitkering op basis van de WGA. De WIA wordt uitgevoerd door het UWV.

Werkgevers kunnen daarbij eigenrisicodragers worden voor de WGA-lasten van hun ex-werknemers. Dit betekent dat ze een lagere premie aan het UWV betalen, maar wel het gros van de verplichtingen van het UWV met betrekking tot re-integratie en uitkeringsbetaling overnemen.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Werknemers die op of na 29 december 2005, na een wachttijd van twee jaar, 35% of meer arbeidsongeschikt zijn als gevolg van ziekte.

Hoe hoog is de IVA-uitkering en wat is de duur?

Iemand die ten minste 80% arbeidsongeschikt is en niet meer kan herstellen of een geringe kans op herstel heeft, komt op basis van de IVA in aanmerking voor een uitkering van 75% van het laatstverdiende loon, met een maximum van 75% van het maximumdagloon. Het maximumdagloon bedraagt per 1 juli 2014 € 198,28, dat is € 4.312,59 bruto per maand. De IVA-uitkering bedraagt maximaal € 3.234,44 bruto per maand. Het recht op uitkering wordt beëindigd bij het bereiken van de AOW-leeftijd.

Hoe hoog is de WGA-uitkering en wat is de duur?

- Een arbeidsongeschikte die ten minste 35% arbeidsongeschikt is met kansen op herstel komt in aanmerking voor een uitkering op basis van de WGA. De eerste twee maanden bedraagt de uitkering 75%, daarna 70% van het loonverlies (oude maandloon minus eventueel inkomen). Het totale inkomen neemt toe naarmate de betrokkene meer werkt.
- Indien het loonverlies meer dan 35% maar minder dan 80% bedraagt, is er sprake van gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid. Afhankelijk van het arbeidsverleden heeft de gedeeltelijk arbeidsgeschikte minimaal 3 tot maximaal 38 maanden recht op een loongerelateerde uitkering. De arbeidsgeschikte wordt evenwel geacht te gaan of te blijven werken. Om hiertoe aan te zetten wordt de uitkering na de loongerelateerde fase afhankelijk van het verdiende inkomen. Is dat inkomen ten minste 50% van de resterende verdien capaciteit, dan wordt het loon aangevuld tot 70% van het loonverlies. Als de betrokkene na afloop van de loongerelateerde uitkering geen werk heeft of minder verdient dan 50% van de resterende verdien capaciteit, dan wordt een uitkering verstrekt die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het wettelijk minimumloon.
- Indien het loonverlies ten minste 80% bedraagt en herstel op termijn nog mogelijk is, is er sprake van volledige arbeidsongeschiktheid. De volledig arbeidsongeschikte houdt ook na de loongerelateerde fase recht op een uitkering van 70% van het loonverlies.
- Evenals bij de IVA-uitkering geldt ook bij de WGA-uitkering het maximumdagloon.
- Het recht op uitkering kan doorlopen tot de AOW-leeftijd.

Budgettaire ontwikkelingen

De komende jaren stijgen de uitkeringslasten WIA inclusief de lasten voor eigenrisicodragers met circa € 400 miljoen per jaar. Dit is een gevolg van het feit dat de WIA een relatief nieuwe regeling is die nog niet het structurele niveau heeft bereikt. De hogere AOW-leeftijd heeft als gevolg dat WIA-uitkeringen langer doorlopen. De tegemoetkoming arbeidsongeschikten maakt onderdeel uit van de uitkeringslasten IVA, WGA, WAO en WAZ in tabel 3.2. Door de verlagingen van de tegemoetkoming in 2014 en 2015 nemen de uitkeringslasten af.

Beleidsrelevante kerncijfers

De kerncijfers WIA zijn gecombineerd met de kerncijfers WAO in tabel 3.4.

A3. Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)

De WAO is per 29 december 2005 vervangen door de WIA. De WAO verstrekt uitkeringen tot aan de AOW-leeftijd. Derhalve zullen er nog decennia lang mensen zijn die een beroep blijven doen op de WAO. De WAO wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De werknemer die op 1 januari 2004 al een WAO-uitkering ontving, behoudt deze zolang aan de uitkeringsvoorwaarden wordt voldaan:

- hij is 15% of meer arbeidsongeschikt;
- hij heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.

De WAO blijft ook gelden voor werknemers die voor 1 januari 2004 de wachttijd voor de WAO hadden doorlopen of van wie het recht op WAO-uitkering is geëindigd, indien zij binnen vijf jaar (opnieuw) arbeidsongeschikt worden door dezelfde oorzaak. Hierdoor worden nog slechts nieuwe WAO-uitkeringen toegekend bij herleving van een oud recht.

Hoe hoog is de WAO-uitkering?

De WAO-uitkering bestaat uit twee fasen.

- In de eerste fase ontvangt een WAO-gerechtigde een loondervingsuitkering die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het dagloon. De uitkering bedraagt per 1 juli 2014 maximaal € 3.234,44 bruto per maand. De duur van de loondervingsuitkering is afhankelijk van de leeftijd op de ingangsdatum van de WAO-uitkering.
- In de tweede fase ontvangt de WAO-gerechtigde een vervolguitkering die gerelateerd is aan het arbeidsongeschiktheidspercentage en het vervolgdagloon. De hoogte van het vervolgdagloon is onder andere afhankelijk van de leeftijd die iemand heeft op de ingangsdatum van de WAO-uitkering. De vervolguitkering kan in principe doorlopen tot de AOW-leeftijd.

Budgettaire ontwikkelingen

Er is alleen nog instroom in de WAO door herleving van uitkeringen. Er worden dan ook nauwelijks nog nieuwe WAO-uitkeringen toegekend. Tegelijkertijd worden er in 2015 29.000 uitkeringen beëindigd. De uitkeringslasten WAO dalen in 2015 met circa € 480 miljoen. In latere jaren gaat de daling van de uitkeringslasten minder snel. Dit komt vooral doordat WAO-uitkeringen langer doorlopen als gevolg van de hogere AOW-leeftijd. Als gevolg van de uniformering van wachttijden in de WAO bij samenloop met de ZW/loondoorbetaling nemen de uitkeringslasten vanaf 2015 af. In 2015 gaat het om een afname van € 4 miljoen. Ook de verdere verlaging van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in 2015 zorgt voor lagere uitkeringslasten.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.4 Kerncijfers IVA, WGA en WAO ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
<i>IVA, WGA en WAO</i>			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x1.000)	560	553	548
• waarvan IVA	51	61	69
• waarvan WGA	135	150	164
• waarvan WAO	373	343	315
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	7,9	8,2	8,2
<i>Instroom in uitkeringen (x1.000)</i>			
• waarvan IVA	38	39	39
• waarvan WGA	7,9	8,3	8,3
• waarvan WAO	29	30	30
• waarvan WAO	1,5	1,0	0,7
Instroomkans (%)	0,5	0,6	0,6
<i>Uitstroom uit uitkeringen (x1.000)</i>			
• waarvan IVA	47	45	44
• waarvan WGA	4,2	5,1	6,3
• waarvan WAO	8,5	8,6	9,3
• waarvan WAO	35	32	29
Doorstroom van WGA naar IVA (x1.000)	5,0	6,3	6,4
Uitstroomkans WAO + WIA (%)	7,8	8,1	8,0
<i>WGA</i>			
Aandeel werkende WGA'ers met resterende verdien capaciteit (%; ultimo)	43	nvt	nvt

¹ UWV, jaarverslag.

nvt: het aandeel werkende WGA'ers wordt niet geraamd.

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen is bij de IVA, WGA en WAO ten opzichte van 2012 gelijk gebleven. Het totale benadelingsbedrag is toegenomen doordat het UWV meer overtredingen heeft vastgesteld met een relatief hoog schadebedrag.

De incassoratio is 20%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op personen met een IVA-, WGA- of WAO-uitkering vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in hetzelfde jaar 20% is geïncasseerd.

Tabel 3.5 Kerncijfers IVA, WGA en WAO (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie¹</i>			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	73 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	91	90 ²	–
<i>Opsporing³</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	1,5	1,7	1,7
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	8,0	9,2	12
<i>Terugvordering⁴</i>			
Incassoratio (%)	–	–	20

¹ Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ UWV, jaarverslag.

⁴ UWV administratie.

A4. Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ)

De WAZ is een verplichte verzekering voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeuren-grotoaandeelhouders en meewerkende echtgenoten tegen de inkomensgevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid. De WAZ is op 1 augustus 2004 ingetrokken. Sindsdien kunnen ondernemers zelf bepalen of zij de inkomensrisico's al dan niet willen afdekken, bijvoorbeeld via een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. De WAZ blijft gelden voor zelfstandigen die op 1 augustus 2004 een uitkering ontvingen. De WAZ wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De zelfstandige die op 1 augustus 2004 al een WAZ-uitkering ontving, behoudt deze zolang aan de uitkeringsvoorwaarden wordt voldaan:

- hij is 25% of meer arbeidsongeschikt;
- hij heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt.

Hoe hoog is de WAZ-uitkering?

De hoogte van de WAZ-uitkering hangt af van de mate van arbeidsongeschiktheid en het feitelijk gederfde inkomen per dag, mits dat niet hoger is dan het wettelijk minimumloon (de grondslag). De uitkering voor volledig arbeidsongeschikten is 75% van de grondslag en bedraagt per 1 juli 2014 € 1.121,40 bruto per maand. Heeft de betrokkene voortdurend oppas en verzorging nodig, dan kan de uitkering worden verhoogd tot maximaal 100% van de grondslag.

Budgettaire ontwikkelingen

De toegang voor zelfstandigen tot de WAZ is per 1 augustus 2004 beëindigd. In de WAZ is nog slechts in beperkte mate sprake van nieuwe instroom, die bestaat uit herleving van uitkeringen. Het WAZ-bestand en de uitkeringslasten nemen af de komende jaren, met name door het bereiken van de AOW-leeftijd van het zittend bestand. De hogere AOW-leeftijd heeft als gevolg dat WAZ-uitkeringen langer doorlopen. De verlaging van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in 2015 zorgt voor lagere uitgaven.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 3.6 Kerncijfers WAZ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1.000)	20	17	15

¹ UWV, jaarverslag.

B. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW

Voor de re-integratie van uitkeringsgerechtigden in de WIA, WAO, WAZ en ZW zet het UWV middelen in om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. UWV zet deze middelen in voor de inkoop van trajecten en diensten gericht op het vinden van werk en voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching). Het voornemen bestaat om het UWV vanaf 2015 over een geïntegreerd taakstellend budget te laten beschikken voor de inzet van trajecten en van voorzieningen voor de re-integratieondersteuning van gedeeltelijk

arbeidsgeschikten (inclusief Wajongers). Deze budgetten zijn samen met de re-integratiebudgetten Wajong opgenomen in tabel 4.4. Ze worden jaarlijks aan het UWV beschikbaar gesteld en door het UWV verantwoord via de reguliere rapportages.

Budgettaire ontwikkelingen

Het premiegefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget is vrijwel constant en bedraagt jaarlijks bijna € 100 miljoen. Het begrotingsgefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget heeft betrekking op de Wajong en wordt verantwoord in artikel 4 (zie tabel 4.1).

Artikel

Algemene doelstelling

4. Jonggehandicapten

De overheid draagt zorg voor arbeidsondersteuning en een inkomensvoorziening voor jonggehandicapten.

De Wajong bestaat uit drie groepen die elk een eigen doelstelling hebben: de oude Wajong (tot 2010), de nieuwe Wajong (2010 tot 2015) en de Wajong2015. Het moment van instroom bepaalt tot welke groep iemand behoort. De doelgroep van de Wajong2015 bestaat uit mensen die duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben. Zij hebben om medische of arbeidskundige redenen geen perspectief op een baan, ook niet met ondersteuning. De overheid heeft voor deze groep als doel te voorzien in een inkomensvoorziening. Voor de nieuwe Wajong (mensen die in de periode 2010 tot 2015 zijn ingestroomd) heeft de overheid als eerste doel de arbeidsparticipatie van Wajongers te bevorderen. Als zij perspectief hebben op het verrichten van arbeid staat voor deze Wajongers arbeidsondersteuning centraal. Als onderdeel van de arbeidsondersteuning kunnen zij zo nodig inkomensondersteuning aanvragen. In de oude Wajong staat inkomensbescherming voorop.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde Wajong en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot dat sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** het vinden van werk met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan het UWV en de REA-instituten. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning via het verstrekken van uitkeringen. Hij¹⁸ is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen uit hoofde van de Wajong;
- Het ter beschikking stellen van middelen voor het aan het werk helpen van mensen die arbeidsmogelijkheden hebben;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- De invoering van de Participatiewet¹⁹ heeft tot gevolg dat instroom in de Wajong vanaf 2015 alleen nog mogelijk is voor mensen die duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben. Mensen met een arbeidsbeperking en arbeidsvermogen kunnen bij de gemeenten terecht voor arbeidsondersteuning en eventueel voor een uitkering in het kader van de Participatiewet of voor een studietoelage. Daarnaast worden in de komende jaren de huidige Wajongers ingedeeld op het wel of niet hebben van arbeidsvermogen. De uitkering van de Wajongers met arbeidsvermogen wordt verlaagd vanaf 2018. Door de regering is tevens besloten de activering van de oude Wajongers te intensiveren. Hiervoor krijgt het UWV in de periode 2015 tot en met 2019 een bedrag van cumulatief € 95 miljoen.
- In het sociaal akkoord is een banenafpraak gemaakt met als doel in de komende jaren 125.000 extra arbeidsbepikten aan het werk te helpen. Tot de doelgroep behoren onder andere Wajongers. Jaarlijks wordt gemonitord of de afgesproken aantallen zijn gehaald. Als stok achter

¹⁸ Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

¹⁹ Stb. 2014, nr. 270.

de deur wordt in het wetsvoorstel banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten²⁰ geregeld dat na overleg met sociale partners en gemeenten een quotum kan worden ingevoerd als de extra aantallen niet zijn gehaald. Zie ook beleidsartikel 2.

- Als onderdeel van het 6 miljard pakket wordt de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in twee stappen verlaagd. In 2015 wordt de tegemoetkoming verlaagd van € 252 netto per jaar naar € 209 netto per jaar. De eerste verlaging heeft reeds in 2014 plaatsgevonden, van € 348 netto per jaar naar € 252 per jaar.
- Het ligt in het voornemen van SZW om UWV met ingang van 2015 de beschikking te geven over één geïntegreerd taakstellend budget voor re-integratie WIA/WAO/ZW en Wajong. Voorheen waren dit afzonderlijke budgetten voor re-integratietrajecten en voor voorzieningen. Aanleiding hiertoe vormt de in het regeerakkoord vanaf 2014 opgelegde doelmatigheidskorting op de re-integratiemiddelen van UWV. Prioriteitstelling is daarbij onvermijdelijk. UWV is onder meer gevraagd om prioriteit te geven aan de mensen met een WIA- of ZW-uitkering die arbeidsmogelijkheden hebben.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 4 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	2.670.218	3.029.919	3.113.430	3.184.000	3.227.228	3.146.345	3.194.554
Uitgaven	2.670.218	3.029.919	3.113.430	3.184.000	3.227.228	3.146.345	3.194.554
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>2.543.218</i>	<i>2.902.507</i>	<i>2.961.225</i>	<i>3.021.094</i>	<i>3.074.531</i>	<i>3.014.345</i>	<i>3.083.151</i>
Wajong	2.543.218	2.902.507	2.961.225	3.021.094	3.074.531	3.014.345	3.083.151
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>127.000</i>	<i>127.412</i>	<i>152.205</i>	<i>162.906</i>	<i>152.697</i>	<i>132.000</i>	<i>111.403</i>
Re-integratie Wajong	127.000	127.412	152.205	162.906	152.697	132.000	111.403
Ontvangsten	13.775	12.273	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en zijn derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten Wajong.

Bijdragen aan ZBO's en RWT's:

De bijdragen aan ZBO's en RWT's zijn 100% juridisch verplicht. Het betreft een re-integratiebudget voor Wajongers op grond van de Wajong.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)

De Wajong biedt inkomensondersteuning aan mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben en aan hen die tijdens hun studie voor het bereiken van de 30-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden. De Wajong wordt uitgevoerd door het UWV.

²⁰ Tweede Kamer, 33 981, nr. 1.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd of tijdens hun studie arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben. Voor de Wajong2015 geldt hierbij als voorwaarde dat zij duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben.

Hoe hoog is de Wajong-uitkering?

Voor mensen die in de oude Wajong zijn ingestroomd en volledig arbeidsgehandicapt zijn is de uitkering 75% van het wettelijk minimumloon. Per 1 juli 2014 is de uitkering € 1.121,40 bruto per maand voor mensen van 23 jaar en ouder. Voor jongeren is de uitkering 75% van het wettelijk minimumjeugdloon. In geval van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid is dit afhankelijk van het arbeidsongeschiktheidspercentage. Voor mensen die in de nieuwe Wajong zijn ingestroomd is de uitkering ook 75% van het wettelijk minimumloon. Voor mensen die arbeidsmogelijkheden hebben geldt een activerende uitkeringsstructuur, waarbij «werken moet lonen» het uitgangspunt is. Verdient een Wajonger in de werkregeling meer dan 20% van het minimumloon, dan mag hij de helft van elke extra verdiende euro houden, tot 100% van het minimumloon. Jonggehandicapten in de nieuwe Wajong die studeren ontvangen een uitkering van 25% van het wettelijk minimumloon. Mensen die instromen in de Wajong2015 ontvangen een uitkering van 75% van het wettelijk minimumloon.

Budgettaire ontwikkelingen

De afgelopen jaren stegen de uitkeringslasten voor de Wajong jaarlijks fors. Dit was met name het gevolg van de instroom die elk jaar een stuk hoger lag dan de uitstroom. De verwachting is dat de instroom in 2015 aanzienlijk daalt in verband met de maatregelen uit de Participatiewet. De instroom zal immers alleen nog bestaan uit mensen die duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben. De instroom en uitstroom zullen daardoor ongeveer aan elkaar gelijk zijn.

De verwachte uitgaven voor 2015 zijn nog wel hoger dan voor 2014. Dit heeft drie oorzaken:

- Ten eerste zullen alle mensen die instromen een volledige uitkering ontvangen, aangezien zij niet kunnen werken. De groep mensen die uitstroomt zal daarentegen deels bestaan uit mensen die een gedeeltelijke uitkering of een nuluitkering ontvangen.
- Ten tweede neemt de gemiddelde leeftijd van de Wajongers toe, waardoor het percentage Wajongers dat een uitkering krijgt dat gebaseerd is op het minimumjeugdloon afneemt.
- Ten derde zal een aantal mensen dat in 2014 op grond van de studieregeling nog een uitkering van 25% van het wettelijk minimumloon ontvangt, in 2015 een hogere uitkering ontvangen omdat ze niet meer studeren.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 4.2 Kerncijfers Wajong			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume Wajong totaal (ultimo, x 1.000 personen) ¹	239	250	250
• waarvan oude Wajong (tot 2010)	187	183	179
• waarvan nieuwe Wajong (2010 tot 2015)	52	67	66
o waarvan werkregeling (%)	71	72	73
o waarvan studieregeling (%)	20	16	13
o waarvan duurzaam geen arbeidsmogelijkheden (%)	9	12	14
• waarvan Wajong2015	0	0	5
Instroom Wajong totaal (x 1.000 personen) ¹	18	17	6
Uitstroom Wajong totaal (x 1.000 personen) ¹	6	6	6
Aandeel werkenden in de oude en nieuwe Wajong (%) ²	23	23	24

¹ UWV, jaarverslag.

² Berekening UWV; dit is exclusief Wajong2015.

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen is in 2012 ten opzichte van 2011 nagenoeg gelijk gebleven. Het totale benadelingsbedrag is sinds 2011 jaarlijks toegenomen. Deze toename wordt veroorzaakt doordat UWV meer overtredingen heeft vastgesteld met een relatief hoog schadebedrag.

De incassoratio is 21%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op Wajonggerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in hetzelfde jaar 21% is geïncasseerd.

Tabel 4.3 Kerncijfers Wajong (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie</i> ¹			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	62 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	90 ²	–
<i>Opsporing</i> ³			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	1,1	1,2	1,3
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	2,6	3,0	4,0
<i>Terugvordering</i> ⁴			
Incassoratio (%)	–	–	21

¹ Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ UWV, jaarverslag.

⁴ UWV administratie.

B. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Re-integratie Wajong

Voor jonggehandicapten is een re-integratiebudget beschikbaar om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. Dit budget is bestemd voor de inzet van trajecten gericht op het vinden van werk, voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching) en voor de financiering van de REA-instituten. Voor jonggehandicapten met arbeidsmogelijkheden die vallen onder de nieuwe Wajong geldt een arbeidsplicht.

Voor de re-integratie van uitkeringsgerechtigden in de Wajong, WIA, WAO, WAZ en ZW zet het UWV middelen in voor de inkoop van trajecten en diensten en voorzieningen. Het UWV beschikt vanaf 2015 over een geïntegreerd taakstellend budget voor de inzet van trajecten en van voorzieningen voor de re-integratieondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Het totaal van deze budgetten is opgenomen in tabel 4.4. Ze worden jaarlijks aan het UWV beschikbaar gesteld en door het UWV verantwoord via de reguliere rapportages. Ook is in tabel 4.4 een afzonderlijke reeks opgenomen voor de extra middelen voor activering binnen de oude Wajong die in het kader van de Participatiewet beschikbaar worden gesteld. Met het UWV vindt overleg plaats over de precieze toedeling van deze middelen naar programmamiddelen en uitvoeringskosten. Hierover zal nog besluitvorming plaatsvinden. Vooralsnog zijn deze middelen in deze tabel bij de programmamiddelen ondergebracht.

Tabel 4.4 Extracomptabel overzicht totaal re-integratiebudget (in mln euro)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Geïntegreerd taakstellend budget trajecten en voorzieningen	181	212	217	223	213	202	186
Middelen voor activering oude Wajong	0	0	20	25	25	15	10
REA-instituten	14	14	14	14	14	14	14
Totaal ¹	195	226	251	262	252	231	210

¹ Het totaal is gelijk aan de som van de reeksen re-integratie in de tabellen 3.2 en 4.1.

Budgettaire ontwikkelingen

In 2015 en 2016 lopen de uitgaven op omdat in de zesde nota van wijziging²¹ van de Participatiewet is vastgelegd extra middelen beschikbaar te stellen voor de activering van het zittend bestand oude Wajong. Verder heeft er een kasschuif plaatsgevonden van 2014 naar latere jaren om ongewenste schokken in het aantal re-integratietrajecten te voorkomen. Het begrotingsgefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget neemt vanaf 2017 geleidelijk af (zie tabel 4.1). Dit is het gevolg van de Participatiewet, waarin geregeld is dat de instroom in de Wajong wordt beperkt tot mensen die duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben. Een deel van het re-integratiebudget is in dat verband overgeheveld naar het gemeentelijke Participatiebudget, dat onderdeel wordt van het deelfonds sociaal domein.

²¹ Tweede Kamer, 33 161, nr. 115.

Artikel

Algemene doelstelling

5. Werkloosheid inclusief aanpak ouderenwerkloosheid

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid.

De overheid biedt werknemers die hun baan verliezen en geheel of gedeeltelijk werkloos worden, bescherming tegen het verlies aan loon als gevolg van werkloosheid. Zij kunnen daardoor bij werkloosheid een beroep doen op een uitkering die voorziet in een tijdelijk loonvervangend inkomen om de periode tussen twee banen te overbruggen. Hiervoor zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Werkloosheidswet (WW). Werklozen van 60 jaar en ouder komen na afloop van hun WW-uitkering in aanmerking voor een vervolguitkering (IOW). Door middel van instrumenten als bijvoorbeeld de sollicitatieplicht, het passend werkaanbod en inkomensverrekening wordt bijgedragen aan een zo snel mogelijke werkherleving.

De werkloosheid is, ook onder ouderen, opgelopen. De kansen voor oudere werkzoekenden om aan het werk te komen zijn, ten opzichte van andere werkzoekenden, relatief ongunstig. Daarom is het van belang de arbeidsparticipatie van oudere werklozen voldoende te blijven ondersteunen. De aanpak om de arbeidsmarktpositie van ouderen te versterken, zoals toegelicht in de beleidsagenda, blijft daarom in 2015 van kracht.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WW of IOW en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot dat sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

Werknemers in Caribisch Nederland ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt de overheid deze verplichting over.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Daarnaast **stimuleert** de Minister met financiële instrumenten initiatieven die bijdragen aan de werking van de arbeidsmarkt. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- Het borgen van het activerend karakter van de regelingen en van hun bijdrage aan de werking van de arbeidsmarkt;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Enkele onderdelen van de wet Werk en Zekerheid²² worden naar aanleiding van de begrotingsafspraken 2014 versneld ingevoerd. Dit brengt in 2015 de volgende belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein met zich mee:

- Inkomensverrekening in de WW. Per 1 juli 2015 zal onder meer in de WW over worden gestapt van urenverrekening op inkomensverrekening. Dit betekent dat werken vanuit de WW-uitkering altijd loont.
- Aanpassing passende arbeid. Eveneens vanaf 1 juli 2015 zal alle maatschappelijk geaccepteerde arbeid na 6 maanden WW-uitkering als passend gaan gelden. Daarnaast is bij de begrotingsafspraken 2014 opgenomen dat de handhaving op het besluit passende arbeid vanaf 1 januari 2015 wordt geïntensiveerd.

Om van-werk-naar-werk te bevorderen introduceert het kabinet in 2015 binnen de sectorplannen de brug-WW. Dit vergemakkelijkt baanwisselingen waarbij sprake is van substantiële omscholing in de richting van groeiberoepen en -sectoren. Deze extra ondersteuning vanuit de WW drukt de kosten voor de betrokken werkgever. De invulling vindt plaats in overleg met sociale partners.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 5 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	15.705	26.796	41.859	45.301	48.396	57.297	67.130
Uitgaven	15.705	26.796	41.859	45.301	48.396	57.297	67.130
waarvan juridisch verplicht (%)			70%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>15.205</i>	<i>21.296</i>	<i>26.359</i>	<i>29.801</i>	<i>43.396</i>	<i>57.297</i>	<i>67.130</i>
IOW	14.959	21.146	26.209	29.651	43.246	57.147	66.980
Cessantiawet (Caribisch Nederland)	46	150	150	150	150	150	150
Compensatieregeling musici en artiesten	200	0	0	0	0	0	0
<i>Subsidies</i>	<i>500</i>	<i>5.500</i>	<i>15.500</i>	<i>15.500</i>	<i>5.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Ontvangsten	0	627	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten IOW en uitkeringslasten Cessantiawet Caribisch Nederland.

Subsidies:

De subsidies zijn voor 20% juridisch verplicht. De overige 80% zijn bestuurlijk gebonden door het sociaal akkoord dat het kabinet met de sociale partners heeft gesloten.

²² Stb. 2014, nr. 216.

Tabel 5.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 5 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgaven	6.811.000	7.406.370	7.639.973	7.548.735	7.547.557	7.541.791	7.241.983
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>6.811.000</i>	<i>7.406.370</i>	<i>7.495.036</i>	<i>7.321.433</i>	<i>7.242.252</i>	<i>7.159.532</i>	<i>6.801.605</i>
WW	6.811.000	7.406.370	7.495.036	7.321.433	7.242.252	7.159.532	6.801.605
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>144.937</i>	<i>227.302</i>	<i>305.305</i>	<i>382.259</i>	<i>440.378</i>
Ontvangsten	353.000	397.000	428.428	433.321	437.946	442.619	447.342
UFO	353.000	397.000	420.085	420.085	420.085	420.085	420.085
Nominaal	0	0	8.343	13.236	17.861	22.534	27.257

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)

De IOW geeft werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar of ouder zijn, na afloop van hun WW-uitkering recht op een vervolguitkering. Ook gedeeltelijk arbeidsongeschikte ouderen kunnen na hun loongerelateerde WGA-uitkering recht hebben op IOW. De IOW is een tijdelijke regeling die met ingang van 1 december 2009 in werking is getreden. De IOW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar of ouder zijn en die recht hebben op meer dan drie maanden WW-uitkering, komen bij beëindiging van hun WW-uitkering wegens het bereiken van de maximale duur in aanmerking voor een IOW-uitkering. De regeling is toegankelijk voor oudere werklozen die werkloos zijn geworden vanaf 1 oktober 2006. In het sociaal akkoord is afgesproken om de IOW te verlengen. In de wet Werk en Zekerheid is daartoe opgenomen dat oudere werklozen in aanmerking komen voor een IOW-uitkering als zij voor 1 januari 2020 werkloos zijn geworden. Daarna wordt de IOW geëvalueerd.
- Gedeeltelijk arbeidsongeschikte ouderen hebben na hun loongerelateerde WGA-uitkering recht op IOW als de loongerelateerde WGA is toegekend op of na het bereiken van de leeftijd van 60 jaar. De regeling is toegankelijk als het recht op de loongerelateerde WGA-uitkering op of na 31 december 2007 is ontstaan. Ook voor deze groep is de toegang tot de IOW verlengd.

Hoe hoog is de IOW-uitkering?

Deze uitkering is maximaal 70% van het wettelijk minimumloon. Dit is op 1 juli 2014 € 1.046,64 bruto per maand. De uitkering kan lager zijn dan 70% van het wettelijk minimumloon als:

- de WW- of loongerelateerde WGA-uitkering, in de kalendermaand voor het einde van deze uitkering, lager was dan 70% van het minimumloon;
- de betrokkene tijdens de IOW-uitkering andere inkomsten heeft, bijvoorbeeld loon of een andere uitkering.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan de IOW nemen vanaf 2014 toe vanwege de eerder genoemde verlenging van deze voorziening. Verder stijgen de uitgaven in 2015 vanwege de stijging van de AOW-leeftijd en de stijging van de

WW-uitstroom van 60-plussers bij het bereiken van de maximale WW-duur.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 5.3 Kerncijfers IOW ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume IOW (x 1.000 uitkeringsjaren)	1,3	2,0	2,5

¹ UWW, jaarverslag.

A2. Cessantiawet (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt de overheid deze verplichting over.

Budgettaire ontwikkelingen

Er wordt een in de tijd constant uitgavenpatroon verondersteld.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 5.4 Kerncijfers Cessantiawet (Caribisch Nederland) ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume Cessantiawet (x 1.000 personen, toegekende uitkeringen)	<0,1	<0,1	<0,1

¹ SZW unit RCN.

A3. Werkloosheidswet (WW)

De WW verzekert werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. Het verlies aan inkomen kan voor een bepaalde periode gedeeltelijk opgevangen worden met een uitkering. De WW-uitkering duurt minimaal 3 maanden en maximaal 38 maanden, afhankelijk van het aantal jaren dat iemand heeft gewerkt voordat hij werkloos werd. Iemand die tien jaar heeft gewerkt heeft bijvoorbeeld maximaal 10 maanden recht op een WW-uitkering. De wet Werk en Zekerheid bevat maatregelen die de maximale duur van het recht op WW-uitkering raken, zoals de geleidelijke duurverkortingen en de aanpassing van de opbouw van WW-rechten. Deze maatregelen treden echter pas per 1 januari 2016 in werking. De WW wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen moet iemand in ieder geval:

- de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt en verzekerd zijn voor de WW;
- minimaal vijf arbeidsuren per week kwijttraken (of voor wie minder dan tien uur per week werkte, minimaal de helft van de arbeidsuren);
- geen recht meer hebben op loon over die verloren arbeidsuren;
- beschikbaar zijn om te gaan werken;
- voldoen aan de wekeneis: in de 36 weken voor de eerste werkloosheidsdag in minimaal 26 weken in loondienst hebben gewerkt;

- geen ZW-uitkering, WAO-uitkering bij volledige arbeidsongeschiktheid of IVA-uitkering ontvangen;
- geen WGA-uitkering ontvangen (tenzij men naast de WGA-uitkering werkte, en die baan is kwijtgeraakt);
- zich tijdig registreren als werkzoekende bij UWV WERKbedrijf;
- niet verwijtbaar werkloos zijn. Verwijtbaar werkloos is iemand die zelf ontslag heeft genomen of om een dringende reden is ontslagen. In dat geval krijgt de werknemer geen uitkering of een korting op de uitkering.

Hoe hoog is de WW-uitkering?

De eerste twee maanden krijgt men 75% van het laatstverdiende loon, daarna 70%. De hoogte is gemaximeerd, waardoor de 75%-uitkering per 1 juli 2014 maximaal € 3.234,44 bruto per maand bedraagt en de 70%-uitkering maximaal € 3.018,81.

Budgettaire ontwikkelingen

Na een lichte stijging in 2014 zal de werkloosheid in 2015 naar verwachting dalen. Dit leidt tot een afname van het WW-volume, hoewel het effect in 2015 nog gering zal zijn. Het volume-effect wordt naar verwachting gecompenseerd door een eenmalige stijging in de gemiddelde jaaruitkering, waardoor de uitkeringslasten per saldo toenemen ten opzichte van het jaar ervoor. De effecten van de wet Werk en Zekerheid groeien vanaf 2016 geleidelijk in. Zoals bij de beleidswijzigingen toegevoegd is invoering op enkele onderdelen versneld. Dit heeft in 2015 naar verwachting al een licht neerwaarts effect op de uitkeringslasten.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het WW-volume in tabel 5.5 wordt weergegeven in uitkeringsjaren. Dit is het gemiddeld aantal WW-uitkeringen gedurende het kalenderjaar omgerekend naar voltijdsequivalenten. Daarnaast bevat tabel 5.5 ook het aantal lopende WW-uitkeringen per 31 december. De ontwikkeling van deze ultimostand kan via de onderste twee indicatoren in de tabel worden verklaard uit de totale WW-instroom en de WW-uitstroom gedurende het kalenderjaar.

Tabel 5.5 Kerncijfers WW¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume WW (x 1.000 uitkeringsjaren)	335	373	371
Aantal lopende WW-uitkeringen (x 1.000, ultimo)	438	446	440
Aantal nieuwe WW-uitkeringen (x 1.000)	613	615	614
Aantal beëindigde WW-uitkeringen (x 1.000)	516	607	620

¹ UWV, jaarverslag.

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling is in 2013 ten opzichte van 2012 toegenomen. Het totale benadelingsbedrag is in sterkere mate gestegen. In 2013 zijn meer overtredingen afgedaan met gemiddeld een hoger schadebedrag per overtreding.

De incassoratio is 33%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op WW-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in hetzelfde jaar 33% is geïncasseerd.

Tabel 5.6 Kerncijfers WW (fraude en handhaving)

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie</i> ¹			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	78 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	93 ³	98 ²	–
<i>Opsporing</i> ³			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	30	29	31
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	45	35	42
<i>Terugvordering</i> ⁴			
Incassoratio (%)	–	–	33

¹ Cijfers voor 2013 zijn niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ UWV, jaarverslag.

⁴ UWV administratie.

B. Subsidies

Het kabinet heeft in 2013 middelen beschikbaar gesteld aan UWV voor de aanpak van de werkloosheid onder ouderen op basis van het Actieplan 55-plus werkt. Het plan bevat als maatregelen het organiseren van netwerkbijeenkomsten en inspiratiedagen voor werkloze ouderen. Voorts is een subsidieregeling in het leven geroepen waarmee 55-plussers via de werkgever of op eigen aanvraag scholing(svouchers) kunnen krijgen of die intermediairs een plaatsingsfee toekent wanneer zij een oudere werkzoekende duurzaam (minimaal 3, 6 of 12 maanden) aan een baan helpen. De doelgroep voor deze aanpak en de bijbehorende subsidieregeling is in 2014 uitgebreid naar 50-plussers²³. Gedurende de jaren 2013–2017 is € 42 miljoen beschikbaar voor de subsidieregeling. In totaal is in deze periode voor het Actieplan € 101 miljoen beschikbaar, inclusief uitvoeringskosten.

C. Ontvangsten

Begrotingsgefinancierd: in 2014 zijn restituties ontvangen betreffende verrekeningen inzake in 2013 betaalde rijksvergoedingen voor het Actieplan 55-plus werkt en de compensatieregeling musici en artiesten. Premiegefinancierd: de overheid is eigenrisicodragers voor de WW. Het UWV verhaalt daarvoor de WW-uitkeringen op de betrokken overheids-werkgever. Deze lasten staan als ontvangsten op dit artikel van de begroting. De ontvangsten Ufo stijgen naar verwachting ten opzichte van 2014 met € 23 miljoen als gevolg van taakstellingen bij de overheid.

²³ Tweede Kamer, 29 544, nr. 540.

Artikel

Algemene doelstelling

6. Ziekte en zwangerschap

De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van ziekte en zwangerschap.

De overheid vindt dat mensen die ziek worden en waarbij de loonbetalingsverplichting bij ziekte voor de werkgever niet van toepassing is, ook verzekerd moeten zijn van een tijdelijk loonvervangend inkomen. Zij kunnen het verlies aan inkomen daarom voor een periode van twee jaar, gelijk aan de periode van de loonbetalingsverplichting, opvangen met een uitkering op grond van de Ziektewet (ZW). Door middel van verzuimbegeleiding en re-integratie stimuleert de overheid deze werknemers om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan.

Ook tijdens de periode van zwangerschaps- en bevallingsverlof voorziet de overheid in een tijdelijk loonvervangend inkomen. Op grond van de Wet arbeid en zorg (WAZO) komen zwangere werknemers en zelfstandigen in aanmerking voor een uitkering.

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesotheliom of asbestose door blootstelling aan asbest, kunnen van de overheid een tegemoetkoming of een voorschot op een schadevergoeding ontvangen op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS).

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering op grond van de Ziekteverzekering (ZV).

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door het UWV en de SVB;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- Het kabinet heeft aangekondigd een regeling te treffen voor overdracht van bevallingsverlof en -uitkering aan de partner ingeval van sterfte van de moeder tijdens de periode van het bevallingsverlof. Voor zelfstandigen wordt een vergelijkbare regeling getroffen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 6 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	6.171	7.246	6.743	6.830	6.920	7.054	7.192
Uitgaven	6.171	7.246	6.743	6.830	6.920	7.054	7.192
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>6.171</i>	<i>7.246</i>	<i>6.743</i>	<i>6.830</i>	<i>6.920</i>	<i>7.054</i>	<i>7.192</i>
TAS	3.700	4.800	4.225	4.225	4.225	4.225	4.225
Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)	2.471	2.446	2.518	2.605	2.695	2.829	2.967
Ontvangsten	301	836	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten TAS en uitkeringslasten ziekteverzekering Caribisch Nederland.

Tabel 6.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 6 (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgaven	2.701.333	2.685.218	2.647.413	2.671.947	2.696.820	2.729.171	2.756.938
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>2.701.333</i>	<i>2.685.218</i>	<i>2.595.946</i>	<i>2.590.438</i>	<i>2.586.962</i>	<i>2.590.376</i>	<i>2.589.123</i>
ZW	1.570.000	1.516.416	1.416.373	1.405.733	1.397.124	1.395.406	1.394.153
ZW eigen-ricisodragers	42.562	54.307	0	0	0	0	0
WAZO	1.088.771	1.114.495	1.179.573	1.184.705	1.189.838	1.194.970	1.194.970
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>51.467</i>	<i>81.509</i>	<i>109.858</i>	<i>138.795</i>	<i>167.815</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS)

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom of asbestose als gevolg van blootstelling aan asbest kunnen een tegemoetkoming ontvangen op grond van de TAS. Indien zij de ziekte maligne mesothelioom of asbestose hebben gekregen door te werken met asbest (in dienst van een werkgever) of maligne mesothelioom hebben opgelopen via werkkleding van een huisgenoot, dan is de (voormalige) werkgever hiervoor aansprakelijk en kunnen zij een schadevergoeding bij de werkgever eisen. Dit kan echter lang duren. Tegelijkertijd is de levensverwachting van mensen met de ziekte maligne mesothelioom meestal erg kort. De TAS heeft tot doel asbestslachtoffers bij leven maatschappelijke erkenning te bieden in de vorm van een tegemoetkoming. Deze wordt vaak uitgekeerd in de vorm van een voorschot. Als de (voormalige) werkgever later alsnog een schadevergoeding betaalt wordt de tegemoetkoming hiermee verrekend. De TAS wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Mensen die ziek zijn geworden door het werken met asbest, krijgen een voorschot als:

- bij hen maligne mesothelioom of asbestose is vastgesteld;
- zij, of in het geval van maligne mesothelioom, een huisgenoot in loondienst bij een werkgever in Nederland werkten;

- zij, of in het geval van maligne mesothelioom, een huisgenoot op het werk zijn blootgesteld aan asbest;
- zij nog geen schadevergoeding hebben gekregen of een schadevergoeding hebben ontvangen die lager is dan € 19.201.

Hoe hoog is de TAS?

Zowel het voorschot als de tegemoetkoming is in 2014 € 19.201. Dit is een eenmalige uitkering. De hoogte van de TAS volgt de ontwikkeling van het wettelijk minimumloon.

Budgettaire ontwikkelingen

Vanwege de uitbreiding van de TAS met asbestose nemen de uitkeringslasten toe. Er worden enkele tientallen extra aanvragen per jaar verwacht. In het eerste jaar van de aangepaste regeling, 2014, wordt een piek van het aantal aanvragen verwacht. Dit komt doordat al eerder met asbestose gediagnosticeerde werknemers ook een TAS-aanvraag kunnen doen. Asbestose is namelijk niet per definitie op korte termijn dodelijk zoals dit bij maligne mesothelioom wel het geval is.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.3 Kerncijfers TAS¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Aantal toekenningen voorschot TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,3	0,5	0,4
• toekenning i.v.m. maligne mesothelioom	0,3	0,4	0,4
• toekenning i.v.m. asbesthose	–	0,1	0,1
Aantal terugontvangen voorschotten TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,2	0,2	0,2
Aantal toekenningen maligne mesothelioom bij leven ten opzichte van totaal aantal toekenningen maligne mesothelioom (%)	84	84	84

¹ SVB, jaarverslag.

A2. Ziekteverzekering (ZV) (Caribisch Nederland)

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekengeld) op grond van de Ziekteverzekering. De uitkering is gerelateerd aan het loon van de werknemer.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgavenontwikkeling van de ZV wordt verklaard door verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor lopen de uitkeringen van de ZV langer door.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.4 Kerncijfers Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume Ziekteverzekering (x 1.000 uitkeringen, ultimo)	0,3	0,3	0,3

¹ SZW unit RCN.

A3. Ziektewet (ZW)

De ZW geeft zieke werknemers het recht op een uitkering, als zij geen werkgever meer hebben die in geval van ziekte loon moet doorbetalen. De ZW geldt ook voor een beperkte groep werknemers die wel in dienst is

van een werkgever, namelijk werknemers die tijdelijk ongeschikt zijn voor het verrichten van hun werk (wegens arbeidsongeschiktheid als gevolg van zwangerschap en orgaandonatie) en werknemers met een zogenaamde no-riskpolis. De ZW bevat minimumnormen voor re-integratie. De ZW wordt uitgevoerd door het UWV of door werkgevers zelf wanneer zij ervoor gekozen hebben om eigenrisicodragers te zijn voor de ZW-uitkeringslasten die zij veroorzaken.

Wie komt ervoor in aanmerking?

In aanmerking voor een ziekte-uitkering komen:

- Uitzendkrachten (zonder vast contract met het uitzendbureau);
- Oproepkrachten (afhankelijk van het soort oproepcontract);
- Personen met een arbeidscontract dat afloopt tijdens de ziekte;
- Personen die een WW-uitkering ontvangen en langer dan dertien weken ziek zijn;
- Vrouwen die ziek worden als gevolg van zwangerschap of bevalling. Wanneer vrouwen in loondienst werken hebben zij tijdens hun zwangerschapsverlof recht op een uitkering op grond van de Wet arbeid en zorg. Als deze vrouwen door de zwangerschap vóór of na de bevalling ziek worden, ontvangen zij een ZW-uitkering;
- Orgaandonoren die door hun donatie tijdelijk niet kunnen werken;
- Personen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn en die binnen vijf jaar nadat ze in dienst zijn gekomen van een werkgever ziek worden. De werkgever hoeft dan niet het loon door te betalen, maar de betreffende persoon ontvangt een ZW-uitkering (no-riskpolis).

Ondernemers en directeuren-grotaandeelhouders kunnen alleen een beroep doen op de ZW als zij hiervoor een vrijwillige verzekering hebben.

Hoe hoog is de ZW-uitkering?

De ZW-uitkering bedraagt meestal 70% van het loon dat de betrokkene gemiddeld per dag verdiende in het jaar voordat hij ziek werd. De hoogte van het dagloon is per 1 juli 2014 gemaximeerd op € 198,28 bruto per dag. Hierdoor bedraagt de uitkering maximaal € 3.018,81 bruto per maand. De uitkering duurt maximaal twee jaar.

Er zijn enkele uitzonderingen. Orgaandonoren en werknemers die arbeidsongeschikt zijn als gevolg van de zwangerschap of bevalling hebben recht op een ZW-uitkering van 100% van het dagloon, wat neerkomt op een uitkering van maximaal € 4.312,59 bruto per maand. Op verzoek van de werkgever kan het UWV de ZW-uitkering van personen die onder de no-riskpolis vallen het eerste jaar op 100% van het dagloon vaststellen.

Budgettaire ontwikkelingen

De ZW-uitkeringslasten van de bij het UWV-verzekerde populatie nemen in 2015 af vanwege een daling van het uitkeringsvolume bij uitzendkrachten en personen met een contract dat afloopt tijdens ziekte. Deze daling komt door een stijging van het aantal eigenrisicodragers onder werkgevers van deze vangnetgroepen. Daarnaast dalen de ZW-uitkeringslasten als gevolg van maatregelen uit de Wet beperking ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid vangnetters, zoals de keuring op algemeen geaccepteerde arbeid na afloop van het eerste ziektejaar. De ZW-uitkeringslasten van eigenrisicodragers worden per 2015 niet meer in de SZW-begroting opgenomen en zijn daarom per 2015 op nul gesteld. De uitvoering van de Ziektewet, zowel het betalen van de uitkering als de beheersing van de ziektebelastingen, ligt bij eigenrisicodragers grotendeels in handen van de werkgevers. Het UWV heeft hierin een beperkte rol. Dit betekent ook dat over deze groep geen gegevens uit een centrale

administratie van ziektewetlasten beschikbaar zijn. Voorheen werd voor de ziektewetlasten eigenrisicodragers daarom een schatting gemaakt. Deze is echter nu met te veel onzekerheid omgeven, omdat het aantal werkgevers dat voor het eigenrisicodragerschap kiest steeds groter wordt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.5 Kerncijfers ZW ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume ZW (gemiddeld, x 1.000 uitkeringen) ²	96	90	84
Instroom ZW (x 1.000 uitkeringen)	211	nvt	nvt
Uitstroom ZW (x 1.000 uitkeringen)	269	nvt	nvt

¹ UWV, jaarverslag.

² Dit betreft alleen de ZW-gerechtigden. Zie voor het percentage ziekteverzuim in Nederland tabel 1.2.
nvt: in- en uitstroom worden niet geraamd.

Handhaving

Het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling is gelijk gebleven. Het totale benadelingsbedrag is gestegen. In 2013 zijn er meer overtredingen afgedaan met een relatief hoog schadebedrag per overtreding.

De incassoratio is 29%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op ZW-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in hetzelfde jaar 29% is geïncasseerd.

Tabel 6.6 Kerncijfers ZW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie¹</i>			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	–	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	–	–
<i>Opsporing²</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	2,4	1,6	1,6
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	3,3	2,4	4,0
<i>Terugvordering³</i>			
Incassoratio (%)	–	–	29

¹ De preventiecijfers van de ZW zijn niet eerder gemeten. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² UWV, jaarverslag.

³ UWV administratie.

A4. Wet arbeid en zorg (WAZO)

De WAZO bundelt een aantal wettelijke verlofvormen, zoals het zwangerschaps- en bevallingsverlof, kraamverlof, adoptie- en pleegzorgverlof, ouderschapsverlof en kort- en langdurend zorgverlof. Soms bestaat er recht op (gedeeltelijke) loondoorbetaling of op een uitkering (zwangerschaps- en bevallingsuitkering en adoptie- en pleegzorguitkering). De WAZO wordt uitgevoerd door het UWV.

Wie komt ervoor in aanmerking?

In aanmerking voor een zwangerschaps- en bevallingsuitkering komen:

- Vrouwelijke werknemers;
- Andere vrouwelijke verzekerden voor de ZW (o.a. thuiswerksters en vrouwen die een ZW-, WW- of loongerelateerde WGA-uitkering ontvangen);
- Vrouwelijke vrijwillig verzekerden voor de ZW;

- Vrouwen van wie de vermoedelijke bevallingsdatum binnen 10 weken na het einde van de verplichte ZW-verzekering ligt, evenals vrouwen die later uitgerekend zijn maar die toch binnen 10 weken na het einde van de verplichte verzekering bevallen.

Er is een afzonderlijke uitkeringsregeling voor zwangere zelfstandigen, de regeling Zelfstandig en Zwanger (Z EZ). Vrouwelijke zelfstandigen, directeuren-grootaandeelhouders, meewerkende echtgenoten en beroepsbeoefenaars op arbeidsovereenkomst (hulpen in de huishouding voor minder dan vier dagen per week) hebben gedurende ten minste 16 weken recht op een uitkering. Zie ook beleidsartikel 12.

Hoe hoog is de WAZO?

De zwangerschaps- en bevallingsuitkering en de adoptie- en pleegzorguitkering bedraagt 100% van het laatstverdiende loon, tot een maximum van 100% van het maximumdagloon. Dit is per 1 juli 2014 gelijk aan € 4.312,59 bruto per maand. De hoogte van de uitkering voor zelfstandigen is maximaal het wettelijk minimumloon (€ 1.495,20 bruto per maand).

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten voor de WAZO laten een stijging zien. De stijging hangt samen met de CBS-prognose dat het aantal geboorten de komende jaren toeneemt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 6.7 Kerncijfers WAZO¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Totaal aantal toekenningen zwangerschap- en bevallingsverlofuitkering (x 1.000)	142	139	143
Aantal toekenningen werknemers (x 1.000)	133	130	134
Aantal toekenningen zelfstandigen (x 1.000)	8,8	9,1	9,1

¹ UWV, jaarverslag.

Artikel

Algemene doelstelling

7. Kinderopvang

De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang.

De overheid hecht aan goede en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren en kinderen goed toegerust zijn op het primair onderwijs. Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie is het belangrijk dat ouders van jonge kinderen actief blijven op de arbeidsmarkt. Bovendien zorgt goede kinderopvang er ook voor dat kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling.

Om de kwaliteit van kinderopvang te bevorderen heeft de overheid in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko) vastgesteld aan welke eisen de kinderopvangvoorzieningen moeten voldoen. De GGD houdt hier toezicht op. Daarnaast steunt de Minister via subsidies projecten ter verbetering van de kwaliteit van kinderopvang. Dit om ervoor te zorgen dat ouders hun kind naar een kinderopvangvoorziening kunnen sturen die van goede kwaliteit is. De kinderopvangondernemers zijn verantwoordelijk voor het goed functioneren van de kinderopvang. Gastouderbureaus en gastouders zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van gastouderopvang. Ouders hebben een eigen verantwoordelijkheid bij de keuze voor een kinderopvangvoorziening en kunnen hun invloed onder andere via de oudercommissies uitoefenen.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel, **financiert** met de kinderopvangtoeslag (KOT) het gebruik van kinderopvang en **stimuleert** met subsidies de bevordering van de kwaliteit van kinderopvang. Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- Het vaststellen van de hoogte van de kinderopvangtoeslag en de voorwaarden waaronder deze wordt toegekend;
- Het ter beschikking stellen van middelen aan gemeenten via het Gemeentefonds ter financiering van toezicht en handhaving op de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk;
- Het borgen van de kwaliteit van toezicht en handhaving;
- Het bevorderen van de kwaliteit van de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk.

De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de sturing en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de KOT door de Belastingdienst.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- De harmonisatie van kwaliteitseisen in kinderopvang en peuterspeelzalen. Het kabinet wil dat kinderopvang en peuterspeelzalen gelijkgeschakeld worden. In het kader hiervan worden de verschillen in kwaliteitseisen in 2015 al op een aantal punten weggenomen. Per 1 januari 2015 geldt voor horizontale peutergroepen met tweejarigen, in zowel kinderopvang als peuterspeelzaal, een ratio van 1 beroepskracht op 8 kinderen. Per 1 juli 2015 wordt het vierogenprincipe ook van toepassing op peuterspeelzaalwerk en tevens moeten beide voorzieningen vanaf 1 juli 2015 in het pedagogisch beleidsplan ondermeer aandacht besteden aan de wijze waarop ontwikkelingsgericht wordt gewerkt met kinderen. In de kinderopvang is dat nu nog niet verplicht. De overige verschillen

tussen de bestaande kwaliteitskaders worden weggenomen bij de totale herijking van de kwaliteitskaders in 2017. Dit betekent dat vanaf 2017 één nieuw kwaliteitskader zal gelden voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk ²⁴.

- In 2015 en 2016 wordt tijdelijk de werkloosheidstermijn in de kinderopvangtoeslag verlengd van drie naar zes maanden. Dit betekent dat ouders gedurende de eerste zes maanden van werkloosheid nog recht hebben op kinderopvangtoeslag. Dit biedt ouders langer de mogelijkheid om gebruik te maken van kinderopvang tijdens het zoeken naar een nieuwe baan en draagt bij aan de stabiliteit in de kinderopvangsector.

Voor 2015 is de beleidsdoorlichting en wetsevaluatie Kinderopvang toegezegd aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat deze in de tweede helft van 2015 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 7 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	2.327.501	2.313.286	2.408.446	2.445.825	2.499.102	2.566.716	2.635.254
Uitgaven	2.331.576	2.310.286	2.408.446	2.445.825	2.499.102	2.566.716	2.635.254
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>2.321.822</i>	<i>2.294.754</i>	<i>2.386.182</i>	<i>2.431.790</i>	<i>2.480.767</i>	<i>2.552.681</i>	<i>2.620.419</i>
Kinderopvangtoeslag	2.321.822	2.294.754	2.386.182	2.431.790	2.480.767	2.552.681	2.620.419
<i>Subsidies</i>	<i>1.864</i>	<i>4.894</i>	<i>10.578</i>	<i>6.826</i>	<i>11.859</i>	<i>7.559</i>	<i>7.559</i>
Kinderopvang	1.864	4.894	10.578	6.826	11.859	7.559	7.559
<i>Opdrachten</i>	<i>7.890</i>	<i>5.196</i>	<i>3.477</i>	<i>721</i>	<i>2.467</i>	<i>2.467</i>	<i>7.276</i>
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>0</i>	<i>5.442</i>	<i>8.209</i>	<i>6.488</i>	<i>4.009</i>	<i>4.009</i>	<i>0</i>
DUO	0	5.442	5.950	5.950	3.650	3.650	0
Inspectie van het onderwijs	0	0	359	359	359	359	0
Centraal informatiepunt beroepen gezondheidszorg	0	0	1.900	179	0	0	0
Ontvangsten	1.486.635	1.541.844	1.408.866	1.419.568	1.393.933	1.399.137	1.406.458
Ontvangsten algemeen	415.375	454.000	317.153	327.855	302.220	307.424	314.745
Werkgeversbijdrage kinderopvang	1.071.260	1.087.844	1.091.713	1.091.713	1.091.713	1.091.713	1.091.713

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten kinderopvangtoeslag.

Subsidies:

De subsidies zijn voor 19% juridisch verplicht. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om subsidies gericht op toezicht en handhaving en de bevordering van de kwaliteit van kinderopvang.

Opdrachten:

De opdrachten zijn voor 33% juridisch verplicht. De juridisch verplichte uitgaven betreffen onder andere kosten voor onderzoek, gegevenslevering en projecten.

Bijdrage aan agentschappen:

De bijdrage aan agentschappen is gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het gaat daarbij hoofdzakelijk om

²⁴ Tweede Kamer 31 322, nr. 243.

het beheer en de ontwikkeling van registers, de uitvoering van subsidieopdrachten en het toerusten van vertrouwensinspecteurs.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

Kinderopvangtoeslag (KOT)

Ouders die betaalde arbeid verrichten en ouders die tot een doelgroep behoren zoals omschreven in de *Wko*, ontvangen een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderopvang: de kinderopvangtoeslag. Hierbij geldt wel de voorwaarde dat zij hun kinderen naar een kinderopvanginstelling of gastouder brengen die voldoet aan de eisen van de *Wko* en derhalve geregistreerd is in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP). De KOT wordt uitgevoerd door Belastingdienst/Toeslagen. DUO is verantwoordelijk voor de uitvoering van de KOT in het buitenland.

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren en beide werken (werknemers en zelfstandigen);
- Alleenstaande ouders die arbeid en zorg voor kinderen combineren (werknemers en zelfstandigen);
- Doelgroepouders, bijvoorbeeld ouders die studeren of deelnemen aan een traject om weer aan het werk te komen.

Hoe hoog is de kinderopvangtoeslag?

De hoogte van de kinderopvangtoeslag is van een aantal aspecten afhankelijk:

- Hoogte van het verzamelinkomen;
- Hoogte van de werkelijk betaalde uurprijs;
- Het kind waar de opvang betrekking op heeft: voor het eerste kind geldt een andere toeslag dan voor tweede en volgende kinderen;
- De opvangsoort: dagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang kennen een verschillend maximumuurtarief waarvoor ouders een toeslag kunnen ontvangen;
- Het aantal gewerkte uren door de ouder die de minste uren per jaar werkt dan wel de periode waarin een traject naar werk gevolgd wordt;
- Het aantal uren dat gebruik wordt gemaakt van een kinderopvangvoorziening.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitgaven aan kinderopvangtoeslag stijgen in 2015. Dit wordt voornamelijk verklaard door een geraamde autonome toename van het aantal kinderen in de buitenschoolse opvang en door een daling in de werkloosheid. Daarnaast leidt de tijdelijke verlenging van de werkloosheidstermijn in de KOT tot een lichte stijging van de uitgaven.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 7.2 Kerncijfers kinderopvang, gebruik en ouderbijdrage ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1.000)	426 ²	421	436
Aantal huishoudens tot anderhalf modaal dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1.000)	162 ²	152	157
Aantal kinderen met kinderopvangtoeslag (x 1.000)	638 ²	644	667
% kinderen 0–4 jaar met kinderopvangtoeslag	43 ²	44	46
% kinderen 4–12 jaar met kinderopvangtoeslag	21 ²	22	23
Ouderbijdrage eerste kind in € per uur voor gezinsinkomen ³ :			
130% WML	0,91	0,94	0,96
1 1/2 x modaal	2,12	2,11	2,16
3 x modaal	5,24	5,25	5,36
Ouderbijdrage volgend kind in € per uur voor gezinsinkomen ³ :			
130% WML	0,46	0,48	0,49
1 1/2 x modaal	0,79	0,82	0,84
3 x modaal	1,45	1,50	1,53

¹ SZW-berekeningen op basis van informatie van CBS en Belastingdienst.

² Gegevens over de kinderopvangtoeslag voor 2013 hebben als peildatum juli 2014. Als gevolg van mutaties met terugwerkende kracht zijn deze gewijzigd ten opzichte van het SZW-jaarverslag 2013.

³ Kosten van kinderdagopvang per uur voor ouders bij drie verschillende inkomensklassen, gegeven de maximum uurprijs en de toeslag die ouders ontvangen.

Tabel 7.3 Kerncijfers kinderopvang ¹			
	2013	2014	2015
Wettelijke maximum uurprijs (€) in:			
Dagopvang	6,46	6,70	6,84
Buitenschoolse opvang	6,02	6,25	6,38
Gastouderopvang	5,17	5,37	5,48
Aandeel bijdragen sectoren (in %) ² :			
Overheid	26%	27%	30%
Werkgevers	34%	36%	33%
Ouders	40%	37%	37%

¹ SZW-berekeningen op basis van informatie van Belastingdienst.

² Vanaf begroting 2015 wordt het aandeel bijdragen sectoren op een andere wijze gepresenteerd. Voor het jaar 2013 zijn de cijfers ook aangepast. Het aandeel bijdragen sectoren heeft alleen betrekking op de kosten van kinderopvang tot de maximum uurprijs.

Vanaf de begroting 2015 wordt het aandeel bijdragen sectoren op een andere wijze gepresenteerd. In voorgaande jaren werd voor het werkgeversaandeel alleen gekeken naar de kosten van kinderopvang voor werknemers. De totale kosten van kinderopvang bevatten echter ook kosten voor zelfstandigen en doelgroepouders. Door de procentuele verdeling van de bijdragen wel op te tellen tot 100% ontstond een rekenkundige onzuiverheid. Onder andere naar aanleiding van het verantwoordingsonderzoek SZW 2013 van de Algemene Rekenkamer is besloten de percentages op een andere wijze te presenteren²⁵. Het aandeel van werkgevers wordt voortaan berekend over de totale kosten. Als gevolg van de aanpassing neemt het aandeel voor het Rijk toe en het aandeel van werkgevers af. De omvang van de werkgeversbijdrage en de uitgaven aan kinderopvangtoeslag wijzigen echter niet door deze aanpassing. Het aandeel van ouders is onveranderd, dit is afgeleid van het gemiddelde toeslagpercentage.

²⁵ Bijlage bij Tweede Kamer, 33 942, nr. 1.

B. Subsidies

Voor 2015 is er € 10,6 miljoen beschikbaar voor subsidies en dit betreft onder andere uitgaven aan:

- De bevordering van de kwaliteit van kinderopvang door middel van een subsidie van circa € 5,9 miljoen voor de subsidieregeling Versterking Taal- en Interactievaardigheden Beroepskrachten en Gastouders in de Kinderopvang, uitgevoerd door het Agentschap SZW en een bijdrage aan Bureau Kwaliteit Kinderopvang.
- Toezicht en handhaving door middel van een subsidie van circa € 1,5 miljoen voor Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland (PGVN) voor de uniformering van het landelijk toezicht op de kinderopvang dat door de gemeentelijke GGD-en wordt uitgevoerd en een bijdrage aan een project voor gastouderopvang uitgevoerd door PGVN in samenwerking met de VNG;
- Een bijdrage aan het Ministerie van OCW voor het Landelijk Steunpunt Brede Scholen, ten behoeve van het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang.

C. Opdrachten

Voor 2015 is er € 3,5 miljoen beschikbaar voor opdrachten. Het opdrachtenbudget wordt onder andere gebruikt ten behoeve van uitgaven aan de Kamer van Koophandel voor gegevenslevering in het kader van continue screening, onderzoeken, een bijdrage aan het Ministerie van OCW voor de financiering van de Brede School op Bonaire en het project «een betere basis voor peuters».

D. Bijdrage aan agentschappen

Voor 2015 wordt er € 8,2 miljoen uitgegeven aan bijdragen voor agentschappen en dit betreft onder andere:

- een bijdrage van circa € 6 miljoen aan de DUO: hiervan is circa € 5,3 miljoen bestemd voor de ontwikkeling en het beheer van het LRKP en de uitvoering van KOT in het buitenland;
- een vaste bijdrage van circa € 0,4 miljoen voor de Inspectie van het Onderwijs voor de toerusting van de vertrouwensinspecteurs.
- een bijdrage van circa € 1,9 miljoen voor het Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg voor ICT-voorbereiding en -ontwikkeling in het kader van continue screening;

Daarnaast staan op artikel 38 de uitvoeringskosten voor het Agentschap SZW vermeld waarvan van circa € 1,4 miljoen bestemd is voor de uitvoering van de subsidieregeling Versterking Taal- en interactievaardigheden Beroepskrachten en Gastouders in de Kinderopvang.

De bijdrage aan Justis van € 0,3 miljoen is, nadat deze in de begroting van 2014 was opgenomen, reeds per 2014 komen te vervallen.

E. Ontvangsten

De ontvangsten bestaan uit twee componenten, de ontvangsten algemeen en de werkgeversbijdrage. Ten opzichte van 2014 dalen de ontvangsten algemeen (terugvorderingen kinderopvangtoeslag) in 2015. Dit wordt verklaard door de daling in het gebruik in 2012 en 2013. Dit werkt met vertraging door in de ontvangsten. Daarnaast dalen de ontvangsten doordat de Belastingdienst aan de voorkant een betere controle op oneigenlijk gebruik uitvoert. De ontvangsten werkgeversbijdrage stijgen vanaf 2015 licht. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van de premiegrondslag.

Artikel

Algemene doelstelling

8. Oudedagsvoorziening

De overheid biedt een basisinkomen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en stimuleert de opbouw van en waarborgt de aanvullende arbeidspensioenen.

De overheid vindt dat iedere gepensioneerde minimaal een basisinkomen dient te hebben. Daarom verschaft zij een basispensioen (AOW) aan diegenen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit is de eerste pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Daarnaast bevordert de overheid het opbouwen van toekomstbestendige aanvullende pensioenen, zodat werknemers na hun pensionering niet te maken krijgen met een grote inkomensachteruitgang. Momenteel bouwt ruim 90% van de werknemers een aanvullend arbeidspensioen op door verplichte deelname aan pensioenregelingen die werkgevers en werknemers meestal zelf beheren. Met regelgeving en toezicht waarborgt de overheid een zorgvuldig beheer van de ingelegde pensioengelden. Dit betreft de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. In de derde pijler van het pensioenstelsel kunnen mensen naar eigen wens individuele pensioenverzekeringen afsluiten.

De overheid biedt onder voorwaarden een inkomensondersteuning aan AOW-gerechtigden en biedt een overbruggingsuitkering aan mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de verhoging van de AOW-leeftijd.

Inwoners van Caribisch Nederland die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een basispensioen op grond van de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV).

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen en de aanvullende arbeidspensioenen **regisseert** de Minister. Hij²⁶ is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen voor zover de overheid hier zelf verantwoordelijkheid voor draagt;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- De vormgeving van het toezicht met betrekking tot de arbeidspensioenen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- *MKOB*
Per 1 januari 2015 wordt de uitkering op grond van de Wet MKOB beëindigd.
- *Huishoudentoeslag*
Als onderdeel van het zes miljard pakket is vorig jaar besloten tot invoering van de huishoudentoeslag. De doelstellingen die daarmee

²⁶ Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

werden nagestreefd waren het bereiken van een vereenvoudiging en het fraudebestendiger maken van het toeslagenstelsel, het beter richten van de inkomensondersteuning voor ouderen en het realiseren van een bezuiniging van € 1,3 miljard. Het kabinet heeft geconcludeerd dat invoering van de huishoudentoeslag, zoals dat was beoogd, niet mogelijk is. Het voornemen was om in de huishoudentoeslag de huidige zorgtoeslag, het kindgebonden budget, de huurtoeslag en een nieuwe ouderencomponent te integreren tot één toeslag per huishouden met één uniform afbouwpercentage. Bij de uitwerking is gebleken dat de huishoudentoeslag juridisch opgedeeld zou moeten worden in componenten (kind, zorg, ouderen en huur), om te voorkomen dat de export toe zou nemen. Deze vereiste vormgeving blijkt voor de Belastingdienst zo complex, dat dit tot een onverantwoorde stijging van de continuïteitsrisico's ten aanzien van de belastingheffing en toeslagen leidt. Het kabinet heeft daarom gekozen voor een alternatieve invulling van de ingeboekte structurele bezuiniging (zie hiervoor de box aan het slot van het verdiepingshoofdstuk) en verkent tevens de opties om het bestaande toeslagenstelsel te hervormen.

- *Instream partnertoeslag AOW beëindigd*
Tot 1 januari 2015 kunnen AOW-gerechtigden een toeslag krijgen voor een partner die nog niet AOW-gerechtigd is. Per 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe rechten ontstaan op partnertoeslag en wordt de partnertoeslag gesloten voor nieuwe instroom²⁷.
- *Voorschotregeling AOW*
De voorschotregeling AOW vervalt per 1 januari 2015. Deze regeling is niet langer nodig nu de overbruggingsregeling (OBR) in werking is getreden.
- *Vervallen aanvulling alleenstaande ouders*
Één van de maatregelen uit de Wet hervorming kindregelingen²⁸ is het vervangen van de aanvulling van 20% van het minimumloon voor alleenstaande ouders in de AOW en de OBR (en andere minimumregelingen) door een alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget (WKB) vanaf 1 januari 2015.
- *Kostendelersnorm AOW*
De ingangsdatum voor de kostendelersnorm in de AOW is verschoven naar 1 juli 2016. Het kabinet zal de komende tijd benutten om samen met onder andere SCP, gemeenten en Mezzo te bezien hoe arrangementen rond mantelzorg verdere ondersteuning behoeven en om te onderzoeken wat de effecten zijn van de kostendelersnorm in de AOW op de mantelzorg. De resultaten van dit onderzoek worden vóór de thans beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 juli 2016 aan de Tweede Kamer voorgelegd. De inwerkingtreding van de kostendelersnorm in de AOW zal in het voorjaar van 2016 in een separaat inwerkingtreedingsbesluit worden vastgesteld. Het kabinet zal eerst met het parlement debatteren over de resultaten van het onderzoek.
- *Inkomensondersteuning AOW*
Per 1 januari 2015 wordt een inkomensondersteuning voor ouderen geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW: de inkomensondersteuning wordt gefinancierd uit het Ouderdomsfonds.

²⁷ Volledigheidshalve wordt er op gewezen dat in het kader van de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd deze datum voor pensioengerechtigden die voor 1 januari 2015 zijn gehuwd en in november of december 2014 de leeftijd van 65 jaar bereiken, in artikel 64b AOW is verschoven naar 1 april 2015.

²⁸ Stb. 2014, nr. 227.

Daarnaast zijn er beleidsontwikkelingen in het kader van de discussie over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse pensioenstelsel.

- De verbetering van het *financieel toetsingkader*. Dit voorstel is in de zomer van 2014 aan de Tweede Kamer gepresenteerd²⁹. De beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2015. Om pensioenfondsen voldoende voorbereidingstijd te geven is voorzien in overgangsrecht, waarin wordt bepaald dat pensioenfondsen in het eerste jaar drie maanden extra tijd krijgen voor het indienen van een herstelplan als er sprake is van een dekkingstekort.
- De *verbetering van de communicatievoorschriften*. Pensioenuitvoerders worden verplicht de deelnemer eerlijk en realistisch te informeren over hun pensioen en de risico's die verbonden zijn aan het pensioen. Dit wetsvoorstel wordt in het najaar van 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden. De beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2015.
- Een wetsvoorstel om een *pensioenregeling voor zelfstandigen* te faciliteren. Zelfstandigen zijn zelf verantwoordelijk voor hun pensioenvoorziening en bouwen vaak geen of weinig pensioen op. Inwerkingtreding is voorzien in 2015.
- Het wetsvoorstel *introductie van het algemeen pensioenfonds*. Doel van het wetsontwerp is het verbeteren van de keuzemogelijkheden voor werkgevers en werknemers om een kwalitatief hoogstaande en veilige pensioenuitvoering tegen een scherpe prijs te realiseren. Naar verwachting treedt de wet begin 2015 in werking.
- In 2014 is onderzoek verricht naar de overgang van opbouw naar uitkeringsfase (de pensioenknip). Het onderzoeksrapport «Optimalisering overgang van opbouw- naar uitkeringsfase en de inrichting daarvan in premie- en kapitaalovereenkomsten» is 15 juli 2014 bij de Tweede Kamer aangeboden. De resultaten worden gezien in relatie tot het onderzoek om het collectief delen van risico's binnen bestaande premieovereenkomsten mogelijk te maken. In een brief naar de Tweede Kamer, die naar verwachting in september aan de Kamer zal worden gestuurd, over de hoofdlijnen van de mogelijke vormgeving van risicodragende pensioenuitkeringen in beschikbare premieregelingen met collectieve risicodeling zal tevens een nadere appreciatie worden gegeven van de uitkomsten van het onderzoeksrapport.
- In maart 2015 wordt een hoofdlijnennotitie aan de Tweede Kamer toegezonden waarin de uitkomsten van een nationale dialoog over de toekomst van het pensioenstelsel, alsook het SER-advies dat in december 2014 wordt verwacht, zijn opgenomen.
- *Beleidsdoorlichting pensioenbeleid*: Op 20 december 2013 is de beleidsdoorlichting pensioenbeleid behorend bij artikel 8 van de SZW-begroting toegezonden aan de Tweede Kamer³⁰. Naast een terugblik op het gevoerde beleid, bevat deze een beschrijving van maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de inrichting van ons pensioenstelsel, zoals veranderende arbeidspatronen en een groeiende behoefte aan keuzevrijheid. Bij de aanbidding van de beleidsdoorlichting is aangekondigd deze thema's te betrekken bij de aangekondigde stelseldiscussie over de maatschappelijke houdbaarheid van het pensioenstelsel.

²⁹ Tweede Kamer, 33 972, nr. 5.

³⁰ Tweede Kamer, 30 982, nr. 16.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 8 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	1.262.819	1.016.439	31.890	35.632	31.987	26.449	22.826
Uitgaven	1.262.819	1.016.439	31.890	35.632	31.987	26.449	22.826
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>1.262.536</i>	<i>1.015.939</i>	<i>31.890</i>	<i>35.632</i>	<i>31.987</i>	<i>26.449</i>	<i>22.826</i>
MKOB ¹	1.213.849	985.829	0	0	0	0	0
Overbruggingsregeling	32.500	15.344	16.601	20.573	16.361	11.058	6.897
AOV incl. tegemoetkoming (Caribisch Nederland)	15.537	14.714	15.289	15.059	15.626	15.391	15.929
Tegemoetkoming wijziging inkomens- begrip AOW/Anw	650	52	0	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>	<i>283</i>	<i>500</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Ontvangsten	0	32.211	0	0	0	0	0

¹ Inclusief Regeling koopkrachttegemoetkoming niet-KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen.

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten OBR en AOV.

Tabel 8.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 8 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgaven	32.719.000	34.016.642	35.778.265	36.442.835	36.814.206	37.304.953	37.777.650
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>32.719.000</i>	<i>34.016.642</i>	<i>35.465.812</i>	<i>35.550.439</i>	<i>35.453.030</i>	<i>35.467.128</i>	<i>35.454.500</i>
AOV	32.719.000	34.016.642	34.555.530	34.628.320	34.518.466	34.520.126	34.499.542
Inkomensondersteuning AOV	0	0	910.282	922.119	934.564	947.002	954.958
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>312.453</i>	<i>892.396</i>	<i>1.361.176</i>	<i>1.837.825</i>	<i>2.323.150</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen (MKOB) en Regeling koopkrachttegemoetkoming niet-KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen

De MKOB is op 1 juni 2011 ingevoerd om oudere belastingplichtigen die koopkrachtverminderingen ondervinden als gevolg van beleidsmaatregelen in de fiscale sfeer compensatie te bieden. In het najaar 2013 is daarnaast de Regeling koopkrachttegemoetkoming niet-KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen in werking getreden met terugwerkende kracht tot 1 juni 2011. Per 1 januari 2015 worden beide regelingen afgeschaft.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.3 Kerncijfers MKOB ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume MKOB ² (jaargemiddelde, x 1.000 personen)	2.947	3.265	–

¹ SVB, jaarverslag.

² Inclusief volume Regeling koopkrachttegemoetkoming niet-KOB-gerechtigden met een AOW-pensioen.

A2. Overbruggingsregeling AOW (OBR)

De OBR geldt voor mensen die per 1 januari 2013 deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de leeftijdsverhoging van de AOW. De regeling is per 1 oktober 2013 in werking getreden, werkt terug tot 1 januari 2013 en sluit voor nieuwe instroom per 1 januari 2019. De OBR kent een inkomenseis en een partner- en vermogenstoets (exclusief eigen woning en pensioenvermogen). De OBR wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Het inkomen waarbij er toegang ontstaat tot de OBR bedraagt maximaal 200% van het wettelijk minimumloon voor alleenstaanden en 300% van het wettelijk minimumloon voor paren. Dit is in de tweede helft van 2014 gelijk aan een bruto bedrag van € 2.990,40 per maand (exclusief vakantietoeslag) voor een alleenstaande en € 4.485,60 per maand (exclusief vakantietoeslag) voor een paar.

Voor de vermogenstoets wordt aangesloten bij de grens van het box 3-vermogen uit de Wet Inkomstenbelasting 2001. Het heffingvrije vermogen uit box 3 bedraagt € 21.139 per persoon (2014). Dit betekent voor een (volwassen) eenpersoonshuishouden dat er tot een vermogen van € 21.139 recht bestaat op een overbruggingsuitkering en voor een (volwassen) tweepersoonshuishouden tot een vermogen van € 42.278.

Hoe hoog is de OBR?

De maximale uitkeringshoogte van de overbruggingsregeling is afgeleid van het wettelijk minimumloon en komt netto overeen met de hoogte van het sociaal minimum onder de pensioengerechtigde leeftijd. Inkomen uit arbeid wordt gedeeltelijk en inkomen uit uitkeringen wordt volledig in mindering gebracht op de overbruggingsuitkering. De hoogte is voorts afhankelijk van het aantal verzekerde jaren in de opbouwperiode overeenkomstig de systematiek van de AOW, en begrensd tot de hoogte van het inkomen uit vut- of prepensioen of het daarmee vergelijkbaar inkomen dat aan de OBR vooraf ging.

Budgettaire ontwikkelingen

Vanwege het grote verschil tussen de realisatiecijfers en de raming is, op basis van nieuwe realisatiecijfers van de SVB over de periode tot en met juni 2014, de raming van de uitkeringslasten aangepast. Omdat zowel het gebruik als de gemiddelde uitkeringshoogte lager zijn dan verwacht, zijn zowel het aantal gerechtigden als de gemiddelde uitkeringshoogte naar beneden bijgesteld. Als gevolg hiervan komen de geraamde uitkeringslasten gedurende de periode 2014–2019 circa 75% lager uit dan in de begroting 2014.

Beleidsrelevante kerncijfers

In 2013 bedroeg de instroom minder dan 7.000 personen. Dit is slechts 20% van de aanvankelijk verwachte instroom van 35.800 personen. Ook gedurende de eerste zes maanden van 2014 bleek het gebruik veel lager dan eerder verondersteld. Op basis daarvan is het verwachte gebruik vanaf 2014 naar beneden bijgesteld.

Tabel 8.4 Kerncijfers OBR ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014 ²	Raming 2015
Instream OBR (x 1.000 personen)	6,7	8,0	10,2

¹ SVB, jaarverslag.

² Aangezien aanvragen die betrekking hebben op 2013 met terugwerkende kracht kunnen worden aangevraagd, heeft een deel van de instroom in 2014 (circa 1.000 van de 8.000 personen) betrekking op 2013.

A3. Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt ontvangen een ouderdomspensioen op grond van de AOV. Naast het ouderdomspensioen wordt op St. Eustatius en Saba een tegemoetkoming verstrekt die recht doet aan de prijsverschillen tussen de eilanden.

Budgettaire ontwikkelingen

Het grillige verloop van de uitgaven wordt verklaard door de verhoging van de AOV-leeftijd. Met ingang van 2013 is de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd van 60 naar 62 jaar. Tot 2021 zal deze stapsgewijs verder worden verhoogd naar 65 jaar.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.5 Kerncijfers AOV ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume AOV (x 1.000 personen, ultimo)	4,0	3,9	4,1

¹ SZW unit RCN.

A4. Algemene Ouderdomswet (AOW)

De AOW is een volksverzekering en heeft als doel het verschaffen van een basispensioen aan degenen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De AOW wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Iedereen die rechtmatig in Nederland woont tussen de aanvangsleeftijd (in 2015 15 jaar en drie maanden) en de AOW-leeftijd (in 2015 65 jaar en drie maanden) is verplicht verzekerd voor de AOW. Ook als een persoon niet in Nederland woont maar hier wel werkt en op grond daarvan onder de loonbelasting valt, is hij of zij verzekerd.

In 2015 zal de AOW-leeftijd 65 jaar en drie maanden bedragen. Na 2015 zet de geleidelijke verhoging van de AOW-leeftijd door. Vanaf 2016 is een versnelde verhoging van de AOW-leeftijd afgesproken van drie maanden per jaar in de periode 2016–2018 en vier maanden per jaar in de periode 2019–2021.

Is de partner nog niet AOW-gerechtigd, dan heeft de pensioengerechtigde recht op een toeslag. Die toeslag wordt alleen uitgekeerd als de jongste partner geen of weinig eigen inkomen heeft. De toeslag stopt zodra de partner een eigen AOW-pensioen ontvangt. Per 1 januari 2015 wordt de partnertoeslag gesloten voor nieuwe instroom. Jaarlijks wordt de bekendheid met de afschaffing van de partnertoeslag gemeten. Onder de bevolking was de bekendheid in 2014 45%, in 2013 was dit 21%. De bekendheid onder mensen die als eerste geconfronteerd worden met de afschaffing (mensen tussen de 56 en 62 jaar met een jongere partner) is ruim 67%.

Hoe hoog is de AOW?

De hoogte van het AOW-basispensioen is gekoppeld aan het wettelijk minimumloon. Alleenstaanden ontvangen 70% van het AOW-normbedrag dat is afgeleid van het wettelijk minimumloon en gehuwden of samenwonenden elk 50%.

Tabel 8.6 AOW bruto maandbedragen per 1 juli 2014, exclusief vakantietoeslag

Gehuwd / samenwonend ¹	€ 737,76
Alleenstaande	€ 1.079,83

¹ Indien beide partners AOW-gerechtigd zijn ontvangen zij beiden € 737,76.

De bedragen in bovenstaande tabel zijn volledige AOW-pensioenen. Wie pas later in Nederland is komen wonen of een aantal jaren in het buitenland heeft gewoond en daarom niet de volledige opbouw heeft gehad, zal een lagere uitkering krijgen: voor ieder jaar 2% minder AOW.

Budgettaire ontwikkelingen

Als gevolg van de stijgende levensverwachting en de vergrijzing neemt het AOW-volume de komende jaren toe. Door de stapsgewijze verhoging van de AOW-leeftijd sinds 2013 en de versnelling van deze verhoging vanaf 2016 wordt de toename enigszins afgevlakt. De uitkeringslasten AOW stijgen tot 2016 als gevolg van de toename van het volume. Vanaf 2017 dalen de uitkeringslasten doordat er vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom in de AOW-partnertoeslag mogelijk is (waardoor het aantal personen met partnertoeslag vanaf 2015 snel afneemt) en doordat de stijging van het volume afvlakt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.7 Kerncijfers AOW¹

	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume AOW (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	3.172	3.252	3.325
Personen met een onvolledige AOW-uitkering (% van totaal)	19	19	19
Gemiddeld kortingspercentage AOW-uitkering i.v.m. niet verzekerde jaren (%)	47	47	47

¹ SVB, jaarverslag.

Handhaving

De afname van het aantal geconstateerde overtredingen is het gevolg van het gebruik maken van de beschikbare gegevens door onder meer het koppelen van bestanden. Het aantal fraudegevallen door het niet voldoen aan de inlichtingenplicht voor het doorgeven van inkomen neemt

hierdoor af. De incassoratio is 39%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op AOW-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in het zelfde jaar 39% is geïncasseerd.

Tabel 8.8 Kerncijfers AOW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie¹</i>			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	44 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	85 ²	–
<i>Opsporing³</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	2,7	3,5	1,3
Totaal benadelingbedrag (x € mln)	12	12	5,6
<i>Terugvordering³</i>			
Incassoratio (%)	–	–	39

¹ Cijfers 2013 niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ SVB, jaarverslag.

A5. Inkomensondersteuning AOW

Per 1 januari 2015 wordt een inkomensondersteuning voor AOW-gerechtigden geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW. De regeling wordt uitgevoerd door de SVB en gefinancierd uit het Ouderdomsfonds.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De inkomensondersteuning AOW-gerechtigden wordt verstrekt aan iedereen die in aanmerking komt voor een AOW-uitkering en woonachtig is in de EU/EER/Zwitserland, verdragslanden of Caribisch Nederland.

Hoe hoog is de inkomensondersteuning AOW?

De hoogte van de inkomensondersteuning AOW is afhankelijk van het aantal AOW-opbouwjaren en bedraagt € 25,12 bruto per maand (prijspeil 2014). De inkomensondersteuning AOW wordt jaarlijks geïndexeerd met de tabelcorrectiefactor.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten inkomensondersteuning AOW bedragen € 910 miljoen in 2015 en stijgen tot € 955 miljoen in 2019. Als gevolg van de stijgende levensverwachting en de vergrijzing stijgt het aantal mensen dat in aanmerking komt voor inkomensondersteuning AOW.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 8.9 Kerncijfers inkomensondersteuning AOW			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume inkomensondersteuning AOW (jaargemiddelde, x 1.000 personen)	–	–	3.325

Aanvullende arbeidspensioenen

Aanvullend pensioen is een arbeidsvoorwaarde. Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de reikwijdte van pensioenregelingen. De overheid stelt regels vast om te bevorderen dat toezeggingen ook daadwerkelijk worden nagekomen.

Beleidsrelevante kerncijfers

Als kerncijfers zijn het aantal pensioenfondsen opgenomen en het aantal pensioenfondsen met een dekkingsgraad onder de 130%, alsmede de daarbij betrokken deelnemers en gepensioneerden. De maatstaf van 130% is gekozen omdat een dergelijke dekkingsgraad gemiddeld genomen toereikend is om de pensioenverplichtingen na te komen. Het aantal pensioenfondsen met een dekkingsgraad van minder dan 130% is vrijwel constant. De lichte daling is voor een deel toe te schrijven aan de afname van het aantal pensioenfondsen.

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
Totaal aantal pensioenfondsen ²	324	305	281
Aantal pensioenfondsen met dekkingsgraad <130%	311	290	263
Aantal bij deze fondsen betrokken aantal deelnemers (x 1.000)	5.481	5.421	5.266
Aantal bij deze fondsen betrokken gepensioneerden (x 1.000)	2.836	2.992	2.897

¹ DNB, statistiek toezicht pensioenfondsen.

² Pensioenfondsen zonder eigen verplichtingen, bijvoorbeeld de volledig herverzekerde fondsen, kennen geen dekkingsgraad en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.

Artikel

Algemene doelstelling

9. Nabestaanden

De overheid biedt financiële ondersteuning aan nabestaande partners en wezen.

De overheid vindt dat mensen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s) en die vanwege leeftijd, de zorg voor een kind of arbeidsongeschiktheid niet (volledig) in een eigen inkomen kunnen voorzien, verzekerd moeten zijn van financiële ondersteuning. Daarom regelt zij op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) een nabestaandenuitkering voor de overblijvende partner en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren.

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) recht op een uitkering.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Hij³¹ is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- De organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- *Vervallen aanvulling alleenstaande ouders*
Één van de maatregelen uit de Wet hervorming kindregelingen³² is het vervangen van de aanvulling van 20% van het minimumloon voor alleenstaande ouders in de Anw (en andere minimumregelingen) door een alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget (WKB) vanaf 1 januari 2015.
- *Kostendelersnorm in de Anw (Wet maatregelen WWB)*³³
Vanaf 1 juli 2015 zal voor personen in de Anw die samenwonen met één of meer volwassenen de kostendelersnorm gaan gelden. Dit houdt in dat de uitkeringsnorm van 70% van het minimumloon stapsgewijs wordt verlaagd naar 50% per 1 januari 2019. In 2015 bedraagt de verlaging 2%. Studerende kinderen worden niet aangemerkt als lid van het meerpersoonshuishouden en daarnaast worden conform het aangenomen amendement Heerma³⁴ jongeren tot 21 jaar uitgezonderd.

³¹ Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

³² Stb. 2014, nr. 227.

³³ Stb. 2014, nr. 269.

³⁴ Tweede Kamer, 33 801, nr. 37.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 9 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	814	805	829	858	887	931	977
Uitgaven	814	805	829	858	887	931	977
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>814</i>	<i>805</i>	<i>829</i>	<i>858</i>	<i>887</i>	<i>931</i>	<i>977</i>
AWW (Caribisch Nederland)	814	805	829	858	887	931	977
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten AWW Caribisch Nederland.

Tabel 9.2 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 9 (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgaven	724.640	558.449	474.997	450.144	438.857	426.069	416.128
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>724.640</i>	<i>558.449</i>	<i>470.327</i>	<i>442.201</i>	<i>428.713</i>	<i>415.320</i>	<i>405.270</i>
Anw	711.461	549.113	462.081	434.306	421.035	407.885	398.005
Tegemoetkoming Anw	13.179	9.336	8.246	7.895	7.678	7.435	7.265
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4.670</i>	<i>7.943</i>	<i>10.144</i>	<i>10.749</i>	<i>10.858</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) (Caribisch Nederland)

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de AWW recht op een uitkering. De SZW-unit van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling in Caribisch Nederland.

Budgettaire ontwikkelingen

De stijging van de uitgaven van de AWW wordt verklaard door de verhoging van de AOV-gerechtigde leeftijd (zie ook beleidsartikel 8). Hierdoor lopen de uitkeringen van de AWW langer door.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 9.3 Kerncijfers AWW Caribisch Nederland ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume AWW (x 1.000 personen, ultimo)	0,3	0,3	0,3

¹ SZW unit RCN.

A2. Algemene nabestaandenwet (Anw)

De Anw is een volksverzekering en regelt bij overlijden een uitkering voor de partner en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren. Daarnaast ontvangt iedere Anw-gerechtigde maandelijks de Anw-tegemoetkoming. De Anw wordt door de SVB uitgevoerd.

Wie komt ervoor in aanmerking?

- Nabestaande partners komen in aanmerking voor een nabestaanden-uitkering als zij jonger zijn dan de AOW-leeftijd, de partner op de datum van overlijden verzekerd was voor de Anw en de nabestaande:
  - vóór 1950 geboren is, of;
  - één of meer kinderen onder de 18 jaar verzorgt, of;
  - voor minstens 45% arbeidsongeschikt is.
- Een kind heeft recht op een wezenuitkering indien beide ouders zijn overleden. Wezen tot 16 jaar hebben altijd recht op een uitkering. De uitkering kan worden verlengd tot 18 jaar wanneer sprake is van arbeidsongeschiktheid van minstens 45%, en tot 21 jaar bij studie of wanneer de wees meer dan 19 uur per week het huishouden verzorgt waartoe minstens één andere wees behoort.

De Anw maakt geen onderscheid tussen gehuwden en mensen die ongehuwd zijn en samen een huishouding vormen. Daarom wordt gesproken van «partner». Nabestaanden die vóór 1 juli 1996 recht hadden op de voorganger van de Anw, de Algemene Weduwen- en Wezenwet, vallen onder een overgangsregeling.

Hoe hoog is de Anw?

De nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het referentieminimumloon. Op de nabestaandenuitkering vindt inkomstenverrekening plaats. Daarbij kent de nabestaandenuitkering een vrijlating voor inkomen uit arbeid. Deze bedraagt 50% van het wettelijk minimumloon, plus eenderde deel van het meerdere inkomen. Inkomen in verband met arbeid (bijvoorbeeld WIA- of WW-uitkering) wordt geheel gekort. Eigen vermogen, de inkomsten uit dit vermogen en particuliere aanvullende nabestaandenpensioenen worden niet gekort op de nabestaandenuitkering. De wezenuitkering bedraagt een percentage van het referentieminimumloon, afhankelijk van de leeftijd van de wees. De hoogte van de wezenuitkering is niet afhankelijk van het inkomen. Nabestaanden of wezen ontvangen naast hun Anw-uitkering ook een tegemoetkoming Anw.

Tabel 9.4 Anw bruto maandbedragen (maxima) per 1 juli 2014, exclusief vakantietoeslag

Nabestaandenuitkering	€ 1.131,76
Nabestaandenuitkering met kind(eren)	€ 1.410,39 ¹
Wezenuitkering (wezen tot 10 jaar)	€ 362,16
Wezenuitkering (wezen van 10 jaar tot 16 jaar)	€ 543,24
Wezenuitkering (wezen van 16 tot 21 jaar)	€ 724,33
Tegemoetkoming Anw	€ 16,50

¹ Vanaf 1 januari 2015 vervalt de 20% WML-aanvulling voor alleenstaande ouders, deze wordt vervangen door de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitkeringslasten Anw dalen voornamelijk omdat de groep Anw-gerechtigden die voor 1950 geboren is, en daar hun recht op Anw aan ontleent, bij het bereiken van de AOW-leeftijd de Anw verlaat. Deze groep is volledig uitgestroomd op 1 april 2015. Ook de groep mensen die bij inwerkingtreding van de huidige Anw al recht hadden op diens

voorganger, de Algemene Weduwen- en Wezenwet, stroomt de komende jaren grotendeels uit vanwege het bereiken van de AOW-leeftijd.

De aanvulling van 20% van het minimumloon voor nabestaanden met kind wordt vervangen door een alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget (WKB). Hierdoor dalen de uitkeringslasten Anw in 2015 met € 27 miljoen en structureel met € 25 miljoen. De stapsgewijze invoering van de kostendelersnorm in de Anw zorgt voor een oplopende besparing tot € 7 miljoen structureel.

De uitkeringslasten van de Anw-tegemoetkoming zijn gerelateerd aan de ontwikkeling van het aantal Anw-gerechtigden en laten daarom eveneens een dalende lijn zien.

Beleidsrelevante kerncijfers

Het aantal Anw-uitkeringen daalt. Vanaf 1 april 2013 voor nieuwe gevallen, en vanaf 1 oktober 2013 voor bestaande gevallen is de afzonderlijke halfwezenuitkering afgeschaft. De halfwezenuitkering is geïntegreerd met de nabestaandenuitkering. Daarnaast stroomt de laatste groep Anw-gerechtigden die voor 1950 geboren is en daar hun recht op Anw aan ontleent, in 2015 uit vanwege het bereiken van de AOW-leeftijd.

Tabel 9.5 Kerncijfers Anw¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Volume Anw (x 1.000 uitkeringsjaren)	54	38	33
Volume Anw (x 1.000 personen)	65	47	42
Onderverdeling volume Anw:			
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 uitkeringsjaren), ingang recht voor 1 juli 1996	13	13	11
• waarvan nabestaanden- en halfwezenuitkering	0,1	0	0
• waarvan alleen nabestaandenuitkering	13	13	11
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 uitkeringsjaren), ingang recht na 1 juli 1996	40	24	21
• waarvan nabestaanden- en halfwezenuitkering	8,4	0	0
• waarvan alleen nabestaandenuitkering	21	24	21
• waarvan alleen halfwezenuitkering	11	0	0
Volume wezenuitkering (x 1.000 uitkeringsjaren)	1,4	1,4	1,4

¹ SVB, jaarverslag.

Handhaving

De afname van het aantal geconstateerde overtredingen is het gevolg van het gebruik maken van de beschikbare gegevens door onder meer het koppelen van bestanden. Het aantal fraudegevallen door het niet voldoen aan de inlichtingenplicht voor het doorgeven van inkomen neemt hierdoor af. De incassoratio is 21%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op Anw-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in het zelfde jaar 21% is geïncasseerd.

Tabel 9.6 Kerncijfers Anw (fraude en handhaving)

	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie</i> ¹			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	61 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	95 ²	–
<i>Opsporing</i> ³			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	0,6	0,5	0,2
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	5,2	4,1	1,9
<i>Terugvordering</i> ³			
Incassoratio (%)	–	–	21

¹ Cijfers 2013 niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ SVB, jaarverslag.

Artikel

Algemene doelstelling

10. Tegemoetkoming ouders

De overheid biedt een financiële tegemoetkoming aan ouders of verzorgers voor de kosten van kinderen.

De overheid biedt ouders of verzorgers een financiële tegemoetkoming voor de kosten voor verzorging en opvoeding van kinderen op grond van de Algemene kinderbijslagwet (AKW). Gezinnen met een laag of middeninkomen komen daarnaast in aanmerking voor een tegemoetkoming op grond van de Wet op het kindgebonden budget (WKB). Ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen kunnen tot 2015 extra financiële steun ontvangen op grond van de regeling Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG) en daar bovenop, het TOG-kopje. Vanaf 2015 wordt de TOG geïntegreerd in de AKW.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de tegemoetkoming met uitkeringsregelingen. Hij is in deze rol verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- De vaststelling van het niveau van de tegemoetkoming op grond van de AKW, de WKB en de TOG;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de AKW en de TOG door de SVB.

De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de WKB door de Belastingdienst.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn het gevolg van de Wet hervorming kindregelingen³⁵. Op 1 januari 2015 treden verschillende onderdelen van deze wet in werking.

- **AKW:** de kinderbijslag wordt gedurende het gehele jaar 2015 niet geïndexeerd. Daarnaast worden de voorwaarden voor het verkrijgen van dubbele kinderbijslag om onderwijsredenen aangescherpt;
- **WKB:** er komt een alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget ter vervanging van de 20% minimumloonaanvulling voor alleenstaande ouders in de minimumregelingen. De afbouwgrens van de WKB wordt verlaagd naar circa € 19.600. Het eerste en tweede kindbedrag wordt verhoogd met respectievelijk € 15 en € 255. Verder wordt het leeftijdsafhankelijke kopje op het kindgebonden budget voor 16- en 17-jarigen vanaf augustus 2015 verhoogd met € 116 in verband met het overhevelen van de WTOS 17-;
- **TOG:** de TOG en het TOG-kopje worden geïntegreerd in de kinderbijslag. Vanaf 2015 krijgen ook alleenstaande ouders recht op de extra tegemoetkoming in de AKW (het voormalige TOG-kopje), mits zij aan de voorwaarden voldoen.

Naast de Wet hervorming kindregelingen is besloten tot het verhogen van de alleenstaande ouderkop naar € 3.050 en het verlagen van het WKB-afbouwpercentage naar 6,75%, allebei per 1 januari 2015.

³⁵ Stb. 2014, nr. 227.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 10 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	4.335.531	4.501.508	5.389.722	5.348.967	5.307.978	5.286.704	5.263.602
Uitgaven	4.335.531	4.501.508	5.389.722	5.348.967	5.307.978	5.286.704	5.263.602
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	<i>4.335.531</i>	<i>4.501.508</i>	<i>5.389.722</i>	<i>5.348.967</i>	<i>5.307.978</i>	<i>5.286.704</i>	<i>5.263.602</i>
AKW	3.236.910	3.198.846	3.215.604	3.209.194	3.188.871	3.167.941	3.144.873
WKB	1.071.121	1.276.744	2.164.612	2.139.773	2.119.107	2.118.763	2.118.729
TOG	23.000	21.858	5.464	0	0	0	0
TOG-kopje	4.500	4.060	4.042	0	0	0	0
Ontvangsten	185.843	240.813	237.589	241.563	242.870	241.600	240.568

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringslasten AKW, WKB, TOG en TOG-kopje.

Toelichting financiële instrumenten

A. Inkomensoverdrachten

A1. Algemene Kinderbijslag Wet (AKW)

De AKW biedt ouders een tegemoetkoming in de kosten die het opvoeden en verzorgen van kinderen met zich mee brengt. De AKW wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Ouders van kinderen tot 18 jaar hebben recht op kinderbijslag.

Hoe hoog is de kinderbijslag?

De hoogte van de kinderbijslag hangt af van de leeftijd van het kind. De kinderbijslagbedragen worden normaal gesproken op 1 januari en 1 juli aangepast met hetzelfde percentage als de mutatie van de consumenten-prijsindex. De kinderbijslagbedragen zijn echter de laatste jaren niet geïndexeerd en zullen ook in 2015 niet geïndexeerd worden.

Tabel 10.2 AKW tegemoetkoming, bedragen per kwartaal per 1 juli 2014

Voor kinderen van:	
0 t/m 5 jaar	€ 191,65
6 t/m 11 jaar	€ 232,71
12 t/m 17 jaar	€ 273,78

Budgettaire ontwikkelingen

De kinderbijslag wordt in 2015 niet geïndexeerd. De integratie van de TOG en het TOG-kopje in de (dubbele) kinderbijslag zorgt in 2015 voor een stijging van het budgettair beslag van de kinderbijslag en het aantal telkinderen. Door demografische ontwikkelingen neemt het aantal (werkelijke) kinderen met recht op kinderbijslag in de komende jaren verder af. Het totale budgettair beslag van de kinderbijslag daalt hierdoor na 2015 licht.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.3 Kerncijfers AKW ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Aantal gezinnen AKW, jaargemiddelden (x 1.000)	1.929	1.916	1.907
Aantal telkinderen ² AKW, jaargemiddelden (x 1.000)	3.436	3.416	3.424

¹ SVB, kwartaalbericht.

² Aantal keer kinderbijslag dat wordt uitbetaald. Kinderen met dubbele kinderbijslag tellen twee keer mee.

Handhaving

De afname van het aantal geconstateerde overtredingen is het gevolg van het gebruik maken van de beschikbare gegevens door onder meer het koppelen van bestanden. Het aantal fraudegevallen door het niet voldoen aan de inlichtingenplicht voor het doorgeven van inkomen neemt hierdoor af. De incassoratio is 53%. Dat wil zeggen dat van de in 2013 ontstane fraudevorderingen op AKW-gerechtigden vanwege opgelegde boeten en benadelingsbedragen, in hetzelfde jaar 53% is geïncasseerd.

Tabel 10.4 Kerncijfers AKW (fraude en handhaving)			
	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Realisatie 2013
<i>Preventie¹</i>			
Gepercipieerde detectiekans (%)	–	68 ²	–
Kennis van de verplichtingen (%)	–	76 ²	–
<i>Opsporing³</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)	3,5	4,3	2,1
Totaal benadelingbedrag (x € 1 mln)	3,2	2,7	1,7
<i>Terugvordering³</i>			
Incassoratio (%)	–	–	53

¹ Cijfers 2013 niet beschikbaar. Voor 2014 en verder komen deze cijfers wel beschikbaar.

² Ipsos Synovate, onderzoek kennis verplichtingen en pakkans; negen wetten onder de loep.

³ SVB, jaarverslag.

A2. Wet op het Kindgebonden Budget (WKB)

Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van kinderen voor gezinnen tot een bepaald inkomen en vermogen. De WKB wordt uitgevoerd door Belastingdienst/ Toeslagen. De SVB is verantwoordelijk voor een gedeelte van de uitvoering van de WKB in het buitenland.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Ouders van kinderen tot 18 jaar kunnen het kindgebonden budget krijgen, afhankelijk van de hoogte van het inkomen en vermogen.

Hoe hoog is het kindgebonden budget?

De hoogte van het kindgebonden budget hangt af van het aantal kinderen, de leeftijd van de kinderen, het (gezamenlijke) inkomen en vermogen van de ouders en, vanaf 1 januari 2015, de leefvorm van de ouder die het kindgebonden budget ontvangt. Per 1 juli 2014 ontvangt een gezin het maximale kindgebonden budget bij een toetsingsinkomen tot € 26.147. Als het gezinsinkomen hoger is, dan wordt het kindgebonden budget verminderd met 7,6% van het verschil tussen het gezinsinkomen en € 26.147.

Tabel 10.5 WKB tegemoetkoming, maximum bedragen per jaar per 1 januari 2015

Een gezin met:	
1 kind	€ 1.032
2 kinderen	€ 1.823
3 kinderen	€ 2.006
4 kinderen	€ 2.112
5 kinderen	€ 2.218
Voor ieder volgend kind (extra bedrag per jaar)	€ 106
Verhoging 12–15 jarigen	€ 231
Verhoging 16–17 jarigen ¹	€ 296
Alleenstaande ouderkop	€ 3.050

¹ Door integratie WTOS 17- wordt dit bedrag per augustus 2015 met € 116 op jaarbasis verhoogd naar € 412.

Budgettaire ontwikkelingen

Het budgettair beslag van het kindgebonden budget verdubbelt in de periode 2013–2015. Dit komt voornamelijk door de invoering van de alleenstaande ouderkop per 1 januari 2015. Tegelijkertijd worden ook de bedragen voor het eerste en het tweede kind verhoogd. Daarnaast wordt het kopje voor 16- en 17-jarigen vanaf augustus 2015 verhoogd vanwege de overheveling van een deel van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, de WTOS. Naast de extra uitgaven door de invoering van de Wet hervorming kindregelingen stijgen de uitgaven WKB verder met circa € 160 miljoen door de verdere verhoging van de alleenstaande ouderkop naar maximaal € 3.050 en het verlagen van het afbouwpercentage naar 6,75%.

De stijging van de uitkeringslasten WKB wordt enigszins getemperd doordat vanaf 2015 de inkomensgrens van de WKB wordt geharmoniseerd met die van de zorgtoeslag. De inkomensgrens waaronder recht bestaat op een volledig kindgebonden budget daalt hierdoor naar circa € 19.600.

Vanwege de betalingssystematiek van de WKB (maand vooraf) slaat een deel van de extra uitgaven al in 2014 neer.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.6 Kerncijfers WKB¹

	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Aantal huishoudens WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	832	826	828
Aantal kinderen WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	1.528	1.514	1.542
Aantal alleenstaande ouders WKB (x 1.000) ²	–	–	352

¹ Ministerie van Financiën, Belastingdienst.

² Het aantal alleenstaande ouders wordt voor 2013 en 2014 niet vermeld omdat de alleenstaande ouderkop pas in 2015 geïntroduceerd wordt.

A3. Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG)

De TOG geeft extra financiële steun aan ouders met een thuiswonend kind met een handicap. Het TOG-kopje maakt onderdeel uit van de TOG-regeling en is specifiek gericht op alleenverdienerhuishoudens. Vanaf 2015 wordt de TOG geïntegreerd met de (dubbele) kinderbijslag en wordt het TOG-kopje vervangen door een extra tegemoetkoming in de kinderbijslag. Vanaf 2015 krijgen ook alleenstaande ouders recht op deze extra tegemoetkoming, mits zij aan de voorwaarden voldoen.

Wie komt ervoor in aanmerking?

De TOG is bedoeld voor ouders met thuiswonende ernstig gehandicapte kinderen die zeer veel zorg van de ouders vragen. Om aanspraak te kunnen maken op de TOG-uitkering is nu een indicatiebesluit voor recht op AWBZ-zorg van ten minste tien uur per week nodig. De invoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) ter vervanging van de AWBZ vanaf 2015 leidt tot een versmalling van de doelgroep van de TOG. Om dit te voorkomen zal er, conform de conclusie van het verkennend onderzoek TOG beoordelingskader³⁶, een apart beoordelingskader voor de TOG komen naast de Wlz-indicatie.

TOG-gerechtigden waarvan de minstverdienende partner een inkomen heeft van maximaal € 4.814 per jaar (in 2014), en die ook het hele voorgaande jaar de volledige TOG hebben ontvangen, komen in aanmerking voor het TOG-kopje. Vanaf 2015 krijgen ook alleenstaande ouders recht op het TOG-kopje (dan extra tegemoetkoming in de kinderbijslag).

Hoe hoog is de TOG?

In 2014 bedraagt de tegemoetkoming € 215,80 per kwartaal. Alleenverdieners met recht op TOG ontvangen een extra tegemoetkoming van € 1.460 per jaar.

Budgettaire ontwikkelingen

Vanaf 2015 wordt de TOG geïntegreerd met de (dubbele) kinderbijslag en wordt het TOG-kopje vervangen door een extra tegemoetkoming in de kinderbijslag. Vanwege de betalingsystematiek van de TOG, waarbij betaald wordt na afloop van het kwartaal waarin recht op TOG bestaat, zijn er nog uitgaven in 2015. Hetzelfde geldt voor het TOG-kopje dat volledig na afloop van het jaar betaald wordt.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 10.7 Kerncijfers TOG ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Aantal telkinderen TOG (x 1.000, jaargemiddelde)	26	25	–

¹ SVB, kwartaalbericht.

B. Ontvangsten

De ontvangsten betreffen grotendeels de terugontvangsten ten gevolge van terugvorderingen van het kindgebonden budget. Nadat de toeslagen definitief zijn toegekend worden er terugvorderingen ingesteld bij de huishoudens die meer hebben ontvangen dan waar ze recht op hadden op basis van hun vastgestelde inkomen. De daadwerkelijke terugontvangsten vinden met vertraging plaats.

³⁶ Tweede Kamer, bijlage bij 24 170, nr. 146.

Artikel

Algemene doelstelling

11. Uitvoeringskosten

De uitvoering van de sociale zekerheidswetgeving vindt rechtmatig, efficiënt, klantgericht en doeltreffend plaats.

De uitvoering van de sociale zekerheidswetten geschiedt mede door ZBO's en RWT's. Daarmee wordt een doelmatige en rechtmatige uitvoering van wet- en regelgeving beoogd, waarbij de uitvoering zich op efficiënte en dienstverlenende wijze kan organiseren.

De Minister van SZW stelt daartoe uitvoeringsbudget ter beschikking, maakt daarbij prestatieafspraken met het UWV (inclusief het Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen, BKWI), de SVB en het Inlichtingenbureau (IB) en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het ministerie.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister³⁷ is verantwoordelijk voor het **doen uitvoeren** van de sociale zekerheidswetgeving door de uitvoeringsorganen en draagt zorg voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving (wet SUWI) waarbinnen de uitvoeringsorganen opereren;
- De vormgeving van het stelsel van sociale zekerheidswetten die het UWV en de SVB uitvoeren;
- De vaststelling van de budgetten die aan het UWV (incl. BKWI), de SVB en het IB beschikbaar worden gesteld met daarbij passende prestatieafspraken;
- De sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering door het UWV (incl. BKWI), de SVB en het IB en de verantwoording daarover;
- De vaststelling van de omvang van de middelen die aan de Landelijke Cliëntenraad (LCR) beschikbaar worden gesteld.

In onderstaande tabel zijn de rechtmatigheidsindicatoren voor het UWV en de SVB weergegeven.

	Realisatie 2013	Streef- waarde 2014	Streef- waarde 2015
Rechtmatigheid UWV (in %) ¹	98,9	99	99
Rechtmatigheid SVB (in %) ²	99,9	99	99

¹ UWV, jaarverslag.

² SVB, jaarverslag.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- Voor de beleidswijzigingen per wet wordt verwezen naar de overige beleidsartikelen.
- Zowel de hervorming van het ontslagstelsel als van de WW in het kader van de wet Werk en Zekerheid en de invoering van de Participatiewet zijn majeure wijzigingen in de uitvoeringspraktijk van het UWV.
- Het UWV en de SVB werken momenteel aan de invulling van de apparaattaakstelling uit het regeerakkoord Rutte/Asscher. Voor een deel zal dit vorm krijgen via een vereenvoudiging van wet- en

³⁷ Voor een toelichting wordt verwezen naar de leeswijzer.

regelgeving. De exacte vormgeving is nog niet bekend. Inwerkingtreding van deze wijzigingen is niet eerder voorzien dan per 2016.

Voor 2015 is de beleidsdoorlichting van artikel 11 en de evaluatie van de Wet SUWI toegezegd aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat deze eind 2015 aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11.2 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 11 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	454.688	441.079	462.130	409.864	359.257	353.033	333.241
Uitgaven	454.688	441.079	462.130	409.864	359.257	353.033	333.241
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>454.044</i>	<i>440.124</i>	<i>461.481</i>	<i>409.215</i>	<i>358.608</i>	<i>352.384</i>	<i>332.592</i>
Uitvoeringskosten UWV	344.878	331.129	363.088	310.411	262.336	257.551	238.045
Uitvoeringskosten SVB	101.385	101.689	92.585	92.996	90.464	89.025	88.739
Uitvoeringskosten IB	7.781	7.306	5.808	5.808	5.808	5.808	5.808
<i>Bijdrage aan nationale organisaties</i>	<i>644</i>	<i>955</i>	<i>649</i>	<i>649</i>	<i>649</i>	<i>649</i>	<i>649</i>
Landelijke Cliëntenraad	644	955	649	649	649	649	649
Ontvangsten	6.289	6.318	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Bijdrage aan ZBO's/RWT's:

De bijdragen aan ZBO's zijn 100% juridisch verplicht. Het betreft de uitvoeringsbudgetten van het UWV, de SVB en het IB. Deze budgetten worden bij de goedkeuring van de jaarplannen vastgesteld.

Bijdrage aan nationale organisaties:

De bijdrage aan nationale organisaties is 100% juridisch verplicht. Het betreft een bijdrage aan de LCR. Het budget wordt bij goedkeuring van het jaarplan vastgesteld.

Tabel 11.3 Premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 11 (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Uitgaven	1.559.088	1.710.536	1.556.225	1.521.663	1.449.582	1.434.655	1.440.566
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	<i>1.559.088</i>	<i>1.710.536</i>	<i>1.543.137</i>	<i>1.492.642</i>	<i>1.407.519</i>	<i>1.378.294</i>	<i>1.369.336</i>
Uitvoeringskosten UWV	1.428.300	1.586.430	1.431.545	1.382.433	1.299.539	1.270.449	1.261.543
Uitvoeringskosten SVB	130.788	124.106	111.592	110.209	107.980	107.845	107.793
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>13.088</i>	<i>29.021</i>	<i>42.063</i>	<i>56.361</i>	<i>71.230</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiële instrumenten

A. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor het UWV (inclusief het BKWI), de SVB en het IB, waarbinnen deze organisaties jaarplannen dienen op te stellen. In de jaarplannen nemen het UWV en de SVB een verdeling van de uitvoeringskosten naar wet (en/of) fonds op. De Minister stuurt in eerste aanleg op het totaalbudget per organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat de organisaties zelfstandig de uitvoering organiseren en over de realisatie op passende wijze via het jaarverslag verantwoording afleggen aan de Minister van SZW.

Budgettaire ontwikkelingen

De uitvoeringskosten van het UWV en de SVB wijzigen in de loop der jaren als gevolg van beleidswijzigingen en als gevolg van volumeontwikkelingen in de onderscheiden wetten. Voor een nadere toelichting wordt naar de desbetreffende beleidsartikelen verwezen.

De taakstelling op de uitvoeringsorganen uit het regeerakkoord Rutte/Asscher is eveneens in de budgetten verwerkt. Zie voor een nadere toelichting op de taakstellingen in het SZW-domein artikel 96.

B. Bijdrage aan nationale organisaties

De LCR is een overlegorgaan waarin landelijke cliëntenorganisaties, vertegenwoordigers van gemeentelijke cliëntenraden en vertegenwoordigers van de centrale cliëntenraden van de SVB en het UWV zitting hebben. De LCR heeft tot taak periodiek te overleggen met het UWV, de SVB, de gemeenten en de Minister van SZW over onderwerpen op het terrein van werk en inkomen. De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor de LCR, waarbinnen de raad een jaarplan dient op te stellen.

Artikel

Algemene doelstelling

Rol en verantwoordelijkheid

Budgettaire gevolgen van beleid

12. Rijksbijdragen

Borgen van voldoende dekking in sociale fondsen.

De financiering van de sociale fondsen loopt hoofdzakelijk via premie-inning. In een aantal gevallen acht de overheid premieheffing niet wenselijk, bijvoorbeeld om te voorkomen dat premiepercentages blijvend toenemen en daarmee een evenwichtige koopkrachtontwikkeling in de weg staan. In andere gevallen acht de overheid financiering van een regeling via de algemene middelen passender, maar wordt wel gekozen voor uitvoering via de sociale fondsen. De sociale fondsen worden in dat geval via rijksbijdragen voorzien van voldoende financiering.

De Minister **financiert** de sociale fondsen uit de algemene middelen, al dan niet in aanvulling op premieheffing. Hij is in deze rol verantwoordelijk voor:

- de vaststelling van de hoogte van de rijksbijdragen aan de desbetreffende sociale fondsen;
- het betalen van de rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

Tabel 12.1 Begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 12 (x € 1.000)

artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	8.041.464	11.352.907	13.952.163	14.340.968	15.106.410	15.320.204	15.507.182
Uitgaven	8.041.464	11.352.907	13.952.163	14.340.968	15.106.410	15.320.204	15.507.182
waarvan juridisch verplicht (%)			100%				
<i>Bijdrage aan sociale fondsen</i>							
<i>Rijksbijdrage:</i>							
in kosten heffingskortingen AOW	1.659.300	2.000.000	1.962.400	2.080.100	2.193.400	2.318.900	2.451.600
vermogenstekort Ouderdomsfonds	5.999.500	9.073.100	11.752.500	12.023.200	12.673.900	12.761.800	12.815.100
tegemoetkoming arbeidsongeschikten	315.260	209.317	171.017	170.773	171.432	172.069	173.217
tegemoetkoming Anw-gerechtigden	12.904	9.336	8.246	7.895	7.678	7.435	7.265
zwangere zelfstandigen	54.500	61.154	58.000	59.000	60.000	60.000	60.000
Ontvangsten	510	169	0	0	0	0	0

Budgetflexibiliteit

Bijdrage aan sociale fondsen:

De bijdragen aan sociale fondsen zijn 100% juridisch verplicht. De rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen AOW, vermogenstekort Ouderdomsfonds en tegemoetkoming Anw-gerechtigden zijn juridisch verplicht volgens de Wet financiering sociale verzekeringen. De rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten is juridisch verplicht volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO). Voorheen was de rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten verplicht volgens de wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg). Deze is echter per 1 januari 2014 afgeschaft. De rijksbijdrage zwangere zelfstandigen is juridisch verplicht volgens de Wet arbeid en zorg.

A. Bijdrage aan sociale fondsen**Rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen (BIKK) AOW**

Deze rijksbijdrage compenseert de gewijzigde premieopbrengst die het gevolg is van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. De hoogte van deze rijksbijdrage wordt jaarlijks aangepast aan de geraamde kosten van de heffingskortingen en wijzigingen van de belasting- en premietarieven in de eerste schijf.

Budgettaire ontwikkelingen

De ontwikkeling van de bijdrage volgt de ontwikkeling van heffingskortingen.

Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds

De uitgaven uit het Ouderdomsfonds worden grotendeels gedekt door de premie-inkomsten. De hoogte van de AOW-premie is echter wettelijk gemaximeerd om te voorkomen dat de groeiende AOW-uitgaven leiden tot een alsmaar stijgende AOW-premie en een onevenwichtige koopkrachtontwikkeling. Dit leidt echter tot een jaarlijks exploitatietekort in het Ouderdomsfonds. De rijksbijdrage Ouderdomsfonds is bedoeld om het exploitatietekort in het Ouderdomsfonds aan te vullen zodat er een neutrale kaspositie voor dit fonds bestaat.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage Ouderdomsfonds stijgt in 2015 als gevolg van de introductie van de inkomensondersteuning AOW. De oploop van de rijksbijdrage na 2016 wordt voornamelijk verklaard door de ontwikkeling van de premie-inkomsten.

Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten

De Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg) is vanaf 2014 afgeschaft. De regeling van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten is overgeheveld van de Wtcg naar de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO). De tegemoetkomingen voor de categorieën WAO, WAZ, IVA en WGA worden gefinancierd uit een rijksbijdrage die in het Toeslagenfonds wordt gestort. De tegemoetkomingen voor Wajonggerechtigden worden verantwoord op beleidsartikel 4.

Budgettaire ontwikkelingen

In het kader van het 6 miljard pakket is afgesproken de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in twee tranches te verlagen, namelijk in 2014 en in 2015. Hierdoor daalt de rijksbijdrage in 2014 en 2015.

Tegemoetkoming Anw-gerechtigden

Deze rijksbijdrage is ter financiering van de in beleidsartikel 9 verantwoorde tegemoetkoming Anw.

Budgettaire ontwikkelingen

De rijksbijdrage ter financiering van de Anw-tegemoetkoming daalt als gevolg van een dalend aantal Anw-gerechtigden.

Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen

De regeling Zelfstandig en Zwanger voorziet in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling. Deze regeling wordt gefinancierd via een rijksbijdrage aan het Arbeidsongeschiktheidsfonds. Ook de uitkeringen voor zwangere alfa hulpen worden via deze rijksbijdrage gefinancierd.

Budgettaire ontwikkelingen

De regeling Zelfstandig en Zwanger (ZEZ) voorziet in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling. Deze regeling wordt gefinancierd via een rijksbijdrage aan het Arbeidsongeschiktheidsfonds. Ook de uitkeringen voor zwangere alfa hulpen worden via deze rijksbijdrage gefinancierd. De Rijksbijdrage ZEZ stijgt in enige mate door een toename van het aantal uitkeringen. Dit is conform de arbeidsmarktontwikkeling van een groeiend aantal zelfstandigen.

B. Ontvangsten

De ontvangsten betreffen verrekeningen inzake de rijksbijdrage zwangere zelfstandigen.

Artikel

Algemene doelstelling

13. Integratie en maatschappelijke samenhang

De overheid bevordert de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit door participatie en inburgering van iedereen met een migrantenachtergrond.

Bij het integratiebeleid ligt de nadruk op de participatie van de individuele migrant, waarbij een beroep op de migrant gedaan wordt om middels de in Nederland aanwezige kansen en mogelijkheden zijn of haar capaciteiten ten volle te benutten. Ten aanzien van het maatschappelijk verkeer is het uitgangspunt dat migranten de in Nederland geldende normen en waarden erkennen. Resultaat is dat genoemde personen, net als iedere andere burger, zelfredzaam zijn en – naar vermogen – deelnemen aan de samenleving.

Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met behulp van onder andere financiële instrumenten de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van migranten. Hij **financiert** inkomensondersteuning met een sociaal leenstelsel en een uitkeringsregeling (remigratieregeling). Hij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- De vormgeving, het onderhoud en de werking van het inburgeringstelsel;
- De visie en samenhang van het integratiebeleid en de daarvoor benodigde kennis;
- Het aanspreken van de vakdepartementen op hun verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat reguliere voorzieningen toegankelijk en effectief zijn voor alle burgers;
- De uitvoering van de Remigratiewet, de Wet inburgering en de Wet inburgering buitenland.

Beleidswijzigingen

Belangrijke wijzigingen op dit beleidsterrein zijn:

- In het regeerakkoord Rutte/Asscher is aangekondigd dat de inburgeringseisen worden aangescherpt. Hiertoe wordt in 2015 een nieuw onderdeel, oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt, aan het inburgeringsexamen toegevoegd. Door inburgeraars in een vroegtijdig stadium met de Nederlandse arbeidsmarkt kennis te laten maken wordt de start op de arbeidsmarkt vergemakkelijkt.
- In 2015 wordt een integratieakkoord met werkgevers uitgevoerd voor kwetsbare groepen op de terreinen van taal en werk.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13.1 Begrotingsuitgaven en ontvangsten artikel 13 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	87.409	126.929	123.166	121.907	122.584	113.558	112.558
Uitgaven	95.434	126.929	123.166	121.907	122.584	113.558	112.558
waarvan juridisch verplicht (%)			92%				
<i>Inkomensoverdrachten</i>	0	40.785	39.064	38.260	37.781	37.781	36.781
Remigratieregeling	0	39.285	38.564	38.260	37.781	37.781	36.781
Inburgering	0	1.500	500	0	0	0	0
<i>Subsidies</i>	13.016	8.836	7.263	5.890	5.890	1.532	1.532
<i>Oprachten</i>	16.843	20.908	20.894	20.882	21.983	17.328	17.328
Programma inburgering	11.037	9.427	14.665	14.653	15.653	15.628	15.628
Programma integratie	4.103	9.781	4.529	4.529	4.630	0	0
Remigratie	1.703	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	11.000	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300
DUO	11.000	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	51.605	9.240	9.240	9.240	9.240	9.240	9.240
SVB	38.156	0	0	0	0	0	0
COA	13.449	9.240	9.240	9.240	9.240	9.240	9.240
<i>Leningen</i>	2.970	37.860	37.405	38.335	38.390	38.377	38.377
DUO	2.970	37.860	37.405	38.335	38.390	38.377	38.377
Ontvangsten	178.858	2.800	1.000	800	600	200	0

Budgetflexibiliteit

Inkomensoverdrachten:

De inkomensoverdrachten zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft uitkeringen op grond van de Remigratiewet.

Subsidies:

De subsidies zijn 80% juridisch verplicht. Er worden subsidies verleend met het oog op de kennisfunctie integratie. De bijdrage aan Vluchtelingenwerk Nederland is gebaseerd op een toezegging aan de Tweede Kamer³⁸.

Oprachten:

De opdrachten zijn 60% juridisch verplicht. Er zijn afspraken vastgelegd over het ontwikkelen, onderhouden en afnemen van examens in binnen- en buitenland.

Bijdrage aan agentschappen:

Deze bijdragen zijn 100% juridisch verplicht. Met DUO zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van het leenstelsel en het beheer van het examenstelsel.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's:

Deze bijdragen zijn 100% juridisch verplicht. Aan COA worden uitvoeringskosten vergoed voor de uitvoering van taken op terrein van remigratie en integratie.

Leningen:

De leningen zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en derhalve voor 100% juridisch verplicht. Het betreft leningen op grond van de Wet Inburgering 2013.

³⁸ Tweede Kamer, 32 824, nr. 1.

A. Inkomensoverdrachten

De Remigratiewet biedt een uitweg aan personen die naar Nederland kwamen voor arbeid en vestiging, maar nu een dringende wens tot terugkeer hebben, doordat zij in een uitzichtloze situatie van afhankelijkheid (uitkeringsituatie) verkeren, en zelf hun remigratie niet kunnen bekostigen. De Remigratiewet wordt uitgevoerd door de SVB.

Wie komt ervoor in aanmerking?

Indien men aan bepaalde criteria voldoet kan men in aanmerking komen voor een remigratievoorziening (maandelijkse uitkering, met eventueel een tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering, en/of een basisvoorziening (verhuis- en reiskosten en/of een tijdelijke overbruggingsuitkering). De criteria betreffen onder meer leeftijd, verblijfsduur in Nederland, doelgroep en herkomstland.

Hoe hoog is de uitkering?

Het merendeel van de middelen is bestemd voor de remigratievoorziening. Op de uitkeringen remigratievoorziening is het woonlandbeginsel van toepassing. Voorts kunnen er volledige, gekorte of nihil-uitkeringen worden verstrekt (na verrekening van overige inkomsten uit uitkeringen). In 2013 bedroeg de gemiddelde uitkering remigratievoorziening € 505,-.

Budgettaire ontwikkelingen

Per 1 juli 2014 is een aanscherping in de toepassing van de criteria van kracht en is de basisvoorziening vervallen. Hierdoor komen uiteindelijk minder mensen in aanmerking voor een uitkering. Anticiperend op deze wetswijziging heeft er echter een stijging in het aantal aanvragen plaatsgevonden die leidt tot een verhoging van het totale uitkeringsniveau. Tevens heeft de verhoging van de AOW-leeftijd een verhogend effect op de uitgaven in het kader van de Remigratiewet, omdat mensen langer van de regeling gebruik blijven maken. De daling van de uitgaven zet daarom niet direct in.

Op de langere termijn zullen de uitgaven uiteindelijk tot nihil teruglopen. Vanaf 1 januari 2025 kan men op grond van de wetswijziging geen aanvraag meer doen voor financiële ondersteuning op basis van de Remigratiewet.

DUO keert op grond van de oude Wet Inburgering in 2015 nog vergoedingen uit aan inburgeraars die zonder hulp van de gemeente hun inburgeringsdiploma hebben behaald of die op een hoger niveau een examen Nederlands hebben afgelegd dan strikt genomen noodzakelijk zou zijn. SZW stelt de middelen voor deze vergoedingen beschikbaar.

Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 13.2 Kerncijfers Remigratie ¹			
	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Aantal remigranten met een periodieke uitkering (ultimo jaar) (x 1.000) ²	13	13	14

¹ SVB, jaarverslag.

² Inclusief nihil uitkeringen: de remigrant heeft recht op een remigratie-uitkering, maar na verrekening van andere, exporteerbare uitkeringsgelden wordt het bedrag op nihil vastgesteld.

B. Subsidies

De subsidierelatie met Forum houdt in 2015 op te bestaan. Het Verwey-Jonker Instituut, Movisie en mogelijk een derde partij ontvangen als onafhankelijk kennisinstituten een subsidie voor het vergaren en

beschikbaar stellen van specifieke kennis en expertise op de terreinen van integratie en sociale stabiliteit.

Vluchtelingenwerk Nederland ontvangt subsidie voor de ondersteuning (informatie/helpdesk, advies en training) van het werk van vrijwilligers en medewerkers in de regio. De regionale vrijwilligers en medewerkers zetten zich in voor de maatschappelijke ondersteuning en integratie van asielgerechtigden.

C. Opdrachten

C1. Programma Inburgering

De Minister van SZW stelt via onder meer wet- en regelgeving de kaders vast op het terrein van de inburgering van migranten in Nederland (Wet Inburgering) en in het buitenland (Wet Inburgering in het buitenland). De uitvoering van de activiteiten die hieruit volgen besteedt hij uit aan verschillende organisaties. Het gaat hierbij onder meer om het onderhoud van en het toezicht op de examens en het monitoren van de inburgering-resultaten.

	Realisatie 2013	Raming 2014	Raming 2015
Inburgeringsplichtige nieuwkomers die een kennisgeving van DUO krijgen (x 1.000) ¹	11	15	15
Inburgeraars die slagen voor het inburgeringsexamen of NT2-examen (x 1.000) ¹	17	10	10
Asielgerechtigde nieuwkomers die deelnemen aan de voorbereiding op inburgering in de opvang van de COA(x 1.000) ²	3	3	3
Asielgerechtigde nieuwkomers die deelnemen aan de maatschappelijke begeleiding door gemeenten (x 1.000) ²	2	5	5
Aantal aan inburgeraars toegekende leningen (x 1.000) ¹	3	7	7

¹ DUO, Informatiesysteem Inburgering.

² Voortgangsrapportages COA.

C2. Programma Integratie

Als onderdeel van de integratieagenda wordt de pilot participatieverklaring, die in 2014 is gestart, in 2015 afgerond. Ook wordt de besluitvorming over een mogelijk landelijke uitrol voorbereid.

Op grond van onderzoek, conferenties en expertmeetings ontwikkelt het ministerie in samenwerking met betrokken organisaties aanvullende activiteiten met als thema's ervaren discriminatie, racistische vooroordelen onder jongeren (waaronder antisemitisme en discriminatie van moslims), ouderbetrokkenheid, preventie huwelijksdwang, integratie van EU-migranten, alsook een brede aanpak van taal, waarbij samengewerkt wordt met sectoren voor wie het belang van een goede taalbeheersing evident is.

In het licht van de implementatie van het actieplan arbeidsmarktdiscriminatie in 2015 wordt ingezet op een meerjarige bewustwordingscampagne en de ondersteuning van de totstandkoming van een diversiteitscharter. In het kader van het vroegtijdig signaleren en voorkomen van onrust volgend uit radicalisering, religieuze intolerantie en spanningen tussen en binnen etnische gemeenschappen in Nederland worden activiteiten ondernomen gericht op het versterken en verbreden van de dialoog binnen etnische en religieuze gemeenschappen.

Op het terrein van burgerschap wordt een waardenmodule ontwikkeld die aansluit op de thema's van het burgerschapsonderwijs. Daarin worden fundamentele waarden zoals gelijkwaardigheid en vrijheid van meningsuiting aan de hand van concrete voorbeelden toegelicht en vertaald naar

het dagelijkse leven van leerlingen. Ook wordt geïnvesteerd in een curriculum burgerschap bij lerarenopleidingen. Door middel van verbeterde opvoedingsondersteuning en het tijdig inschakelen van noodzakelijke hulpverlening krijgt de tijdige signalering van psychische problematiek onder migrantenjongeren de aandacht. De overheid staat daarnaast voor het stimuleren van een passende beroepskeuze bij migrantenjongeren om een betere aansluiting bij de vraag op de arbeidsmarkt te bevorderen. Dit in samenwerking met de aanpak van jeugdwerkloosheid. De monitoring en evaluatie van het integratiebeleid, bijvoorbeeld via de Jaarrapporten Integratie, worden in opdracht door verschillende organisaties uitgevoerd.

C3. Remigratie

Het Ministerie van SZW heeft aan de stichting Nederlands Migratie Instituut (NMI) een opdracht verstrekt voor de periode 2014 – 2015 voor objectieve voorlichting over de Remigratiewet. Voor de periode hierna wordt nog gezien of en hoe deze dienstverlening wordt voortgezet. De objectieve voorlichting door het NMI ondersteunt belangstellenden bij het nemen van een persoonlijk, vrijwillig en verantwoord besluit om Nederland te verlaten met de bereidheid tot het afstand doen van het Nederlanderschap.

D. Bijdrage aan agentschappen

Aan DUO worden middelen ter beschikking gesteld voor de organisatie van de inburgeringsexamens, de uitvoering van het sociaal leenstelsel, de informatievoorziening aan inburgeraars, gemeenten en instellingen, en de handhaving van de inburgeringsplicht bij nieuwkomers vanaf 2013.

E. Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Het COA ontvangt een bijdrage voor het programma «Vorbereiding op inburgering» dat aan asielgerechtigden in de opvang wordt aangeboden ter voorbereiding op hun verblijf in Nederland. Ook ontvangt het COA een bijdrage voor de vergoeding die ze aan gemeenten verstrekt voor maatschappelijke begeleiding van asielgerechtigden.

F. Leningen

Via het sociaal leenstelsel kunnen asielgerechtigde nieuwkomers een bijdrage krijgen om hun inburgeringsonderwijs te bekostigen. Alleen wanneer onvoldoende inspanningen zijn gedaan en het inburgeringsdiploma of NT2-diploma niet binnen de daarvoor geldende termijn van drie jaar is behaald, dient de bijdrage te worden terugbetaald. Afhankelijk van hun inkomen kunnen overige nieuwkomers, waaronder EU-burgers en Turken, voor een lening een beroep doen op het sociaal leenstelsel. Zij dienen de lening echter wel terug te betalen. De terugbetalingstermijn gaat drie jaar na het behalen van het inburgeringsexamen in.

G. Ontvangsten

Als gevolg van de wet inburgering 2013 vervallen de bijdragen van het Rijk aan gemeenten voor het organiseren van een inburgeringsvoorziening. Ook de ontvangsten die daarmee samenhangen (verrekening van werkelijk gemaakte kosten) met voorschotten komen daarmee te vervallen. In 2014 vinden de laatste ontvangsten in dit kader plaats. Ook op grond van het oude leenstelsel komen er ontvangsten in de vorm van aflossingen van leningen binnen. Deze nemen echter af omdat van dit stelsel geen gebruik meer gemaakt zal worden. Voor de kortere termijn worden geen ontvangsten op grond van het nieuwe leenstelsel voorzien.

2.3: NIET-BELEIDSARTIKELLEN

Artikel

96. Apparaatsuitgaven kerndepartement

Op dit artikel worden alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van het ministerie opgenomen. In beleidsartikel 11 zijn de bijdragen aan ZBO's verder toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting op het Agentschap SZW wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van deze begroting.

artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	250.629	261.690	277.741	228.340	223.522	215.609	215.399
Uitgaven	251.182	261.690	277.741	228.340	223.522	215.609	215.399
<i>Personele uitgaven</i>	<i>180.005</i>	<i>182.640</i>	<i>174.856</i>	<i>166.010</i>	<i>162.083</i>	<i>154.801</i>	<i>154.549</i>
• waarvan eigen personeel	174.308	176.242	170.697	161.858	157.878	150.559	150.309
• waarvan externe inhuur	3.269	3.432	1.350	1.419	1.505	1.555	1.555
• waarvan overige personele uitgaven	2.428	2.966	2.809	2.733	2.700	2.687	2.685
<i>Materiële uitgaven</i>	<i>71.177</i>	<i>79.050</i>	<i>102.885</i>	<i>62.330</i>	<i>61.439</i>	<i>60.808</i>	<i>60.850</i>
• waarvan ICT	14.084	15.333	13.599	12.830	12.742	12.793	12.793
• waarvan bijdrage aan SSO's	44.592	46.862	76.295	36.730	36.509	36.029	36.029
• waarvan overige materiële uitgaven	12.501	16.855	12.991	12.770	12.188	11.986	12.028
Ontvangsten	9.744	3.613	3.573	3.573	3.573	3.572	3.572

A. Personele en materiële uitgaven

De totaal begrote apparaatsuitgaven voor het kerndepartement bedragen in 2015 € 277,7 miljoen. Dit bedrag bestaat uit € 174,9 miljoen personele uitgaven en € 102,9 miljoen materiële uitgaven.

Het bedrag aan externe inhuur in tabel 96.1 is lager dan de verwachte uitgaven van circa € 4 miljoen. Externe inhuur wordt ingeboekt zodra hier behoefte aan ontstaat (onder andere als vervanging bij ziekte en zwangerschap of bij tijdelijke projecten).

SZW zal in 2015 verhuizen naar de nieuwe locatie de Resident. In verband hiermee is er dat jaar een piek zichtbaar in de bijdrage SSO's die dient als compensatie van de restwaarde van het SZW-gebouw die aan de RGD betaald moet worden.

B. Ontvangsten

De ontvangsten hebben betrekking op doorbelaste uitgaven aan derden, waaronder het Agentschap SZW.

In tabel 96.2 zijn de apparaatsuitgaven van het kerndepartement, het Agentschap SZW en van de ZBO's van het ministerie in één tabel samengevat.

Tabel 96.2 Apparaatsuitgaven/kosten inclusief agentschappen en ZBO's/RWT's (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Apparaatsuitgaven kerndepartement	251.182	261.690	277.741	228.340	223.522	215.309	215.399
Apparaatskosten agentschappen	19.763	20.180	20.808	16.050	14.400	13.200	12.100
Agentschap SZW	19.763	20.180	20.808	16.050	14.400	13.200	12.100
Apparaatskosten ZBO's/RWT's ¹	2.006.852	2.144.342	2.004.618	1.901.857	1.766.127	1.730.678	1.701.928
UWV (inclusief BKWI)	1.769.181	1.917.559	1.794.633	1.692.844	1.561.875	1.528.000	1.499.588
SVB	229.890	219.477	204.177	203.205	198.444	196.870	196.532
IB	7.781	7.306	5.808	5.808	5.808	5.808	5.808

¹ Dit betreft zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde artikelen. De ontvangsten artikel 11 zijn in mindering gebracht op de uitgaven.

In onderstaande tabel zijn de apparaatsuitgaven van het departement onderverdeeld naar de verschillende organisatieonderdelen. De uitgaven voor huisvesting en ICT van het gehele kerndepartement zijn bij de pSG opgenomen.

Tabel 96.3 Apparaatsuitgaven kerndepartement, naar directoraat-generaal (x € 1.000)	
	2015
SG	18.294
pSG ¹	121.261
DG Participatie & Inkomenswaarborg	22.014
DG Werk	19.178
Inspectie SZW	96.994
Totaal kerndepartement	277.741

¹ Exclusief Agentschap SZW

Taakstelling 2016–2018

De invulling van de taakstelling 2016–2018 op de apparaatsuitgaven uit het Regeerakkoord Rutte/Asscher, die oploopt tot een bedrag van circa € 65 miljoen, is aangegeven in de begroting van SZW van 2014. De implementatie van enkele maatregelen vergt wijziging van wet- en regelgeving. De voorbereiding daartoe is ter hand genomen.

Verdeling taakstelling tussen kerndepartement SZW, Agentschap SZW en ZBO's

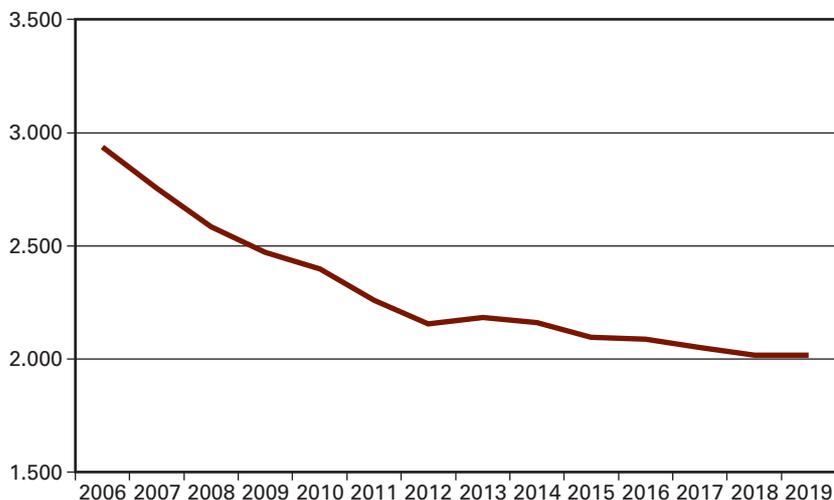
In tabel 96.4 wordt de verdeling van de taakstelling tussen het kerndepartement, het Agentschap SZW en de ZBO's tot uitdrukking gebracht.

Tabel 96.4 Extracomptabele tabel invulling taakstelling (x € 1.000)				
	2016	2017	2018	Struc-tureel
Taakstelling 2016–2018 regeerakkoord Rutte/Asscher (totaal)	23.354	52.803	64.978	64.978
Kerndepartement	3.354	7.703	9.378	9.378
Agentschappen totaal	0	0	0	0
Agentschap SZW	0	0	0	0
ZBO's totaal	20.000	45.100	55.600	55.600
UWV (inclusief BKWI)	17.700	39.700	48.900	48.900
SVB	2.300	5.400	6.700	6.700

Personele ontwikkeling SZW-domein in meerjarig perspectief

Onderstaande grafieken laten de ontwikkeling van het aantal fte voor het kerndepartement SZW en voor het SZW-domein zien voor de periode 2006–2019. Als basis is gekozen voor het jaar 2006, omdat in dat jaar ten behoeve van het programma Vernieuwing Rijksdienst een nulmeting heeft plaatsgevonden naar de personele omvang van de rijksdienst.

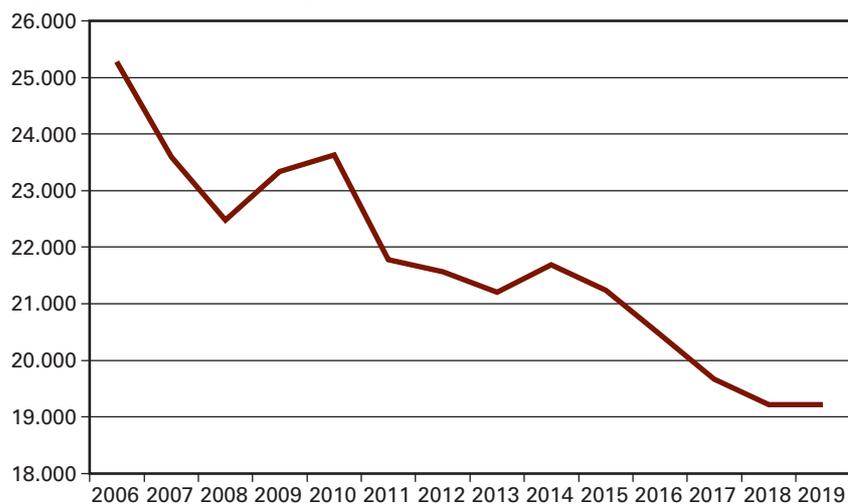
Figuur 96.1 fte-ontwikkeling kerndepartement SZW

De door achtereenvolgende kabinetten opgelegde taakstellingen op de apparaatsuitgaven laten voor het kerndepartement SZW een afname van het aantal fte's zien vanaf 2006. Daarnaast is er de overgang geweest naar het Ministerie van BZK door de uitvoering van de bedrijfsvoering in Shared Service Organisaties onder te brengen. Aan de andere kant is er een uitbreiding van het aantal fte's door de komst van beleidsterreinen bij SZW (Kinderopvang in 2011 en Inburgering in 2013).

De verwachting na 2013 is enerzijds gebaseerd op de nog te realiseren taakstellingen op de apparaatsuitgaven in die periode. Anderzijds zal de formatie toenemen door een (tijdelijke) uitbreiding van taken bij de Inspectie SZW. Tevens zal de oprichting van de rijks schoonmaakorganisatie leiden tot een opwaartse bijstelling van de formatie. Omdat de effecten hiervan nog niet bekend zijn, zijn deze nog niet in bovenstaand beeld verwerkt.

Figuur 96.2 fte-ontwikkeling SZW-domein (inclusief UWV en SVB)

De periode 2006–2019 laat voor het gehele SZW-domein eveneens een dalende lijn zien. De verwachte ontwikkeling betreft een saldo van de gevolgen van de taakstellingen op de apparaatsuitgaven en de uitvoeringskosten, de overgang van dienstonderdelen van en naar andere departementen en van de in- en extensiveringen van beleid(suitvoering). Daarbij hebben de optredende conjuncturele effecten op de formatie van het UWV geleid tot een toename van het aantal fte in het SZW-domein in de jaren 2009/2010 en 2013/2014.

Artikel

97. Aflopende regelingen

Voor de financiële afwikkeling en verantwoording van een aantal aflopende regelingen is in de begroting een afzonderlijke voorziening getroffen.

Tabel 97.1 Begrotingsuitgaven artikel 97 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	799	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	929	0	0	0	0	0	0
<i>Programma-uitgaven</i>	<i>929</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Aflopende regelingen	929	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	510	1	0	0	0	0	0

Toelichting

A. Programma-uitgaven

Een aantal wetten en regelingen is financieel afgewikkeld. Er kunnen nog wel nabetalings plaatsvinden. Het gaat hierbij om nagekomen declaraties of vergoedingen voor nabetalings op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden. Er worden geen ramingen voor 2015 en latere jaren gemaakt.

98. Algemeen

Op dit artikel worden de niet naar beleidsartikelen toe te rekenen budgetten verantwoord.

Tabel 98.1 Begrotingsuitgaven artikel 98 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	59.313	42.373	46.404	47.445	42.552	42.362	47.562
Uitgaven	60.050	42.319	46.326	47.445	42.552	42.362	47.562
<i>Subsidies</i>	275	5	0	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>	18.218	16.158	25.721	27.231	27.032	27.582	27.582
Handhaving	589	1.787	15.260	15.560	15.560	15.560	15.560
Opdrachten overig	17.629	14.371	10.461	11.671	11.472	12.022	12.022
<i>Bekostiging</i>	2.626	2.675	2.825	2.825	2.825	2.825	2.825
Uitvoeringskosten Caribisch Nederland	2.626	2.675	2.825	2.825	2.825	2.825	2.825
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	5.484	5.462	0	0	0	0	0
Verzameluitkering SZW	5.484	5.462	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	31.758	15.819	15.580	15.189	10.495	9.755	14.955
Inspectie Werk en Inkomen	9.715	0	0	0	0	0	0
Agentschap SZW	21.934	15.310	15.077	14.680	9.990	9.250	14.450
Rijksdienst Ondernemend Nederland	109	509	503	509	505	505	505
<i>Bijdrage aan andere begrotingen</i>	1.689	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
Financiën	1.689	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
Ontvangsten	25.812	3.947	0	0	0	0	0

Toelichting

A. Opdrachten**A1. Handhaving**

Het totale beleidsbudget voor handhaving op de begroting bedraagt in 2015 € 15,3 miljoen. Daarvan is € 11,8 miljoen gereserveerd voor de uitvoering van de nieuwe visie op handhaving en naleving 2013–2016. Daarbij zullen overboekingen plaatsvinden naar de relevante budgetten voor de feitelijke realisatie. De bedragen voor 2015 en volgende jaren zijn dan ook hoger dan voor 2014 doordat in 2014 al bedragen zijn toebedeeld aan artikelen.

A2. Opdrachten overig

Hieronder vallen de uitgaven voor onderzoek en voorlichting die niet zijn toebedeeld aan beleidsartikelen. Het onderzoeksbudget op artikel 98 is departementaal breed en bedraagt € 6 miljoen. Van het totale onderzoeksbudget is € 2,5 miljoen bestemd voor beleidsinformatie. Naast de uitgaven voor voorlichtingsprogramma's worden uit het budget op artikel 98 ook de uitgaven voor bibliotheek, documentatie en algemene publieksinformatie betaald.

B. Bekostiging

De unit SZW, die ondergebracht is bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN), voert namens de Minister de regelingen op Caribisch Nederland uit. De uitvoeringskosten van de RCN worden op artikel 98 verantwoord.

C. Bijdrage aan medeoverheden

In een verzameluitkering worden per ministerie alle financieel geringe overdrachten (beleidsthema's) aan een medeoverheid opgenomen. Alle bedragen waarvoor een budget beschikbaar is dat onder het grensbedrag (€ 10 miljoen) ligt moeten in de verzameluitkering worden opgenomen. De Financiële verhoudingswet geeft de wettelijke grondslag voor de verzameluitkering. Met de verzameluitkering wordt beoogd de medeoverheden ruimte te bieden voor lokaal maatwerk en de administratieve lasten bij het Rijk en de medeoverheden te beperken³⁹. Het gaat om de uitkering ten behoeve van de regionale centra fraudebestrijding en de landelijke expertisefunctie van de regionale coördinatiepunten fraudebestrijding. Deze uitkering wordt jaarlijks vanuit de verzameluitkering SZW via het Ministerie van BZK aan de negen betrokken gemeenten overgemaakt. De hiervoor beschikbare middelen worden daartoe in de loop van 2015 eerst met een suppletoire begroting vanuit het handavingsbudget naar de verzameluitkering SZW geboekt.

D. Bijdrage aan agentschappen

In hoofdstuk 3 van deze begroting wordt nader ingegaan op het Agentschap SZW. De bijdrage aan Rijksdienst Ondernemend Nederland heeft betrekking op de uitvoeringskosten van de borgstellingsregeling (€ 0,1 miljoen). Daarnaast wordt jaarlijks € 0,4 miljoen gereserveerd voor de controle van de betaalaanvragen uit het Europees Globalisering Fonds en de ESF programma's.

E. Bijdrage aan andere begrotingen

Structureel wordt € 2,2 miljoen overgeboekt naar het Ministerie van Financiën ten behoeve van controlewerkzaamheden voor het ESF-programma 2007–2013 en het ESF programma 2014–2020.

---

³⁹ Zie ook Stb. 2008, 312.

99. Nominaal en onvoorzien

Op dit artikel worden de uitgaven verantwoord voor onvoorziene uitgaven, loon- en prijsbijstelling.

Tabel 99.1 Begrotingsuitgaven artikel 99 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	0	4.926	19.383	42.225	66.489	84.594	90.898
Uitgaven	0	4.926	19.383	42.225	66.489	84.594	90.898
<i>Overige beleidsuitgaven</i>	<i>0</i>	<i>4.926</i>	<i>19.383</i>	<i>42.225</i>	<i>66.489</i>	<i>84.594</i>	<i>90.898</i>
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	4.926	19.383	42.225	66.489	84.594	90.898

Toelichting

A. Overige beleidsuitgaven*Onvoorzien*

De grondslag ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Op dit artikel staan middelen geparkeerd die op een later moment nog uitgedeeld moeten worden, zoals middelen voor de uitvoering van de Participatiewet en het wetsvoorstel ZZP pensioenregeling.

Loonbijstelling

Op dit onderdeel wordt de loonbijstelling verwerkt in het kader van algemene salarismaatregelen, incidentele loonontwikkeling en overige specifieke maatregelen op het gebied van arbeidsvoorwaarden en premies sociale zekerheid. Het artikel heeft het karakter van een «parkeerartikel» totdat de loonbijstelling toegedeeld kan worden aan de relevante beleidsartikelen.

Prijsbijstelling

Op dit onderdeel worden de ontvangen bedragen voor prijsbijstelling geboekt tot toerekening plaatsvindt aan de prijsgevoelige begrotingsartikelen. Dit artikel heeft het karakter van een «parkeerartikel» totdat toerekening kan plaatsvinden naar relevante beleidsartikelen.

HOOFDSTUK 3: AGENTSCHAPPEN

AGENTSCHAP SZW

Algemeen

Het Agentschap SZW voert (subsidie)regelingen uit op het terrein van het sociaaleconomische beleid, in het bijzonder op het gebied van Werk en Inkomen. Onderstaand een opsomming van de subsidieregelingen die het Agentschap SZW uitvoert. Tenzij anders vermeld zijn directies binnen het Ministerie van SZW opdrachtgever van de regelingen.

De kernactiviteit van het Agentschap SZW is de uitvoering van **Europese subsidieregelingen**.

Het **Europees Sociaal Fonds (ESF)** verbetert de kansen van mensen op de arbeidsmarkt. De huidige ESF-programmaperiode 2007–2013 loopt tot en met 2015, met afrondende werkzaamheden in de jaren daarna. In deze programmaperiode staan de volgende groepen centraal:

- Werklozen met achterstand op de arbeidsmarkt (ouderen, langdurig werklozen, arbeidsongeschikten, gevangenen);
- Leerlingen aan een Praktijkschool of school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs;
- Laagopgeleide werknemers die moeilijk kunnen doorstromen naar een betere of andere baan;
- Werkgevers (zij kunnen ESF-subsidie krijgen voor sociale innovatie om hun personeel slimmer en beter in te zetten);
- Jongeren (voor projecten om hen aan het werk te helpen en te houden).

In 2014 zijn de eerste tijdvakken van de **ESF programmaperiode 2014–2020** opengesteld. De uitvoering van de nieuwe periode loopt in ieder geval tot en met 2022. Subsidie wordt verstrekt aan projecten met de volgende thema's:

- Actieve inclusie: re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Actief en gezond ouder worden: het bevorderen van duurzame arbeidsinzet van werkenden.

Als onderdeel van ESF 2014–2020 worden ook projecten gefinancierd vanuit het **Europees Fonds voor Meest Behoeftigen (EFMB)**. De regeling EFMB wordt ingezet om de sociale participatie van kwetsbare ouderen (met een laag besteedbaar inkomen) te stimuleren.

Het **Europees Globalisatiefonds (EGF)** is een andere Europese subsidieregeling die het Agentschap SZW uitvoert. Bedrijven en sectoren die zijn getroffen door grote veranderingen in de wereldhandelspatronen of als gevolg van de wereldwijde economische financiële crisis, kunnen bij massaontslag gebruikmaken van geld uit het EGF. Dit fonds helpt werknemers met scholing, hulp bij het vinden van een nieuwe baan of steun bij het opzetten van een eigen bedrijf. De programmaperiodes en de verwachte looptijd zijn ongeveer hetzelfde als bij ESF.

In opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie voert het Agentschap SZW met ingang van 2014 de subsidieregelingen van de **Europese Migratie- en VeiligheidsFondsen (EMVF)** uit. Net als bij ESF is de uitvoering opgedeeld in programmaperiodes en is de verwachte looptijd van deze activiteiten tot 2022.

De projecten van de lopende programmaperiode 2007–2013 worden door het Agentschap SZW afgerond. In deze periode worden projectactiviteiten uit vier afzonderlijke fondsen gefinancierd:

- Europees buitengrenzenfonds (EBF): beheer van de buitengrenzen van de EU;
- Europees integratiefonds (EIF): de integratie van mensen van buiten de EU;
- Europees terugkeerbonds (ETF): terugkeer van asielzoekers, uitgeprocedeerde asielzoekers en illegale migranten;
- Het Europees vluchtelingenfonds (EVF): projecten inzake opvang en integratie van asielzoekers en vluchtelingen.

In de nieuwe begrotingsperiode (2014–2020) bestaan de Europese migratie- en veiligheidsfondsen uit het Asiel- en Migratiefonds (AMF) en het fonds voor de Interne Veiligheid (ISF). De huidige vier migratiefondsen verdwijnen.

Daarnaast voert het Agentschap SZW enkele **Nationale Regelingen** uit:

- Regeling sectorgewijze opleidingen /sectorplannen (RCSP). Looptijd: 1 oktober 2013 tot en met 2017;
- Kinderopvang: Versterking taal- en interactievaardigheden. Looptijd: eind 2014 tot en met 2018;
- Regeling Tegemoetkoming Adoptiekosten (RTA) voor het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Looptijd: 1 oktober 2013 tot en met 2016.

Eind 2013 is de uitvoering van de **regeling sectorgewijze opleidingen /sectorplannen (RCSP)** gestart. Werkgevers- en werknemersorganisaties krijgen een financiële bijdrage van de overheid als zij gezamenlijke plannen maken om mensen aan het werk te krijgen en te houden. Een betere werking van de arbeidsmarkt, het bieden van werkzekerheid en het voorkomen van werkloosheid staan centraal.

De regeling **Kinderopvang Versterking taal- en interactievaardigheden** heeft ten doel om de taal- en interactieve vaardigheden van gastouders en medewerkers in de kinderopvang te verbeteren. Naar verwachting zal het eerste aanvraagtijdstip medio december 2014 worden opengesteld.

De **Regeling Tegemoetkoming Adoptiekosten (RTA)** biedt adoptieouders die interlandelijk een kind hebben geadopteerd, onder voorwaarden een eenmalige tegemoetkoming in de kosten.

Tabel 3.1 Begroting van baten en lasten Agentschap SZW voor het jaar 2015 (x € 1.000)

	Realisatie 2013 ¹	Raming 2014 ²	Begroting 2015	2016	2017	2018	2019
Baten							
Opbrengst moederdepartement ³	19.914	18.878	19.128	14.300	12.400	11.000	10.400
Opbrengst overige departementen	615	2.696	3.030	2.600	2.500	2.500	2.000
Opbrengst derden	–	–	–	–	–	–	–
Rentebaten	5	–	–	–	–	–	–
Vrijval voorzieningen	117	–	–	–	–	–	–
Bijzondere baten	–	–	–	–	–	–	–
Totaal Baten	20.651	21.574	22.158	16.900	14.900	13.500	12.400
Lasten							
Apparaatskosten							
Personele kosten	11.077	12.860	15.454	12.150	10.475	9.250	8.650
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>8.469</i>	<i>10.360</i>	<i>10.907</i>	<i>10.650</i>	<i>9.475</i>	<i>8.500</i>	<i>8.150</i>
<i>waarvan externe inhuur</i>	<i>2.608</i>	<i>2.500</i>	<i>4.547</i>	<i>1.500</i>	<i>1.000</i>	<i>750</i>	<i>500</i>
Materiële kosten	8.686	7.320	5.354	3.900	3.925	3.950	3.450
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>1.869</i>	<i>1.800</i>	<i>1.700</i>	<i>1.600</i>	<i>1.500</i>	<i>1.400</i>	<i>1.300</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>583</i>	<i>600</i>	<i>700</i>	<i>600</i>	<i>500</i>	<i>400</i>	<i>300</i>
Rentelasten	–	–	–	–	–	–	–
Afschrijvingskosten							
Materieel	16	3	–	–	–	–	–
Immaterieel	958	2.136	1.350	850	500	300	300
Overige lasten	–	–	–	–	–	–	–
Totaal Lasten	20.737	22.319	22.158	16.900	14.900	13.500	12.400
Saldo van baten en lasten	– 86	– 745	–	–	–	–	–

¹ Slotwet 2013.

² Eerste supplettoire begroting Voorjaarsnota 2014.

³ Het verschil met de in tabel 98.1 genoemde Bijdrage aan AG SZW wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat in die tabel de bijdragen uit rekeningen buiten begrotingsverband, ter cofinanciering van de uitvoeringskosten van Europese regelingen, niet zijn opgenomen.

Toelichting bij de begroting van baten en lasten

Uitgangspunten

De meerjarenbegroting van het Agentschap SZW wordt bepaald door de ontwikkeling van de orderportefeuille. In de begroting wordt alleen rekening gehouden met de omzet en de te maken kosten voor de subsidieregelingen waarvoor formeel opdracht is gegeven. Er wordt geen rekening gehouden met mogelijke nieuwe opdrachten.

Ten tijde van het opstellen van de begroting is er voor het komend jaar nog onvoldoende zicht op de werkvoorraad voortvloeiend uit de uitvoering van de lopende opdrachten. De schattingen in de begroting zijn dan ook globaal.

In het najaar vindt het overleg met de opdrachtgevers plaats over de te verrichten activiteiten in het komend jaar. Op basis daarvan worden voor het komend jaar de uurtarieven (integrale kostprijs) berekend en worden offertes uitgebracht aan de opdrachtgevers. In de eerste supplettoire begroting 2015 (Voorjaarsnota) wordt de begroting aangepast naar de verwachtingen op basis van de uitgebrachte offertes.

Baten

De opbrengsten moederdepartement en overige departementen betreft de omzet van de subsidieregelingen die voor het moederdepartement respectievelijk overige departementen worden uitgevoerd.

Lasten

Personele kosten

De personele kosten vormen de belangrijkste kostenpost voor het Agentschap SZW. Het verloop van de regelingen en hiermee het aantal activiteiten bepaalt in hoge mate de ontwikkeling in de personele kosten. Het huidige personeelbestand bestaat uit een kern van vast en tijdelijk ambtelijk personeel; daarnaast vindt noodzakelijke inhuur van externen plaats (via mantelcontracten van het Rijk of van SZW).

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten betreffen de materiële en immateriële activa. Tot en met 2014 worden de investeringen in immateriële vaste activa – die voortvloeien uit specifieke wensen van de opdrachtgevers – in het jaar van investering voor 100% afgeschreven en in rekening gebracht aan de opdrachtgevers. Met ingang van de begroting 2015 is ervan uitgegaan dat deze investeringen over meerdere jaren worden afgeschreven en ook in dit ritme aan de opdrachtgevers worden doorberekend.

Saldo van baten en lasten

Het verwachte negatieve resultaat over 2014 is het gevolg van het besluit van de eigenaar van het Agentschap SZW om de opdrachtgevers een tariefsverlaging te geven vanuit het eigen vermogen van het Agentschap SZW. Bij de tariefsberekening 2014 werd uitgegaan van een verlies van € 0,9 miljoen.

Het saldo van baten en lasten wordt in het daarop volgend jaar verwerkt in overeenstemming met het besluit van de eigenaar. Door het negatieve saldo van de baten en lasten in de afgelopen jaren daalt het eigen vermogen van het Agentschap SZW onder het maximaal toegestane niveau (de 5%-norm: 5% van het driejarig gemiddelde van de totale baten).

Tabel 3.2 Overzicht doelmatigheidsindicatoren Agentschap SZW 2015

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Generieke doelmatigheidsindicatoren							
Uurtarieven							
Integraal uurtarief (voorcalculatorisch)(€)	89,58	90,93	89,80	93,00	94,00	95,00	96,00
Index reëel uurtarief (gecorrigeerd voor inflatie)	100,0	99,5	96,4	97,8	97,0	96,1	95,2
Omzet per fte:							
Totale omzet in € 1.000	20.528	21.574	22.157	16.900	14.900	13.500	12.400
fte-totaal	133	146	189	160	140	125	115
Omzet per fte (€)	154.344	147.767	117.233	105.625	106.429	108.000	107.826
Productiviteit:							
Declarabiliteit (gedeclareerde/beschikbare uren)(%)	72	73	74	75	75	75	75
Ziekteverzuim (totaal incl.langdurig) (%)	1,9	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Kwalitatieve indicatoren							
Klanttevredenheid: algemeen oordeel enquête	nb	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1	7,1
Beroepsprocedures:							
% beschikkingen die leiden tot beroepsprocedure	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
% beroepsprocedures geheel of deels gegrond	11	15	15	15	15	15	15
Tijdigheid beschikken en betalen:							
% tijdige beschikkingen	92	94	95	95	95	95	95
% tijdige betalingen	99	99	95	95	95	95	95
Specifieke indicatoren							
Kosten subsidieproces in % vd subsidie/kosten per project (gemiddelde van de regelingen)							
• Europese subsidieregelingen	1,8	1,3	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
• Nationale subsidieregelingen							
◦ RUS-variant 1: One Touch (direct vaststellen)	14,1	13,1	13,1	13,1	13,1	–	–
◦ RUS-variant 1: One Touch (ambtshalve vaststellen)	nb	nb	17,7	17,5	17,5	–	–
◦ RUS-variant 3: Presteren en inzicht in kosten	nb	0,1	0,2	0,2	0,2	–	–

nb = niet beschikbaar.

Toelichting doelmatigheidsindicatoren

De *voorcalculatorische uurtarieven* zijn integrale kostprijzen (alle kosten / facturable uren). De uurtarieven vormen de basis voor de facturering aan de opdrachtgevers. De volgende ontwikkelingen hebben invloed op de uurtarieven:

- Aangezien geen rekening gehouden wordt met de uitvoering van eventuele nieuwe subsidieregelingen, is – door het beëindigen van regelingen – een dalende omzet te zien. Minder bedrijfsdrukke leidt tot minder facturable uren en (door de vaste kosten) tot hogere tarieven;
- Tot en met 2014 zijn de voorcalculatorische uurtarieven gematigd door inzet van eigen vermogen dat boven de 5%- norm uitgaat. Vanaf 2015 wordt dit niet meer gedaan;
- Voor 2015 en later worden enkele subsidieregelingen / ESF-acties voorbereid die minder complex van aard zijn en door lager geschoold personeel kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft kortstondig een matigende invloed op het gemiddelde uurtarief.

In de berekening van de reële indexcijfers van de uurtarieven is het effect van de jaarlijkse algemene prijsstijgingen geëlimineerd (vanaf 2014: conform meerjarenraming CPB 2%).

De indicator *uitvoeringskosten* in verhouding tot de gemiddelde subsidie of de totale subsidiabele kosten per project wordt berekend voor de Europese subsidieregelingen en de Nationale subsidieregelingen. De niet aan afzonderlijke projecten toe te rekenen activiteiten en materiële kosten worden in deze berekening niet meegenomen.

De uitvoeringskosten van de Europese subsidieregelingen zijn absoluut gezien hoger vanwege de eisen die de Europese Commissie stelt aan de projectkosten en de controle ervan. De gemiddelde projectomvang van de Europese subsidieregelingen betreft de totale subsidiabele kosten.

Voor de Nationale subsidieregelingen die het Agentschap SZW uitvoert, worden de uitvoeringskosten inzichtelijk gemaakt per uitvoeringsvariant die in het Rijksbreed geldende Raamwerk voor Uitvoering van Subsidies (RUS) wordt onderscheiden. De subsidie van de regelingen onder variant One Touch is lump sum: de gemiddelde projectomvang is berekend op basis van de verleende subsidie. Voor de variant Presteren en inzicht in kosten betreft de gemiddelde projectomvang de totale subsidiabele kosten. De uitvoering van nationale subsidieregelingen van de Ministeries van OCW, SZW en VWS wordt vanaf 2016 bij de Dienst Uitvoering Subsidies geconcentreerd. Dit betekent dat vanaf 2016 er geen nieuwe nationale subsidieregelingen bijkomen en de indicator uitsluitend betrekking heeft op de afronding van lopende subsidieregelingen. Bij deze indicator is daarom vanaf 2018 «-» ingevuld.

HOOFDSTUK 4: BIJLAGEN

BIJLAGE 1 SZA-KADER INCLUSIEF VERDIEPINGSHOOFDSTUK

Deze bijlage bevat de volgens de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) verplichte aansluitingstabellen en (per artikel) de verplichte tabellen van het verdiepingshoofdstuk. In aanvulling daarop zijn dergelijke tabellen ook voor de premiegefinancierde regelingen opgenomen. De bijlage begint met een toelichting op de opbouw van het SZA-kader.

B.1.1 HET SZA-KADER

Het SZA-kader bevat zowel uitgaven van regelingen die begrotingsgefinancierd zijn als uitgaven van regelingen die premiegefinancierd zijn. De begrotingsgefinancierde uitgaven worden uit belastinginkomsten betaald. De premiegefinancierde uitgaven worden voornamelijk door middel van premies gefinancierd. Tabel B.1.1 bevat een toelichting op de opbouw van de SZA-uitgaven.

Tabel B1.1 SZA uitgaven (x € 1 mld)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totale uitgaven begroting	32,9	32,4	32,9	33,7	34,0	34,4
– Correctie rijksbijdragen	11,4	14,0	14,3	15,1	15,3	15,5
– Correctie Rbg-eng	0,5	0,7	0,6	0,4	0,4	0,4
– Correctie ontvangsten	0,9	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
+ Loon- en prijsbijstelling	0,0	0,1	0,4	0,6	0,8	1,0
A. SZA-uitgaven begroting	20,2	17,4	17,7	18,1	18,5	18,9
Totale uitgaven premie ¹	55,4	57,2	57,8	58,3	58,9	59,3
– Correctie ontvangsten	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
B. SZA-uitgaven premie	55,0	56,7	57,4	57,9	58,5	58,9
C. Integratie-uitkering sociaal domein	0,1	2,9	2,7	2,6	2,4	2,3
Totale SZA-uitgaven (lopende prijzen) (A+B+C)	75,3	77,0	77,8	78,6	79,5	80,2

¹ Dit is inclusief de nominale ontwikkeling.

Allereerst wordt voor een dubbeltelling gecorrigeerd omdat sociale fondsen voor een deel gefinancierd worden uit begrotingsmiddelen (correctie rijksbijdragen). Dit betreft hoofdzakelijk een bijdrage aan het Ouderdomsfonds, welke nodig is omdat de opbrengsten van de AOW-premie onvoldoende zijn om de AOW-uitgaven te dekken ⁴⁰. In 2015 worden de SZA-uitgaven hierdoor met € 14 miljard gecorrigeerd. Tevens vallen de apparaatuitgaven van SZW en enkele andere uitgaven niet onder het SZA-kader maar onder het kader Rbg-eng (€ 0,7 miljard). Voor het gedeelte van de ontvangsten dat tot de niet-belastingontvangsten wordt gerekend wordt eveneens gecorrigeerd (€ 0,6 miljard en € 0,4 miljard). De middelen voor de Wsw en het participatiebudget maken vanaf 2015 onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein. Deze uitgaven blijven echter wel onderdeel van het SZA-kader en worden bijgeteld.

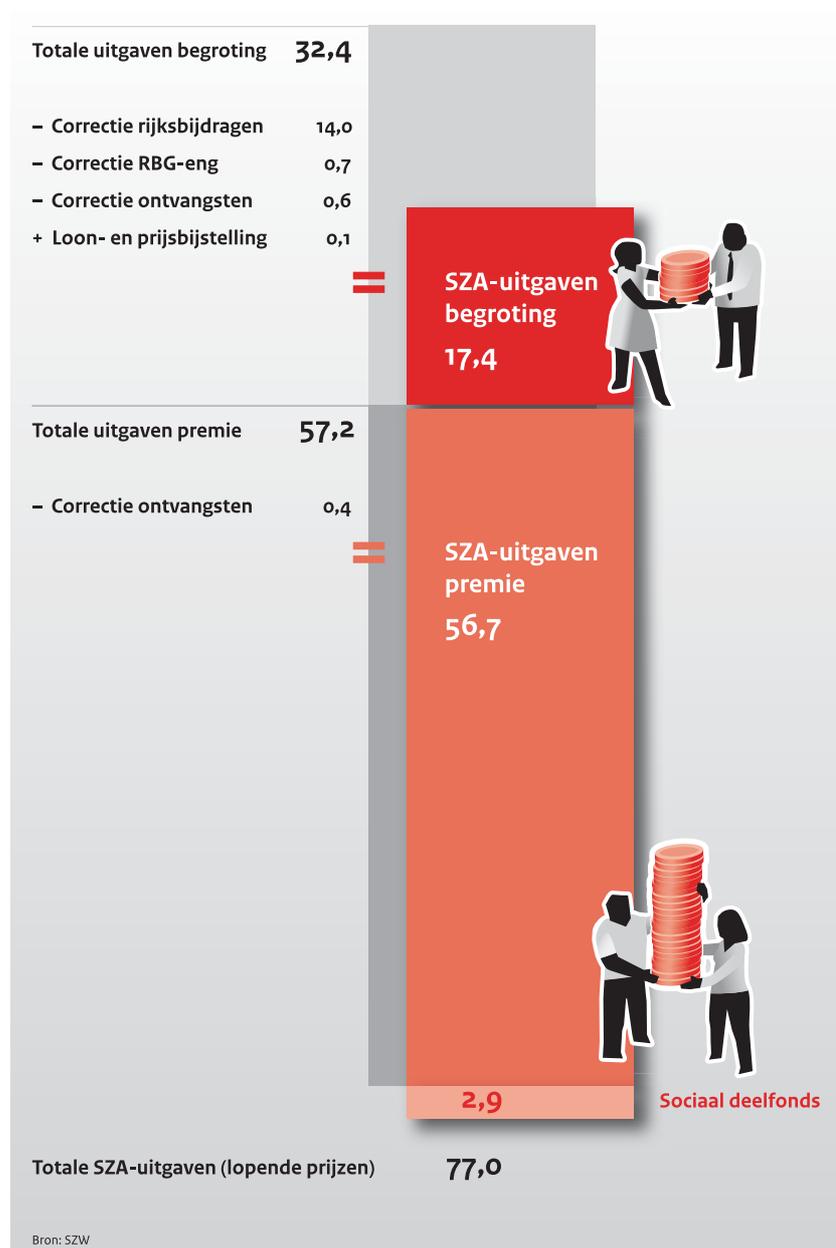
Het uitgavenplafond (SZA-kader) wordt in lopende prijzen uitgedrukt, wat betekent dat rekening wordt gehouden met toekomstige loon- en prijsontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de uitgaven. Voor de begrotingsgefinancierde regelingen staan de hiervoor gereserveerde middelen niet op de SZW-begroting, maar op een afzonderlijke begro-

⁴⁰ De rijksbijdragen worden verantwoord op artikel 12 van deze begroting.

tingspost die door de Minister van Financiën wordt beheerd. De premie-gefinancierde uitgaven zijn al uitgedrukt in lopende prijzen. In lopende prijzen bedragen de SZA-uitgaven in 2015 € 77,0 miljard.

In de volgende figuur wordt de opbouw van het SZA-kader grafisch toegelicht.

Figuur B.4 Opbouw SZA-kader in 2015 (x € 1 miljard)

B.1.2 DE AANSLUITINGSTABELLEN

In dit onderdeel van de begroting worden de samenvattende aansluitingstabellen van de premie- en de begrotingsgefinancierde regelingen weergegeven, zowel voor de uitgaven als voor de ontvangsten. De mutaties in deze tabellen worden per artikel gedetailleerd opgenomen in het verdiepingshoofdstuk in onderdeel B.1.3 van deze bijlage.

De opbouw van deze tabellen verschilt van elkaar. Bij de begrotingsgefinancierde regelingen worden, conform de RBV, de mutaties als gevolg van de nota van wijziging, de 1^e suppletoire begroting (Voorjaarsnota) en de nieuwe mutaties (Miljoenennota) vermeld. Bij de premiegefinancierde regelingen is geen sprake van een nota van wijziging of van een suppletoire wet. Voor deze regelingen worden de mutaties uitgesplitst naar uitvoeringsmutaties, macromutaties, loon- en prijsmutaties, beleidsmatige mutaties en kasschuiven. Bovendien wordt een onderverdeling aangebracht in reël en nominaal.

Tabel B.1.2 Aansluitingstabel uitgaven begrotingsgefinancierd begroting 2014 naar begroting 2015 (bedragen x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ontwerpbegroting 2014	33.755.888	36.831.728	36.617.265	36.694.082	36.928.823	
Mutaties nota van wijziging	28.686	84.985	262.129	395.337	395.342	
<i>Vastgestelde begroting 2014</i>	<i>33.784.574</i>	<i>36.916.713</i>	<i>36.879.394</i>	<i>37.089.419</i>	<i>37.324.165</i>	
Mutaties Voorjaarsnota	- 423.136	- 441.440	- 604.806	- 479.152	- 358.950	
<i>Totaal tot en met Voorjaarsnota</i>	<i>33.361.438</i>	<i>36.475.273</i>	<i>36.274.588</i>	<i>36.610.267</i>	<i>36.965.215</i>	
Mutaties Miljoenennota	- 447.386	- 4.053.593	- 3.398.636	- 2.938.268	- 2.979.927	
Ontwerpbegroting 2015	32.614.052	32.421.680	32.875.952	33.671.999	33.985.288	34.402.969

Tabel B.1.3 Aansluitingstabel ontvangsten begrotingsgefinancierd begroting 2014 naar begroting 2015 (bedragen x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ontwerpbegroting 2014	1.766.181	1.728.161	1.736.482	1.715.250	1.724.475	
<i>Vastgestelde begroting 2014</i>	<i>1.766.181</i>	<i>1.728.161</i>	<i>1.736.482</i>	<i>1.715.250</i>	<i>1.724.475</i>	
Mutaties Voorjaarsnota	- 690	- 6.000	- 15.288	- 24.415	- 29.161	
<i>Totaal tot en met Voorjaarsnota 1e suppletoire</i>	<i>1.765.491</i>	<i>1.722.161</i>	<i>1.721.194</i>	<i>1.690.835</i>	<i>1.695.314</i>	
Mutaties Miljoenennota	212.463	- 36.885	- 19.123	- 13.292	- 14.238	
Ontwerpbegroting 2015	1.977.954	1.685.276	1.702.071	1.677.543	1.681.076	1.687.165

Tabel B.1.4 Aansluitingstabel uitgaven premiegefinancierd begroting 2014 naar begroting 2015 (bedragen x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ontwerpbegroting 2014 uitgaven	56.129.864	60.189.595	60.132.292	59.694.839	59.381.847	58.821.914
Mutaties:						
Uitvoeringsmutaties	- 333.202	- 416.926	- 298.275	- 349.615	- 344.444	- 267.818
Macro mutaties	- 966.982	- 1.790.692	- 1.925.785	- 1.491.492	- 1.178.728	- 939.885
Loon- en prijsontwikkeling	938.301	990.218	988.561	985.742	984.972	975.975
Beleidsmatige mutaties	- 317.300	- 2.457.533	- 2.511.125	- 2.646.730	- 2.695.506	- 2.713.300
Kasschuiven	- 44.250	- 7.123	8.956	- 7.957	- 7.921	- 8.921
Diverse overige mutaties	29.819	22.163	2.255	- 6.119	- 8.231	- 14.248
<i>Stand ontwerpbegroting 2015 uitgaven</i>	<i>55.436.250</i>	<i>56.529.702</i>	<i>56.396.879</i>	<i>56.178.668</i>	<i>56.131.989</i>	<i>55.853.717</i>
Ontwerpbegroting 2014 nominaal	816.116	2.355.331	3.316.190	4.055.690	4.823.453	5.578.666
Mutaties:						
Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	122.185	- 731.193	- 881.680	- 945.757	- 1.028.469	- 1.112.181
Uitdelen loon- en prijsontwikkeling	- 938.301	- 990.218	- 988.561	- 985.742	- 984.972	- 975.975
<i>Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal</i>	<i>0</i>	<i>633.920</i>	<i>1.445.949</i>	<i>2.124.191</i>	<i>2.810.012</i>	<i>3.490.510</i>
Ontwerpbegroting 2015 totaal	55.436.250	57.163.622	57.842.828	58.302.859	58.942.001	59.344.227

Voor de aansluitingstabel van de ontvangsten premiegefinancierd wordt verwezen naar de aansluitingstabel bij artikel 5 van het verdiepingshoofdstuk.

B.1.3 HET VERDIEPINGSHOOFDSTUK

Dit onderdeel bevat het verdiepingshoofdstuk van de SZW-begroting. In deze paragraaf wordt voor alle artikelen op de SZW-begroting de mutatie van uitgaven en ontvangsten tussen de ontwerpbegroting 2014 en de huidige ontwerpbegroting 2015 gedetailleerd toegelicht. Dit gebeurt zowel voor de begrotingsgefinancierde als voor de premiegefinancierde regelingen.

B.1.3.1 Arbeidsmarkt

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 1 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	19.665	21.757	22.824	22.824	22.824	22.824
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 1.274	- 432	- 282	- 307	- 317	- 317
Nieuwe mutaties:						
1. Kasschuif actieplan gezond bedrijf	- 1.000				1.000	
2. Budgettair neutrale herschikkingen	- 200					
3. Overboekingen met departementen	- 440	- 3.800	- 100	- 100	- 100	- 100
4. Nadere afrekeningen 2013	139					
Stand ontwerpbegroting 2015	16.890	17.525	22.442	22.417	23.407	22.407

1. De voorbereidingen voor de subsidieregeling Actieplan Gezond Bedrijf lopen uit, waardoor de subsidieperiode verschuift.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
3. Naar EZ zijn extra bijdragen overgeboekt ten behoeve van TNO. Naar VenJ is een structurele bijdrage overgemaakt voor het bureau nationale rapporteur mensenhandel en een incidentele bijdrage voor een nationaal verwijzingsmechanisme.
4. Een nabetaling op de uitvoeringskosten van de wet verevening pensioen bij echtscheiding.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 1 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	39.039	38.830	42.799	43.191	43.191	43.191
Nieuwe mutaties:						
1. Spekmangelden	- 3.900	- 3.900	- 3.900	- 3.900	- 3.900	- 3.900
2. Doorwerking realisatie 2013	- 853	- 1.182	- 2.832	- 3.224	- 3.224	- 3.224
Stand ontwerpbegroting 2015	34.286	33.748	36.067	36.067	36.067	36.067

1. De aan het amendement Spekman ⁴¹ gekoppelde uitgaven en ontvangsten worden structureel uitgeboekt (zie uitgaven artikel 96).
2. De raming van de boeteopbrengsten wordt op basis van realisatiegegevens over 2013 structureel neerwaarts aangepast.

⁴¹ Tweede Kamer. 32 123 XV. nr. 53.

**B.1.3.2 Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening
inclusief aanpak jeugdwerkloosheid**

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 2 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	10.578.354	10.241.479	10.201.044	10.370.998	10.526.440	10.250.971
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 506.231	- 799.817	- 1.208.721	- 1.412.943	- 1.530.471	- 1.239.820
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	36.305	34.405	33.939	33.577	33.873	33.839
2. Macromutaties	- 93.140	- 133.919	- 88.040	- 72.625	- 57.716	- 42.815
3. Uitvoering	11.232	2.334	4.567	9.491	13.860	17.254
4. Overboekingen met departementen	- 273	- 7.425				
5. Naar GF koopkrachttegemoetkoming minima	- 66.000					
6. Naar GF decentralisatie P-budget en WSW		- 2.880.462	- 2.706.801	- 2.540.103	- 2.407.576	- 2.317.683
7. Kasschuiven	- 176.125	- 76.875	185.000	68.000		
8. Pensioenregeling zzp'ers		35.500	72.500	89.000	102.000	120.000
9. Alimentatie/prikkelwerking WWB		140.000	140.000	100.000	100.000	100.000
10. Overgangsrecht alleenstaande ouders		10.000				
12. Budgettair neutrale herschikkingen	- 10.395	1.780	- 1.580	- 1.440	- 1.400	- 1.400
12. OCW deel participatiebudget		- 53.353	- 53.353	- 53.353	- 53.353	- 53.353
13. Aanpassing AIO-norm uitkeringslasten		16.076	16.169	16.022	15.690	14.923
14. Kostendelersnorm TW				- 1.000	- 1.000	- 1.000
Stand ontwerpbegroting 2015	9.773.727	6.529.723	6.594.724	6.605.624	6.740.347	6.881.476

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. De ramingen voor BUIG en TW zijn aangepast voor de ontwikkelingen in de werkloosheid en realisaties.
3. De ramingen zijn bijgesteld op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV en van de gemeenten.
4. Naar OCW is voor twee jaar een bijdrage aan het Jeugd Cultuur Fonds overgeboekt. De eerder overgeboekte bijdrage in verband met afschaffen partnertoeslag studiefinanciering is teruggeboekt. Naar BZK is een bijdrage in de kosten van een onderzoek naar multiprobleemgezinnen overgeboekt.
5. In 2014 vindt een eenmalige uitkering plaats aan mensen met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Van de € 70 miljoen wordt € 66 miljoen via een decentralisatie-uitkering van BZK aan gemeenten beschikbaar gesteld.
6. De voor het participatiebudget en de WSW beschikbare budgetten worden met ingang van 2015 overgeheveld naar het Gemeentefonds.
7. Er zijn budgettair neutrale kasschuiven verwerkt ten behoeve van de voorlichtingscampagne Jeugdwerkloosheid en de dekking van de hervorming van de kindregelingen.
8. In het pensioenakkoord is afgesproken een pensioenregeling voor zzp'ers mogelijk te maken. Onder bepaalde voorwaarden valt dit opgebouwde pensioen daardoor niet meer onder de vermogens- toets van de bijstand.
9. Zie beleidswijzigingen artikel 2. Het niet mogelijk blijken van verdere aanscherping van de alimentatieregels leidt tot een besparingsverlies van € 100 miljoen vanaf 2015. Bij de begrotingsafspraken 2014 is de besparing op prikkelwerking vanaf 2015 ingeboekt. Invoering per 2016 leidt tot een besparingsverlies van € 40 miljoen in zowel 2015 als 2016. Beide besparingsverliezen zijn gedekt binnen de SZW-begroting.

10. Bij de plenaire behandeling van het wetsvoorstel hervorming kindregelingen is besloten tot overgangsrecht voor alleenstaande ouders in de bijstand die een partner hebben volgens de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen.
11. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.
12. Met het intrekken van de Wet participatiebudget per 2015 vervalt de bijdrage van OCW aan het participatiebudget. Het OCW-deel in het voormalige participatiebudget (ontvangsten en uitgaven) wordt uit de begroting verwijderd.
13. Aanpassing berekeningswijze AIO-norm.
14. Effect van het invoeren van de kostendelersnorm op de Toeslagenwet.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 2 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	53.853	53.853	53.853	53.853	53.853	53.853
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	32.069					
2. Diverse ontvangsten	12.294					
3. OCW-deel participatiebudget		- 53.353	- 53.353	- 53.353	- 53.353	- 53.353
Stand ontwerpbegroting 2015	98.216	500	500	500	500	500

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen WWB, Bijstand zelfstandigen, bijstand buitenland, AIO en TW in 2013.
2. Diverse ontvangsten, voornamelijk met betrekking tot de WSW en de Wet participatiebudget.
3. Met het intrekken van de Wet participatiebudget per 2015 vervalt de bijdrage van OCW aan het participatiebudget. Het OCW-deel in het voormalige participatiebudget (ontvangsten en uitgaven) wordt uit de begroting verwijderd.

B.1.3.3 Arbeidsongeschiktheid

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 3 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	649	683	723	765	819	819
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	12	12	13	14	15	15
2. Uitvoering	- 75	- 91	- 112	- 133	- 156	- 123
Stand ontwerpbegroting 2015	586	604	624	646	678	711

1. De raming Ongevallenverzekering Caribisch Nederland is bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Bijstelling op grond van volume- en prijsontwikkelingen in de Ongevallenverzekering Caribisch Nederland.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 3 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014 uitkeringen	9.038.535	8.963.952	9.016.445	9.111.698	9.199.245	9.254.713
Mutaties:						
1. Uitvoering	- 70.179	- 96.463	- 101.210	- 131.527	- 153.241	- 98.085
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	109.929	109.078	110.559	112.002	113.280	115.200
3. Overige mutaties		- 4.000	- 16.024	- 24.024	- 30.024	- 29.024
4. Kasschuif	- 19.250	- 13.123	- 10.044	- 7.957	- 7.921	- 8.921
Stand ontwerpbegroting 2015 uitkeringen	9.059.035	8.959.444	8.999.726	9.060.192	9.121.339	9.233.883
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	110.798	261.701	372.679	465.607	559.205	653.386
Mutaties:						
5. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	- 869	- 45.318	- 54.342	- 57.960	- 61.902	- 61.107
6. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2014	- 109.929	- 109.078	- 110.559	- 112.002	- 113.280	- 115.200
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	0	107.301	207.781	295.608	383.985	477.041
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	9.059.035	9.066.749	9.207.504	9.355.837	9.505.362	9.710.962

1. De raming van het aantal mensen dat de WGA instroomt is naar beneden bijgesteld. Daarnaast wordt de geraamde gemiddelde uitkering naar beneden bijgesteld op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV en een nieuwe langetermijnraming. Hierdoor worden de geraamde uitgaven aan de WGA neerwaarts bijgesteld. Het geraamde aantal mensen met een IVA-uitkering is naar boven bijgesteld op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV en een nieuwe langetermijnraming. De WAO-uitgaven zijn opwaarts bijgesteld. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere gemiddelde uitkering op basis van uitvoeringsinformatie van het UWV en een nieuwe langetermijnraming.
2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2014 te brengen.
3. Diverse overige mutaties.
4. Door middel van een kasschuif van middelen 2014 naar latere jaren wordt gezorgd voor een zachte landing van de korting op re-integratiemiddelen uit het regeerakkoord. Bij bovenstaande reeks hoort een reeks die op artikel 4 al in de eerste suppletore begroting is verwerkt. Door deze twee reeksen samen wordt € 42 miljoen uit 2014 doorgeschoven naar latere jaren.

5. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
6. Zie 2.

B.1.3.4 Jonggehandicapten

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 4 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	2.952.962	3.009.899	2.779.035	2.499.630	2.239.267	2.258.896
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	19.480	70.906	379.465	709.946	897.361	926.355
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	33.114	33.309	33.677	34.063	33.194	33.865
2. Hogere besparing AO-tegemoetkoming		- 684	- 8.177	- 16.411	- 23.477	- 24.562
3. Uitvoering	14.552					
4. Nadere afrekening 2013	9.811					
Stand ontwerpbegroting 2015	3.029.919	3.113.430	3.184.000	3.227.228	3.146.345	3.194.554

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. In het zes miljard pakket is afgesproken de arbeidsongeschiktheidstegemoetkoming te verlagen. De hiermee gemoeide besparing is berekend op basis van het toen ingeschatte volume. Doordat het zittend bestand Wajong niet naar gemeenten over gaat, valt het volume in de Wajong hoger uit dan geraamd en daarmee de besparing op de arbeidsongeschiktheidstegemoetkoming.
3. Bijstelling van de raming op basis van de juninota van het UWV. De gemiddelde prijs van een Wajong-uitkering is gestegen.
4. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. Deze nabetalingen over 2013 hebben betrekking op de Wajong.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 4 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	12.273					
Stand ontwerpbegroting 2015	12.273	0	0	0	0	0

1. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. Deze restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen re-integratie Wajong in 2013.

B.1.3.5 Werkloosheid inclusief aanpak ouderenwerkloosheid

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 5 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	32.444	35.771	34.010	44.427	58.655	68.719
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	6.787	4.963	4.951	-72	-95	-111
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	268	264	346	501	661	774
2. Uitvoering	-2.703	2.861	-1.006	-1.460	-1.924	-2.252
3. Kasschuif actieplan 50+ werkt	-10.000	-2.000	7.000	5.000		
Stand ontwerpbegroting 2015	26.796	41.859	45.301	48.396	57.297	67.130

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. De raming van de IOW is op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV bijgesteld.
3. Om beter aan te sluiten bij de financiering van het actieplan 50+ werkt is een budgettair neutrale kasschuif verwerkt.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 5 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	627					
Stand ontwerpbegroting 2015	627	0	0	0	0	0

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen actieplan 55+ werkt en musici en artiesten in 2013.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 5 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014 uitkeringen	8.235.924	9.041.144	9.027.184	8.547.721	8.112.517	7.516.935
Mutaties:						
1. Macro mutaties	-966.982	-1.676.671	-1.819.399	-1.413.886	-1.115.173	-886.002
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	197.128	195.363	194.948	191.317	187.588	176.672
3. Business cases	-63.700	-66.800	-69.300	-70.900	-11.400	
4. Passende arbeid		-11.000	-20.000	-16.000	-18.000	-10.000
5. Overige mutaties	4.000	13.000	8.000	4.000	4.000	4.000
Stand ontwerpbegroting 2015 uitkeringen	7.406.370	7.495.036	7.321.433	7.242.252	7.159.532	6.801.605
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	176.202	359.840	477.313	560.927	628.076	669.512
Mutaties:						
6. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	20.926	-19.540	-55.063	-64.305	-58.229	-51.755
7. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2014	-197.128	-195.363	-194.948	-191.317	-187.588	-176.672
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	0	144.937	227.302	305.305	382.259	440.378
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	7.406.370	7.639.973	7.548.735	7.547.557	7.541.791	7.241.983

1. Dit betreft een bijstelling op basis van ontwikkelingen in de werkloosheidscijfers van het CPB en uitvoeringsinformatie van het UWV. Het gaat om bijstelling van zowel het aantal uitkeringen als de uitkeringshoogte (zie ook ontvangsten).

2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2014 te brengen.
3. Business case UWV: intensivering handhavingsactiviteiten WW. Tegenover deze lagere uitkeringslasten staan hogere uitvoeringskosten.
4. De uitkeringslasten worden neerwaarts bijgesteld in verband met de maatregelen passende arbeid.
5. Diverse overige mutaties.
6. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
7. Zie 2.

Ontvangsten premiegefinancierd artikel 5 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	424.376	435.457	435.457	435.457	435.457	435.457
Mutaties:						
1. Macro mutaties	- 37.813	- 26.100	- 26.100	- 26.100	- 26.100	- 26.100
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	10.437	10.728	10.728	10.728	10.728	10.728
<i>Stand ontwerpbegroting 2015</i>	<i>397.000</i>	<i>420.085</i>	<i>420.085</i>	<i>420.085</i>	<i>420.085</i>	<i>420.085</i>
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	8.616	18.789	23.984	28.887	33.844	38.850
Mutaties:						
3. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	1.821	282	- 20	- 298	- 582	- 865
4. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2014	- 10.437	- 10.728	- 10.728	- 10.728	- 10.728	- 10.728
<i>Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal</i>		<i>8.342</i>	<i>13.234</i>	<i>17.859</i>	<i>22.532</i>	<i>27.254</i>
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	397.000	428.428	433.321	437.946	442.619	447.342

1. De onder punt 1 bij de uitgaven genoemde mutatie heeft ook consequenties voor de ontvangsten.
2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2014 te brengen.
3. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
4. Zie 2.

B.1.3.6 Ziekte en zwangerschap

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 6 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	6.805	6.325	6.445	6.569	6.734	6.734
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 131	- 115	- 115	- 115	- 115	- 115
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	108	102	104	106	109	109
2. Uitvoering	464	431	396	360	326	464
Stand ontwerpbegroting 2015	7.246	6.743	6.830	6.920	7.054	7.192

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Bijstelling op grond van volume- en prijsontwikkelingen in de Ziekteverzekering Caribisch Nederland.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 6 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	836					
Stand ontwerpbegroting 2015	836	0	0	0	0	0

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen TAS in 2013.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 6 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014 uitkeringen	2.678.707	2.623.603	2.618.170	2.610.137	2.603.137	2.602.637
Mutaties:						
1. Uitvoering	- 62.592	- 96.786	- 105.845	- 108.202	- 102.876	- 102.597
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	69.103	68.129	68.113	68.027	68.115	68.083
3. Overige mutaties		1.000	10.000	17.000	22.000	21.000
Stand ontwerpbegroting 2015 uitkeringen	2.685.218	2.595.946	2.590.438	2.586.962	2.590.376	2.589.123
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	54.278	113.122	144.499	174.096	203.947	234.169
Mutaties:						
4. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	14.825	6.474	5.123	3.789	2.963	1.729
5. Overhevelen loon- en prijsbijstelling 2014	- 69.103	- 68.129	- 68.113	- 68.027	- 68.115	- 68.083
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	0	51.456	81.498	109.847	138.784	167.804
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	2.685.218	2.647.413	2.671.947	2.696.820	2.729.171	2.756.938

1. De raming van de WAZO-uitgaven wordt naar beneden bijgesteld op basis van uitvoeringsgegevens van het UWV. Het totaal aantal geboorten ligt lager, waarmee het verwachte aantal uitkeringen voor zwangerschaps- en bevallingsverlof ook lager is. Daarnaast zijn de uitgaven voor ZW eigenrisicodragers (ERD) uitgeboekt. Tot nu toe werd in het SZA-kader rekening gehouden met de uitgaven aan uitkeringen van ERD's door deze afzonderlijk bij te schatten. Omdat steeds meer werkgevers ervoor kiezen ERD te worden en de bijschatting mede daardoor problematischer is geworden, is besloten het kader te verlagen met de uitgaven aan uitkeringen ERD's.
2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2014 te brengen.
3. Diverse overige mutaties.
4. Nominale ontwikkeling als gevolg van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
5. Zie 2.

B.1.3.7 Kinderopvang

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 7 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	2.402.197	2.435.298	2.476.818	2.545.946	2.596.082	2.650.920
Mutatie nota van wijziging	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 78.164	- 49.500	- 44.500	- 39.500	- 17.500	- 2.000
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	2.324	5.163	7.081	9.574	12.267	15.038
2. Overboekingen naar OCW	- 619					
3. Kwaliteitsverbetering peuterspeelzalen		3.000				
4. Budgettair neutrale herschikkingen	- 3.419	2.005	- 800	- 800	- 800	
5. Nadere afrekeningen over 2013	591					
6. Ramingsbijstelling	- 112.624	- 104.520	- 109.774	- 116.118	- 123.333	- 128.704
7. WW-termijn KOT verlengen		17.000	17.000			
Stand ontwerpbegroting 2015	2.310.286	2.408.446	2.445.825	2.499.102	2.566.716	2.635.254

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Naar OCW zijn bijdragen overgeboekt voor het Steunpunt Brede Scholen en voor de vertrouwensinspecteur bij de Inspectie voor het Onderwijs.
3. In het regeerakkoord is een maatregel opgenomen om de kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen te verbeteren. Dit betreffen de implementatiekosten voor 2015.
4. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de begroting van SZW.
5. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. Deze nabetalings over 2013 hebben betrekking op de WKO.
6. Op basis van uitvoeringsinformatie van de Belastingdienst is de raming van de uitgaven aan de kinderopvangtoeslag naar beneden bijgesteld. Dit komt doordat het aantal kinderen in de kinderopvang en het aantal opvanguren per kind is afgenomen ten opzichte van de raming in de begroting 2014.
7. De werkloosheidstermijn in de KOT wordt in 2015 en 2016 verlengd van 3 naar 6 maanden. Ouders hebben dan bij werkloosheid drie maanden langer recht op KOT

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 7 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	1.413.397	1.388.714	1.399.416	1.373.781	1.378.985	1.386.306
1. Uitvoering	112.164					
2. Ramingsbijstelling	16.283	20.152	20.152	20.152	20.152	20.152
Stand ontwerpbegroting 2015	1.541.844	1.408.866	1.419.568	1.393.933	1.399.137	1.406.458

1. Op basis van uitvoeringsinformatie van de Belastingdienst zijn de ontvangsten 2014 opwaarts bijgesteld.
2. Op basis van informatie van het CPB is de raming van de ontvangsten van de werkgeversbijdrage opwaarts bijgesteld.

B.1.3.8 Oudedagsvoorziening

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 8 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	1.053.343	80.811	99.359	87.592	69.302	50.305
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 14.785	56	55	57	56	58
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	16.478	1.392	1.704	1.507	1.195	874
2. Uitvoering	- 38.597	- 50.369	- 65.486	- 57.169	- 44.104	- 28.411
Stand ontwerpbegroting 2015	1.016.439	31.890	35.632	31.987	26.449	22.826

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Op basis van uitvoeringsinformatie van de SVB is de raming van de uitgaven aan de overbruggingsregeling AOW neerwaarts bijgesteld. Het aantal mensen dat gebruik maakt van de overbruggingsregeling en de gemiddelde hoogte van de overbruggingsuitkering zijn lager dan eerder verondersteld. Daarnaast is de raming voor de Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland bijgesteld op grond van volume- en prijsontwikkelingen.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 8 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	32.211					
Stand ontwerpbegroting 2015	32.211	0	0	0	0	0

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen Overbruggingsregeling AOW en MKOB in 2013.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 8 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014 uitkeringen	33.947.948	37.534.769	37.551.790	37.642.969	37.764.381	37.791.578
Mutaties:						
1. Uitvoering	- 197.946	- 206.472	- 79.376	- 104.830	- 90.074	- 80.942
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	540.140	609.127	606.079	605.921	607.627	607.664
3. Intrekken wetsvoorstel partnertoeslag		40.000	60.482	65.706	65.770	47.754
4. Steiler afbouwen huishoudentoeslag		- 45.000	- 48.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
5. Afschaffen MKOB		- 1.003.270	- 1.018.525	- 1.032.763	- 1.047.001	- 1.055.946
6. Afstel huishoudentoeslag	- 279.000	- 2.370.285	- 2.484.531	- 2.604.537	- 2.726.577	- 2.756.566
7. Invoeren inkomensondersteuning AOW		910.282	922.119	934.564	947.002	954.958
8. Kasschuiven SZA	- 5.000	- 14.000	19.000			
9. Uitstel kostendelersnorm		10.000	25.000			
10. Overige mutaties	10.500	661	- 3.599	- 4.000	- 4.000	- 4.000
Stand ontwerpbegroting 2015 uitkeringen	34.016.642	35.465.812	35.550.439	35.453.030	35.467.128	35.454.500
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	447.204	1.574.509	2.257.527	2.778.828	3.342.524	3.908.873
Mutaties:						
11. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	92.936	- 652.929	- 759.052	- 811.731	- 897.072	- 978.059
12. Overhevelen loon -en prijsbijstelling 2014	- 540.140	- 609.127	- 606.079	- 605.921	- 607.627	- 607.664
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	0	312.453	892.396	1.361.176	1.837.825	2.323.150
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	34.016.642	35.778.265	36.442.835	36.814.206	37.304.953	37.777.650

1. De raming is bijgesteld op basis van de volumeprognose 2014 van de SVB. Daarnaast is de raming van de gemiddelde hoogte van de partnertoeslag naar beneden bijgesteld.
2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2014 te brengen.
3. Het wetsvoorstel afbouw van de AOW-partnertoeslag wordt ingetrokken.
4. In de begrotingsafspraken 2014 is besloten om het afbouwpad in de huishoudentoeslag te verhogen met 0,5%-punt. Hiervan slaat 30% neer op de ouderencomponent.
5. Per 1 januari 2015 wordt de uitkering op grond van de wet MKOB beëindigd.
6. De huishoudentoeslag wordt niet ingevoerd. Met deze mutatie wordt het budget van de ouderenkortingen weer overgeheveld naar het lastenkader en wordt de ingeboekte besparing uitgeoekt. De ingeboekte besparing is alternatief ingevuld.
7. Per 1 januari 2015 wordt een inkomensondersteuning AOW geïntroduceerd die afhankelijk is van de AOW-opbouw.
8. Diverse kasschuiven op artikel 8.
9. De invoering van de kostendelersnorm in de AOW wordt met een jaar uitgesteld tot 1 juli 2016.
10. Diverse overige mutaties.
11. Nominaal effect van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
12. Zie 2.

B.1.3.9 Nabestaanden

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 9 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	964	1.017	1.079	1.143	1.227	1.227
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	4	5	5	5	5	5
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	17	18	20	21	22	22
2. Uitvoering	- 180	- 211	- 246	- 282	- 323	- 277
Stand ontwerpbegroting 2015	805	829	858	887	931	977

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Bijstelling van de raming voor de Algemene weduwen- en wezenwet Caribisch Nederland op grond van volume- en prijsontwikkelingen.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 9 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014 uitkeringen	542.014	436.610	365.306	308.098	262.366	223.457
Mutaties:						
1. Uitvoering	- 2.985	- 2.945	3.654	11.241	16.447	21.393
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	5.220	3.912	3.741	3.624	3.507	3.420
3. Terugdraaien versoering Anw	0	24.000	69.000	105.000	132.000	156.000
4. Overige mutaties	14.200	8.750	500	750	1.000	1.000
Stand ontwerpbegroting 2015 uitkeringen	558.449	470.327	442.201	428.713	415.320	405.270
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	6.576	11.726	13.274	13.141	12.010	10.558
Mutaties:						
5. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	- 1.356	- 3.144	- 1.590	627	2.246	3.720
6. Overhevelen loon-en prijsbijstelling 2014	- 5.220	- 3.912	- 3.741	- 3.624	- 3.507	- 3.420
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	0	4.670	7.943	10.144	10.749	10.858
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	558.449	474.997	450.144	438.857	426.069	416.128

1. De raming is bijgesteld op basis van de volumeprognose 2014 van de SVB. Daaruit blijkt dat het aantal Anw-ers minder sterk daalt dan eerder gedacht.
2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitkeringslasten op prijspeil 2014 te brengen.
3. Dit betreft de maatregel terugdraaien versoering Anw uit de begrotingsafspraken 2014.
4. Diverse overige mutaties.
5. Nominaal effect van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
6. Zie 2.

B.1.3.10 Tegemoetkoming ouders

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 10 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	4.486.790	5.199.149	5.024.849	4.860.063	4.848.044	4.761.378
Mutatie nota van wijziging	28.686	84.985	262.129	395.337	395.342	395.342
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 3.252	- 52.990	- 117.166	- 110.906	- 120.972	- 57.374
Nieuwe mutaties:						
1. Kasschuiven woonlandbeginsel	- 10.300	4.500	1.000			
2. Integratie TOG in AKW		1.500	2.000	2.000	2.000	2.000
3. Aanscherping dubbele AKW		- 400	- 600	- 800	- 800	- 800
4. Uitboeken TOG+ alleenstaanden		- 3.000				
5. Nadere afrekeningen over 2013	2.671					
6. Uitvoering	- 19.173	- 5.065	10.116	- 3.722	- 3.277	- 3.442
7. Verhogen alleenstaande ouderkop	9.381	93.973	97.881	99.032	99.314	99.409
8. Verlagen afbouwpercentage	6.705	67.070	68.758	66.974	67.053	67.089
Stand ontwerpbegroting 2015	4.501.508	5.389.722	5.348.967	5.307.978	5.286.704	5.263.602

1. Kasschuiven ten behoeve van voorzieningen in 2015 en 2016 in verband met gerechtelijke uitspraken woonlandbeginsel. Het overige deel van de kasschuif is onderdeel van de overige mutaties op artikel 9. In totaal is € 14 miljoen verschoven van 2014 naar 2015 en 2016.
2. Als gevolg van het vervallen van de stapsgewijze afbouw in de AKW bij begrotingsafspraken 2014 treedt bij integratie van de TOG in de AKW een besparingsverlies op.
3. Effecten aanscherping voorwaarden dubbele kinderbijslag (uitwendigheid en onderwijsredenen).
4. De reeks TOG+ voor alleenstaande ouders was ingeboekt vanaf 2015. De uitbetaling TOG+ vindt echter pas plaats na afloop van het jaar waarin het recht bestaat. De eerste betaling is daarom pas in 2016.
5. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. Deze nabetalingen over 2013 hebben betrekking op de AKW (zie ook ontvangsten).
6. De raming van de uitgaven aan het kindgebonden budget is neerwaarts bijgesteld op basis van nieuwe inkomensgegevens van het CPB. Door de hogere economische groei en hogere inkomens dan eerder geraamd hebben minder mensen recht op een (hogere) kindgebonden budget (zie ook ontvangsten). Daarnaast is de raming van nabetalingen en ontvangsten bijgesteld op basis van nieuwe informatie van de Belastingdienst.
7. Verhogen alleenstaande ouderkop WKB: Vanaf 2015 wordt de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget verhoogd van € 2.800 zoals (oorspronkelijk bedoeld in de Wet hervorming kindregelingen) naar maximaal € 3.050 per jaar.
8. Verlagen afbouwpercentage WKB: Vanaf 2015 wordt het afbouwpercentage in het kindgebonden budget verlaagd van 7,6% naar 6,75%.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 10 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	251.967	238.839	231.674	234.055	236.446	236.446
Mutatie 1 ^e suppletoire begroting 2014	- 803	- 6.000	- 15.288	- 24.415	- 29.161	- 29.161
Nieuwe mutaties						
1. Uitvoering	- 12.256	3.231	15.095	17.447	16.397	14.697
2. Restituties	1.900					
3. Verhogen alleenstaande ouderkop	3	886	5.885	9.254	10.606	11.063
4. Verlagen afbouwpercentage	2	633	4.197	6.529	7.312	7.523
Stand ontwerpbegroting 2015	240.813	237.589	241.563	242.870	241.600	240.568

1. De onder punt 6 bij de uitgaven genoemde mutatie heeft ook consequenties voor de ontvangsten.
2. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake betaalde rijksvergoedingen TOG, TOG+ en WKB in 2013.
3. De onder punt 7 bij de uitgaven genoemde mutatie heeft ook consequenties voor de ontvangsten.
4. De onder punt 8 bij de uitgaven genoemde mutatie heeft ook consequenties voor de ontvangsten.

B.1.3.11 Uitvoeringskosten

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 11 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	481.338	451.982	381.384	359.293	341.551	345.195
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 40.832	21.387	24.028	- 6.207	- 12.174	- 12.992
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	4.041	3.793	3.197	3.012	2.862	2.893
2. Overboekingen met departementen	100		- 1.735	- 6.535	- 6.535	- 6.535
3. Volume prognoses div. regelingen SVB		- 851	- 810	- 746	- 671	- 520
4. Kasschuiven	- 20.606	- 15.194	1.700	7.100	24.900	2.100
5. Budgettair neutrale herschikkingen	2.357	613	1.700	2.940	2.700	2.700
6. Verhoging normbedrag AIO	150	400	400	400	400	400
7. Uitvoeringskosten P-wet	5.000					
8. Nadere afrekeningen 2013	9.531					
Stand ontwerpbegroting 2015	441.079	462.130	409.864	359.257	353.033	333.241

1. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Naar VenJ zijn bijdragen overgeboekt in verband met de clustering van de rijksincasso en voor kosten van de Raad voor de Rechtspraak in het kader van de WWZ. Van EZ is een bijdrage in de uitvoeringskosten van Aldel ontvangen.
3. De raming is bijgesteld voor veranderde volumeprognoses van diverse regelingen.
4. Er zijn drie kasschuiven verwerkt, in verband met incidentele uitvoeringskosten P-wet en kindregelingen, de uitvoeringskosten bij de herbeoordeling van Wajongers en bij de uitvoeringskosten van de regeling 50+ werkt.
5. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW begroting ten behoeve van incidentele uitvoeringskosten kindregelingen en herbeoordeling van Wajongers.
6. Extra uitvoeringskosten als gevolg van aanpassing berekeningswijze AIO-norm.

7. Overboeking uitvoeringskosten Participatiewet die gereserveerd stonden op artikel 99 nominaal en onvoorzien.
8. Begrotingsgefinancierde regelingen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. Deze nabetalings hebben betrekking op de uitvoeringskosten Wajong en re-integratie Wajong.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 11 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Afrekening 2013	6.318					
Stand ontwerpbegroting 2015	6.318	0	0	0	0	0

1. Uit de afrekening 2013 blijkt dat er teveel voorschot is betaald voor uitvoeringskosten aan de SVB. Dit leidt tot een ontvangst in 2014.

Uitgaven premiegefinancierd artikel 11 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014 uitvoeringskosten	1.686.736	1.589.517	1.553.397	1.474.216	1.440.201	1.432.594
Mutaties:						
1. Uitvoering	500	- 11.760	- 10.498	- 13.797	- 14.700	- 7.587
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	16.781	4.609	5.121	4.851	4.855	4.936
3. Macro mutaties		- 114.021	- 106.386	- 77.606	- 63.555	- 53.883
4. Business cases	26.300	25.400	24.500	24.500		
5. Overige mutaties	1.119	2.752	3.378	155	- 1.207	- 7.224
6. Kasschuif	- 20.000	20.000				
7. Passende arbeid		10.000	10.000	10.000	10.000	
8. WWZ	- 900	2.100	26.100	- 7.300	7.700	5.500
9. Raad van rechtspraak		- 260	- 7.970	- 5.000	- 5.000	- 5.000
10. Gewenningsbijdrage		17.300				
Stand ontwerpbegroting 2015 uitvoeringskosten	1.710.536	1.543.137	1.492.642	1.407.519	1.378.294	1.369.336
Stand ontwerpbegroting 2014 nominaal	21.058	34.433	50.898	63.091	77.691	102.168
Mutaties:						
11. Bijstellingen grondslag en indexatiepercentage	- 4.277	- 16.736	- 16.756	- 16.177	- 16.475	- 26.002
12. Overhevelen loon-en prijsbijstelling 2014	- 16.781	- 4.609	- 5.121	- 4.851	- 4.855	- 4.936
Stand ontwerpbegroting 2015 nominaal	0	13.088	29.021	42.063	56.361	71.230
Stand ontwerpbegroting 2015 totaal	1.710.536	1.556.225	1.521.663	1.449.582	1.434.655	1.440.566

1. De raming is bijgesteld op basis van volumeontwikkelingen van de verschillende regelingen die worden uitgevoerd door het UWV en de SVB.
2. De loon- en prijsbijstelling 2014 is overgeheveld om de uitvoeringskosten op prijspeil 2014 te brengen. De sterke daling in 2015 wordt verklaard doordat in de begrotingsafspraken 2014 de premiegefinancierde loon- en prijsbijstelling 2014 voor UWV en SVB vanaf het jaar 2015 is ingehouden.
3. De raming is aangepast aan de ontwikkelingen in de werkloosheid.
4. Uitvoeringskosten van UWV in het kader van de business cases «intensivering toezicht in het sociale zekerheidsdomein».
5. Diverse overige mutaties.

6. Deze kasschuif is een correctie op een eerder verwerkte kasschuif.
7. Betreft de maatregel intensivering handhaving passende arbeid voor WW-ers uit de Begrotingsafspraken 2014. Tegenover deze extra uitvoeringskosten WW staat een even zo grote besparing op de uitkeringslasten WW.
8. Uitvoeringskosten in het kader van de Wet Werk en Zekerheid.
9. Kosten voor de Raad van Rechtspraak met betrekking tot de Wet Werk en Zekerheid.
10. Uit de evaluatie van de gewenningsbijdrage 2013 is 2014 is gebleken dat de groep mensen die niet in staat is om de e-dienstverlening te gebruiken of die ondersteuning nodig heeft bij het gebruik hiervan, nog steeds substantieel is. Deze groep heeft face to face ondersteuning nodig om niet verstoken te raken van de dienstverlening van het Werkbedrijf.
11. Nominaal effect van bovenstaande mutaties van de uitkeringen (grondslag) en als gevolg van aanpassingen van de indexcijfers.
12. Zie 2.

B.1.3.12 Rijksbijdragen

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 12 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	11.102.706	14.740.563	14.986.767	15.293.847	15.633.211	15.877.861
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	235.580	329.642	348.837	366.974	387.468	410.342
Nieuwe mutaties:						
1. Nadere afrekeningen 2013	8.334					
2. LPO 2014	156	138	132	129	124	122
3. Macro	6.131	- 1.118.180	- 994.768	- 554.540	- 700.599	- 781.143
Stand ontwerpbegroting 2015	11.352.907	13.952.163	14.340.968	15.106.410	15.320.204	15.507.182

1. Begrotingsgefinancierde rijksbijdragen worden gedurende het jaar aan uitvoeringsinstanties bevoorschot en achteraf exact afgerekend. Deze nabetalings over 2013 hebben betrekking op de rijksbijdragen tegemoetkoming arbeidsongeschikten en zwangere zelfstandigen (zie ook ontvangsten).
2. Uitdeling loon- en prijsontwikkeling 2014
3. Verwerking van afstel van de huishoudentoeslag op de rijksbijdrage Ouderdomsfonds en bijstelling op basis van macro informatie van het CPB.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 12 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	169					
Stand ontwerpbegroting 2015	169	0	0	0	0	0

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen inzake de rijksbijdrage zwangere zelfstandigen.

B.1.3.13 Integratie en maatschappelijke samenhang

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 13 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	121.521	117.036	115.766	118.321	109.296	109.296
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	2.271	6.000	6.000	3.000	3.000	2.000
Nieuwe mutaties:						
1. Correctie kasschuif frictiekosten Forum	2.000	- 1.000	- 1.000			
2. Loon- en prijsbijstelling 2014	1.247	1.230	1.241	1.263	1.262	1.262
3. Overboekingen met departementen	- 185	- 100	- 100			
4. Budgettair neutrale herschikkingen	75					
Stand ontwerpbegroting 2015	126.929	123.166	121.907	122.584	113.558	112.558

1. In verband met de beëindiging van de subsidierelatie met Forum per 1 januari 2015 is de eerder in 2014 verwerkte kasschuif teruggedraaid. De middelen worden nu ingezet om de kosten in verband met de afbouw van Forum en voor het herschikken van de kennisfunctie op te vangen.
2. De ramingen zijn bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
3. Naar VenJ en WR zijn bijdragen overgeboekt voor de aanpak uitbuiting van Roma-kinderen en het project Children Zone.
4. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de SZW-begroting.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 13 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	4.425	4.425	5.240	6.870	8.500	0
Nieuwe mutaties:						
1. Uitvoering	- 1.625	- 3.425	- 4.440	- 6.270	- 8.300	
Stand ontwerpbegroting 2015	2.800	1.000	800	600	200	0

1. De raming van de ontvangsten was nog gebaseerd op het leenstelsel zoals dat gold voor 1 januari 2013 en dat inmiddels vervangen is. Terugbetalingen op deze leningen nemen daardoor in aantal af. Ook vinden geen verrekeningen meer plaats op grond van het inburgeringsstelsel van voor 2013. De raming is daarvoor aangepast.

B.1.3.96 Apparaat

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 96 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	285.829	232.339	224.363	218.596	212.869	212.869
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	-25.095	44.649	6.013	6.513	4.713	4.713
Nieuwe mutaties:						
1. Loon- en prijsbijstelling 2014	1.534	1.016	620	641	546	588
2. Overboekingen met departementen	758	- 737	- 1.281	- 1.259	- 1.246	- 1.246
3. Budgettair neutrale herschikkingen	1.879	3.255	2.301	2.286	2.245	2.245
4. Voordelig saldo IWI	2.210	344	224	145	132	130
5. Spekmangelden	- 3.900	- 3.900	- 3.900	- 3.900	- 3.900	- 3.900
6. Kasschuiven	- 1.525	775	0	500	250	0
Stand ontwerpbegroting 2015	261.690	277.741	228.340	223.522	215.609	215.399

1. De raming is bijgesteld voor de loon- en prijsontwikkeling 2014.
2. Van OCW en VWS zijn bijdragen ontvangen in de exploitatiekosten van het gezamenlijke Leer en Ontwikkelplein en van VWS is een bijdrage ontvangen in de ICT-kosten van de Resident. Naar WR is een extra bijdrage aan de ICBR overgeboekt en naar VWS een restitutie op het project Samen Huisvesten. Ten slotte is naar BZK de bijdrage aan P-direkt (basis en maatwerk) verwerkt en is van BZK een restitutie op de huisvestingstaakstelling ontvangen.
3. Budgettaire neutrale herschikkingen binnen de begroting van SZW.
4. De baten-lastendienst IWI is per 1 januari 2014 opgeheven. Er resteren meerjarige verplichtingen in verband met een reorganisatievoorziening en wachtgelddbetalingen van voormalige IWI-medewerkers. Deze verplichtingen worden overgenomen door SZW. Het positieve saldo van IWI dat in 2014 is ontvangen (zie ontvangsten artikel 98), wordt hiervoor deels ingezet.
5. De aan het amendement Spekman⁴² gekoppelde uitgaven en ontvangsten worden structureel uitgeboekt (zie ontvangsten artikel 1).
6. Er vinden vier kasschuiven plaats op artikel 96. De eerste heeft betrekking op het personeelsbudget voor schijnconstructies waarvan een deel niet in 2014 maar in 2015 benodigd is. De tweede op de middelen Van Werk Naar Werk. Door de kasschuif sluiten de beschikbare middelen beter aan op de behoefte. De derde op huisvesting. In de bouw van het regiokantoor Utrecht is vertraging opgetreden. De vierde heeft betrekking op een herschikking van de middelen bestemd voor de verhuizing naar het nieuwe kantoorgebouw de Resident.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 96 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	113					
Nieuwe mutaties:						
1. Bijdrage P-direkt AGSZW		73	73	73	72	72
Stand ontwerpbegroting 2015	3.613	3.573	3.573	3.573	3.572	3.572

1. Er is besloten tot een centrale bekostiging van P-direkt. In verband hiermee wordt de totale bijdrage (inclusief AGSZW) aan P-direkt naar BZK overgeboekt. Het doorbelaste aandeel aan het AGSZW wordt op de ontvangsten verantwoord.

B.1.3.97 Aflopende regelingen

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 97 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Restituties	1					
Stand ontwerpbegroting 2015	1	0	0	0	0	0

⁴² Tweede Kamer. 32 123 XV. nr. 53.

1. De restituties hebben betrekking op verrekeningen loonkostensubsidies.

B.1.3.98 Algemeen

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 98 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	48.804	44.081	40.887	43.869	43.869	43.869
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 1.725	193	183	208	218	218
Nieuwe mutaties:						
1. Overboekingen met departementen	200					
2. Budgettair neutrale herschikkingen	- 2.960	2.052	4.375	- 1.525	- 1.725	3.475
3. Kasschuif sectorplannen	- 2.000		2.000			
Stand ontwerpbegroting 2015	42.319	46.326	47.445	42.552	42.362	47.562

1. Van BZK zijn bijdragen ontvangen in de kosten van een onderzoek naar de BBP-ramingen Saba en St. Eustatius en voor een huishoudenstatistiek Caribisch Nederland.
2. Budgettair neutrale herschikkingen binnen de begroting van SZW.
3. Deze kasschuif van de uitvoeringskosten sluit aan bij de kasschuif sectorplannen op artikel 2.

Ontvangsten begrotingsgefinancierd artikel 98 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	0	0	0	0	0	0
Nieuwe mutaties:						
1. Batig saldo IWI	3.947					
Stand ontwerpbegroting 2015	3.947	0	0	0	0	0

1. De financiële afwikkeling van IWI heeft een batig saldo opgeleverd.

B.1.3.99 Nominaal en onvoorzien

Uitgaven begrotingsgefinancierd artikel 99 (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2014	181.517	213.538	221.912	220.199	218.633	206.966
Mutatie nota van wijziging	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000
Mutatie 1e suppletoire begroting 2014	- 15.769	- 16.387	- 3.559	4.195	29.873	49.133
Nieuwe mutaties:						
1. Uitdelen LPO naar begrotingsartikelen	- 23.086	- 21.507	- 19.567	- 18.517	- 17.545	- 17.130
2. Dekking partnertoeslag en kostendelersnorm AOW	- 26.711	- 13.348	- 42.112	- 16.711	- 16.711	
3. Pensioenakkoord zzp		5.500	10.500	13.000	15.000	18.000
4. Overboekingen naar Gemeentefonds		- 23.000	- 42.000	- 62.000	- 75.000	- 83.000
5. Diverse reserveringen en dekkingen	- 6.901	- 37.524	- 13.400	3.200	3.200	3.200
6. Kasschuiven	- 8.555	- 10.756	9.133	3.569	9.304	- 2.696
7. Aanvullende loonbijstelling	11.606	9.343	7.887	5.976	3.930	1.748
8. Dekking AIO-norm		- 16.476	- 16.569	- 16.422	- 16.090	- 15.323
9. HHT compensatie lage inkomens		30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
10. Overboeking met departementen	- 7.175					
Stand ontwerpbegroting 2015	4.926	19.383	42.225	66.489	84.594	90.898

1. Toedeling van de loon- en prijsbijstelling 2014 naar de begrotingsartikelen om de uitkeringslasten en uitvoeringskosten op prijspeil 2014 te brengen.
2. Dit betreft de inzet van vrijvallende reserveringen op het artikel nominaal en onvoorzien ter dekking van het met één jaar uitstellen van de kostendelersnorm in de AOW en het intrekken van het wetsvoorstel AOW-partnertoeslag.
3. Reservering van de uitvoeringskosten die gepaard gaan met de invoering van een pensioenregeling voor zzp'ers.
4. Overboekingen naar het Gemeentefonds in het kader van de Participatiewet voor uitvoeringskosten en de individuele studietoeslag.
5. Diverse reserveringen en dekkingen binnen de begroting van SZW.
6. Diverse kasschuiven.
7. Een correctie op de eerder door Financiën overgeboekte loon- en prijsbijstelling 2014.
8. Dekking aanpassing berekeningswijze AIO-norm.
9. In de dekkingsplaat bij het besparingsverlies als gevolg van het niet invoeren van de huidhoudentoeslag is € 30 miljoen beschikbaar gesteld voor compensatie lage inkomens. Hiervan wordt € 16 miljoen ingezet voor de aanpassing van de berekeningswijze AIO-norm (zie regel 8).
10. De eerder door OCW overgeboekte compensatie voor het afschaffen van de partnertoeslag in de studiefinanciering (weglek naar de bijstand) is pas nodig vanaf 2016. Het bedrag 2014 wordt teruggeboekt vanaf dit artikel en het bedrag 2015 vanaf artikel 2.

Huishoudentoeslag

Het kabinet heeft besloten de huishoudentoeslag af te stellen. Door dit afstel is de overboeking van de ouderenkorting naar de begroting van SZW en de omzetting in een ouderencomponent komen te vervallen. De uitgaven op de SZW-begroting zijn daardoor met ongeveer € 2,5 miljard neerwaarts aangepast. De besparing van € 799 miljoen in 2015 oplopend tot € 1,3 miljard in 2017 is alternatief ingevuld. Deze alternatieve invulling is in onderstaande tabel weergegeven.

Afstel huishoudentoeslag en alternatieve invulling van de besparingen (x € 1 miljoen, prijzen 2013)

	2014	2015	2016	2017
Afstel huishoudentoeslag (hht)				
Terugboeking ouderenkorting naar lastenkader		- 3.110	- 3.230	- 3.350
Omzetting naar ouderencomponent hht vervalt	- 279	784	787	789
Boeking SZW begroting	- 279	- 2.326	- 2.443	- 2.561
Alternatieve invulling besparing hht				
Afschaffen MKOB		- 990	- 1.002	- 1.016
Reservering ondersteuning lage inkomens		30	30	30
Regeling inkomensondersteuning AOW		905	905	917
Verhoging maximum zorgtoeslag ¹		275		
Steilere afbouw zorgtoeslag ¹		- 400	- 409	- 416
Doorwerking naar Gemeente- en Provinciefonds ¹		- 160	- 160	- 160
Vrijval levensloop		- 30		
Onderuitputting RDA		- 150		
Vrijval kaseffect hht		- 279	- 11	- 11
Verlaging ouderenkorting			- 195	- 195
Verhogen verlaagd IAB-tarief in de ZVW			- 275	- 275
Afschaffing ouderentoeslag box 3			- 190	- 190
Totaal		- 799	- 1.307	- 1.316

¹ Voorstel maakte ook onderdeel uit van de oorspronkelijke invulling.

Toelichting alternatieve invulling besparing:

- De MKOB wordt afgeschaft conform het oorspronkelijke voorstel.
- Er is 30 miljoen gereserveerd voor de koopkrachtondersteuning van lage inkomens⁴³.
- Er komt een Regeling Inkomensondersteuning AOW. Deze is afhankelijk van de AOW-opbouw⁴⁴.
- De maximale zorgtoeslag wordt incidenteel verhoogd met circa € 45 per persoon.
- Het afbouwpercentage van de zorgtoeslag wordt verhoogd naar 13,4%. Dit resulteert in een besparing van € 416 miljoen.
- Het afschaffen van de MKOB leidt tot een structurele besparing van € 160 miljoen op de uitgaven aan het Gemeentefonds/ Provinciefonds.
- Deelnemers kunnen kiezen hun levenslooptegoed vervroegd uit te laten keren tegen 80% van het voor hen geldende tarief.
- Van de onderuitputting op de uitgaven voor Research & Development Aftrek (RDA) in 2012 en 2013 wordt € 150 miljoen ingezet voor dekking van de huishoudentoeslag in 2015.

⁴³ Tweede Kamer, 29 389 nr. 74.

⁴⁴ Tweede Kamer, 29 389 nr. 74.

- De huishoudentoeslag zou net als de andere toeslagen een maand van te voren worden uitgekeerd. Dit kaseffect vervalt.
- De ouderenkorting wordt voor alle ouderen verlaagd met circa € 80.
- Het verschil in de percentages van de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekeringswet (IAB) tussen premieplichtigen met een werkgeversrelatie en premieplichtigen zonder werkgeversrelatie wordt verkleind tot 1,25%. De extra kosten voor gepensioneerden bedragen € 275 miljoen.
- Vanaf 2016 wordt de extra vrijstelling voor ouderen in box 3 (ouderentoeslag) afgeschaft. Dit levert een besparing op van € 190 miljoen, waarvan circa 70% wordt behaald via hogere belastingen. De maatregel heeft daarnaast een doorwerking op de huurtoeslag van € 22 miljoen en op de zorgtoeslag van € 34 miljoen.

BIJLAGE 2 SOCIALE FONDSEN SZW

B.2.1 Inleiding

Inhoud

Deze bijlage beschrijft de financiering van de premie-uitgaven voor de budgetdisciplinesector Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA). Hiertoe zijn de door de Minister van SZW vastgestelde premiepercentages voor de volks- en werknemersverzekeringen opgenomen. In de laatste paragraaf wordt een overzicht gegeven van de exploitatiesaldi en vermogensposities van de sociale fondsen.

B.2.2 Financiering SZA-uitgaven 2014–2015

Premievaststelling

Jaarlijks stelt de Minister van SZW de premiepercentages volks- en werknemersverzekeringen vast. De voorstellen hiertoe voor 2015 zijn in tabel B.2.1 opgenomen. Deze premievaststelling heeft het kabinet beoordeeld binnen het lastenkader voor huishoudens en bedrijven, de koopkrachtontwikkeling en het gewenste EMU-saldo. Een aantal premiepercentages is nog onder voorbehoud van (definitieve) vaststelling. Het saldo van de premie-inkomsten en de premiegefinancierde uitgaven (het exploitatiesaldo van de fondsen) telt mee voor de berekening van het EMU-saldo.

- *AOW en Anw*: De premiepercentage voor de AOW en Anw worden op hetzelfde niveau vastgesteld als in 2014. Bij het ouderdomsfonds zijn bij dit premiepercentage de premieopbrengsten niet voldoende om de uitgaven te dekken. De inkomsten van het ouderdomsfonds worden daarom aangevuld door middel van rijksbijdragen (zie artikel 12). Beide premies worden gecombineerd geheven met de loon- en inkomstenbelasting in de 1e en 2e schijf.
- *Sectorfondsen*: De sectorfondspremies voor 2015 worden in oktober 2014 door het UWV vastgesteld, op advies van de verschillende sectoren. Uit de sectorfondsen wordt het eerste halfjaar van een WW-uitkering gefinancierd. De in de tabel weergegeven premie is een gemiddelde. In werkelijkheid verschilt de premie per sector.
- *AWf*: Het Algemeen Werkloosheidsfonds financiert de WW-uitkeringen met een duur langer dan 6 maanden. De Awf-werkgeverspremie wordt voorlopig vastgesteld op 2,22%, ongeveer 0,07 procentpunt hoger dan in 2014. De Awf wordt verhoogd ter compensatie van de mutaties bij de sectorpremie en Whk-premie. De hoogte van de AWf-premie is nog onder voorbehoud van vaststelling van de sectorfondspremies. Als het UWV voor 2015 een andere (gemiddelde) sectorfondspremie vaststelt dan nu wordt verwacht, dan kan de AWf-werkgeverspremie worden aangepast binnen een lastenneutraal kader.
- *Ufo*: Alleen overheidswerkgevers betalen de Ufo-premie. De Ufo-premie wordt vastgesteld op 0,78%, hetzelfde percentage als in 2014.
- *Uniforme opslag kinderopvang*: De premieopslag kinderopvang voor 2015 blijft met 0,50% gelijk aan die in 2014. De verplichte werkgeversbijdrage kinderopvang wordt door werkgevers in de marktsector betaald door middel van een opslag op de Aof-premie.
- *Aof*: De Aof-premie is (voorlopig) vastgesteld op 5,25%, een verhoging van 0,3 procentpunt ten opzichte van 2014. De Aof-premie is hoger vastgesteld om te compenseren voor lastenverlichtingen op andere werkgeversterreinen (zie voor het volledige beeld van werkgeverslasten de Miljoenennota 2015). Definitieve vaststelling van de Aof-premie vindt plaats in oktober.
- *Whk*: De premie voor de Werkhervattingskas, waaruit de uitkeringen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) worden betaald, wordt

vastgesteld door het UWV. Een eerste inschatting duidt op een rekenpremie van 1,08% in 2015.

Tabel B.2.1 Premiepercentages voor de sociale verzekeringen					
premie	fonds	uitgaven	betaald	2014	2015
AOW	Ouderdomsfonds	AOW	Werknemer	17,90%	17,90%
Anw	Nabestaandenfonds	Anw	Werknemer	0,60%	0,60%
Sfn	Sectorfondsen (gemiddelde premie)	WW, ZW, WGA	Werkgever	2,68%	2,07%
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds	WW, ZW, re-integratie	Werkgever	2,15%	2,22%
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid	ZW, WAZO, WGA overheid	Werkgever	0,78%	0,78%
Sfn / Ufo	Uniforme opslag kinderopvang	Kinderopvang	Werkgever	0,50%	0,50%
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds	WAO, WIA, WAZ, WAZO	Werkgever	4,95%	5,25%
Whk	Werkhervattingskas (rekenpremie)	WGA	Werkgever	1,03%	1,08%

B.2.3 Sociale fondsen 2014–2015

Exploitatiesaldi

De premiegefinancierde uitgaven worden vanuit de sociale fondsen gedaan. Op basis van de eerdergenoemde premiepercentages voor 2014 en 2015 en de verwachte ontwikkeling van de desbetreffende grondslagen zijn de ontvangsten van de sociale fondsen geraamd, zie tabel B.2.2 en B.2.3. Hierbij is rekening gehouden met de bijdragen aan de fondsen van het rijk en de onderlinge betalingen van de fondsen. Het saldo tussen betaalde en ontvangen onderlinge betalingen is voor de sociale verzekeringen negatief, omdat uit enkele van deze fondsen premies voor de zorgverzekering worden betaald. Tegenover deze negatieve saldi staan dus positieve saldi bij de zorgfondsen.

In de onderstaande tabellen zijn de arbeidsongeschiktheidsfondsen (het Aof en de Whk) samengevoegd. Dit geldt eveneens voor de werkloosheidsfondsen (het AWf en de sectorfondsen). In de praktijk betreft het hier gescheiden fondsen. In tabel B.2.4 worden de vermogens van de werkloosheidsfondsen wel afzonderlijk weergegeven.

Het exploitatiesaldo van de fondsen is het verschil tussen de premieinkomsten en de premiegefinancierde uitgaven van de fondsen. In 2015 bedraagt dit saldo naar verwachting € – 2,5 miljard voor alle fondsen samen, tegenover een exploitatiesaldo van € – 2,9 miljard over 2014. De achtergrond bij de huidige tekorten is voor een deel gelegen in de afspraken over de begrotingsregels. Daarin is een expliciete scheiding tussen uitgaven en inkomsten opgenomen. Een stijging van de uitgaven wordt daardoor niet gecompenseerd via een verhoging van de inkomsten. De inkomsten, die als gevolg van de recente economische neergang zijn gedaald, zijn daardoor onvoldoende om de gestegen uitgaven te financieren, waardoor een negatief exploitatiesaldo ontstaat. Het exploitatietekort van de fondsen maakt onderdeel uit van het totale (negatieve) EMU-saldo.

Het negatieve exploitatiesaldo komt voornamelijk voor rekening van de WW-fondsen. Naast de invloed van recessie speelt daarbij de verlaging van de AWf-premies in 2009 een belangrijke rol. Voor werkgevers is de premie indertijd verlaagd met 0,6 procentpunt; voor werknemers bedroeg de daling 3,5 procentpunt.

Het positieve exploitatiesaldo in het ouderdomsfonds wordt in het volgende jaar verrekend met de uitbetaling van de rijksbijdrage Aof. Het exploitatiesaldo van het Anw-fonds is in 2015 positief, de premie blijft hetzelfde terwijl de uitgaven dalen. Het exploitatiesaldo van de arbeidsongeschiktheidsfondsen is in 2015 positief.

Tabel B.2.2 Overzicht sociale verzekeringen 2014 ¹ (x € 1 mln)					
	AOW	Anw	WAO	WW	Totaal
Premies	23.035	1.011	10.755	8.129	42.930
Bijdragen van het rijk	11.073	9	270	175	11.528
Ontvangen onderlinge betalingen	–	–	1.071	1.118	2.189
Saldo Interest	– 24	22	– 8	– 124	– 134
Totaal Ontvangsten	34.084	1.042	12.089	9.298	56.513
Uitkeringen/ Verstrekingen	34.017	558	10.404	8.441	53.419
Uitvoeringskosten	111	13	421	1.165	1.710
Betaalde onderlinge betalingen	700	41	1.702	1.853	4.297
Totaal Uitgaven	34.828	612	12.527	11.459	59.426
Exploitatiesaldo	– 744	430	– 438	– 2.161	– 2.913

¹ SZW en CPB (MEV 2015).

Tabel B.2.3 Overzicht sociale verzekeringen 2015 ¹ (x € 1 mln)					
	AOW	Anw	WAO	WW	Totaal
Premies	22.434	926	11.526	7.480	42.365
Bijdragen van het rijk	13.715	8	229	179	14.131
Ontvangen onderlinge betalingen	–	–	1.135	943	2.077
Saldo Interest	– 25	37	– 18	– 207	– 212
Totaal Ontvangsten	36.124	972	12.871	8.395	58.362
Uitkeringen/ Verstrekingen	35.778	475	10.445	8.546	55.244
Uitvoeringskosten	101	11	414	1.030	1.556
Betaalde onderlinge betalingen	720	32	1.681	1.665	4.098
Totaal Uitgaven	36.599	518	12.540	11.240	60.897
Exploitatiesaldo	– 476	453	332	– 2.845	– 2.535

¹ SZW en CPB (MEV 2015).

Vermogensposities

In tabel B.2.4 wordt voor de jaren 2014 en 2015 de vermogenspositie van de verschillende fondsen weergegeven. De vermogens van de fondsen worden vergeleken met de normen. Een vermogen gelijk aan de norm geeft aan dat het fonds gemiddeld genomen over het jaar over voldoende liquiditeiten beschikt om de uitkeringen te financieren. Overschotten en tekorten bij de fondsen gedurende het jaar worden aangehouden op een rekening-courant bij het Rijk. Indien er sprake is van een vermogenstekort zal het Rijk niet alleen tijdelijk gedurende het jaar maar ook langduriger deze tekorten moeten aanvullen via de rekening-courant.

Bij het ouderdomsfonds is het feitelijk vermogen gelijk aan het normvermogen. Dit komt doordat de rijksbijdragen (zie artikel 12) het exploitatiesaldo aanvullen totdat het normvermogen is bereikt. Binnen het nabestaandenfonds is sprake van een vermogenoverschot. Door het jaarlijkse positieve exploitatiesaldo neemt dit overschot toe. Voor de WAO-fondsen is het totale vermogenoverschot in 2014 en 2015 respectievelijk € 1,9 miljard en € 2,2 miljard.

De sectorfondsen hebben in 2014 en 2015 een vermogenstekort. De sectorpremies worden nagenoeg lastendekkend vastgesteld, maar gedurende het jaar kan de realisatie van de uitgaven afwijken van hetgeen geraamd werd ten tijde van vaststelling van de premies. De opgelopen tekorten hoeven niet direct weggewerkt te worden. De sectorfondsen krijgen hier 3 jaar de tijd voor. Ook het (feitelijk) vermogen in het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf) is negatief. Dit zorgt niet voor risico's met betrekking tot de uitbetaling van uitkeringen. Het AWf maakt onderdeel uit van de totale Rijksbegroting en is in feite niets anders dan een rekening van het UWV bij het Ministerie van Financiën. In de afgelopen jaren ontving het UWV (de fondsen) een rentevergoeding van het Ministerie van Financiën voor het positieve saldo. In het geval er een negatief vermogen ontstaat, betaalt het UWV hiervoor een rente aan het Ministerie van Financiën. Het Ministerie van Financiën garandeert hiermee dat het UWV altijd over voldoende middelen kan beschikken. Het zogenoemde «leeglopen van de fondsen» vormt derhalve geen enkel risico voor de uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen. Wel maken de exploitatietekorten, die de leegloop veroorzaken, onderdeel uit van het EMU-saldo in deze jaren.

Voor de sociale fondsen samen betekent dit dat het vermogenstekort in 2015 stijgt van € – 9,3 miljard naar € – 11,3 miljard. Het feitelijk (aanwezige) vermogen bedraagt in 2015 € – 7,1 miljard.

Tabel B.2.4 Vermogens sociale fondsen ¹ (x € 1 mln)						
	Ultimo 2014			Ultimo 2015		
	Feitelijk vermogen	Norm- vermogen	Vermogens- overschot	Feitelijk vermogen	Norm- vermogen	Vermogens- overschot
AOW	1.137	1.212	– 75	1.119	1.137	– 18
Anw	2.798	58	2.740	3.247	56	3.191
WAO	2.465	534	1.931	2.708	540	2.168
Sfn	– 713	555	– 1.267	– 1.228	534	– 1.761
AWf	– 10.606	1.857	– 12.463	– 13.003	1.857	– 14.890
Ufo	– 135	24	– 160	43	26	17
Totaal sociale fondsen	– 5.054	4.240	– 9.294	– 7.145	4.150	– 11.295

¹ CPB (MEV 2015)

BIJLAGE 3 KOOPKRACHT, SPECIFIEKE INKOMENSEFFECTEN EN STAPELINGSEFFECTEN SPECIFIEKE GROEPEN

B.3.1 Inleiding

In deze bijlage wordt de koopkrachtontwikkeling voor 2015 uitgebreid toegelicht. In paragraaf B.3.2 wordt de koopkrachtontwikkeling voor een aantal voorbeeldhuishoudens gepresenteerd. Hierbij is rekening gehouden met de algemene economische ontwikkeling (lonen, prijzen, etc.) en gebruik van regelingen die voor iedereen van toepassing zijn. Specifieke maatregelen die niet voor iedereen van toepassing zijn en waarvan het effect per huishouden kan verschillen (bijvoorbeeld: wijzigingen in de kinderopvangtoeslag) zijn hier niet in meegenomen. Paragraaf B.3.3 gaat verder in op het algemeen koopkrachtbeeld. Op basis van een representatieve steekproef van ongeveer 90.000 huishoudens, waarbij ook bekend is wat het gebruik is van specifieke regelingen, wordt een beeld geschetst van de totale koopkrachtontwikkeling. In paragraaf B.3.4 is de stapelingsmonitor opgenomen. Deze stapelingsmonitor heeft vooral aandacht voor de wijzigingen in voorzieningen zoals AWBZ en WMO in de kabinetsperiode. Verder wordt in paragraaf B.3.5 ingegaan op de ontwikkeling van financiële prikkels voor werkaanvaarding. Ook wordt er stilgestaan bij de veranderingen in marginale druk als gevolg van de kabinetsmaatregelen. In paragraaf B.3.6 wordt een nadere toelichting gegeven op relevante maatregelen die de koopkracht van verschillende huishoudens raken. De hier gepresenteerde effecten en maatregelen hebben alleen betrekking op Europees Nederland. Paragraaf B.3.7 bevat een overzicht van de maatregelen die de inkomens op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Caribisch Nederland) raken.

B.3.2 Algemeen koopkrachtbeeld (voorbeeldhuishoudens)

Het generieke inkomensbeeld wordt gepresenteerd in de vorm van een standaard koopkrachtoverzicht zoals weergegeven in tabel B.3.1. Deze cijfers laten voor achttien standaardhuishoudens de koopkrachtontwikkeling zien als gevolg van de gemiddelde loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van generieke maatregelen, zoals aanpassingen in belastingen, (ziektelkosten)premies, zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget, die voor iedereen in de betreffende groep gelden. Voor huishoudens met kinderen wordt in de berekeningen uitgegaan van twee kinderen tussen 6 en 11 jaar oud.

Belangrijke ontwikkelingen die leiden tot het generieke koopkrachtbeeld in 2015 zijn:

- Gemiddelde contractloonstijging van 1½% in de markt.
- Stijging van het minimumloon met 1¼%, door de koppeling werkt dit ook door naar de uitkeringen.
- Stijging van consumentenprijzen met 1¼%.
- Een dalende pensioenpremie voor werknemers van 5% naar 4¾%.
- Gemiddelde verhoging aanvullende pensioenen van ¼%.

Naast bovenstaande ontwikkelingen wordt het standaard koopkrachtbeeld beïnvloed door de volgende maatregelen:

- Een toename van de gemiddelde nominale zorgpremie van € 1.101 naar € 1.211.
- Een daling van de lage inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet van 5,4% naar 4,85%.
- Steilere afbouw van de zorgtoeslag, het afbouwpercentage gaat van 9,118% in 2014 naar 13,4% in 2015.

- Beleidsmatige verhoging van de maximale arbeidskorting met € 103. Tegelijkertijd bouwt de arbeidskorting later af.
- Beleidsmatige verhoging van de algemene heffingskorting met € 80. Tegelijkertijd bouwt de algemene heffingskorting iets meer af in het inkomenstraject van € 19.822 tot € 57.096.
- Alleenverdieners geboren na 1963 hebben te maken met de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting, deze wordt voor de groep geboren na 1972 met $6\frac{2}{3}\%$ beperkt.
- Bevriezing van de bedragen van het kindgebonden budget en kinderbijslag
- De hervorming kindregelingen, waar het stelsel van 11 kindregelingen wordt gereduceerd tot 4 regelingen. In paragraaf B.3.6 wordt deze hervorming nader toegelicht.
- Een intensivering van het kindgebonden budget door het verlagen van het afbouwpercentage van het kindgebonden budget van 7,6% naar 6,75% en het verhogen van de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget met € 250.
- Verlaging van de belastingtarieven.

Het komende jaar is de koopkrachtontwikkeling voor de meeste huishoudens positief. De mediane koopkrachtontwikkeling komt uit op $+\frac{1}{2}\%$. Dit komt allereerst doordat de gemiddelde loonontwikkeling $\frac{1}{4}\%$ -punt hoger uitvalt dan de inflatie. Ook worden de algemene heffingskorting en de arbeidskorting verhoogd en begint de arbeidskorting bij een hoger inkomen af te bouwen. In 2015 wordt de zorgtoeslag sneller afgebouwd, dit drukt de koopkracht van met name gezinnen met een modaal inkomen en ouderen met een aanvullend pensioen. De koopkracht van ouderen met een aanvullend pensioen wordt daarnaast gedrukt doordat de indexatie van pensioenen achterblijft bij de inflatie. Om het koopkrachtbeeld evenwichtiger te maken, heeft het kabinet besloten om tweederde van de tijdelijke verlaging van het tarief van de eerste schijf structureel te maken. Dit ondersteunt de koopkrachtontwikkeling van alle huishoudens, maar specifiek van huishoudens met een laag inkomen. Ook is besloten om de koopkracht van alleenstaande ouders te ondersteunen door de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget met €250 te verhogen. De koopkracht van gezinnen met een modaal inkomen wordt ondersteund door het kindgebonden budget langzamer af te bouwen. Het resulterende koopkrachtbeeld is evenwichtiger en activerend. Werkenden gaan er in 2015 meer op vooruit dan niet werkenden. Ook is door onder andere de hervorming kindregelingen de inkomensvoortgang voor mensen die vanuit een uitkering aan het werk gaan groter geworden. Dit blijkt bijvoorbeeld bij de alleenstaande ouder die werkt tegen het minimumloon. Dit huishouden gaat er volgend jaar 10% op vooruit.

Hoewel het een kleine groep betreft, springt de inkomensachteruitgang van alleenverdieners met een modaal inkomen in het oog. Het kabinet heeft bijzondere aandacht voor deze groep. Vorig jaar is in de begrotingsafspraken besloten de kinderbijslag voor oudere kinderen niet af te bouwen, en de kindbedragen in het kindgebonden budget te verhogen. Dit heeft vooral de koopkrachtontwikkeling van alleenverdieners verbeterd. Dit jaar wil het kabinet de koopkracht van gezinnen met kinderen, waaronder alleenverdieners, verbeteren door onder andere het afbouwpercentage van het kindgebonden budget te verlagen. De maatregelen zijn er zoveel mogelijk op gericht om de achteruitgang bij deze groep te beperken. Ook in de toekomst zal het kabinet aandacht besteden aan de positie van alleenverdieners met kinderen, zo ook bij de

herziening van het toeslagenstelsel, de fiscale stelselherziening en de toekomst van de kindregelingen.

Tabel B.3.1 Standaard koopkrachteffecten in % ¹		
<i>Actieven</i>	Raming 2014	Raming 2015
Alleenverdiener met kinderen		
modaal	0	- 2½
2 x modaal	½	¼
Tweeverdieners		
modaal + ½ x modaal met kinderen	3	¼
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	1½	¾
modaal + modaal zonder kinderen	2¼	0
2 x modaal + modaal zonder kinderen	1¼	½
Alleenstaande		
minimumloon	3½	¾
modaal	2¼	0
2 x modaal	½	1
Alleenstaande ouder		
minimumloon	- ¼	10
modaal	1½	2
<i>Inactieven</i>	Raming 2014	Raming 2015
Sociale minima		
paar met kinderen	¾	¾
alleenstaande	1½	- ½
alleenstaande ouder	1¼	- ½
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW	1½	- ¼
AOW + € 10.000	¼	- 1
AOW (paar)		
(alleen) AOW	¼	- ½
AOW + € 10.000	0	- 1¾

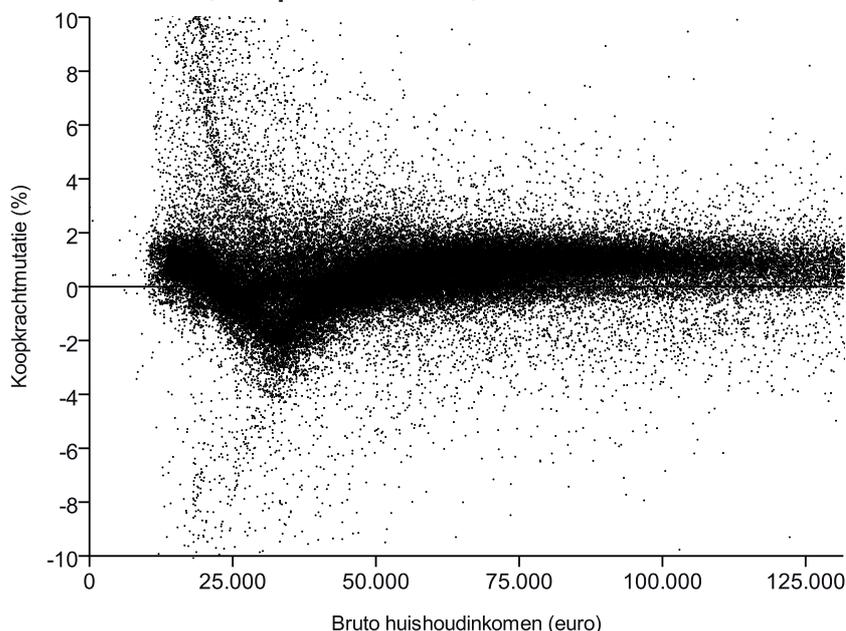
¹ In het beeld (en elders in de begroting) is gerekend met de raming van de nominale zorgpremie van het Ministerie van VWS. Deze raming valt in 2015 € 28 lager uit dan de raming van het CPB. Een onderbouwing van de raming van het Ministerie van VWS is opgenomen in de begroting van het Ministerie van VWS.

B.3.3 Algemeen koopkrachtbeeld (puntenwolk inclusief specifieke effecten)

Het koopkrachtbeeld op basis van voorbeeldhuishoudens, zoals hierboven is gepresenteerd, houdt geen rekening met verschillen tussen specifieke huishoudens. Ook maatregelen die een deel van een bepaalde groep raken zijn niet in de effecten voor de voorbeeldhuishoudens verwerkt. Een grotere diversiteit van huishoudkenmerken en specifieke maatregelen zorgen voor een grotere spreiding in het koopkrachtbeeld dan de voorbeeldhuishoudens (tabel B.3.1) suggereren. De spreiding in het koopkrachtbeeld wordt getoond in figuur B.3.1. In deze puntenwolk wordt voor een representatieve steekproef van ongeveer 90.000 huishoudens in kaart gebracht welke koopkrachteffecten zich voordoen, rekening houdend met de kenmerken van de huishoudens zoals de verdeling van inkomen over partners, de kosten van de woning, en het aantal kinderen en een breed scala van specifieke maatregelen. Bij deze berekeningen is – zoals gebruikelijk – verondersteld dat zich geen veranderingen voordoen in de persoonlijke situatie van huishoudens. Met andere woorden, werkloosheid, baanaanvaarding of gezinsuitbreiding en dergelijke, zijn niet meegenomen in de doorrekeningen. Dergelijke veranderingen in de persoonlijke situatie hebben in veel gevallen een veel groter effect op de

koopkracht van huishoudens dan de hier gepresenteerde statische koopkrachteffecten.

Figuur B.3.1. Statische koopkrachtontwikkeling 2015 huishoudens naar bruto huishoudinkomen (incl. specifieke effecten)

Bron: SZW-berekeningen

Uit een puntenwolk is niet goed af te lezen hoeveel huishoudens precies te maken hebben met een koopkrachteffect van een bepaalde omvang. Ter aanvulling is daarom onderstaande tabel opgenomen die inzicht geeft in de verdeling van de koopkrachtontwikkeling uitgesplitst naar inkomenshoogte, inkomensbron en het al dan niet hebben van kinderen.

Tabel B.3.2 Statische koopkrachtontwikkeling 2015 (frequentietabel)

	<- 5%	- 5 tot - 2%	- 2 tot 0%	0 tot 2%	2 tot 5%	>5%	Totaal	Omvang
<i>Inkomenshoogte</i>								
Minimum	2%	0%	10%	71%	6%	11%	100%	5%
Minimum-modaal	1%	2%	35%	54%	5%	4%	100%	32%
1x-1,5x modaal	0%	2%	40%	53%	4%	1%	100%	22%
1,5x-2x modaal	0%	1%	17%	77%	4%	0%	100%	17%
>2x modaal	0%	2%	13%	78%	7%	0%	100%	24%
<i>Inkomensbron ¹</i>								
Werkenden	0%	2%	19%	71%	5%	2%	100%	65%
Uitkeringsgerechtigden	2%	3%	29%	57%	5%	4%	100%	10%
Gepensioneerden	0%	1%	43%	51%	5%	1%	100%	24%
<i>Kinderen ²</i>								
Met kinderen	1%	4%	17%	65%	7%	6%	100%	26%
Zonder kinderen	0%	1%	23%	70%	4%	1%	100%	51%
<i>Gehele bevolking</i>	1%	2%	26%	64%	5%	2%	100%	100%

¹ Indeling op basis van belangrijkste inkomensbron van huishouden.

² Indeling naar kinderen is op basis van aanwezigheid van kinderen tot 18 jaar en is exclusief huishoudens van gepensioneerden.

- Bij alle huishoudgroepen geldt dat de meerderheid van de huishoudens er op vooruitgaat. Over alle huishoudens bezien, gaat in 2015

- zo'n 71% van de huishoudens er per saldo in koopkracht op vooruit en circa 29% op achteruit.
- Bij 3% van de huishoudens bedraagt de koopkrachtachteruitgang meer dan 2%.
  - De groep huishoudens die er meer dan 5% op achteruit gaat is, zeker in vergelijking met voorgaande jaren, relatief klein te noemen. Het betreft niet een groep die door één bepaalde maatregel specifiek wordt geraakt, maar het gaat vaak om huishoudens die om uiteenlopende redenen een lager besteedbaar inkomen hebben waardoor een verandering een relatief groter effect kan hebben.
  - Binnen de huishoudens met een minimuminkomen is er 11% die een koopkrachtstijging van 5% of meer ondervindt, dit betreft voornamelijk werkende alleenstaande ouders die er op vooruit gaan vanwege de hervorming kindregelingen.

B.3.4 Uitkomsten Stapelingsmonitor

Stapelingsmonitor: Aanleiding en doelstelling

Om in beeld te brengen welke maatregelen als gevolg van het beleid van het kabinet kunnen stapelen binnen huishoudens is net als voor 2014 de stapelingsmonitor opgenomen in de begroting SZW. Het CBS heeft in samenwerking met SZW en gemeenten de stapelingsmonitor ontwikkeld. De stapelingsmonitor is een integraal databestand waarin alle Nederlanders voorkomen (peildatum 31-12-2011). Daaraan is gekoppeld informatie uit 2011 met betrekking tot huishoudsamenstelling, inkomen, vermogen en het gebruik van regelingen zoals de ontvangst van toeslagen, uitkeringen, zorggebruik, etc.

Met de stapelingsmonitor wordt onderzocht hoeveel huishoudens te maken krijgen met maatregelen die niet in het koopkrachtbeeld worden meegenomen zoals bijvoorbeeld de wijzigingen in Wmo en AWBZ voorzieningen vanuit de hervorming langdurige zorg (HLZ), de invoering van de Participatiewet en de decentralisatie van de jeugdzorg. Daarbij zijn de effecten van maatregelen van het kabinet gedurende de gehele kabinetsperiode onderzocht (in ieder geval 2013–2017, effecten van de herbeoordeling Wajong in 2018), voor de huidige gebruikers van regelingen. De stapelingsmonitor beschrijft dus in feite het eindbeeld voor 2018. In de brief «in beeld brengen stapelingseffecten maatregelen regeerakkoord»⁴⁵ is deze monitor aangekondigd als reactie op de motie Heerma (CDA)-van Weyenberg (D66)⁴⁶ en de motie Karabulut (SP)⁴⁷, waarin de regering wordt verzocht de cumulatie van maatregelen inzichtelijk te maken voor specifieke groepen.

Ten opzichte van vorig jaar zijn er in de monitor de volgende wijzigingen aangebracht:

- De gevolgen van de beoordeling op arbeidsvermogen van Wajongers (voor bestaande gevallen) zijn aangepast conform de wijziging in de Invoeringswet Participatiewet. Bestaande Wajongers met arbeidsvermogen (ingestroomd voor 2015) gaan niet over naar gemeenten, maar blijven bij het UWV. De uitkeringsverlaging per 2018 is in de monitor opgenomen.
- De invoering van de kostendelersnorm AOW is voorlopig uitgesteld tot 1 juli 2016, maar is nog steeds in de monitor opgenomen.

⁴⁵ Tweede Kamer, 33 566, nr. 13.

⁴⁶ Tweede Kamer, 33 400-XV, nr. 42.

⁴⁷ Tweede Kamer, 33 400-XV, nr. 79.

- De aftrek specifieke ziektekosten blijft in stand, en is dus uit de monitor verwijderd.
- Er zijn gegevens toegevoegd met betrekking tot jeugdzorg, zodat de hervormingen in de jeugdzorg kunnen worden meegenomen. Dit resultaat is dus toegevoegd in de monitor.

Stapelingsmonitor: aanpak

De volgende maatregelen zijn in de stapelingsmonitor opgenomen. Huishoudens die mogelijk met de gevolgen van deze maatregelen te maken krijgen zijn telkens gedefinieerd als huishoudens die in het jaar voorafgaand aan de peildatum (31-12-2011) gebruik maakten van de betreffende regeling, tenzij anders aangegeven.

- Verhoging van de AOW-leeftijd (vanaf 2013). Hierbij zijn meegenomen de huishoudens die binnen een periode van vier jaar te maken krijgen met deze maatregel doordat tenminste één huishoudlid 65 jaar wordt.
- Beoordeling op arbeidsvermogen Wajongers in het kader van de Invoeringswet Participatiewet. Dit betreft huishoudens met één of meerdere Wajongers, waarvan het arbeidsvermogen beoordeeld wordt. Wanneer een Wajonger arbeidsvermogen heeft, kunnen deze huishoudens een inkomensdaling ondervinden doordat de uitkering van 75% naar 70% van het WML gaat. De uitkeringsverlaging (met mogelijke compensatie vanuit de Toeslagenwet) gaat in per 2018, maar wordt wel meegenomen omdat het een gevolg van het kabinetsbeleid voor bestaande gevallen (Wajongers) betreft.
- Invoering kostendelersnorm (vanaf 2015, kostendelersnorm AOW voorlopig uitgesteld tot 1 juli 2016): Betreft meerpersoonshuishoudens met uitkeringsontvangers waarvan de hoogte van de uitkering wordt aangepast aan de mate waarin kosten gedeeld kunnen worden.
- Maatregelen Wmo huishoudelijke hulp (vanaf 2015). Het gaat hier om de korting op het budget van gemeenten. Huishoudens die Wmo huishoudelijke hulp ontvangen zullen hier mogelijk mee te maken krijgen.
- Maatregelen AWBZ extramuraal (vanaf 2015). Huishoudens die extramurale AWBZ-zorg ontvangen krijgen mogelijk te maken met gevolgen van de bezuinigingen en decentralisatie van dit type zorg.
- Maatregelen AWBZ intramuraal. Huishoudens die intramurale AWBZ-zorg ontvangen zullen mogelijk te maken krijgen met gevolgen van de efficiencykorting op dit type zorg die plaatsvindt in 2017.
- Maatregelen jeugdzorg (2015). In de monitor is informatie voorhanden met betrekking tot het gebruik van AWBZ-zorg door 18-minners en provinciale jeugdzorg. Huishoudens die dit type zorg ontvangen krijgen mogelijk te maken met de effecten van decentralisatie en bezuiniging. Andere vormen van jeugdzorg ontbreken nog in de stapelingsmonitor.
- Afschaffing Wtcg-tegemoetkoming en compensatie eigen risico (CER) uitkering (per 2014). De effecten van het afschaffen van Wtcg en CER-uitkering zijn in het koopkrachtbeeld meegenomen. Het individueel maatwerk voor chronisch zieken en gehandicapten dat hiervoor in de plaats komt echter niet.
- Verhoging eigen risico (vanaf 2013). Huishoudens die het eigen risico in 2011 vol maakten krijgen hier mogelijk mee te maken. Recentere gegevens zijn in de monitor helaas nog niet voorhanden.
- Vermogensinkomensbijtelling Wmo en/of AWBZ-zorg (vanaf 2013). Huishoudens met vermogen die gebruik maken van Wmo en/of AWBZ-zorg krijgen te maken met een hogere eigen bijdrage door de vermogensinkomensbijtelling.

Wanneer uit de monitor blijkt dat een huishouden gebruik maakt van een voorziening zoals AWBZ begeleiding, dan zegt dat nog niets over het effect voor dit huishouden van de betreffende maatregel, bijv. decentralisatie van deze vorm van AWBZ-zorg. Ook krijgen weliswaar alle Wajongers te maken met de Invoeringswet Participatiewet, in de zin dat zij worden beoordeeld op arbeidsvermogen. Een groot deel zal echter geen arbeidsvermogen hebben en daardoor de volledige hoogte van de Wajonguitkering behouden en ondervindt dus geen daadwerkelijk effect. Daarnaast zal voor een deel van de overige Wajongers de uitkeringsverlaging teniet worden gedaan door een hogere aanvulling vanuit van de Toeslagenwet. Daarmee geeft de stapelingsmonitor een uiterste bovengrens van het aantal huishoudens dat een effect van een bepaalde maatregel zal ondervinden. De stapelingsmonitor is met name bruikbaar om groepen op te sporen die mogelijk te maken krijgen met de stapeling van maatregelen. Gemeenten kunnen deze informatie gebruiken bij het inrichten van hun lokale maatwerk. Op deze wijze kan de stapelingsmonitor een bijdrage leveren aan het voorkomen van ongewenste stapeling van de effecten. Ook is het bestand ter beschikking gesteld aan Nederlandse gemeenten, die daarmee een analyse van mogelijke stapelingseffecten op lokaal niveau kunnen maken.

Stapelingsmonitor: resultaten

In tabel B.3.3 zijn Nederlandse huishoudens op verschillende manieren onderverdeeld, naar leeftijd, actief/inactief, wel/geen kinderen, wel/niet chronisch ziek⁴⁸ en huishoudtype, en daarbinnen naar inkomen. Ook zijn vijf interessegroepen aangegeven. Per subgroep is met behulp van de stapelingsmonitor in kaart gebracht welk percentage van de huishoudens met vier of meer van bovenstaande maatregelen te maken kan krijgen. Uit de tabel blijkt potentiële stapeling met name op te treden bij 75-plussers, chronisch zieken, Wajongers en intramuralen. Deze huishoudens maken namelijk relatief veel gebruik van zorg. Zij krijgen dus te maken met de wijzigingen in de langdurige zorg en de introductie van gemeentelijk maatwerk in plaats van de CER en Wtcg-tegemoetkoming.

In tabel B.3.4 zijn de groepen met veel stapeling van maatregelen zo specifiek mogelijk in kaart gebracht. Het gaat vooral om huishoudens met combinaties van één of meer van de volgende kenmerken: 75-plussers, intramuralen, chronisch zieken en Wajongers. Voor de verschillende groepen laat de tabel per maatregel zien hoeveel procent van de betreffende groep met de verschillende maatregelen te maken kunnen krijgen. Bijvoorbeeld, binnen de groep «Wajongers, niet chronisch ziek, extramuraal» wordt bij iedereen het arbeidsvermogen beoordeeld, 1% maakt gebruik van Wmo huishoudelijke hulp, 8% van extramurale AWBZ-zorg, 3% van intramurale AWBZ-zorg, etc. In totaal kan 4% van deze groep van 44.000 huishoudens te maken krijgen met vier of meer van de genoemde maatregelen.

Deze huishoudens kunnen de komende jaren te maken krijgen met veel verschillende maatregelen. De stapelingsmonitor is een instrument om groepen op te sporen die potentieel met stapeling van maatregelen te maken kunnen krijgen. De monitor laat zien dat circa 6% van de huishoudens met veel potentiële stapeling te maken kan krijgen. Voor een belangrijk deel zullen deze huishoudens op individueel maatwerk van gemeenten, of door gemeenten georganiseerde voorzieningen kunnen

⁴⁸ Huishoudens zijn aangemerkt als chronisch ziek als één of meer huishoudleden gebruik maakt van een Wtcg-tegemoetkoming, CER en/of aftrek specifieke zorgkosten.

rekenen. Het past binnen de visie van dit kabinet om een groot aantal taken van het Rijk naar gemeenten over te hevelen. Dit maakt meer maatwerk mogelijk en vergroot de betrokkenheid van burgers. Gemeenten kunnen de uitvoering van de taken beter op elkaar afstemmen en zo meer doen voor minder geld. Hiertoe biedt het Rijk hen ruime beleidsvrijheid.

Tabel B.3.3 De mate van mogelijke stapeling binnen huishoudens van maatregelen in de sociale zekerheid en zorg, naar verschillende doorsneden van de populatie, in de periode 2013–2018

Indeling	Groepen	Aantal ¹ huishoudens x 1.000	% van het totaal aantal huis- houdens	Stapeling van 4 of meer maat- regelen
Leeftijd (oudste van hoofd/partner)	65-, beneden modaal	1.784	23%	6%
	65-, boven modaal	3.992	52%	2%
	65–74, beneden modaal	502	6%	8%
	65–74, boven modaal	500	6%	4%
	75+, beneden modaal	698	9%	29%
	75+, boven modaal	257	3%	23%
Actief/inactief (met inkomen)	niet-werkend 65-min beneden modaal	780	10%	12%
	niet-werkend 65-min boven modaal	261	3%	8%
	niet-werkend 65-plus beneden modaal	1.173	15%	20%
	niet-werkend 65-plus boven modaal	602	8%	11%
	werkenden beneden modaal	1.031	13%	2%
	werkenden boven modaal	3.886	50%	1%
Wel/geen kinderen (met inkomen)	Geen kinderen, beneden modaal	2.635	34%	13%
	Geen kinderen, boven modaal	3.134	41%	4%
	Wel kinderen, beneden modaal	349	5%	3%
	Wel kinderen, boven modaal	1.615	21%	1%
Wel/geen chronisch zieken (met inkomen)	Geen chronisch zieken, beneden modaal	1.593	21%	0%
	Geen chronisch zieken, boven modaal	3.188	41%	0%
	Wel chronisch ziek(en), beneden modaal	1.390	18%	24%
	Wel chronisch ziek(en), boven modaal	1.561	20%	8%
Huishoudtype (met inkomen)	Alleenstaande, beneden modaal	2.096	27%	10%
	Alleenstaande, boven modaal	1.174	15%	4%
	Alleenverdiener, beneden modaal	153	2%	3%
	Alleenverdiener, boven modaal	302	4%	1%
	Tweeverdiener, beneden modaal	542	7%	9%
	Tweeverdiener, boven modaal	3.258	42%	3%
	Intramuraal, beneden modaal	193	2%	38%
	Intramuraal, boven modaal	15	0%	55%
Interessegroepen	Groep 1: alleenstaande ouders bijstand	109	1%	8%
	Groep 2: huishoudens met Wajong	200	3%	48%
	Groep 3: huishoudens met studenten	806	10%	1%
	Groep 4: intramuralen	208	3%	39%
	Groep 5: zelfstandigen	832	11%	1%
Totaal		7.732	100%	6%

¹ Aantallen zijn niveau 31-12-2011.

Tabel B.3.4. De mate van mogelijke stapeling binnen huishoudens van maatregelen in de sociale zekerheid en zorg, in specifieke groepen huishoudens, in de periode 2013–2018.

Groep	Aantal ¹ huishoudens x 1.000	% van totaal aantal huishoudens	Verho- ging AOW leeftijd	Herkeu- ring Wajong	Kosten- delers- norm	Maat- regelen Wmo	Maat- regelen AWBZ extramu- intra- muraal	Maat- regelen AWBZ intra- muraal	Maat- regelen jeugd- zorg	Afschaf- ting Wtcg/ CER	Verho- ging eigen risico	Wmo & AWBZ vermo- gens inkomens bijtelling	Stapel- ing van 4 of meer maat- regelen
Overig	4.518	58%	6%	0%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	62%	0%	0%
1) 75+, niet chronisch ziek, extramuraal	217	3%	1%	0%	2%	9%	9%	3%	0%	0%	85%	7%	2%
2) 75+ chronisch ziek, extramuraal	632	8%	1%	0%	3%	38%	31%	9%	0%	91%	98%	20%	33%
3) 75+ intra- muraal	104	1%	0%	0%	0%	12%	17%	93%	0%	96%	84%	35%	38%
4) Chronisch ziek extramuraal (75- geen Wajong)	2.029	26%	12%	0%	4%	6%	6%	2%	3%	85%	92%	2%	6%
5) Chronisch ziek intramuraal (75- geen Wajong)	34	0%	7%	0%	0%	4%	10%	78%	10%	98%	69%	21%	25%
6) Wajong, niet chronisch ziek, extramuraal	44	1%	4%	100%	7%	1%	8%	3%	5%	0%	74%	1%	4%
7) Wajong en chronisch ziek, extramuraal	114	1%	6%	100%	8%	9%	29%	22%	5%	95%	88%	12%	54%
8) Wajong intramuraal	41	1%	5%	100%	0%	1%	9%	91%	1%	96%	64%	43%	79%
Totaal	7.732	100%	7%	3%	2%	5%	6%	4%	2%	33%	74%	4%	6%

¹ Aantallen zijn niveau 31-12-2011.

B.3.5 Financiële prikkels voor werkaanvaarding

Naast een evenwichtig inkomensbeeld is het van belang dat het inkomensbeeld activerend is. Dat houdt in dat werken en/of meer werken loont en niet leidt tot een armoedeval. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de werkloosheidsval, de herintredersval en de deeltijdval.

De werkloosheidsval laat het verschil in inkomen zien tussen werk en een bijstanduitkering. Een hoger percentage betekent een verbetering van de werkloosheidsval; oftewel dat werken meer lonend is geworden. Uit tabel B.3.5 blijkt dat vooral alleenstaanden er op vooruit gaan bij het aanvaarden van werk tegen het minimumloon. Voor alleenstaande ouders in de bijstand wordt juist een werkloosheidsval opgelost. In eerste instantie gingen alleenstaande ouders in de bijstand er in inkomen op achteruit bij het accepteren van werk tegen het minimumloon. Door de hervorming kindregelingen loont het voor deze groep om te gaan werken.

De herintredersval gaat over de inkomensvoortgang van alleenverdieners met een niet-werkende partner die weer aan het werk gaat. De herintredersval wordt gemeten door te kijken naar welk deel van het extra inkomen het huishouden inlevert aan belastingen, minder toeslagen, en kosten kinderopvang als de partner 3 dagen gaat werken. Dit wordt de marginale druk genoemd. De tabel laat zien dat in 2015 de marginale druk voor de meeste herintreders daalt ten opzichte van 2014. Dit komt voor een belangrijk deel door de verhoging van de arbeidskorting. Huishoudens waarvan de kostwinner het minimumloon verdient en de partner drie dagen tegen het minimumloon gaat werken zien hun

marginale druk juist toenemen. Dit door de verlaging van de afbouwgrens in het kindgebonden budget. Hierdoor ontvangen ze minder kindgebonden budget.

De deeltijdval laat zien hoeveel een huishouden inlevert als een in deeltijd werkende partner een dag meer gaat werken. Ook de deeltijdval wordt gemeten in termen van marginale druk. Tabel B.3.5 laat zien dat voor huishoudens met een lager inkomen de deeltijdval verbetert ten opzichte van 2014. Bij werkenden met een hoger inkomen stijgt de marginale druk juist door de afbouw van de algemene heffingskorting en arbeidskorting.

Tabel B.3.5 Arbeidsmarktprikkels			
	vooruitgang in %		
Werkloosheidsval (inkomensvooruitgang bij aanvaarden werk in plaats van bijstand tegen minimumloon) ¹	2014	2015	Vershil ²
Alleenverdiener met kinderen ³	3%	4%	0%
Alleenstaande	18%	19%	1%
Alleenstaande ouder (gaat 4 dagen werken) ³	- 6%	1%	7%
	marginale druk in %		
Herintredersval (marginale druk bij aanvaarden werk niet-werkende partner) ¹	2014	2015	Vershil ²
Hoofd minimumloon, partner 3 dagen werk (0,6xminimumloon) ³	76%	82%	6%
Hoofd modaal partner 3 dagen werk (1/2xmodaal) ³	42%	38%	- 4%
Hoofd 2xmodaal partner 3 dagen werk (1/2xmodaal) ³	46%	45%	- 1%
	marginale druk in %		
Deeltijdval minstverdienende partner ¹ (Marginale druk bij dag extra werk)	2014	2015	Vershil ²
Hoofd minimumloon, partner van 3 naar 4 dagen werk (0,8xminimumloon) ³	71%	68%	- 3%
Hoofd modaal partner van 3 naar 4 dagen werk (2/3xmodaal) ³	59%	59%	0%
Hoofd 2xmodaal partner van 3 naar 4 dagen werk (2/3xmodaal) ³	72%	72%	1%

¹ Er wordt uitgegaan van een voltijd baan (5 dagen), tenzij anders vermeld.

² Vanwege afronding zijn de waarden niet altijd gelijk aan het verschil in de eerste twee kolommen.

³ Er wordt uitgegaan van een huishouden met 2 kinderen tussen 6 en 11 jaar en gebruik van buitenschoolse opvang.

Tabel B.3.6 Gemiddelde marginale druk bij bruto loonstijging naar inkomenscategorie voor werknemers (%)					
Bruto inkomen	2012	2013	2014	2015	Omvang (2014, in %)
< wml	32¼	32½	28	27¼	18
1x-1,5x wml	50	49	48½	50	21
1,5x-2x wml	51½	49¼	49¼	49	22
2x-3x wml	50¼	50	50¼	49½	24
>3x wml	53	54	55¼	55½	14
Totaal	47½	47	46¼	46¼	100

In tabel B.3.6 is de gemiddelde marginale druk voor werknemers weergegeven voor een bruto loonstijging (merk op dat dit verschilt van de situatie in tabel B.3.5, waar het gaat om meer uren werken). Dit is berekend voor alle werknemers in eerder genoemde representatieve steekproef, rekening houdend met alle fiscale en inkomensafhankelijke

regelingen waar een huishouden mee te maken heeft. De marginale druk geeft hier aan hoeveel procent van de bruto loonstijging niet resulteert in een hoger besteedbaar inkomen.

Uit de tabel blijkt dat in de afgelopen jaren de gemiddelde marginale druk in doorsnee is gedaald van 47½% naar 46¼%, en constant blijft van 2014 naar 2015. Deze afname komt doordat vooral bij werknemers met lagere inkomens door de hogere arbeidskorting en doordat de doelgroep van de zorgtoeslag is beperkt. Bij hogere inkomens is de marginale druk gestegen door onder meer de afbouw van de algemene heffingskorting en de afbouw van de arbeidskorting. In 2015 daalt de marginale druk bij de groep 2x-3x wml aanmerkelijk door het verschuiven van de afbouwgrens van de arbeidskorting.

B.3.6 Beschrijving maatregelen inkomensbeeld

In deze paragraaf wordt een nadere toelichting gegeven op de maatregelen die de koopkracht van verschillende huishoudens raken. In tabel B.3.7 staan de maatregelen die voor 2015 van belang zijn. Hierbij is ook aangegeven in hoeverre deze maatregelen al dan niet in de puntenwolk en de frequentietabel in paragraaf B.3.3 zijn opgenomen.

Tabel B.3.7 Overzicht van beleidsmaatregelen met inkomenseffecten in 2015			
Thema	Beleidsmaatregel	Inkomens-effect	In puntenwolk zichtbaar
1. Fiscaal generiek	Verhoging tarief eerste schijf	-	ja
	Wijzigingen in de arbeidskorting	+/-	ja
	Wijzigingen in de algemene heffingskorting	+/-	ja
	Versobering uitbetaling algemene heffingskorting	-	ja
	Doelmatigheidsmarge gebruikelijkloonregeling	-	nee
2. Kinderen	Inflatieverhogende maatregelen	-	ja (via inflatie)
	Hervorming kindregelingen	+/-	ja
	Verlaging afbouwpercentage WKB	+	ja
3. Zorg	Verhoging alleenstaande ouderkop	+	ja
	Maatregelen zorgtoeslag	-	ja
4. Wonen	Inkomensafhankelijke verhoging van de huren	-	ja (via inflatie)
	Beperking hypotheekrenteaftrek	+/-	ja
5. Sociale Zekerheid	Participatiewet	-	nee
	Maatregelen WWB (kostendelersnorm)	-	nee
	Vervallen aanvulling alleenstaande ouders WWB	-	ja
	Maatregelen AIO	+	nee
	Afschaffen MKOB	-	nee
	Introductie inkomensondersteuning AOW	+	nee
	Geleidelijke verhoging AOW-leeftijd	-	nee
	Beëindigen instroom AOW partnertoeslag	-	nee
	Maatregelen IOAW	-	nee
	Verlaging AO-tegemoetkoming	-	ja
Temporiseren afbouw dubbele AHK in bijstand	+	ja	

De maatregelen uit de bovenstaande tabel worden hieronder verder toegelicht:

1. Fiscaal generiek

Verhoging tarief eerste schijf

Het tarief van de eerste schijf gaat omhoog van 36,25% in 2014 naar 36,50% in 2015. Dit geeft een negatief inkomenseffect voor de meeste huishoudens van circa ¼%.

Wijzigingen in de arbeidskorting

Een belastingplichtige heeft recht op arbeidskorting als hij één van de volgende inkomsten heeft: loon, winst uit onderneming of resultaat uit overige werkzaamheden. De vormgeving van de arbeidskorting verandert in 2015 op drie onderdelen. Het maximum van de arbeidskorting wordt in 2015 beleidsmatig verhoogd met € 103. Ook wordt het inkomen waarop de arbeidskorting begint met afbouwen met € 8.600 verhoogd, van circa € 41.300 naar circa € 49.900. Tot slot wordt de arbeidskorting voor hoge inkomens verder afgebouwd tot € 186 bij een inkomen vanaf ca € 101.000. Deze arbeidskorting ligt € 183 lager dan in 2014. Deze veranderingen geven een positief inkomenseffect van +½% voor werkenden op het minimumloon, oplopend tot +1¼% voor werkenden met een inkomen rond € 50.000. Voor hogere inkomens loopt het positieve inkomenseffect weer af en slaat om in een negatief inkomenseffect van -¼% voor werknemers met een inkomen boven circa € 100.000.

Wijzigingen in de algemene heffingskorting

Iedere belastingplichtige heeft recht op de algemene heffingskorting. De maximale algemene heffingskorting wordt in 2015 beleidsmatig met € 80 verhoogd. Dit geeft een positief inkomenseffect dat oploopt tot 1% voor mensen in de bijstand. Daarnaast wordt de afbouw van de algemene heffingskorting verhoogd van 2,0% in 2014 naar 2,32% in 2015. Dit geeft een negatief inkomenseffect voor belastingplichtigen met een inkomen boven € 19.822, dat oploopt tot -¼% voor belastingplichtigen met een inkomen vanaf € 30.000.

Versobering uitbetaling algemene heffingskorting

De minstverdienende partner die niet genoeg belastbaar inkomen heeft om de algemene heffingskorting te verzilveren, krijgt deze toch uitbetaald als de partner genoeg belasting betaalt. Om de arbeidsparticipatie te bevorderen wordt daarom sinds 2009 stapsgewijs over een periode van vijftien jaar de uitbetaling van de algemene heffingskorting afgebouwd. Het gevolg hiervan is dat de minstverdienende partner een grotere prikkel ervaart om (meer) te gaan werken. De minstverdienende partner geboren vóór 1 januari 1963 is uitgezonderd van de maatregel. In 2015 zijn er ongeveer 360.000 huishoudens waarvoor geldt dat de overdraagbaarheid wordt afgebouwd. Zij ondervinden een gemiddeld negatief effect op de koopkracht van ½%.

Doelmatigheidsmarge gebruikelijkloonregeling

Voor directeuren en grootaandeelhouders (DGA's) geldt de gebruikelijkloonregeling. Deze regeling bepaalt op welk bedrag het loon van de DGA minimaal gesteld moet worden. Indien een zakelijk loon hoger zou zijn dan € 44.000 (bedrag 2014), mag de doelmatigheidsmarge toegepast worden. De doelmatigheidsmarge houdt in dat het loon voor de DGA 30% lager gesteld mag worden dan het bedrag dat een zakelijk loon zou vormen. Deze doelmatigheidsmarge van 30% wordt per 2015 verlaagd naar 25%. Het verlagen van de doelmatigheidsmarge zorgt voor een hoger zakelijk loon voor de DGA. Zij betalen hierdoor meer inkomstenbelasting en hebben minder recht op inkomensafhankelijke regelingen.

Inflatieverhogende maatregelen

Vanaf 1 januari 2015 geldt er een aantal fiscale maatregelen die effect hebben op de inflatie. Het gaat hierbij onder meer om een verhoging van de accijnzen op LPG en tabak, het verlengen van het tijdelijk verlaagde Btw-tarief voor bouw en renovatie tot 1 juli 2015, het aanscherpen van CO₂-grenzen in de belasting op personenauto's en motorrijwielen (BPM)

en het aanpassen van de afvalstoffenbelasting. Deze maatregelen hebben een negatief effect op de koopkracht en worden meegenomen in de inflatie.

2. Kinderen

Hervorming kindregelingen

Vanaf 1 januari 2015 wordt het stelsel van 11 kindregelingen vereenvoudigd en versoepeld tot 4 regelingen: de kinderbijslag, het kindgebonden budget, de combinatiekorting, en de kinderopvangtoeslag. De aanvulling voor alleenstaande ouders met een uitkering, de (aanvullende) alleenstaande ouderkortingen, WTOS 17-, LOK, ouderschapsverlofkorting, en TOG verdwijnen of gaan op in andere regelingen. De specifieke financiële ondersteuning die alleenstaande ouders ontvangen zal geharmoniseerd worden zodat alle alleenstaande ouders – ongeacht of ze werken of een uitkering ontvangen – met een laag inkomen gelijk worden behandeld. Dit middels het introduceren van de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget en het laten vervallen van de huidige aanvullingen voor alleenstaande ouders in de minimumregelingen en de huidige fiscale regeling die gericht is op alleenstaande ouders. Zo worden de financiële belemmeringen voor alleenstaande ouders om te gaan weken zoveel mogelijk weggenomen.

Verlaging afbouwpercentage WKB

Ter ondersteuning gezinnen met kinderen, waaronder alleenverdieners, zal per 1 januari 2015 het afbouwpercentage van het kindgebonden budget verlaagd worden van 7,6% naar 6,75%. Het inkomenseffect is gemiddeld +½%.

Verhoging alleenstaande ouderkop

Om de inkomensachteruitgang bij alleenstaande ouders in de bijstand deels op te vangen zal de alleenstaande ouderkop in het kindgebonden budget met € 250 verhoogd worden. Het inkomenseffect is gemiddeld +1½%

3. Zorg

Maatregelen zorgtoeslag

In 2015 zijn er een aantal maatregelen in de zorgtoeslag. Het normpercentage van eenpersoonshuishoudens daalt met 0,015% en het normpercentage voor meerpersoonshuishoudens stijgt met 0,055%. Dit geeft zeer beperkte inkomenseffecten. Daarnaast stijgt het afbouwpercentage van de zorgtoeslag van 9,118% in 2014 naar 13,4% in 2015. Dit geeft negatieve inkomenseffecten die kunnen oplopen tot circa -2% voor paren met een modaal inkomen en ouderen met een aanvullend pensioen rond € 10.000. Circa 1,87 miljoen huishoudens hebben te maken met een scherpere afbouw van de zorgtoeslag. Deze maatregelen staan los van de stijging van de zorgtoeslag als gevolg van de hogere nominale zorgpremie.

4. Wonen

Inkomensafhankelijke verhoging van de huren

Ter bevordering van de doorstroming op de sociale huurmarkt is per 1 juli 2013 de inkomensafhankelijke huurverhoging ingevoerd. De reguliere, jaarlijkse huurverhoging voor de lagere inkomensgroepen is vastgesteld op 1½% boven inflatie. Daarnaast zijn er inkomensafhankelijke jaarlijkse huurverhogingen ingevoerd in de vorm van 2,0% huurverhoging boven

inflatie voor huurders met een huishoudinkomen dat (in 2014) meer bedraagt dan € 34.085 en minder is dan of gelijk is aan € 43.602 en 4,0% huurverhoging boven inflatie voor huurders met een inkomen dat meer bedraagt dan € 43.602. Dit is bedoeld om scheefwonen door hogere inkomensgroepen op de sociale huurwoningenmarkt tegen te gaan, als onderdeel van maatregelen ter hervorming van de vastgelopen woningmarkt.

Inkomenseffecten van het (inkomensafhankelijke) huurbeleid worden grotendeels gecompenseerd door een toename van de huurtoeslag voor de huishoudens die tot de doelgroep van de huurtoeslag behoren. Bij huishoudens met een inkomen minder dan of gelijk aan € 34.085 die niet tot de doelgroep van de huurtoeslag behoren, evenals bij huishoudens met een inkomen tussen € 34.085 en € 43.602 geeft deze maatregel een jaarlijks mediaan inkomenseffect van -¼%. Voor huishoudens in de hoogste inkomensgroep treedt een mediaan inkomenseffect van -½% op. Dit is een beoogde prikkel om alternatieven te zoeken in de geliberaliseerde huursector of in de koopmarkt.

Beperking hypotheekrenteafrek

De hypotheekrenteafrek wordt aangepast voor bestaande en nieuwe hypotheekrentes. Vanaf 2014 is begonnen het maximale aftrektarief in de vierde schijf stapsgewijs te verlagen naar 38%. Dit gebeurt in stappen van ½%-punt per jaar. Voor alle hypotheekrentes wordt in 2015 de aftrek inkomstenbelasting daardoor maximaal mogelijk tegen 51,0%. De opbrengst wordt teruggesluisd door een verlenging van de derde schijf met € 540. Het effect op de koopkracht blijft in 2015 beperkt tussen -¼%-punt en +¼%-punt.

5. Sociale Zekerheid

Participatiewet

Per 1 januari 2015 wordt de Participatiewet ingevoerd. Dit heeft tot gevolg dat mensen met arbeidsvermogen die voorheen de Wajong zouden instromen, nu recht krijgen op een (lagere) bijstandsuitkering en te maken krijgen met een partner- en vermogenstoets. Bestaande Wajongers met arbeidsvermogen krijgen pas vanaf 2018 te maken met een lagere uitkering. Voor Wajongers zonder arbeidsvermogen blijft de uitkering op hetzelfde niveau.

Maatregelen WWB (kostendelersnorm)

Met deze wet wordt de bijstand meer activerend en wordt tegelijkertijd het vangnetkarakter versterkt. Dit wordt onder andere bewerkstelligd door invoering van de kostendelersnorm, die vanaf januari 2015 voor nieuwe gevallen en vanaf juli 2015 voor bestaande gevallen gaat gelden. Voor mensen die vallen onder de Toeslagenwet geldt deze maatregel pas vanaf 1 januari 2016. De bijstandsnorm per persoon zal lager worden naarmate er meer personen in de woning aanwezig zijn en zij dus ook met meer personen de kosten kunnen delen. Hierbij wordt gekeken naar alle meerderjarige personen in de woning. De aard van het inkomen van elk van de afzonderlijke inwonenden speelt hierbij geen rol. Elke extra persoon in de woning betekent een lagere individuele bijstandsnorm. Volledig zakelijke relaties zoals (onder)huurderschap en kostgangerschap blijven voor de kostendelersnorm buiten beschouwing. De kostendelersnorm maakt ook een uitzondering voor personen die onderwijs volgen.

Vervallen aanvulling alleenstaande ouders WWB

Één van de maatregelen uit de wet hervorming kindregelingen⁴⁹ is het vervangen van de aanvulling van 20% van het minimumloon voor alleenstaande ouders in alle minimumregelingen (waaronder de Participatiewet, Anw, IOAW, IOAZ en TW) door een alleenstaande-ouderkop in het kindgebonden budget (WKB) vanaf 1 januari 2015. In de Participatiewet bestaat voor een beperkte groep alleenstaande ouders overgangsrecht, zodat zij de aanvulling nog een jaar langer behouden.

Maatregelen AIO

De berekeningswijze van de AIO-norm wordt aangepast per 1 januari 2015. De AIO-norm wordt niet langer berekend als een nominaal bedrag dat wordt geïndexeerd met het zelfde percentage als de bijstandsnorm. Met de nieuwe berekeningswijze wordt de AIO-norm via een vergelijkbare koppelingssystematiek als de normen van de overige minimumuitkeringen afgeleid van het minimumloon. In deze koppelingssystematiek wordt rekening gehouden met de ouderenkortingen. De AIO-norm voor gehuwden stijgt hierdoor met ca. € 330 netto per jaar en voor alleenstaanden met ca. € 300,- netto per jaar.

Daarnaast wordt de inkomensondersteuning AOW toegevoegd aan de uitzonderingen op de middelentoets in de bijstand. De inkomensondersteuning wordt daardoor niet langer in mindering gebracht op de AIO-uitkering. Dit levert een voordeel op van maximaal € 310,- bruto per jaar.

MKOB

Per 1 januari 2015 wordt de uitkering op grond van de Wet MKOB beëindigd.

Inkomensondersteuning AOW

Er wordt een inkomensondersteuning voor ouderen geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW: de inkomensondersteuning AOW. De inkomensondersteuning wordt gefinancierd uit het Ouderdomsfonds. Ouderen met een onvolledige AOW-opbouw die geen recht hebben op een aanvulling vanuit de bijstand, ontvangen een lagere tegemoetkoming. Zij verliezen, afhankelijk van hun opbouw, tot maximaal € 310,- bruto per jaar.

Geleidelijke verhoging AOW-leeftijd

In 2013 is gestart met het stapsgewijs verhogen van de AOW-leeftijd. Als gevolg hiervan wordt in 2015 de AOW-leeftijd met één maand verhoogd naar 65 jaar plus drie maanden. Dit raakt mensen die in 2015 de AOW-leeftijd bereiken. Zij krijgen een maand later AOW. Voor mensen die deelnemen aan een VUT-, prepensioen-, of vergelijkbare regeling en zich niet hebben kunnen voorbereiden op de AOW-leeftijdsverhoging wordt voorzien in compensatie door middel van een overbruggingsregeling. Deze regeling kent een inkomens- en vermogenstoets.

Instroom partnertoeslag AOW beëindigd

Tot 1 januari 2015 kunnen AOW-gerechtigden een toeslag krijgen voor een partner die nog niet AOW-gerechtigd is. Per 1 januari 2015 kunnen er geen nieuwe rechten ontstaan op partnertoeslag en wordt de partnertoeslag gesloten voor nieuwe instroom.

⁴⁹ Stb. 2014, nr. 227.

Maatregelen IOAW

De IOAW wordt met ingang van 1 januari 2015 geleidelijk afgeschaft door uitsluitend werknemers die voor 1 januari 1965 zijn geboren, aanspraak te geven op deze uitkering na het doorlopen van de WW-uitkering.

Tegemoetkoming Arbeidsongeschikten

Als onderdeel van het 6 miljardpakket wordt de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in twee stappen verlaagd. In 2015 wordt de tegemoetkoming verlaagd van € 252 netto per jaar naar € 209 netto per jaar. De eerste verlaging heeft reeds in 2014 plaatsgevonden, van € 348 netto per jaar naar € 252 per jaar.

AHK temporiseren

Sinds januari 2012 wordt de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting in de sociale zekerheid (excl. AOW) afgebouwd. In de structurele situatie hebben uitkeringsgerechtigden, evenals alleenverdieners in de fiscaliteit, recht op eenmaal de algemene heffingskorting. De afbouw van de dubbele heffingskorting in de sociale zekerheid wordt in de jaren 2014 tot en met 2017 echter getemporiseerd, zodat per jaar 2,5%-punt wordt afgebouwd in plaats van 5%-punt per jaar. Dit betreft een tijdelijke koopkrachtmaatregel voor sociale minima die is afgesproken in het Regeerakkoord. Ten opzichte van het staande beleid bedraagt het positieve inkomenseffect $\frac{1}{4}\%$ a $\frac{1}{2}\%$ per jaar, gedurende vier jaar.

B.3.7 Maatregelen Caribisch Nederland

De eilanden Bonaire, Sint-Eustatius en Saba zijn met ingang van 10 oktober 2010 afzonderlijke openbare lichamen van Nederland. Daarom wordt vanaf de begroting 2012 ook aandacht besteed aan maatregelen en ontwikkelingen die de inkomens in Caribisch-Nederland raken. Voor Caribisch-Nederland beschikt SZW niet, zoals voor Europees Nederland, over betrouwbare ramingen van de contractloonontwikkeling, de indexatie van de pensioenen en de inflatie. Hierdoor is het niet mogelijk om de koopkrachtontwikkeling kwantitatief te visualiseren, zoals die voor de Europees-Nederlandse situatie worden opgesteld. Wel wordt de inflatie-ontwikkeling nauwgezet door het CBS gemonitord.

Prijsontwikkeling en indexering van uitkeringen

De inflatie in 2013 bedroeg 1,7% op Bonaire, 2,3% op Sint-Eustatius, en 1,2% op Saba. Na een periode van hoge inflatie, is de inflatie de afgelopen jaar flink afgenomen en in 2013 zelfs lager dan het inflatieniveau in Europees Nederland. In de eerste helft van 2014 trekt de inflatie weer aan. Op Bonaire lagen de prijzen in het tweede kwartaal van 2014 gemiddeld 2,2% hoger dan in dezelfde periode vorig jaar. Op Sint-Eustatius is dit 2,9% en op Saba 2%.

Het minimumloon, de AOV, de AWW en de Onderstand worden per 1 januari 2015 geïndexeerd op basis van de gerealiseerde prijsontwikkeling in het derde kwartaal van 2014. Hiermee wordt gecompenseerd voor de prijsstijgingen op de eilanden.

BIJLAGE 4 ZBO's EN RWT's

Tabel B.4.1 Overzicht ZBO's en RWT's vallend onder ministerie SZW							
Naam organisatie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings-artikel	Begrotings-raming 2015 (x € 1 mln)	Verwijzing	
Uitvoeringsinstituut Werknemers-verzekeringen (UWV) inclusief BKWI	x	x	Het UWV voert de sociale verzekeringen voor werknemers, zelfstandigen en jonggehandicapten uit. Werkzoekenden kunnen terecht voor het vinden van werk of het aanvragen van een uitkering, werkgevers voor vacaturebemiddeling en informatie over de arbeidsmarkt. Daarnaast verleent het UWV ontslagvergunningen en tewerkstellingsvergunningen, verricht keuringen en indicatiestellingen en geeft arbeidsrechtelijke informatie. Het BKWI is opgericht om het geheel aan centrale voorzieningen binnen de keten van werk en inkomen te beheren en door te ontwikkelen.	11	1.794,6	www.uwv.nl en www.bkwi.nl	
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	x	x	De SVB voert voor verschillende overheidsorganisaties regelingen en wetten uit.	11	204,2	www.svb.nl	
Inlichtingenbureau (IB)		x	Het IB ondersteunt gemeenten bij hun wettelijke taken in het kader van de sociale zekerheid. Het doel is bestrijding van fraude en bevorderen van samenwerking tussen de verschillende organisaties door gegevensuitwisseling tussen gemeenten en derden in de keten van werk en inkomen.	11	5,8	www.inlichtingenbureau.nl	

Tabel B.4.2 Overzicht ZBO's en RWT's vallend onder andere ministeries							
Naam organisatie	Ministerie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings-artikel	Begrotings-raming 2015 (x € 1 mln)	Verwijzing
Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)	VenJ	x		Het COA is verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en uitstroom (uit de opvang) van asielzoekers in Nederland.	13	9,2	www.coa.nl

BIJLAGE 5 MOTIES EN TOEZEGGINGEN

B.5.1 Afgehandelde moties

Overzicht van de door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2005–2006			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
188	Kamerstukken II, 2005–2006, 30 300 XV, nr. 63	Motie-Van de Sande c.s. over het niet meer van toepassing verklaren van fictieve dienstbetrekking op stagiairs en een vrijgestelde stagevergoeding invoeren. En dit vervolgens concreet uitwerken en implementeren	Afgehandeld met brief Staatssecretaris van Financiën, d.d. 29-04-2009, (Kamerstukken II, 2008–2009, 31 834, nr. 2)

¹ Dit is een identificatienummer voor de administratie van de motie binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van de door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2009–2010			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
420	Kamerstukken II, 2009–2010, 26 834, nr. 26	Motie-Weekers over bestuurlijk overleg betreffende de grensarbeidersproblematiek	Op 13-06-2014 is over de grensarbeiderproblematiek gerapporteerd aan de Tweede Kamer middels de reactie op het advies wegnemen belemmeringen grensoverschrijdende arbeid (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 851, nr. 6) De Tweede Kamer wordt over de resultaten van periodiek bestuurlijke overleg over de grensarbeidproblematiek binnen Nederland en met de buurlanden tweejaarlijks geïnformeerd via de voortgangsrapportage grensoverschrijdende samenwerking (GROS) van BZK en jaarlijks via het jaarverslag van het Secretariaat-Generaal van de Benelux, thema grensarbeid, waarmee de motie is afgedaan

Overzicht van de door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2010–2011			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
507	Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500 XV, nr. 88	Motie-Van Hijum/Van den Besselaar over samenwonen van bloedverwanten eerste graad	Afgehandeld met de Memorie van Antwoord bij het wetsvoorstel WWB-maatregelen (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 853, nr. 6)
517	Kamerstukken II, 2010–2011, 32 716, nr. 4	Motie-Hamer/Vermeij over een hybride uitvoering Werkhervattingsregeling gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 07-06-2013, (Kamerstukken II, 2012–2013, 32 716, nr. 16)
598	Kamerstukken II, 2010–2011, 32 500, nr. 39	Motie-Dibi over aanpassing van de Remigratiewet (beperking doelgroep tot eerste generatie)	Afgehandeld met de aanvaarding van de wetswijziging Remigratiewet op 10-07-2013 (Heroverweging remigratiewet) (Staatsblad 2013, nr. 331)

Overzicht van de door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2011–2012			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
549	Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 22	Motie-Ulenbelt over arbeidsomstandigheden van zzp-ers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-12-2011 Reactie Motie Ulenbelt zzp-ers (Kamerstukken II, 2011–2012, 25 883, nr. 203)
553	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 161	Motie-Dijkstra/Koşer Kaya over noodzakelijkheid diploma-eis om kwaliteit ouderparticipatiecrèches te waarborgen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-12-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 31 322, nr. 224)
554	Kamerstukken II, 2011–2012, 24 525, nr. 223	Motie-Van Hijum/Spekman over armoede onder gezinnen met kinderen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2013 «Europees Sociaal Fonds 2014–2020» (Kamerstukken II, 2012–2013, 26 642, nr. 124)
559	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 77	Gewijzigde motie-Omtzigt over vereenvoudiging van de Pensioenwet (32 043, nr. 89)	Afgehandeld met indiening van het wetsvoorstel wijziging Pensioenwet i.v.m. het Financieel Toetsingskader (Kamerstukken II 2013–2014, 33 972, nrs 1–3)
570	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 043, nr. 96	Motie-Schouten/Vermeij over verhoogde pensioenuitkering bij meevallende resultaten	Afgehandeld met indiening van het wetsvoorstel Financieel toetsingskader bij Tweede Kamer op 25-06-2014 (Kamerstukken II 2013–2014, 33 972, nrs. 1–3)
574	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 929, nr. 18	Motie-Azmani/Sterk over het opstellen van een uitvoeringsprotocol	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-10-2013 (Kamerstukken II 2013–2014, 17 050, nr. 439)
579	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 680, nr. 24	Gewijzigde motie-Van den Besselaar over malifide uitzendbureaus	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 10-09-2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 17 050, nr. 419)
581	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 179	Motie-Gerbrands/De Mos over integratie van kinderopvangcentra bij sportclubs	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 29-11-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 31 322, nr. 224)
594	Kamerstukken II, 2011–2012, 33 290 J	Motie-Noten (PvdA) c.s. over bevordering dat de beëindiging van een arbeidsovereenkomst van rechtswege gelijk zal zijn aan de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar	Afgehandeld bij behandeling Wet Werk en Zekerheid (33 818) en aangenomen door de EK op 10-06-2014. Het einde van rechtswege (waar de motie over spreekt) is komen te vervallen (mede n.a.v. advies Raad van State), en vervangen door opzegging zonder preventieve toets wegens het bereiken van de AOW- of pensioenleeftijd
595	Kamerstukken II, 2011–2012, 26 956, nr. 135	Motie-Paulus Jansen over de resterende gebouwen met spuitasbest	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-10-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 26 956, nr. 135)
603	Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 VII, nr. 83	Motie-Van Dam/Sterk over overleg met het Landelijk Overleg Minderheden	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-12-2012 (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 297, nr. 6)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
604	Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 VII, nr. 88	Motie-Karabulut over taaltrajecten op de werkvloer	Afgehandeld met brief over de ESF aan de Tweede Kamer d.d. 01-07-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 26 642, nr. 124). Een brief over de sectorplannen is op 19-06-2013 verstuurd aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 53)
612	Kamerstukken II, 2011–2012, 33 400 XV, nr. 42	Motie-Heerma/Van Weyenberg over monitoring van cumulatieve effecten	In de begroting SZW 2014 is een stapelingsmonitor opgenomen (paragraaf B.4.4, pagina 140). Met deze stapelingsmonitor is de cumulatie binnen huishoudens in beeld gebracht van wijzigingen in voorzieningen zoals AWBZ en Wmo in de Kabinetsperiode (Kamerstukken II, 33 750 XV)

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2012–2013

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
597	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 327, nr. 12	Motie-Heerma over maatwerk bij calamiteitenregeling	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer n.a.v. sociaal akkoord waarin melding is gemaakt van de afspraak met sociale partners dat de eigen risico periode bij het niet kunnen werken als gevolg van de vorst wordt gesteld op 3 weken (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 15)
601	Kamerstukken II, 2012–2013, 31 322, nr. 196	Motie-Van Vliet over een verklaring omtrent gedrag in de sector kinderopvang	Afgehandeld met de invoering van de Wijzigingswet Kinderopvang 2014 (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 538) die op 01-07-2013 in werking is getreden
606	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 086, nr. 37	Motie-Ortega-Martijn over criteria voor verwijtbaar gedrag	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-09-2013, (Kamerstukken II, 2012–2013, 32 824, nr. 34)
610	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 400-XV, nr. 39	Motie-Hamer/Nieuwenhuizen-Wijbenga inzake het verzoek de regering, met de sector in gesprek te gaan over de gevolgen van de vraaguitval en te onderzoeken of en hoe er tot structurele oplossingen kan worden gekomen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-10-2013 (Kamerstukken 2013–2014, 31 322, nr. 220)
615	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 400-XV, nr. 56	Motie-Voortman c.s. over scholingsmogelijkheden voor flexwerkers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-04-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 15)
620	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 817, nr. 109	Gewijzigde motie-Van Weyenberg over versterking van de positie van cliëntenraden	Dit loopt mee in de nota van wijziging Participatiewet. Brief aan Tweede Kamer d.d. 06-12-2013, (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 107)
621	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 817, nr. 110	Gewijzigde motie-Van Weyenberg over benutting van een eventuele extra bezuinigingsopbrengst voor extra beschutte werkplekken	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Participatiewet en quotum: toezeggingen» d.d. 02-12-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566, nr. 65)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
622	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 817, nr. 117	Gewijzigde motie-Heerma c.s. over verschillen tussen de regio's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Invoeringswet Wet werken naar vermogen» d.d. 29-11-2013 (Kamerstukken II 2013–2014, 33 161, nr. 107)
623	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 817, nr. 119	Motie-Heerma c.s. over samenhang tussen het wetsvoorstel Participatiewet en de quotumregeling	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Participatiewet en quotum: toezeggingen» d.d. 02-12-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566, nr. 65)
624	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 817, nr. 120	Motie-Kerstens/Van Weyenberg over monitoring in het kader van de Participatiewet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Participatiewet en quotum: toezeggingen» d.d. 02-12-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566, nr. 65)
625	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 817, nr. 121	Motie-Dijkgraaf c.s. over laaggeschoolde arbeid door arbeidsbeperkten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Participatiewet en quotum: toezeggingen» d.d. 02-12-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566, nr. 65)
626	Kamerstukken II, 2012–2013, 24 515, nr. 248	Motie-Schouten/Karabulut over sneller oppakken van het schuldhulptraject	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2013 Verzamelbrief 2013–2 (Kamerstukken II, 2012–2013, 2013D30518)
629	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 163, nr. 30	Motie-Vermeij/Van Weyenberg over het niet intrekken van de voorschotregeling	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-09-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 32 163, nr. 36)
633	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 11	Motie-Krol over een Ambassadeur of taskforce Aanpak Werkloosheid Oudere Werknemers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-04-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 15) en de brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-06-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 53)
634	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 043, nr. 158	Motie-Vermeij/Lodders over voor 1 juli 2013 duidelijkheid geven over het overgangsjaar 2014 inzake Nederlandse pensioenstelsel	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2013. (Kamerstukken II, 2012–2013, 32 043, nr. 168) Wetsvoorstel Financieel Toetsingskader ingediend 25-06-2014
635	Kamerstukken II 2012–2013, 32 824, nr. 16	Gewijzigde motie-Yücel over toetsing van het initiatiefwetsvoorstel Dijsselbloem c.s. over burgerschapsvorming	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-12-2013, (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750, nr. 80)
637	Kamerstukken II, 2012–2013, 30 950, nr. 55	Motie-Van Weyenberg c.s. over evaluatie van het homoacceptatieprogramma voor migranten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-12-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 32 824, nr. 47)
638	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 400 XV, nr. 93	Motie-Azmani/Yücel over geen dubbele kinderbijslag voor kinderen op een moskee-internaat	Motie is afgedaan door tweede nota van wijziging op Wetsvoorstel kindregelingen (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 716, nr.10)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
644	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 24	Motie-Slob over effecten tussen de verschillende generaties	Afgehandeld met wetten van 02-06-2014, Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen (Staatsblad 196) en Wet tot wijziging Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen en het Belastingplan 2014 (Staatsblad 197)
646	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 566, nr. 22	Gewijzigde motie-Krol over een actuariële berekening waaruit de effecten voor de verschillende generaties blijken	Loopt mee in wetsvoorstel tot Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001, de Wet op de loonbelasting 1964, de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet i.v.m. de aanpassing van het fiscale kader voor oudedagsvoorzieningen (Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen) – (Kamerstukken II, 2012–2013, 33 610, nr 1–3)
647	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 451	Motie-Karabulut over gemeenten ondersteuning te laten bieden aan mensen met een beperking	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Participatiewet en quotum: toezeggingen» d.d. 02-12-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566, nr. 65)
648	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 407, nr. 166	Motie-Azmani/Hamer over toetsing bij de IND voorafgaand aan het toekennen van een bijstandsuitkering	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 10-07-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 29 407, nr. 172)
649	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 454	Motie-Van Ojik over toetsing van het voorliggende bezuinigingspakket	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-06-2013, Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 459)
650	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 456	Motie-Van Weyenberg/ Schouten over jongeren in de bijstand	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-11-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 488)
651	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 455	Motie-Heerma/Hamer over het inzichtelijker maken van de «total cost of ownership»	Afgedaan met brief aan Tweede Kamer d.d. 10-09-2013, Kamerstukken II, 2012–2013, aanhangselnummer 3202
652	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 457	Motie-Hamer/Van Weyenberg over bijzondere aandacht voor jongeren met een niet-westerse achtergrond	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-04-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 513)
653	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 458	Motie-Schouten c.s. over de toepassing van proefplaatsingen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-09-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 475)
654	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 043, nr. 162	Motie-Omtzigt/Krol over verzoek in het besluit over het beloningsbeleid van pensioenfondsen op te nemen dat het beloningsbeleid, ook wanneer sprake is van uitbesteding, openbaar moet zijn	Afgehandeld met publicatie AMvB d.d. 30-07-2013 over beloningsbeleid en enige andere onderwerpen (Stb. 329)
656	Kamerstukken II, 2012–2013, 24 515, nr. 263	Motie-Schouten/Kuzu over de besteding van middelen voor de armoedebestrijding	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Werken aan een effectieve armoede- en schuldenaanpak» d.d. 25-11-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 269)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
658	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 182 , nr. 40	Motie-Van Weyenberg over toetsing vergroting kennis van bestuurders met voorschrift door DNB	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-10-2013 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 182 , nr. 53)
739	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544 , nr. 451	Motie-Karabulut overwegende dat volgens de Inspectie SZW gemeenten er slechts in beperkte mate in slagen om uitkeringsgerichtiden die begeleiding nodig hebben passend werk te bieden	Met het aannemen van de Participatiewet in de Tweede en Eerste Kamer en de ruimte daarin aan gemeenten wordt geboden om uitkeringsgerichtiden naar werk te begeleiden wordt de inwerkingtreding van deze wet per 01-01-2015 deze motie als afgedaan beschouwd

Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2013–2014

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
668	Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050 , nr. 446	Motie-Kerstens c.s. over de evaluatie van het certificeringssysteem van uitzendbureaus	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-05-2014 (Kamerstukken II 2013–2014, 17 050 , nr. 473)
669	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 16	Motie-Karabulut/Van Weyenberg over verbeteren klachtenprocedure arbeidsdiscriminatie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-05-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 523)
672	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 55	Gewijzigde motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga/ Van Weyenberg over duurzame inzetbaarheid bij werknemers	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 08-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 549)
673	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 27	Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga/ Heerma over werkgelegenheidsbevorderende initiatieven	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Voortgang sectorplannen» d.d. 29-05-2014, Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566 , nr. 69)
675	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 36	Motie-Hamer over aandacht voor flexwerkers in het actieplan voor psychosociale arbeidsbelasting	Is meegenomen in de behandeling van het actieplan Psychosociale Arbeidsbelasting (Kamerstukken II, 2013–2014, 25 883 , nr. 227)
677	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 38	Motie-Heerma over een exportverbod van kinderbijslag in de EU	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-01-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 162 , nr. 9)
678	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 39	Motie-Van Weyenberg c.s. over geen maximumtermijn van drie jaar voor jobcoaching in de Wajong	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Invoeringswet Participatiewet» d.d. 03-02-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161 , nr. 116)
679	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 40	Motie-Van Weyenberg c.s. over regulier onderzoek naar discriminatie op de arbeidsmarkt	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-05-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 523)
680	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 41	Motie-Van Weyenberg c.s. over ruimte voor maatwerk bij gemeenten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Invoeringswet Participatiewet» d.d. 03-02-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161 , nr. 116)
685	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV , nr. 54	Motie-Klein over specifiek beleid voor oudere werklozen in de bijstand	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Reactie onderzoek UWV» Na de WW aan het werk. Rapportage over 2012» d.d. 15-01-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 501)

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
686	Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043 , nr. 185	Motie-Lodders over meer flexibiliteit bij de aankoop van het pensioen	Afgehandeld met brief d.d. 15-07-2014 (Kamerstukken II 2013–2014, 32 043 , nr. 221)
689	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515 , nr. 274	Gewijzigde motie-Schouten over de Wet normering buitengerechtelijke incassokosten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Toezeggingen armoede- en schuldenbeleid» d.d. 25-04-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515 , nr. 281)
690	Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 493	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over het niet uitsluiten van zzp'ers in cao's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 08-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 549)
691	Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 494	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over het niet benadelen van niet-vakbondsleden in cao's	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 08-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 549)
702	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818 , nr. 46	Nader gewijzigde motie-Pieter Heerma over de gevolgen van de aanpassing van het ontslagrecht voor het MKB	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer, Invulling toezegging werkgelegenheidsontwikkeling MKB, d.d. 30-06-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 , nr. 544)
706	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161 , nr. 160	Motie-Voortman/Karabulut over toetsing van de Participatiewet aan het VN Verdrag Handicap	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer «Toetsing Participatiewet aan VN-verdrag/Individuele toepassing loon-dispensatie» d.d. 10-04-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161 , nr. 190)
713	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161 , nr. 177	Motie-Schouten c.s. over verdeelsystematiek voor het i-deel van het budget van gemeenten	Afgehandeld met de brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-05-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 30 545 , nr. 137).
714	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161 , nr. 179	Motie-Kerstens c.s. over het meewegen van het opnamevermogen van de regionale arbeidsmarktbeleid bij het vaststellen van de verdeelmodellen	Afgehandeld met brief aan de Kamer d.d. 15-05-2014 « verdeelmodel inkomensdeel en participatiebudget vanaf 2015» (Kamerstukken II, 2013–2014, 30 545 , nr. 137)
724	Kamerstukken II, 2013–2014, 26 448 , nr. 513	Motie-Ulenbelt/Van Weyenberg over aanscherpen van de autorisatie-eisen voor Suwinet	Afgedaan met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-06-2014 (Kamerstukken II, 26 448 , nr. 516)

B.5.2 Lopende moties

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2008–2009			
ID ¹	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
371	Kamerstukken II, 2008–2009, 31 700 XV, nr. 38	Motie-Ortega-Martijn/Van Hijum over tegengaan van belemmeringen om na het 65e jaar door te werken	Wordt meegenomen bij wetsvoorstel doorwerken na de AOW-leeftijd. Planning: Wetsvoorstel naar Tweede Kamer in het 4 ^e kwartaal 2014
372	Kamerstukken II, 2008–2009, 31 802, nr. 2	Motie-Omtzigt/Spekman over aspecten van de Anw en de verhouding tot de herziene Europese Sociale Code; hierin meenemen de rol van gemeentes bij re-integratie van nabestaanden	De Tweede Kamer wordt in het 2 ^e kwartaal 2015 geïnformeerd
394	Kamerstukken II, 2008–2009, 31 780, nr. 34	Motie-Ortega-Martijn c.s. over verruimen van de criteria voor zelfstandigenaftrek voor Wajong'ers	Er loopt op dit moment een IBO zzp waarin de behandeling van ondernemers (ook de zelfstandigenaftrek) aan de orde komt. Planning is dat dit rapport aan het einde van dit jaar is afgerond. Daarnaast vindt door EZ een evaluatie over de uitvoering van deze regeling plaats, waarvan de resultaten in de loop van de tweede helft van 2014 beschikbaar komen. In de eerste helft van 2015 zal de Kamer over de bevindingen van beide zaken worden geïnformeerd, waarbij ook de afwikkeling van deze motie zal worden betrokken

¹ Dit is een identificatienummer voor de administratie van de motie binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2011–2012			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
536	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 43	Motie-Dijkgraaf/Sterk over de uitzondering op de gezinsbijstand	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd middels de begroting 2015. Planning: 3 ^e kwartaal 2014
537	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 37	Motie-Sterk over een regeling voor onvermijdbare kosten voor levensonderhoud	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd middels de begroting 2015. Planning: 3 ^e kwartaal 2014
538	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 815, nr. 45	Motie-Sterk c.s. over een implementatie van de huishoudinkomenstoets in de ICT-systemen	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze motie zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd middels de begroting 2015. Planning: 3 ^e kwartaal 2014
539	Kamerstukken II, 2011–2012, 32 701, nr. 18	Motie-Peters/Azmani over integratie van de WWIK in het Bbz	Deze motie wordt bezien in het licht van de vragen over flexibilisering van het Bbz (deeltijdondernemerschap). Planning: 4 ^e kwartaal 2014
550	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 149	Motie-Van Gent c.s. over het afschaffen van het urencriterium	Motie wordt afgehandeld door de Staatssecretaris van Financiën in de zogeheten «winstboxbrief». De motie («winstboxbrief») wordt betrokken in de Kabinetsreactie op het advies van de commissie Dijkhuizen. (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750, nr. 25). Met brief van 04-03-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 447, nr. 4) heeft de Staatssecretaris van Financiën uitstel aangevraagd Planning: 3 ^e kwartaal 2014 na Prinsjesdag
552	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 322, nr. 159	Motie-Van Hijum/Van Gent over facilitering van ouderparticipatiecreches	De motie wordt meegenomen in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel over de ouderparticipatiecreches. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
573	Kamerstukken II, 2011–2012, 31 929, nr. 17	Motie-Sterk over een kwalitatief onderzoek naar de effecten van het wetsvoorstel huisbezoek	Het wetsvoorstel Huisbezoeken is in werking getreden op 01-01-2013. Planning opleveren van onderzoek naar effecten: 4 ^e kwartaal 2016
586	Kamerstukken II, 2011–2012, 33 241, nr. 14	Motie-Klaver c.s. over begeleiding van zieke werklozen	In het voorjaar heeft UWV een tussenevaluatie opgeleverd. Voor het eind van het jaar levert het UWV een evaluevaluatie. Op basis daarvan wordt de Tweede Kamer geïnformeerd. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
604	Kamerstukken II, 2011–2012, 33 000 VII, nr. 88	Motie-Karabulut over taaltrajecten op de werkvloer	Afgehandeld met brief over de ESF aan de Tweede Kamer d.d. 01-07-2013 (Kamerstukken II, 2012–2013, 26 642, nr. 124). Een brief over de sectorplannen is op 19-06-2014 verstuurd aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 566, nr. 53)

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2012–2013			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
605	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 086, nr. 35	Motie-Schouw over prijs en kwaliteit van inburgeringscursussen	Monitoring vindt continu plaats. De Tweede Kamer wordt hierover twee jaar na invoering van de wijzigingen op de Wet inburgering geïnformeerd. (zie ook motie 607). Planning: december 2015
607	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 086, nr. 48	Gewijzigde motie-Dibi over monitoren van de effecten van de gewijzigde wet	Monitoring vindt continu plaats. De Tweede Kamer wordt twee jaar na invoering van de wetwijzigingen op de Wet inburgering (zie ook motie 605) geïnformeerd. Planning: december 2015
616	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 400 XV, nr. 44	Gewijzigde motie-Heerma/Schouten over meer ruimte voor proportionaliteit bij terugvorderingsbeleid participatie-budget	De Tweede Kamer zal in de loop van deze zomer (voor Prinsjesdag) over de afwikkeling van deze motie worden bericht
628	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 043, nr. 159	Motie-Van Weyenberg over de vraag of aansluiting bij de normen «correct en niet misleidend» uit de Wet op het financieel toezicht mogelijk is voor de wettelijk verplichte informatie-elementen	Loopt mee in wetsvoorstel wijziging Pensioenwet (Pensioencommunicatie). Planning: Indiening bij Tweede Kamer vóór Prinsjesdag 2014
630	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 824, nr. 15	Motie-Heerma over een aanvulling op de Agenda Integratie gericht op het stimuleren en faciliteren van burgerschap en maatschappelijk initiatief	Voor oktober 2014 is een brief aan de Tweede Kamer over de voortgang aangekondigd. De nota en de brief zijn in voorbereiding.
636	Kamerstukken II, 2012–2013, 29 544, nr. 443	Motie-Van Weyenberg over ondernemerschap als onderdeel van aanpak jeugdwerkloosheid	Aandacht voor ondernemerschap is opgenomen in de werkzaamheden van de Ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid. Gedurende de periode van het ambassadeurschap zal de Tweede Kamer periodiek geïnformeerd worden. Einde ambassadeurschap: 01-04-2015
641	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 538, nr. 14	Motie-Tellegen/Heerma: verzoek om het functioneren van het systeem van continue screening, alsmede van andere maatregelen in navolging van rapport-Gunning na een periode van drie jaar na inwerkingtreding van de Wijzigingswet kinderopvang2013 te evalueren en de Kamer te informeren	Tweede Kamer is met brief van 28-11-2013 geïnformeerd over de stand van zaken c.q. eerste ervaringen rond de continue screening. (Kamerstukken II, 2013–2014, 31 322, nr. 224). Evaluatie van het systeem van continue screening als zodanig heeft plaats in 2016
655	Kamerstukken II, 2012–2013, 32 043, nr. 165	Motie-Van Weyenberg over doorrekenen plan voor hervorming pensioenstelsel van een aantal politieke jongerenorganisaties	Motie wordt meegenomen bij de verdere uitwerking van toekomstplannen/scenario's van brede toekomstdiscussie pensioenstelsel. Planning: 1° kwartaal 2015 Hoofdlijnen-brief naar Tweede Kamer
660	Kamerstukken II, 2012–2013, 33 400, 0	Motie-Strik c.s over de verwachte koopkrachteffecten van de voorstellen voor wetgeving en beleidsmaatregelen	Het gaat meegenomen worden in de begrotingsvoorbereiding. Planning: 4° kwartaal 2014

Overzicht van de door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2013–2014			
ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
665	Kamerstukken II, 2013–2014, 32 824, nr. 36	Motie-Yücel over onderzoek naar uitspraken van de rector van de Islamitische Universiteit in Rotterdam	Vraag naar medefinanciering IUR vanuit landen van herkomst loopt mee met het WODC onderzoek naar buitenlandse financiering. Dit onderzoek wordt op 01-12-2014 afgerond
670	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 24	Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over vereenvoudiging van het grote aantal inkomensregelingen	De Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd.
671	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 25	Motie-Van Nieuwenhuizen-Wijbenga/Hamer over duidelijkheid over het begrip «normale arbeidsduur»	De Stichting van de Arbeid heeft begin juli 2014 haar advies opgeleverd over cao-naleving en handhaving. In reactie op dit advies wordt op de motie ingegaan. Planning: 3 ^e kwartaal 2014, na Prinsjesdag
674	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 35	Motie-Hamer/Kerstens over spelregels om verdringing van reguliere banen tegen te gaan	De Tweede Kamer wordt in oktober 2014 geïnformeerd
676	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 37	Motie-Hamer over bestrijding van armoede onder werkenden	De afwikkeling van deze motie loopt mee in een onderzoek naar de vormgeving van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid, waarvan de resultaten in het najaar van 2014 worden verwacht
681	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 42	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen over modernisering van het avv-beleid	Het Kabinet doet hiernaar onderzoek. Planning afronding: 31-12-2014.
682	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 45	Motie-Schouten c.s. over begeleiding voor nabestaanden	De motie gaat meelopen in het traject psycho-sociale arbeidsbelasting, waarbij gesprekken met de sociale partners plaatsvinden. Planning: 1 ^e kwartaal 2015
683	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 46	Gewijzigde motie-Schouten c.s. over een kinderbijslagregeling op de BES-eilanden	Varianten zijn schriftelijk gedeeld met de bestuurscolleges Caribisch Nederland met verzoek om reactie uiterlijk 8 augustus 2014
684	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 750 XV, nr. 49	Motie-Klein over een flexibel opneembare AOW	De brief aan de Tweede Kamer is voorzien vóór Prinsjesdag 2014
687	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 271	Motie-Kuzu/Schouten over instrumenten voor bestrijding van armoede onder kinderen	De afwikkeling van deze motie loopt mee in een onderzoek naar de vormgeving van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid, waarvan de resultaten in het najaar van 2014 worden verwacht
688	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 273	Motie-Schouten over privacyproblemen bij het vroegtijdig signaleren van schulden	Gesprekken met BKR en andere betrokken partijen zijn gaande. Naar verwachting kan de Tweede Kamer hierover in de loop van het najaar van 2014 worden bericht
694	Kamerstukken II, 2013–2014, 28 719, nr. 84	Motie-Potters/Kerstens over voorkomen dat gemeenten onvoldoende re-integratie-inspanningen verrichten	Over de afwikkeling van deze motie zal de Tweede Kamer in de loop van de zomer vóór Prinsjesdag bericht worden

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
695	Kamerstukken II, 2013–2014, 28 917, nr. 87	Motie-Kerstens/Potters over wegnemen van knelpunten in wet- en regelgeving	In reactie op de motie heeft de Staatssecretaris toegezegd te komen met een agenda over het wegnemen van knelpunten in wet- en regelgeving. Planning: 3 ^e kwartaal 2014, na Prinsjesdag 2014
696	Kamerstukken II, 2013–2014, 28 719, nr. 88	Motie-Kerstens/Karabulut over het probleem dat uitzendbureau's bijstandsgerechtigden niet willen inschrijven	Dit wordt besproken met de ABU. De Tweede Kamer wordt in het 3 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd, na Prinsjesdag 2014
697	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 801, nr. 48	Motie-Potters/Dijkgraaf over onderzoeken in hoeverre het verzamelen uit de bijstandsuitkering kan worden gemaximeerd tot bijvoorbeeld een modaal inkomen	Bekeken wordt hoe uitvoering aan de motie kan worden gegeven. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
698	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 801, nr. 52	Motie-Heerma/Van Weyenberg over het minimaliseren van de kans op ontwijking van de kostendelersnorm en te onderzoeken hoe het aantal kostendelers gemonitord kan worden	Er zal o.a. met de uitvoerders verkend worden of en welke risico's er zijn m.b.t. ontwijking van de kostendelersnorm. Tevens wordt de bijstandsuitkeringstatistiek (BUS) aangepast door invoering van de kostendelersnorm. De kostendelersnorm treedt op 01-01-2015 in werking. De Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd
699	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 41	Gewijzigde motie-Voortman/Heerma over het onderzoeken van de mogelijkheden van een meerjarig tweede contract	Uitwerking van deze motie wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 (vóór behandeling van de begroting 2015) naar de Tweede Kamer gestuurd
700	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 43	Motie-Hamer over gelijke behandeling bij de arbeidsvoorwaarden voor payrollmedewerkers	Wordt in samenhang gezien met het advies van de Stichting van de Arbeid over driehoeksrelaties. Er is nog geen advies van de Stichting van de Arbeid ontvangen
701	Kamerstukken II, 2013–2014, 38 818, nr. 44	Motie-Van Weyenberg/Van Nieuwenhuizen-Wijbenga over de rol van de Ontslagadviescommissie bij het besluit van het UWV	Is verwerkt in de conceptontslagregeling en toelichting daarbij, die nu voor uitvoeringstoets bij UWV ligt. Planning: publicatie najaar 2014
703	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 50	Motie-Klein over de inwerkingtreding van de Wet en werk en zekerheid en van de nieuwe wet werken na AOW-leeftijd op elkaar afstemmen	Planning: Wetsvoorstel doorwerken na de AOW-leeftijd naar Tweede Kamer 3 ^e kwartaal, na Prinsjesdag 2014
704	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 186	Gewijzigde motie-Koser Kaya over een Participatiewet	De Tweede Kamer zal voor het einde van 2014 over de uitvoering van deze motie worden geïnformeerd
705	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 153	Gewijzigde motie-Dijkgraaf c.s. over het beschikbaar stellen van aanvullende instrumenten	De motie verzoekt om aanvullende instrumenten indien blijkt dat het instrumentarium van de Participatiewet tekort zou schieten. Uitvoering van de motie wordt betrokken bij de voorgenomen monitoring en evaluatie van de Participatiewet. De evaluatie is voorzien uiterlijk in 2019, daarvoor vinden tussenrapportages plaats in 2016 en 2018

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
707	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 168	Motie-Potters/Dijkgraaf over één landelijk aanspreekpunt voor werkgevers om plaatsing van arbeidsbeperkten te bevorderen	De afwikkeling van deze motie wordt meegenomen bij de behandeling van het wetsvoorstel banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten
708	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 169	Motie-Potters/Van Weyenberg over inzicht in de talenten en vaardigheden van de werkzoekenden	De Tweede Kamer zal voor 01-01-2015 over de uitvoering van de motie worden geïnformeerd
709	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 170	Motie-Potters/Schouten over het mogelijk maken van maatwerk voor werkgevers	De afwikkeling van deze motie wordt meegenomen bij de behandeling van het wetsvoorstel banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten
710	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 171	Motie-Potters c.s. over monitoren van de banen voor mensen met een beperking die het wettelijk minimumloon kunnen verdienen	De afwikkeling van deze motie wordt meegenomen bij de behandeling van het wetsvoorstel banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten
711	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 172	Motie-Potters/Heerma over een pilot met een integrale benadering van de Wmo en de Participatiewet	De afwikkeling van deze motie zal plaatsvinden middels een aan de Tweede Kamer te zenden gezamenlijke brief van SZW en VWS
712	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 174	Motie-Van Weyenberg/Heerma over onderzoek naar de effectiviteit van loondispensatie en loonkostensubsidie	Motie verzoekt om onderzoek naar effectiviteit loondispensatie en loonkostensubsidie uiterlijk drie jaar na invoering Participatiewet
715	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 175	Motie-Heerma over loondispensatie op individuele basis	Reactiebrief inzake motie Heerma en motie-Voortman is op 10-04-2014 naar de Tweede Kamer gestuurd. Wat betreft de motie-Heerma is een onderzoek toegezegd. Streven is dit in het najaar naar de Tweede Kamer te sturen
716	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 161, nr. 178	Motie-Kerstens over een individueel plan van aanpak	Over de afwikkeling van deze motie voert SZW overleg met de VNG en gemeenten. De Tweede Kamer zal hierover in het najaar worden bericht
717	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 716, nr. 23	Motie-Heerma over een standaard rekenregel bij het vaststellen van kinderalimentatie	Er wordt een brief naar de Tweede Kamer gestuurd. Planning: 3 ^e kwartaal 2014, na Prinsjesdag 2014
718	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 716, nr. 27	Motie-Van Weyenberg/Tellegen over het meer lonend maken van meer uren werken	De motie zal worden meegenomen bij de Kabinetsreactie commissie Van Dijkhuizen. Planning: Medio september 2014
719	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 818, nr. 45	Motie-Van Weyenberg over ruimere contractvormen voor werkenden boven de AOW-leeftijd	Wordt meegenomen bij wetsvoorstel doorwerken na de AOW-leeftijd. Planning: wetsvoorstel naar de Tweede Kamer na Prinsjesdag 2014
721	Kamerstukken II, 2013–2014, 21 501–20, nr. 874	Motie-Dijkgraaf c.s. over expliciet agenderen van de aanpas van antisemitisme in Europees verband	De motie-Dijkgraaf is opgepakt door BZ. De planning van BZ is om voor augustus een plan van aanpak te hebben, waarop de wijze waarop antisemitisme op de agenda gezet kan worden binnen Europa

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
722	Kamerstukken II, 2013–2014, 21 501–20, nr. 876	Motie-Klein over ongemoeid laten van de individuele pensioenstelsels- en de regelingen van de individuele lidstaten	Deze motie wordt meegenomen in de kwartaalrapportages over IORP2 aan de Tweede Kamer. Behandeling ECOFIN. Relatie met motie Omtzigt over niet instemmen met gedelegeerde regelgeving, ID 726. Planning: 1 ^e kwartaalrapportage oktober 2014
723	Kamerstukken II, 2013–2014, 26 448, nr. 512	Gewijzigde motie-Schut-Welzijn/Dijkgraaf over opzegging van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko	Conform de motie worden de onderhandelingen over het socialezekerheidsverdrag tussen Nederland en Marokko de komende maanden voortgezet. Afhankelijk van het resultaat van de onderhandelingen verzoekt de Tweede Kamer de regering per oktober 2014 een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer te zenden om het verdrag met Marokko op te zeggen
726	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 932, nr. 2	Motie-Omtzigt c.s. over niet instemmen met gedelegeerde regelgeving	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd via afzonderlijke rapportages per kwartaal over dit onderwerp
727	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 930 XV, nr. 6	Motie-Heerma c.s. over meer en voldoende informatie per sectorplan	De Tweede Kamer zal in het najaar over een nieuwe stand van zaken m.b.t. de sectorplannen worden geïnformeerd
728	Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 537	Gewijzigde motie-Kerstens c.s. over monitoren van de nieuwe grens van belastbaarheid van ten minste twee uur per dag	In overleg met UWV wordt bekeken hoe dit gemonitord kan worden. Planning: 4 ^e kwartaal 2016
729	Kamerstukken II, 2013–2014, 24 515, nr. 284	Motie-Schouten c.s. over respecteren van de beslagvrije voet	De Tweede Kamer zal in het najaar over een nieuwe stand van zaken m.b.t. de beslagvrije voet worden geïnformeerd
730	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 853, nr. 8	Gewijzigde motie-Baay-Timmerman/Omtzigt over monitoren van het gebruik van de tweewoningenregeling	Er wordt een plan van aanpak voor het opzetten van de monitor gemaakt. De Tweede Kamer wordt conform de motie uiterlijk in het 2 ^e kwartaal van 2016 geïnformeerd over de uitkomsten van de monitor
731	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 853, nr. 13	Motie-Schouten/Ulenbelt over een onderzoek naar de consequenties van de tweewoningenregel in de Anw	De Tweede Kamer wordt over de uitkomst van het onderzoek geïnformeerd vóór de behandeling van de SZW-begroting 2015
732	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 23	Gewijzigde motie-Omtzigt/ Vermeij over een oplossing voor het probleem van het niet samenvallen van verschillende data	De Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd
733	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 24	Motie-Lodders/Van Weyenberg over waarborgen dat het percentage van 1,875% kan worden gerealiseerd	Reactie op de motie wordt opgenomen in de brief aan de Tweede Kamer inzake voorhang AMvB netto pensioen. Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2014, (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 30)
734	Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 25	Motie-Lodders over duidelijkheid creëren over de 10% werkgeversbijdrage	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd via aanbiedingsbrief bij AmvB over netto-pensioen vóór Prinsjesdag 2014

ID	Vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
735	Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050, nr. 480	Motie-Van Weyenberg/ Schut-Welkzijn over concrete outcome-doelstellingen voor de aanpak van arbeidsmarkt-fraude	In het najaar van 2014 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over sturing Inspectie SZW en concrete outcomedoelstellingen
736	Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050, nr. 481	Gewijzigde Motie-Van Weyenberg over meldingen van de Stichting Normering Arbeid	Inspectie SZW en Belastingdienst zijn met Stichting Normering Arbeid in overleg over de wijze waarop meldingen worden verstrekt en verwerkt. Resultaat uit dit overleg wordt meegenomen in de volgende voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer
737	Kamerstukken II, 2013–2014, 32 824, nr. 72	Motie-Heerma c.s. over het structureel waarborgen van de waardevolle activiteiten van FORUM binnen andere organisaties	Een tripartite gesprek (SZW, FORUM, Verwey-Jonker) over de borging van de waardevolle activiteiten van FORUM binnen Verwey-Jonker en Movisie wordt gepland nadat er meer zicht is op de te borgen activiteiten en de inrichting van het nieuwe programma
738	Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050, nr. 476	Motie-Heerma/Van Weyenberg over uitwerking van de criteria voor verwijtbaarheid	De Minister stuurt voor 01-10-2014 een brief aan de Tweede Kamer

B.5.3 Toezeggingen

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 1996–1997

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3	Uitgaande brief 29-10-1996 Kabinetsstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie) (Kamerstukken II, 1996–1997, 25 478, nr. 4)	Kabinetsstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie)	Er is een samenhang met de klacht van de Nederlandse vakbeweging op grond van ILO-Verdrag 81. Behandeling van deze klacht bij de ILO is voorzien in november 2014. Planning: Naar verwachting is het Kabinetsstandpunt in maart 2015 gereed

¹ Dit is een identificatienummer voor de administratie van de toezegging binnen het Ministerie van SZW.

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 1997–1998

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2306	Evaluatie Pema/WAZ/Wajong/ REA (Kamerstukken II, 1997–1998, 26 282, nr. 2)	Evaluatie uitvoering aanvullende bijstand door SVB. De regering zal de effecten van de overheveling van de uit-voering van de aanvullende bijstand voor 65-plussers naar de SVB, 5 jaar na inwerkingtreding evalueren. In deze toegezegde evaluatie van de effecten van de overheveling, zal de regering de wijze waarop gemeenten de doelgroep ondersteunen bij de re-integratie en de daarbij benodigde samenwerking tussen SVB en gemeenten betrekken, zodat uiteindelijk een beeld uit de praktijk wordt verkregen (Kamerstukken I, 2009–2010, 32 037, nr. C)	Onderzoek zal worden uitgevoerd, waarna de Tweede Kamer wordt geïnformeerd. Planning: 4 ^e kwartaal 2014

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2008–2009

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2120	03-03-2009 Plenaire behandeling TK wetsvoorstel Wijziging van de Werkloosheidswet in verband met het vergroten van de kans op werk van langdurig werklozen (passende arbeid)	De Minister zegt toe dat hij het samenstel van regelingen zal evalueren. Het tijdstip van die evaluatie wet verbetering kansen langdurig werklozen wordt nader bezien in verband met de economische omstandigheden	De Minister heeft in de Tweede Kamer toegezegd dat hij het samenstel van regelingen die voortkomen uit de wet verbetering kansen langdurige werklozen zal evalueren. De Minister heeft in de Eerste Kamer toegezegd – n.a.v. een vraag van het lid Strik – dat het risico van verdringing op de arbeidsmarkt wordt meegenomen met de hierboven gestelde evaluatie. De evaluatie zal naar verwachting eind 2014 worden afgerond. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
2382	03-03-2009 Plenaire behandeling wetsvoorstel Wijziging van de Werkloosheidswet in verband met het vergroten van de kans op werk van langdurig werklozen (passende arbeid)	De Tweede Kamer ontvangt een brief over de beleidsregels UWV inzake de nieuwe weigerings/intrekkingsgrond, binnen een half jaar nadat het wetsvoorstel door beide Kamers is aanvaard	Volgens de IND is pas nadat de Wet modern migratiebeleid ruim een jaar in werking is, duidelijk wanneer de referentstatus wordt ingetrokken. Planning: Eind 2014
2538	Uitgaande brief 27-03-2009 rapportage incidenten BRZO «99 bedrijven over het kalen- derjaar 2007 (Kamerstukken II, 2008–2009, 25 884, nr. 144)	Incidentenrapportage MHC/BRZO: De Minister heeft toegezegd om met ingang van 2008 in een driejaren cyclus de Tweede Kamer incl. bedrijfsleven te informeren over de onderzochte ongevallen en de resultaten van de MHC/BRZO- onderzoeken	Conform toezegging en planning wordt de eerstvolgende incidentenrapportage in oktober 2014 opgeleverd

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2011–2012			
ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2531	07-09-2011 AO Arbeidsmarktbeleid	Uitvragen suggesties aan werkgevers verlichting administratieve lasten na afschaffing kleine banenregeling. Ten aanzien van administratieve lastenverlichting in verband met afschaffing van de regeling kleine banen zal de Minister werkgevers vragen welke mogelijkheden ze daartoe concreet zien, suggesties oppikken en desgewenst met de Tweede Kamer communiceren	Het overleg met de werkgeversorganisaties is gaande. De toezegging loopt mee in de uitwerking van het sociaal akkoord. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
2569	23-11-2011 Vervolg AO Kinderopvang en Kindregelingen	De Minister zegt toe overleg te plegen met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over dagarrangementen en speciaal onderwijs met betrekking tot kinderopvang	Er heeft eerst onderzoek naar de omvang en de aard van het probleem plaats. De resultaten hiervan zullen in het 4 ^e kwartaal van 2014 bekend zijn. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
2582	30-11-2011 AO WWB-onderwerpen	Stand van zaken ICT in verband met nieuwe WWB-maatregelen. De Staatssecretaris zal de Tweede Kamer over drie maanden (eind februari 2012) per brief informeren over de stand van zaken rond de invoering van de nieuwe ICT-systemen in verband met de nieuwe WWB-maatregelen	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze toezegging zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd middels de begroting van 2015
2661	26-01-2012 AO Arbeidsmarktbeleid	Tijdens het AO Arbeidsmarktbeleid op 26-01-2012 heeft de Minister toegezegd: Onderdelen van de aanpak leven lang leren in Denemarken, Zweden, Finland en het Verenigd Koninkrijk nader te analyseren op hun bruikbaarheid voor Nederland en hierover de Tweede Kamer nader te informeren	Planning: Tweede Kamer wordt na Prinsjesdag 2014 per brief geïnformeerd
2664	20-12-2011 Handelingen I, 2011–2012, nr. 13 – blz. 13-4-34	De Staatssecretaris van SZW zal de Tweede Kamer, naar aanleiding van een vraag van het Lid Beckers, informeren over het aantal jongeren dat door de huishoudinkomenstoets geraakt wordt, tenzij dit leidt tot een verzwaring van de (bestuurlijke) lasten voor gemeenten	Nu de huishoudinkomenstoets is ingetrokken, heeft deze toezegging zijn grondslag verloren. De Tweede Kamer zal hierover worden geïnformeerd middels de begroting van 2015
2681	06-06-2012 Dertigledende debat over het bericht dat de crisis wordt misbruikt als reden voor massaontslag (verzoek van mw. Hamer bij de regeling van werkzaamheden 08-11-2011)	De Minister doet zijn best om, op verzoek van de PVV, vóór het zomerreces een brief aan de Tweede Kamer te sturen met informatie over een aantal bedrijven die reorganisaties hebben aangekondigd: hoeveel mensen hebben hun arbeidsplaats daadwerkelijk verloren, hoeveel werknemers zijn intern en extern aan een andere baan geholpen en voor hoeveel mensen is een ontslagvergunning aangevraagd	Wordt meegenomen in de volgende Monitor arbeidsmarkt. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
3145	19-06-2012 Plenaire behandeling wetsvoorstel (Wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met bonussen voor werkgevers voor het in dienst nemen en in dienst houden van oudere werknemers en arbeidsgehandicapte werknemers) (33 284)	Evaluatie mobiliteitsbonussen. De mobiliteitsbonussen voor oudere werklozen en arbeidsgehandicapten dient te worden geëvalueerd. Deze toezegging is ook opgenomen in de evaluatieagenda	Planning opleveren evaluatie: 4 ^e kwartaal 2019

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2012–2013

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2727	28-11-2012 AO Arbeidsomstandigheden	Positie van zzp'ers (waaronder op terrein van arbeidsomstandigheden) meenemen in de uitwerking van de sociale agenda en de Tweede Kamer hierover informeren	De vraag is uitgezet bij de Stichting van de Arbeid. SZW wacht op een antwoordbrief. Een rappelbrief is vanuit SZW op 17-06-2014 naar de Stichting van de Arbeid gestuurd
2772	23-10-2012 Plenaire behandeling Wet vereenvoudiging regeling UWV	Monitoring en evaluatie Wet vereenvoudiging regelingen UWV. De uitvoering van de startersregeling zal vanaf 1 januari gemonitord worden, onder meer om te bezien of het gebruik van de regeling afneemt. De resultaten daarvan worden na 1 jaar aan de Kamer gerapporteerd. De toepassing van de wijziging in de dagloonregels die uit het wetsvoorstel voortvloeit zal eveneens worden gemonitord en hierover zal na 2 jaar worden gerapporteerd aan de Kamer. In zijn brief van 29-10-2012 heeft de Staatssecretaris toegelicht dat UWV de nieuwe berekening zal monitoren. Dit heeft mede betrekking op de consequenties van het werken met het loon uit de laatste dienstbetrekking en het gebruik van de dagloongarantieregeling. De Staatssecretaris zal de Kamer informeren over de resultaten van deze monitoring. De hele evaluatie van het wetsvoorstel inclusief de andere maatregelen die daarin voorliggen gebeurt na 2 jaar	De planning van de evaluatie zal in overleg met UWV gebeuren. Planning informeren Kamer: 4 ^e kwartaal 2015
2809	12-02-2013 Plenaire behandeling van de Wet op de ondernemingsraden in verband met wijziging van de financiering van het scholingssysteem voor leden van de ondernemingsraad en enkele andere wijzigingen van deze wet	De Tweede Kamer zal op de hoogte worden gesteld van de uitvoering van het wetsvoorstel en de rol die de SER daarbij krijgt. De SER zal via de Commissie Bevordering Medezeggenschap de ontwikkelingen volgen. Zodra daar relevante informatie uitkomt, zal dat met de Tweede Kamer worden gedeeld. Dan kan worden bezien of het moet leiden tot een reactie	Planning: reactie naar Tweede Kamer in 3 ^e kwartaal 2014, na Prinsjesdag 2014
2822	03-04-2013 AO Beleidsdoorlichting	De Staatssecretaris zal d.m.v. de Verzamelbrief SZW gemeenten oproepen zich actiever in te zetten om nabestaanden te ondersteunen	Planning: 4 ^e kwartaal 2014
2831	17-04-2013 Plenaire behandeling van de Herziening Wet arbeid Vreemdelingen	De Minister zegt toe na een jaar te kijken naar het aantal verleende tewerkstellingsvergunningen in hoeverre deze repeterend worden toegekend	Planning: 01-01-2015
2833	17-04-2013 Plenaire behandeling van de Herziening Wet arbeid Vreemdelingen	De Minister zegt toe in contact te treden met de waterbouw om eventuele misverstanden op te lossen. Dat betekent overigens niet dat regelgeving zal worden aangepast	Er vindt overleg met de sector plaats

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2837	17-04-2013 N.a.v. de regeling van werkzaamheden van 09-04-2013 verzoek om een debat aan de MP en Minister SZW inzake stand van zaken sociaal akkoord	De Minister heeft toegezegd dat er een nulmeting in 2013 komt i.v.m. de extra te realiseren banen voor mensen met een arbeidsbeperking in de jaren daarna	De afwikkeling van deze toezegging zal worden meegenomen bij de behandeling van het wetsvoorstel banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten die in het najaar van 2014 is voorzien
2843	25-04-2013 AO Arbeidsmigratie	De Minister zal de Tweede Kamer halfjaarlijks informeren over de voortgang van de aanpak van schijnconstructies	Tweede Voortgangsrapportage is 04-07-2014 naar Tweede Kamer gestuurd. Planning: derde voortgangsrapportage december 2014
2847	23-05-2013 AO Arbeidsomstandigheden	De Minister informeert de Tweede Kamer over voorstel(len) om nationale kop(pen) te schrappen, op moment dat dit aan de orde is	In het kader van vermindering van de regeldruk worden nationale koppen in de Nederlandse regelgeving kritisch bezien. De nationale koppen in de Arbowetgeving zijn geïnventariseerd. Met VNO-NCW en FNV is afgesproken in overleg te bezien waar gemeenschappelijkheden liggen op de 3 onderwerpen: Vereenvoudiging van wetgeving, vermindering nationale kop en gebruik van artikel 17 Arbowet (maatwerk). In het 1 ^e kwartaal 2015 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de voornemens van de Minister over deze onderwerpen
2853	Kamerbrief van 02-04-2013 inzake toezeggingen AO Armoede- en schuldenbeleid (Kamerstukken II, 2012–2013, 24 515, nr. 254)	De Staatssecretaris zegt toe dat er voor 31-12-2014 een monitor betalingsachterstanden plaatsvindt en vervolgens een derde meting van «huishouden in de rode cijfers»	Op 23-05-2014 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de planning. Eind december 2014 verschijnt de Monitor betalingsachterstanden. De derde meting van het onderzoek «Huishoudens in de rode cijfers» verschijnt in oktober 2015. Berichtgeving aan de Tweede Kamer zal dus in het najaar van 2015 plaatsvinden
2868	22-05-2013 Vervolg plenaire behandeling Wetsvoorstel versterking bestuur pensioenfondsen	In de evaluatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen worden ook de onderwerpen visitatiecommissie, diversiteit en de bevindingen van DNB over onder meer bestuursleden zonder stemrecht meegenomen	Planning: Start van de evaluatie is drie jaar na inwerkingtreding van de organisatiebepalingen van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en dat is 01-07-2017. De resultaten van de evaluatie inclusief de monitoring kunnen vervolgens in 4 ^e kwartaal 2017 aan beide Kamers gemeld worden
2871	05-06-2013 AO WWB-onderwerpen	Nader overleg gemeenten over flexibilisering van de WWB en terugkoppeling inzichten. Er zal verder worden gesproken met gemeenten over flexibilisering van de WWB. Na de zomer zal de Tweede Kamer geïnformeerd worden over de inzichten die hierbij worden opgedaan	Op 24-04-2014 heeft ambtelijk overleg plaatsgevonden met gemeenten over de flexibilisering van de WWB, zoals ook is toegezegd aan de Tweede Kamer. Planning van verdere uitwerking van plan van aanpak: 3 ^e en 4 ^e kwartaal 2014
2872	30-05-2013 AO Pensioenonderwerpen	In het kader van de herziening van de pensioencommunicatie wordt bezien of digitale communicatie van «kruimelpensioenen» mogelijk is. Het wetsvoorstel over pensioencommunicatie kan de Tweede Kamer eind 2013 tegemoet zien	Planning: Indiening wetsvoorstel wijziging Pensioenwet (pensioencommunicatie) in 3 ^e kwartaal, vóór Prinsjesdag 2014

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2878	30-05-2013 AO Pensioenonderwerpen	De Staatssecretaris neemt in het traject pensioenopbouw voor zelfstandigen de PPI en de verlenging van de vrijwillige voortzetting mee	Aan de toezegging is voor wat betreft de vrijwillige voortzetting in het Witteveenakkoord van december 2013 voldaan. Voor wat betreft de PPI, de Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal geïnformeerd
2883	10-04-2013 Plenaire behandeling Wijziging van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen	De Minister zegt toe nog dit jaar (2013) een wetsvoorstel over de positie van ouders aan de Tweede Kamer toe te sturen waarin ook de positie van de oudercommissies zal worden betrokken	Wetsvoorstel inzake de positie van ouders in de kinderopvang wordt na de zomer aan Tweede Kamer aangeboden Planning: 4 ^e kwartaal 2014
2909	Uitgaande brief d.d. 10-07-2013, over een mogelijke pilot in de champignonsector, in navolging van het voorbeeld in Zweden (ID06).(Kamerstukken II, 2012–2013, 29 407, nr. 173)	De Minister heeft mede namens de Staatssecretaris van Financiën toegezegd om de Tweede Kamer na afloop van de evaluatie (Pilot ID12 in champignonsector) te informeren over de uitkomsten en de mogelijke vervolgstappen	Planning: brief naar de Tweede Kamer 1 ^e kwartaal 2015
2927	Uitgaande brief 13-09-2013 EU-arbeidsmigratie (Kamerstukken II, 2012–2013, 29 407, nr. 175)	Om de reikwijdte en omvang van bovengenoemde verdringingseffecten te bepalen, laat de Minister hiernaar komend najaar een onderzoek uitvoeren	Onderzoek wordt in 4 ^e kwartaal 2014 aan Tweede Kamer aangeboden
3078	Uitgaande brief 05-02-2013 Arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden in de pakketdienstensector (Kamerstukken II, 2012–2013, 25 883, nr. 217)	Arbo Nederlandse pakketdienstensector: De Minister zegt toe in 2013 een verkenning uit te voeren naar de arbeidsomstandigheden in de sector n.a.v. een FNV-rapport over werkdruk bij postpakketbezorgers	De Inspectie SZW heeft het afgelopen jaar een verkenning naar de arbeidsomstandigheden in de sector uitgevoerd. Een concrete aanpak naar aanleiding van de bevindingen uit deze verkenning wordt op dit moment bezien. In aanvulling hierop is de Minister voornemens om de ontwikkelingen in de sector scherper in beeld te brengen, met name rondom beloningen en contractvormen. Hiervoor zal de Minister de komende tijd met de sector in gesprek gaan

Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen vergaderjaar 2013–2014

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2939	09-10-2013 AO SUWI-onderwerpen	De Staatssecretaris zal de Tweede Kamer in 2014 informeren over de resultaten die de Programmaraad heeft geboekt om de samenwerking in het landelijk registratie systeem te bevorderen	De Tweede Kamer wordt in de tweede helft van 2014 geïnformeerd
2951	Uitgaande brief 01-11-2013 Registratieplicht zelfstandigen op grond van de Waadi (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 479)	De beleidsregels boeteoplegging Waadi zullen gepubliceerd worden in de Staatscourant. Over twee jaar zal ik onderzoeken of deze regeling tot misbruik heeft geleid. Als dat niet het geval is, kan zo nodig een wettelijke uitzondering van de registratieplicht voor deze groep zelfstandigen in de Waadi worden opgenomen	De beleidsregel is op 21-02-2014 in werking getreden. (Stcrt. 2014, 5048)

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
2965	13-11-2013 AO ESF (Europees Sociaal Fonds)	De Staatssecretaris zal bij de eindafrekening begin 2015 van de huidige ESF periode de resultaten vergelijken met andere EU-landen en de Tweede Kamer hierover informeren	Aanvang 2015 zal de Tweede Kamer over de afwikkeling van deze toezegging bericht worden
2966	13-11-2013 AO ESF (Europees Sociaal Fonds)	De Staatssecretaris informeert de Tweede Kamer in de loop van 2014 over de afwikkeling van de terugvordering van de voorschotten	Planning: De Tweede Kamer zal eind 2014 geïnformeerd worden over de afwikkeling van de terugvordering van de voorschotten
2976	04-11-2013 Evaluatie regeling Pensioenknip (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 178)	Toegezegd is om in overleg met Financiën en marktpartijen te bezien of de overgang naar de uitkeringsfase langs een andere weg kan worden vormgegeven. De betreffende marktpartijen zullen door het Ministerie van Financiën en het Ministerie van SZW worden verzocht om een analyse te maken en om -voor zover daaraan behoefte bestaat- met voorstellen te komen tot een andere vormgeving van de overgang naar de uitkeringsfase bij premie- en kapitaalovereenkomsten	Afgehandeld met brief d.d. 15-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 221)
2984	04-12-2013 Begrotingsbehandeling SZW 2014	De Minister zegt toe in de gaten te houden in hoeverre de lessen die geleerd kunnen worden uit de code voor verantwoordelijk aanbesteden van de Stichting van de Arbeid ook kunnen worden toegepast in andere ketens zoals de champignonketen teneinde miststanden zoals uitbuiting zo effectief mogelijk tegen te kunnen gaan	Advies Stichting van de Arbeid m.b.t code verantwoord aanbesteden is binnen. Brief naar Tweede Kamer 3 ^e kwartaal 2014, na Prinsjesdag 2014
2985	04-12-2013 Begrotingsbehandeling SZW 2014	De Minister zegt toe een brede effectrapportage inzake misstanden rond arbeidsmigratie aan de Kamer toe te zenden waarin wordt ingegaan op wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot de aanpak daarvan. Daarbij zal worden ingegaan op welke maatregelen er inmiddels genomen zijn en wat deze tot nu toe hebben opgeleverd	Planning: 4 ^e kwartaal 2014 naar de Tweede Kamer
2995	03-12-2013 Begrotingsbehandeling SZW 2014	De Minister zegt toe de Tweede Kamer van tijd tot tijd te rapporteren over voortgang en uitvoering van de plannen inzake de Jeugdwerkloosheid, waaronder de sectorplannen en wat het oplevert	Op 04-04-2014 (na 1 jaar aanpak jeugdwerkloosheid) is een brief met de voortgang van de aanpak jeugdwerkloosheid en de agenda voor de komende tijd naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 513). Het is de planning volgend jaar opnieuw over de aanpak jeugdwerkloosheid te rapporteren
2996	03-12-2013 Begrotingsbehandeling SZW 2014	De Minister zegt toe het gesprek voort te zetten met de sectoren om de bestaande informatie en de websites over de mogelijkheden die er zijn zoals sectorplannen en premiekortingsregelingen, nogmaals onder hun aandacht te brengen. Dit zodat de sectoren vervolgens de ondernemers op deze mogelijkheden gaan wijzen	Op 04-04-2014 (na 1 jaar aanpak jeugdwerkloosheid) is een brief met de voortgang van de aanpak jeugdwerkloosheid en de agenda voor de komende tijd naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544 nr. 513). Het is de planning volgend jaar opnieuw over de aanpak jeugdwerkloosheid te rapporteren

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3003	05-09-2013 Plenair debat «In deel Schilderswijk is Sharia wet»	De Minister zegt toe andere wijken in een onderzoek te betrekken, waarbinnen zich een vergelijkbare samenspel van factoren voortdoet als in de Schilderswijk	Het instrument zal uiterlijk 02-10-2014 operationeel zijn
3005	12-09-2013 Plenair debat buitenlandse financiering van moskeeën in Nederland	De Minister zegt toe dat de motie-Segers cs. tijdig zal worden uitgevoerd in gezamenlijk opdrachtgeverschap SZW/VenJ en dat in dit onderzoek zowel instrumentarium als beleidsreactie zal worden opgenomen	Omdat op voorhand niet kan worden aangegeven of het onderzoek ook tot wetenschappelijk te verantwoorden omvangschattingen zal leiden, heeft het onderzoek in eerste instantie het karakter van een haalbaarheidsstudie, waarbij wordt getracht met een schatting te komen van de omvang van de financiële stromen. Het onderzoek is op 01-12-2014 gereed
3006	12-09-2013 Plenair debat buitenlandse financiering van moskeeën in Nederland	De Minister zegt toe een aanvraag voor een onafhankelijk advies om aanvullend overheid instrumentarium te verkennen om onwenselijke buitenlandse financiering van moskeeën tegen te gaan	Het briefadvies zal in september uitgebracht worden
3011	Uitgaande brief 20-01-2014 Waardeoverdracht (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 197)	De Staatssecretaris streeft er naar de Tweede Kamer voorjaar 2014 van de uitkomst van het onderzoek op de hoogte te stellen, evenals van het tijdstip waarop de beoogde wetswijziging tot aanpassing van het wettelijk systeem van waardeoverdracht bij de Tweede Kamer kan worden ingediend	Planning: brief naar Tweede Kamer na Prinsjesdag 2014
3014	22-01-2014 N.a.v. de regeling van werkzaamheden van 10 -09–2013 verzoek van dhr. Potters (VVD) om debat inzake het bericht «Werklozen worden nauwelijks ingezet bij seizoenarbeid»	De Staatsecretaris zal samen met de Minister bekijken of in de arbeidsmarkttrapportage van SZW een beschouwing gegeven kan worden over een schatting van hoeveel Oost-Europeanen er daadwerkelijk in de tuinbouw aan de slag zijn en of hierdoor mensen met een bijstandsuitkering daardoor niet aan de slag komen	Loopt mee in het onderzoek naar verdringing als gevolg van arbeidsmigratie. Onderzoek wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden
3018	16-01-2014 N.a.v. de regeling van werkzaamheden van 03-09-2013 verzoek van het lid Graaf om een dertigledendebat inzake vrij verkeer werknemers	De Minister zal de Tweede Kamer regelmatig informeren over de aantallen EU-burgers die zich registreren in de Registratie Niet-Ingezetenen	Planning: 4 ^e kwartaal 2014 naar Tweede Kamer
3024	23-01-2014 AO Arbeidsomstandigheden (Arbo)	De Minister zal de Tweede Kamer in mei informeren over de uitkomsten van het overleg met de sociale partners over de verbetering van de positie van de preventiemedewerker	Er zijn over dit onderwerp verschillende gesprekken geweest met werknemers-werkgevers. Met hen is afgesproken dat zij voorstellen doen voor pilots om de positie van de preventiemedewerker te versterken. Op 10-07-2014 is er een vervolgesprek met FNV CNV en VNO NCW geweest. In het 4 ^e kwartaal wordt de Tweede Kamer over de voortgang geïnformeerd

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3025	23-01-2014 AO Arbeidsomstandigheden (Arbo)	De Minister zal samen en in overleg met werkgevers en werknemers voorlichting organiseren over de certificering van arbodiensten (maatwerkregeling). Hierover wordt de Tweede Kamer na de zomer geïnformeerd	Er zijn verschillende gesprekken geweest met werknemers-werkgevers over het organiseren van een «voorlichtingsoffensief». VNO-NCW heeft toegezegd hieraan mee te werken. Op 10 juli is er een vervolggesprek met FNV, CNV en VNO-NCW geweest. Over de voortgang zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd in het 4 ^e kwartaal van 2014
3026	16-01-2014 N.a.v. de regeling van werkzaamheden van 03-09-2013 verzoek van het lid De Graaf om een dertigledende debat inzake vrij verkeer werknemers	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de eerste ervaringen rondom pilot in Rotterdam	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd in brief over effectrapportage in 4 ^e kwartaal 2014
3029	23-01-2014 AO Verzuimbegeleiding	De Minister zal de administratieve ziekmeldingen, waarbij de werkgever de werknemer voor enkele procenten als ziek registreert, bespreken met de Stuurgroep Verbetering Poortwachter	Toezegging wordt besproken in de stuurgroep Wet verbetering poortwachter. Een overleg van de stuurgroep is gepland voor eind september. Daarna wordt de Tweede Kamer geïnformeerd
3030	23-01-2014 AO Verzuimbegeleiding	Gedragscode bescherming persoonsgegevens CBP. De Minister zal het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) vragen naar hun bereidheid om de gedragscode met betrekking tot het uitwisselen van persoonsgegevens te actualiseren	Toezegging wordt besproken in de stuurgroep Wet verbetering poortwachter. Een overleg van de stuurgroep is gepland voor eind september. Daarna wordt de Tweede Kamer geïnformeerd
3031	23-01-2014 AO Verzuimbegeleiding	Overleg met Verbond van Verzekeraars over privacy. De Minister zal in gesprek gaan met het Verbond van Verzekeraars over suggesties ter verbetering van het re-integratieproces, waarbij privacy voorop blijft staan	Toezegging wordt besproken in de stuurgroep Wet verbetering poortwachter. Een overleg van de stuurgroep is gepland voor eind september. Daarna wordt de Tweede Kamer geïnformeerd
3035	18-03-2014 Uitgaande brief plenaire behandeling wijziging Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, Kamerstukken I, 2013–2014, 33 623 G	De Minister zal de Eerste Kamer en de Tweede Kamer voor het zomerreces 2014 een brief over de WML doen toekomen waarin hij in zal gaan op de beleidsmatige ontwikkelingen inzake de toepassing van de WML	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-09-2014, Kamerstukken II, 2013–2014, 33 623, nr. 12
3037	05-03-2014 en 06-03-2014 Plenair debat wetsvoorstel hervorming kindregelingen	Rapporteren en toename aantallen cao's (in percentage) mbt (loondoorbetaling bij) ouderschapsverlof	Wordt meegenomen in de derde nota van wijziging van het wetsvoorstel Modernisering regelingen voor verlof en arbeidstijden (32 855)
3038	05-03-2014 en 06-03-2014 Plenair debat wetsvoorstel hervorming kindregelingen	Levensonderhoud Kinderen: bij communicatie over LOK wat extra's doen om het voor ouders makkelijker te maken om afspraken te maken naar aanleiding van de wijzigingen in de draagkracht en doorwerking op alimentatie die ze mogelijk willen afspreken	Er vindt overleg met betrokken partijen plaats.
3039	05-03-2014 en 06-03-2014 Plenair debat wetsvoorstel hervorming kindregelingen	Bevallingsverlof bij overlijden moeder: indien wetswijziging meenemen in nieuw wetsvoorstel modernisering regeling verlof en arbeidstijden	Aan de Tweede Kamer is aangekondigd dat dit via een nota van wijziging wordt geregeld

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3040	05-03-2014 en 06-03-2014 Plenair debat wetsvoorstel hervorming kindregelingen	De Tweede Kamer per brief informeren over de verkenning naar de kinderbijslag in Caribisch Nederland na de zomer 2014	De Staatssecretaris is bezig met een verkenning. Deze wordt besproken met Caribisch Nederland. Planning brief aan Tweede Kamer: 4 ^e kwartaal 2014
3041	05-03-2014 en 06-03-2014 Plenair debat wetsvoorstel hervorming kindregelingen	Zo spoedig mogelijk een oplossing zoeken voor verbetering van de aansluiting AKW en studiefinanciering. De Tweede Kamer hierover per brief informeren	Planning brief aan Tweede Kamer: 4 ^e kwartaal 2014
3043	05-03-2014 en 06-03-2014 Plenair debat wetsvoorstel hervorming kindregelingen	Jaarlijks monitoren van fraude m.b.t. alleenstaande ouderkop in kindgebonden budget	Dit wordt meegenomen in de reguliere halfjaarlijkse rapportage van de Belastingdienst. Eerste cijfers verschijnen in de rapportage over het eerste half jaar van 2015. Planning: 3 ^e kwartaal 2015
3047	12-03-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister zegt toe met werkgevers en werknemers in gesprek te gaan over het integratieakkoord	De Tweede Kamer wordt uiterlijk 01-10-2014 hierover geïnformeerd
3048	12-03-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister zegt toe dat het onderzoek naar triggerfactoren van antisemitisme begin 2015 komt	De resultaten worden in mei 2015 aan de Tweede Kamer gepresenteerd
3049	04-04-2014 Maatschappelijke dialoog over toekomst pensioenstelsel (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 204)	De Staatssecretaris is van plan de Tweede Kamer ten minste twee keer per jaar te rapporteren over de voortgang en opbrengsten van de dialoog toekomst pensioenstelsel en de Tweede Kamer, als dat opportuun is, er uiteraard ook bij te betrekken	De eerste tussenrapportage is op 04-07-2014 naar de Tweede Kamer gestuurd. Planning tweede tussenrapportage eind december 2014
3054	26-03-2014 AO Kinderopvang	De Minister van SZW heeft toegezegd het gezamenlijk inspectiekader van OCW en SZW mee te nemen in de brief over het Nieuwe Toezicht die hij in de tweede helft van 2014 aan de Tweede Kamer zal toezenden	Tweede Kamer wordt over het gezamenlijk inspectiekader van OCW en SZW geïnformeerd in de brief over het Nieuwe Toezicht in de kinderopvang. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
3055	12-03-2014 AO integratieonderwerpen	De Minister zegt toe dat Kamer in het voorjaar van 2015, na de afronding van de pilots, een evaluatie van de participatieverklaring ontvangt, waarin ook nadrukkelijk wordt gekeken naar andere landen (o.a. Frankrijk, Zwitserland, Denemarken)	Eindrapport en evaluatie zullen volgens planning in juni 2015 gereed zijn
3056	12-03-2014 AO Arbeidsmarktbeleid	De Minister zal in een brief over reshoring aandacht schenken aan de rol van het UWV	Afgehandeld met brief aan Tweede Kamer d.d. 19-08-2014, kamerstuknummer volgt
3065	11-04-2014 Schriftelijk overleg vaste commissie voor SZW over diverse pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 206)	De Staatssecretaris heeft toegezegd zich te oriënteren op de casus Alcatel-Lucent pensioenfonds, met als doel om de aspecten die een rol van betekenis kunnen spelen bij «verweesde» pensioenfonds (fondsen zonder sponsor) helder te krijgen als het repercussies heeft voor de regelgeving. Over de uitkomsten van die oriëntatie zal de Tweede Kamer worden geïnformeerd	Planning: vóór Prinsjesdag 2014 Tweede Kamer informeren over de uitkomsten van de oriëntatie

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3066	Uitgaande brief 11-04-2014 Schriftelijk overleg vaste commissie voor SZW over diverse pensioenonderwerpen (Kamerstukken II, 2013–2014, 32 043, nr. 206)	In vervolg op het rapport van het CPB zal het Kabinet onderzoeken hoe omgegaan kan worden met de doorsneepremie. Het Kabinet zal daarbij verschillende modaliteiten verkennen	Planning: Dit zal meelopen in de toekomstdiscussie en in de hoofdlijnennota die in het 2 ^e kwartaal 2015 naar de Tweede Kamer worden gestuurd
3070	13-03-2014 AO Arbeidsmigratie	Minister heeft toegezegd in zijn reactie op het SER-advies, dat na de zomer van 2014 uitkomt, ook aandacht te besteden aan de arbeidsmigratie van hoger opgeleiden	Planning: Kabinetsreactie op SER-advies in 4 ^e kwartaal 2014 naar Tweede Kamer
3072	16-04-2014 AO Pensioenonderwerpen	De Staatssecretaris gaat in gesprek met de pensioensector over hoe pensioenfondsen omgaan met vrijwillige voortzetting van pensioenopbouw voor ex-werknemers die na ontslag zzp-er zijn geworden. In dat verband verzoekt de Staatssecretaris de Minister van BZK daarover in gesprek te gaan met ABP	Planning: eind augustus vond overleg plaats met de Pensioenfederatie. Planning: In het 3 ^e kwartaal 2014, voor Prinsjesdag, wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.
3075	23-01-2014 AO Arbeidsomstandig-heden (Arbo)	Brand windturbine: De Minister zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de resultaten van de onderzoeken naar aanleiding van de brand in een windturbine met dodelijke slachtoffers	Het wachten is op een onderzoek door het NFI (het Nederlands Forensisch Instituut)
3076	15-05-2014 AO Arbeidsomstandig-heden	CKI's asbest: De Minister informeert de Tweede Kamer – na afloop van de juridische procedure – schriftelijk over zijn besluit over het niet heraanwijzen van twee certificerende en keurende instellingen op het terrein van asbest	Juridische procedures lopen nog
3079	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeids-marktdiscriminatie en Kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II 2013–2014, 29 544, nr. 523)	Arbeidsdiscriminatie/PSA: De Inspectie SZW analyseert de bij het College Rechten vd Mens beschikbare informatie over discriminatie op de arbeidsmarkt en start indien daartoe aanleiding is een nalevingsonderzoek op grond van de Arbowet. De Inspectie SZW richt nog dit jaar een programma PSA in. Hiervoor worden eind 2014, begin 2015 verkenningen uitgevoerd. Op basis van deze verkenningen worden mogelijke interventies geprogrammeerd. En rapporteert de Tweede Kamer hierover bij voortgangsbrief 2015. In het AO Arbeidsdiscriminatie van 21-5-14 heeft de Minister aanvullend toegezegd om in de voortgangsbrief (najaar van 2014) een stand van zaken te geven van het overleg tussen de Inspectie en het College van de Rechten van de Mens. Dit overleg richt zich op de analyse die de Inspectie doet van de beschikbare informatie bij het College over discriminatie op de arbeidsmarkt	Conform toezegging wordt er door de Inspectie SZW gewerkt aan een programma PSA Conform toezegging wordt de Kamer in najaar 2014 geïnformeerd over de contacten met het College Rechten van de Mens

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3080	Uitgaande brief 12-05-2014 Aanpak malafide uitzendbureaus en zelfregulering. (Kamerstukken II, 2013–2014, 17 050, nr. 473)	AMU/Maatregelen zelfregulering: De Minister heeft toegezegd toe te zien op snelle invoering van de maatregelen in het kader van zelfregulering en tussentijds de voortgang te monitoren. Over een jaar wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten van het pakket aan maatregelen betreffende zelfregulering. Voor de Inspectie SZW betekent dit: 1) meewerken aan een informatieprotocol SNA;- meewerken aan een periodiek overleg met SNA en BD; 2) levert input of participeert in het Centraal College van Deskundigen; 3) onderzoekt – onder verantwoordelijkheid van AV – het verschil in overtredingen door gecertificeerde en niet-gecertificeerde uitzendbureaus; 4) organiseert samen met SNA en BD een 3-tal expertmeetings	Op bestuurlijk niveau begin juli 2014 overleg geweest. Op ambtelijk niveau is een aantal acties door Inspectie SZW in gang gezet in samenwerking met SNA en Belastingdienst
3081	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en Kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	Het Kabinet gaat, in die gevallen waarin dat juridisch mogelijk is, in de nieuwe contracten een clause opnemen waarin is vastgelegd dat het contract zal worden beëindigd als bedrijven, of de leiding van bedrijven, onherroepelijk strafrechtelijk zijn veroordeeld voor discriminatie. Tevens gaat het Kabinet, opnieuw in die gevallen waarin dat juridisch mogelijk is, in de aanbestedingsdocumenten een clause opnemen dat, als bedrijven of de leiding van bedrijven onherroepelijk strafrechtelijk zijn veroordeeld voor discriminatie in de vier jaren voorafgaande aan een aanbestedingsprocedure, deze bedrijven uitgesloten worden bij aanbestedingsprocedures van het Rijk. Generieke toepassing van deze clauses is niet mogelijk gebleken	Planning: 2 ^o kwartaal 2015
3082	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en Kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	De Ministeries van SZW en OCW gaan aan het CBS de opdracht verstrekken voor een update van het CBS onderzoek «Gelijk loon voor gelijk werk» (2012). Hierbij zal rekening worden gehouden met de invloed van achtergrondkenmerken en zal derhalve worden gecorrigeerd voor verschillen in onder andere geslacht, herkomst, leeftijd, opleidingsniveau, arbeidsduur, werkervaring en sector of bedrijfstak. Bezien wordt nog of er eveneens onderzoek verricht zal worden naar verschillen in secundaire arbeidsvoorwaarden	Planning: Oplevering onderzoek 4 ^o kwartaal 2014

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3083	Uitgaande brief 16-05-2014 Actieplan arbeidsmarktdiscriminatie en Kabinetsreactie SER advies «Discriminatie werkt niet!» (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 523)	Het Kabinet zal in 2014 starten met aanvullend onderzoek naar arbeidsmarktdiscriminatie. Momenteel verkent het Kabinet de haalbaarheid en opzet van een onderzoek om middels online sollicitatieplatforms te achterhalen hoe werkgevers op CV's met verschillende persoonskenmerken reageren. Hierbij zal ook worden bekeken hoe discriminatie bij het zoeken van stages en leerbanen in beeld gebracht kan worden. Het Kabinet is voornemens om het onderzoek na twee jaar te herhalen om te zien of er een verschil is met de resultaten van het eerste onderzoek. Met de toezegging om nieuw onderzoek te doen geeft het kabinet invulling aan de motie Van Weyenberg c.s	Planning: 15 september 2014 start onderzoek
3088	27-05-2014 Dertigledende debat over de gevolgen Fraudewet in de sociale zekerheid	De Minister zal de Tweede Kamer informeren hoe hij de in monitorbrief genoemde maatregelen, die voor fraude in de sociale zekerheid allen binnen de wettelijke mogelijkheden liggen, gaat uitwerken. In aanvulling daarop is de Minister bereid om te onderzoeken of de hoogte van de minimumboete moet worden aangepast en of de waarschuwing bij andere categorieën kan worden toegepast (zoals bij kleine overtredingen). In zijn analyse zal de Minister het vervolgonderzoek van de Ombudsman betrekken. In het najaar zal de Minister de Kamer hierover per brief informeren. Daarnaast informeert de Minister ook over hoe en wanneer de fraudewet wordt geëvalueerd.	Met uitvoering wordt gekeken om mogelijkheden binnen de wet zoveel mogelijk te benutten. Juridische analyse vindt plaats Daarnaast informeert de Minister de Tweede Kamer ook over hoe en wanneer de fraudewet wordt geëvalueerd
3090	13-02-2014 Plenair debat Wet Werk en Zekerheid	De Minister zegt toe nauwlettend te zullen volgen of de mogelijkheid van hoger beroep en cassatie in de WWZ er, gezien de precedentwerking, toe leidt dat het aantal zaken bij de rechter op termijn zal afnemen. Minister zegt ook toe scherp in de gaten te houden of het middel niet misbruikt wordt (in die zin dat het een onderhandelpunt wordt), en of dit al dan niet leidt tot een toename van hogere vergoedingen in vaststellingsovereenkomsten dan de wettelijke transitievergoeding. Dit zal te zijner tijd onderzocht worden door een enquête onder werkgevers en werknemers te houden, om na te gaan hoe de vaststellings-overeenkomsten eruit zien. De Tweede Kamer zal over de resultaten worden geïnformeerd	Planning: Volgt na inwerkingtreding van de Wet werk en Zekerheid (Stb.2014, nr. 216)

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3092	13-02-2014 Plenair debat Wet Werk en Zekerheid	De Minister zegt toe om de komende tijd ook breder de vinger aan de pols te houden met betrekking tot de positie van het MKB. Het gaat dan om een agenda voor het MKB, samen met de Minister van Economische Zaken en het MKB zelf over o.a. administratieve lasten, ondersteuning bij sectorplannen en de loondoorbetaling bij ziekte (hoe kun je samen de premie drukken, want het risico is groot). Minister zal binnen een jaar in het bredere kader van de MKB-agenda terugkoppelen wat daar aan de orde komt over cumulatie van de transitievergoeding en loondoorbetaling tijdens ziekte	Planning: Brief aan Tweede Kamer uiterlijk 1 ^e kwartaal 2015
3093	13-02-2014 Plenair debat Wet Werk en Zekerheid	De Minister zegt toe dat hij de jurisprudentie over de uitwerking van het criterium «billijke vergoeding» bij «ernstig verwijtbaar handelen of nalaten» in de WWZ op de voet zal volgen en zal analyseren. Daarmee wacht hij niet op de evaluatie van de totale WWZ in 2020. Als het misgaat, als het uit de hand loopt, komt de Minister terug naar de Tweede Kamer met voorstellen	Planning: Na inwerkingtreding van de ontslagregels uit de Wet werk en zekerheid op 01-07-2015 zal de jurisprudentie worden gevolgd. In de memorie van toelichting bij de Wet werk en zekerheid is opgenomen dat dit uiterlijk in 2017 zal worden geëvalueerd, waarna het Kabinet in samenspraak met de Stichting van de Arbeid conclusies zal trekken en die aan de Tweede Kamer zal voorleggen
3106	21-05-2014 AO Discriminatieonderwerpen	De Minister zegt toe de Tweede Kamer vóór 15-10-2014 te informeren over de invulling van het burgerschapsonderwijs (uitvoering motie Yücel)	Op deze toezegging wordt teruggekomen in de Voortgangsbrief Discriminatie in december 2014
3107	21-05-2014 AO Discriminatieonderwerpen	De Minister zegt toe om samen met de Minister van VenJ terug te komen op de cijfers over aangiftes in de voortgangsbrief discriminatie van eind 2014	Op deze toezegging wordt teruggekomen in de Voortgangsbrief Discriminatie in december 2014
3108	21-05-2014 AO Discriminatieonderwerpen	De Minister zegt toe de Tweede Kamer voor 01-10-2014 te informeren over de voortgang bij de invulling van het integratie akkoord werk	SZW is met een eerste groep werkgevers in gesprek over de rol die zij kunnen hebben bij het tegengaan van jeugdwerkloosheid
3110	05-06-2014 AO Inburgering	De Minister zegt toe, n.a.v. vragen van de leden Azmani (VVD) en De Graaf (PVV) de Tweede Kamer te rapporteren over de terugbetaaldiscipline bij de DUO-leningen. Daarbij zal een onderscheid worden gemaakt tussen mensen die wel of niet het inburgeringsexamen hebben gehaald	Monitoring vindt continu plaats. Deze informatie wordt meegenomen in de eerder toegezegde rapportage aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de moties 605 en 607 Planning: december 2015
3111	15-05-2014 AO Arbeidsomstandigheden	De Minister informeert de Tweede Kamer na afloop van de juridische procedure schriftelijk over zijn besluit over het niet heraanwijzen van twee certificerende en keurende instellingen op het terrein van asbest	Juridische procedure (waarbij de betrokken instellingen in bezwaar zijn gegaan) is nog niet afgerond

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3118	18-06-2014 AO Raad WSBVC (Raad WSBVC 19-06-2014	AO Europa/sociale dumping: De Minister heeft toegezegd over de uitkomsten van de bilaterale afspraken in het kader van de bestrijding van sociale dumping te rapporteren voorafgaand aan het volgend AO Europa. Indien dit niet mogelijk blijkt, zal hij het toelichten tijdens dat AO	Conform toezegging vindt rapportage plaats voorafgaand aan AO Europa van oktober 2014. Indien deze vervalt dan komt het aan de orde in het AO Europa van december 2014
3119	25-06-2014 AO Handhaving	Bij de evaluatie van de Wet Suwi/Wet eenmalige gegevensuitvraag (WEU) in gaan op uitzonderingen op de inlichtingenplicht. De evaluatie zal in de tweede helft van 2015 gereed zijn. De Minister zal verder in de eerstvolgende reguliere rapportage aan de Tweede Kamer ingaan op de mogelijkheden voor verrekening van uitkeringen met inkomen met gegevens die al bij de uitvoering aanwezig zijn	Evaluatie wet SUWI wordt opgestart
3120	25-06-2014 AO Handhaving	In de eerstvolgende rapportage over de aanpak van schijnconstructies aan de Tweede Kamer ingaan op:- de mogelijkheden voor een «three-strikes-out» systeem, en- de mogelijkheid tot invoeringen van ketenaansprakelijkheid in het domein van gezond en veilig werken	Deze toezegging wordt meegenomen in rapportage schijnconstructies die in december 2014 naar de Tweede Kamer gaat
3121	25-06-2014 AO Handhaving	In de brief die na de zomer 2014 naar de Tweede Kamer gaat over de Wet Aanpak Schijnconstructies (WAS):- de Tweede Kamer een update geven over de realisatie in 2014 van de doelstellingen van de Inspectie SZW tot dan toe, en- de verschillen in cijfers tussen het jaarverslag van Inspectie SZW en jaarverslag van SZW verklaren	Planning: de Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd.
3122	25-06-2014 AO Handhaving	De Tweede Kamer na de zomer 2014 (en indien mogelijk eerder) informeren of het praktijk is voor de rijksoverheid om alleen gebruik te maken van gecertificeerde uitzendbureaus	Planning: de Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd.
3124	26-06-2014 Wetgevingsoverleg Jaarverslag SZW	De Minister komt terug op het signaal dat mobiliteitsbonussen tot draaideureffecten kunnen leiden	Dit wordt meegenomen in de monitor Arbeidsmarkt van mei 2015, waarin ook de premiekortingen meeloopt. Planning: 2 ^e kwartaal 2015
3125	26-06-2014 AO WWB-onderwerpen en Participatiewet	Bekendmaking studieregeling medisch urenbeperkten. De Staatssecretaris zal de studieregeling medische urenbeperkten onder de aandacht brengen in de verzamelbrief gemeenten	Planning: 4 ^e kwartaal 2014
3126	25-06-2014 AO Arbeidsongeschiktheid	Plan van aanpak kanker en werk. De Minister zal in gesprek gaan met partijen om te kijken hoe kankerpatiënten na herstel weer aan de slag kunnen/blijven. Minister zegt een brief toe vóór eind van het jaar. Hij stuurt in september een procedurele brief over de aanpak	Planning: 3 ^e kwartaal 2014: Procedurele brief aan Tweede Kamer. 4 ^e kwartaal 2014: Inhoudelijke brief aan Tweede Kamer

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3127	25-06-2014 AO Arbeidsongeschiktheid	Informeren over gelijk speelveld. De Minister zegt toe de Tweede Kamer na de zomer of begin van het najaar te informeren over het overleg met het Verbond van Verzekeraars over het gelijk speelveld in de Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsge-schikten (WGA) indien hier aanpas-singen uit voortkomen	Planning brief sturen aan de Tweede Kamer: 3 ^e kwartaal 2014, na Prins-jesdag 2014
3128	26-06-2014 AO WWB-onderwerpen en Participa-tiewet	Invulling criteria begrip arbeidsver-mogen. De Staatssecretaris zal in het najaar de Tweede Kamer schrijven over de invulling van de criteria in het schattingsbesluit arbeidsongeschikt-heidswetten	Na gesprekken met UWV zal een brief aan de Tweede Kamer gestuurd worden. Planning: 3 ^e kwartaal 2014, vóór Prinsjesdag 2014
3129	Uitgaande brief 28-05-2014 Memorie van antwoord bij wijziging van de Wet werk en bijstand en enkele andere sociale zekerheidswetten (Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten) (Kamerstukken I, 2013–2014, 33 716, nr. E)	Verzamelbrief en gegevens kostende-lersnorm. De regering zal in de Verzamelbrief extra aandacht besteden aan de kostendelersnorm in relatie tot privacy: welke gegevens van medebe-woners mogen worden vastgelegd en hoe Suwinet mag worden geraad-pleegd	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-07-2014 (Kamerstukken II, 2013–2014, 33 988, nr. 3)
3130	Uitgaande brief 28-05-2014 Kamerstukken I, 2013–2014, 33 801, nr. C, Kamerstukken II, 2013–2014, 33 853, nr. 6	Onderzoek effecten kostendelersnorm AOW op mantelzorg. De Staatssecre-taris zegt toe de komende tijd via onderzoek te bezien wat de effecten zijn van de kostendelersnorm in de AOW op de mantelzorg. In dit onderzoek wordt gekeken naar álle AOW-ers, dus ook naar mensen met een onvolledige AOW (al dan niet met een aanvullende bijstandsuitkering (AIO)) De Staatssecretaris wil vooral de mensen zelf aan het woord laten en nagaan wat hun overwegingen – ook financiële kosten en baten – zijn geweest. Over de uitkomsten vindt een debat plaats met beide Kamers, waarvoor ook de Staatsecretaris van VWS wordt uitgenodigd.	Planning onderzoek: 2 ^e kwartaal 2015
3135	Uitgaande brief 02-07-2014 Antwoorden nader schriftelijk overleg wijziging Schat-tingsbesluit (Kamerstukken II, 2013–2014, 29 544, nr. 527)	Toezenden herziene richtlijn «Vermin-derde arbeidsduur». Vanaf 1 januari 2015 zal een herziene richtlijn «Verminderde Arbeidsduur» van kracht zijn. Deze herziene richtlijn zal te zijner tijd eveneens aan de Tweede Kamer worden gestuurd	Planning: December 2014: Informeren bij UWV hoe het staat met de richtlijn Januari 2015: Richtlijn aan Tweede Kamer toezenden
3137	03-07-2014 AO Sluiting Philip Morris	De Minister heeft aangegeven dat het Rijk de Regio West Brabant/gemeente Bergen op Zoom onder-steunt bij een mobiliteitscentrum tot een maximum analoog aan de bijdrage van Zalco	De Regio stelt in samenspraak met SZW een plan op. De Regio verwacht dit plan 01-09-2014 te kunnen presenteren

ID	Datum/vindplaats	Omschrijving	Stand van zaken
3138	03-07-2014 VAO Armoede en Schuldhulpverlening	De Staatssecretaris van SZW zal in het najaar samen met de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Ministers van Financiën en Economische Zaken een brief naar de Tweede Kamer sturen over de schuldenaanpak. In deze brief zal per instrument aangegeven worden wat de stand van zaken is en wanneer welke vervolgstappen volgen	De Tweede Kamer zal in het najaar van 2014 over de afwikkeling van deze toezegging geïnformeerd worden
3139	03-07-2014 VAO Armoede en Schuldhulpverlening	De Staatssecretaris van SZW stuurt de Tweede Kamer eind 2014 een actueel overzicht van projecten op het terrein van armoede die lopen op de BES.	De Tweede Kamer zal in het najaar van 2014 over de afwikkeling van deze toezegging geïnformeerd worden
3140	03-07-2014 VAO Armoede en Schuldhulpverlening	De Staatssecretaris van SZW stuurt voor 01-07-2016 de evaluatie van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening naar de Tweede Kamer	De Tweede Kamer zal uiterlijk 01-07-2016 worden bericht over de evaluatie wet gemeentelijke schuldhulpverlening
3141	03-07-2014 VAO WWB onderwerpen en Participatiewet n.a.v. het AO van 26-06-2014	De Staatssecretaris zal de studieregeling voor mensen met een medische urenbeperking netjes regelen in de wet alsmede communiceren richting gemeenten zoals eerder toegezegd in het AO	Gemeenten informeren via Verzamelbrief SZW en de regeling opnemen in de nota van wijziging van de SZW-Verzamelwet. Planning: 4 ^e kwartaal 2014 Inwerkingtreding: 01-01-2015
3142	03-07-2014 VAO WWB onderwerpen en Participatiewet n.a.v. het AO 26-06-2014	De Staatssecretaris zal het UWV vragen om Wajong'ers die niet worden opgeroepen voor een beoordeling (omdat zij bijvoorbeeld in een instelling zitten) zo spoedig mogelijk te informeren. Zij zal de Tweede Kamer informeren over de wijze van beoordeling	Het proces wordt besproken met UWV, vervolgens wordt de Tweede Kamer bericht. Planning: 4 ^e kwartaal 2014
3143	25-06-2014 AO Arbeidsongeschiktheid	Juridische procedures beroepsziekten: De Minister zegt toe dat hij dit jaar een brief stuurt over het bekorten van de duur van juridische procedures met betrekking tot het verhalen van werkgerelateerde schade	De Tweede Kamer wordt in het 4 ^e kwartaal 2014 geïnformeerd
3144	03-07-2014 Plenaire behandeling van de Verzamelwet pensioenen 2014	De Staatssecretaris zal de mogelijkheden en voorwaarden voor dispensatie op grond van het Vrijstellings- en boetebesluit toelichten in de brief i.v.m. voorhang van de AMvB nettolijfrente	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 01-09-2014, Kamerstukken II, 2013–2014, 33 863, nr. 30

BIJLAGE 6 SUBSIDIEBIJLAGE

Overzicht subsidies

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de subsidies van het Ministerie van SZW.

Binnen deze bijlage wordt onderscheid gemaakt tussen subsidies uit hoofde van subsidieregelingen en incidentele subsidies uit hoofde van de Kaderwet SZW. Subsidieregelingen zijn regelingen die door het Ministerie van SZW zijn ingesteld. De Kaderwet SZW is een algemene titel op grond waarvan partijen een subsidieverzoek kunnen indienen bij het Ministerie van SZW.

Definitie subsidie

In deze bijlage wordt de subsidiedefinitie van de Algemene wet bestuursrecht gebruikt. Deze wet definieert een subsidie als volgt (artikel 4.21 Awb):

«De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten».

Tabel B.6.1 Subsidies uit hoofde van subsidieregelingen (x € 1.000)

Artikel	Naam subsidie (met hyperlink naar vindplaats)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Aantal verleningen 2013	Laatste evaluatie (jaartal, met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (jaartal)
1	Kwaliteit arbeidsverhoudingen	163	300	300	300	300	300	300	6	2013	2018	nmb ¹
2	Raakvlak onderwijs arbeidsmarkt	60	0	0	0	0	0	0	0	-	-	2011
2	Sectorplannen	0	117.750	214.250	190.000	68.000	0	0	0	-	2016	2015
2	Armoede en schulden	0	800	3.200	0	0	0	0	0	-	2018	2018
4	Scholing jonggehandicapten ²	12.267	13.300	13.300	13.300	0	0	0	5	2013	2017	2016
5	Scholing en plaatsing oudere werklozen	500	5.500	15.500	15.500	5.000	0	0	1	-	2016	2016
7	Versterking vaardigheden ³	0	1	5.901	3.344	4.160	0	0	-	-	nmb	2018
13	Subsidiering overleg minderheden	662	0	0	0	0	0	0	10	-	2015	2013
13	Afbouw subsidiëring overleg minderheden	5.529	0	1.373	0	0	0	0	9	-	2015	2014
98	Verlenging bewaartermijn ESF	275	5	0	0	0	0	0	33	-	-	2013
	TOTAAL	19.456	137.656	253.824	222.444	77.460	300	300	64			

¹ Voor het einde van het jaar zal de regeling Kwaliteit Arbeidsverhoudingen voorzien worden van een einddatum

² De regeling Scholing jonggehandicapten wordt steeds voor een periode opengesteld en toegekend en daarna via een in het Staatsblad te publiceren wijziging verlengd.

³ De regeling Versterking vaardigheden zal binnenkort worden gepubliceerd in de Staatscourant. Het evaluatiejaar is nog niet bekend.

Tabel B.6.2 Beschikbare middelen incidentele subsidies uit hoofde van de Kaderwet (x € 1.000)

Artikel	Naam subsidie (met hyperlink naar vindplaats)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Aantal verleningen 2013	Laatste evaluatie (jaartal, met hyperlink naar vindplaats)	Volgende evaluatie (jaartal)	Einddatum subsidie (zie toelichting)
1	Arbeidsmarkt	1.721	2.715	4.740	4.739	4.739	5.739	4.739		2013	2019	
	<i>subsidies algemeen duurzame inzetbaarheid</i>	1.212	2.715	4.740	4.739	4.739	5.739	4.739	7			
2	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening	509	0	0	0	0	0	0	1			
	inclusief aanpak jeugdwerkloosheid	9.171	2.409	1.988	332	262	0	0				
	<i>subsidies algemeen bevorderen arbeidsparticipatie</i>	4.408	2.121	1.950	332	262	0	0	25			2018
	<i>armoede en schuldhulpverlening</i>	790	211	21	0	0	0	0	0			
	<i>onderhoud en doorontwikkeling WWB</i>	29	0	0	0	0	0	0	0			
	<i>re-integratie BES</i>	207	0	0	0	0	0	0	0			
	<i>SBCM</i>	20	77	17	0	0	0	0	2			
	<i>sociale werkvoorziening</i>	2.800	0	0	0	0	0	0	1			
	Kinderopvang	917	0	0	0	0	0	0	0			
	Integratie en maatschappelijke samenhang	1.864	4.893	4.677	3.482	7.699	7.559	7.559	7.559	8	nvt	2015
7 13	<i>opbouw kennisfunctie integratie vluchtelingenwerk overig</i>	8.692	8.836	5.890	5.890	5.890	1.532	1.532				2016
	<i>integratie</i>	5.795	5.730	3.240	3.240	3.240	0	0	1			
	<i>vluchtelingenwerk</i>	1.030	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1.032	1			
	<i>overig</i>	1.867	2.074	1.618	1.618	1.618	500	500	5			
	TOTAAL	21.448	18.853	17.295	14.443	18.590	14.830	13.830	13.830	51		

Incidentele subsidies worden vanwege het ad-hoc-karakter en de veelal kleine bedragen niet afzonderlijk geëvalueerd. In tabel B.6.2 wordt onder de laatste en volgende evaluatie verwezen naar de beleidsdoelstellingen op het desbetreffende beleidsartikel. In een beleidsdoelstelling komt het gehele beleidsterrein van het artikel aan de orde. Bij het bepalen van de onderwerpen van de komende beleidsdoelstellingen zal het subsidie instrument worden meegenomen. In 2013 is de begroting van SZW opnieuw ingedeeld. Artikel 2 is gevormd uit diverse andere artikelen. Dit houdt in dat er nog geen beleidsdoelstelling van artikel 2 is geweest. Omdat artikel 7 Kinderopvang (2011) en Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang (2013) pas sinds kort op de begroting van SZW staan, heeft hier nog niet eerder een beleidsdoelstelling plaatsgevonden. Tabel B.6.2 geeft een overzicht van de in de begroting 2015 onder het financiële instrument subsidies beschikbare middelen. Deze middelen zijn beschikbaar voor aanvragen voor incidentele subsidies (looptijd in de regel niet meer dan vier jaar). Op voorhand kan niet worden aangegeven welke subsidies zullen worden aangevraagd en wat de einddatum zal zijn.

BIJLAGE 7 EVALUATIE- EN OVERIG ONDERZOEK

Tabel B.7 Overzicht evaluaties					
Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
1. Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid 1a. Beleidsdoelstellingen	Arbeidsmarkt	1	2019	2019	
	Bijstand, Toeslagenwet en Sociale Werkvoorziening inclusief aanpak jeugdwerkloosheid	2	2017	2018	
	Arbeidsongeschiktheid	3	2014	2014	
	Jonggehandicapten	4	2017	2017	
	Werkloosheid inclusief aanpak ouderenwerkloosheid	5	2016	2016	
	Ziekte en zwangerschap	6	2016	2016	
	Kinderopvang	7	2014	2015	
	Oudedagsvoorziening	8	2019	2019	
	Nabestaanden	9	2019	2019	
	Tegemoetkoming ouders	10	2018	2018	
	Uitvoeringskosten	11	2014	2015	
	Integratie en maatschappelijke samenhang	13	2015	2016	
	1b. Ander onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid	Evaluatie subsidie-regeling kwaliteit arbeidsverhoudingen	1	2013	2013
Experiment van Werk naar Werk		1	2011	2013	Tweede Kamer, 29 544, nr. 433
Evaluatie wet Werk en Zekerheid		1 en 5	2016	ntb.	
Evaluatie wet op gemeentelijke schuldhulpverlening		2	2016	2016	
Evaluatie wet Participatiebudget		2	2013	2013	Tweede Kamer, 28 719, nr. 89
Monitoring en evaluatie Regeling cofinanciering sectorplannen		2	2014	2016	
Monitor en evaluatie Participatiewet		2	2015	2019	
Evaluatie Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders		2	2012	2013	Tweede Kamer, 30 545, nr. 131
Onderzoek verdeelmodel WWB 2015		2	2012	2014	
Onderzoek uitvoering algemene bijstand door SVB		2	2014	2014	
Experiment netto-effectiviteit re-integratie		2, 3 en 5	2011	2014	
Lange termijn effecten van re-integratie		2 en 5	2012	2013	Tweede Kamer, 28 719, nr. 89
Ontwikkeling hybride financiering WGA		3	2012	2013	Tweede Kamer, 32 716, nr. 16

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afsluiting	Vindplaats
	Duurzaam niet-duurzaam?				
	Onderzoek naar niet-duurzaam volledig arbeidsongeschikt verklaarden	3 3 en 6	2012 2014	2013 2016	Tweede Kamer, 32 716, nr. 17
	Evaluatie modernisering ZW				
	Evaluatie subsidieregeling scholing jonggehandicapten	4	2011	2013	Tweede Kamer, 31 224, nr. 38
	Evaluatie zwangerschapsuitkering voor zelfstandigen	6	2012	2013	
	Evaluatie Wet kinderopvang	7	2015	2015	Tweede Kamer, 31 311, nr. 101
	Evaluatie Wet Ontwikkelkansen door kwaliteit en educatie	7	2013	2014	
	Kwaliteitsonderzoek (monitor) peuterspeelzalen	7	2013	2014	
	Onderzoek verband schaalgrootte kindcentra en omstandigheden waarin opvang plaatsvindt	7	2013	2014	
	Evaluatie regeling Pensioenknp	8	2013	2013	Tweede Kamer, 32 043, nr. 178
	Evaluatie TOG	10	2013	2013	Tweede Kamer, 33 716, nr. 5
	Evaluatie SUWI	11	2015	2015	
	Wetsevaluatie Wet Inburgering Buitenland	13	2013	2014	
	Effectmeting Inburgering	13	2012	2013	Tweede Kamer, 32 824, nr. 34
2. Maatschappelijke kosten-baten analyse					
	Er is geen maatschappelijke kosten-baten analyse geweest/ingepland.	-	-	-	-
3 Overig onderzoek					
	Update schatting aantal MOE-landers	1	2012	2013	Tweede Kamer, 29 407, nr. 153
	Scenariostudie bedrijfsgezondheidszorg	1	2012	2014	
	Participatie en inzetbaarheid op bedrijfsniveau	1	2012	2013	Tweede Kamer, 29 544, nr. 491
	Verdringing op de arbeidsmarkt	1	2013	2013	Tweede Kamer, 29 544, nr. 491
	CAO-afspraken 2012	1	2012	2013	Tweede Kamer, 33 818, nr. 6
	Flexibele contractvormen	1	2012	2013	
	Verkenning systematiek gebundeld re-integratiebudget	2	2013	2014	
	Huishoudens in de rode cijfers	2	2011	2013	Tweede Kamer, 24 515, nr. 254
	Huishoudens in de rode cijfers, vervolgmeting 2014	2	2013	2014	
	Verkenning verdeelmodel Participatietwet	2	2013	2013	Tweede Kamer, 30 545, nr. 137
	Monitor en evaluatie Pilots werken naar vermogen	2, 3, 4 en 5	2010	2013	Tweede Kamer, 29 817, nr. 126

Soort onderzoek	Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afsluiting	Vindplaats
	UWV monitor arbeidsparticipatie 2012	3	2011	2013	Tweede Kamer, 29 817, nr. 99
	Werkhervattingskansen na instroom in de WW	5	2012	2013	www.cbs.nl
	Vasthouden van arbeidskrachten in de sector	6	2012	2013	Tweede Kamer, 29 544, nr. 437
	Verdiepingsonderzoek benutbare mogelijkheden WGA 80–100	3	2014	2014	
	Begrotingsakkoordonderzoeken loondoorbetaling (knelpunten werkgemers en verhogen verzeke- ringsgraad kleine werkgevers)	3 en 6	2014	2014	
	Pilot Gemeentebrede Dagarrange- menten	7	2012	2015	
	Effectiviteit van de handhaving in de kinderopvang	7	2012	2013	Tweede Kamer, 31 322, nr. 217
	Opvang van kinderen met een beperking	7	2014	2015	
	Onderzoek continue screening in de kinderopvang	7	2013	2013	Tweede Kamer, 31 322, nr. 224
	Effecten bezuinigingen kinder- opvang	7	2013	2014	
	Sociaal Medische Indicatie	7	2013	2014	
	Evaluatie BKR-rekentool	7	2013	2013	Tweede Kamer, 31 332, nr. 225
	Ervaren regeldruk en toezichtlast kinderopvang	7	2014	2014	
	Analyse alternatieve vormgeving kinderopvangtoeslag	7	2014	2014	
	Monitor van het soort contracten dat wordt aangeboden in de kinderopvangmarkt	7	2014	2014	
	Peuterspeelzaalwerk NL: facts & figures 2014	7	2014	2014	Tweede Kamer, 31 322, nr. 243
	Pensioenopbouw van zzp'ers	8	2011	2013	Tweede Kamer, 31 311, nr. 97
	Voor- en nadelen doorsneepremie Verkennend onderzoek	8	2012	2013	Tweede Kamer, 32 043, nr. 191
	TOG-beoordelingskader	10	2014	2014	Tweede Kamer, 24 170, nr. 146
	Onderzoek omvang huwelijksdwang	13	2013	2014	Tweede Kamer, 30 950, nr. 68
	Ervaringsonderzoek discriminatie	13	2012	2013	Tweede Kamer, 32 824, nr. 50
	Onderzoek Toets Gesproken Nederlands	13	2013	2013	Tweede Kamer, 32 824, nr. 46
	Jaarrapport Integratie 2013	13	2013	2014	
	Monitor inclusie	13	2012	2013	
	Monitor Inburgeringsexamen Buitenland	13	2012	2013	Tweede Kamer, 32 824, nr. 47

BIJLAGE 8 HORIZONTALE OVERZICHTCONSTRUCTIE INTEGRATIE- BELEID ETNISCHE MINDERHEDEN

Tabel B.8 Overzichtconstructie Integratiebeleid etnische minderheden				
Nr. hoofdstuk	Ministerie	Artikel	Onderdeel	Doelstelling
Inburgering XV	SZW	13	–	Faciliteren dat inburgeringsplichtigen hun inburgeringsexamen halen.
Arbeid en werkgelegenheid XVIII	WR	2	2.3	Kwaliteit woon- en leefomgeving; integrale, gebiedsgerichte aanpak in wijken en regio's met ruimte voor initiatieven van bewoners en andere partijen, bv. via programma bevolkingsdaling. Overheid als werkgever.
VI	VenJ	31	31.2	Mede zorgen voor een voldoende aanbod van goed geschoold overheids personeel en voor een betrouwbare, herkenbare overheid door het bevorderen van integriteit, diversiteit, transparantie en kostenbewustzijn van overheidsorganisaties.
VII	BZK	7	7.1	
XVIII	WR	3	3.1	Kwaliteit Rijksdienst.
Jeugd (en veiligheid) XVIII	WR	2	2.3	Kwaliteit woon- en leefomgeving; integrale, gebiedsgerichte aanpak in wijken en regio's met ruimte voor initiatieven van bewoners en andere partijen, bv. via programma Rotterdam-Zuid.
XV	SZW	13		Het versterken van maatschappelijke en economische zelfredzaamheid, zodat de maatschappelijke samenhang toeneemt en tegenstellingen worden tegengegaan.
Onderwijs XVIII	WR	2	2.3	Kwaliteit woon- en leefomgeving; integrale, gebiedsgerichte aanpak in wijken en regio's met ruimte voor initiatieven van bewoners en andere partijen, bv. via programma's Rotterdam-Zuid en bevolkingsdaling.
Cultuur Participatie XV	–			
	SZW	13		Het versterken van maatschappelijke en economische zelfredzaamheid, zodat de maatschappelijke samenhang toeneemt en tegenstellingen worden tegengegaan.
VII	BZK	7	7.2	Uitvoeren van pensioenregelingen voor Nederlandse ambtenaren uit de overzeese gebiedsdelen.
XVIII	WR	1	1.1	Een vrij toegankelijke, vraaggerichte woningmarkt met steun voor degenen die dat nodig hebben.

Toelichting

In het interdepartementaal overzicht integratiebeleid etnische minderheden zijn doelstellingen opgenomen uit de begrotingen met specifieke maatregelen en algemene maatregelen, waarbij expliciete beleidsdoelstellingen op het terrein van het integratiebeleid etnische minderheden zijn geformuleerd in de begroting, in beleidsnota's of in de integratiemonitor. Het overzicht is ingedeeld naar een aantal beleidsterreinen om de samenhang tussen de beleidsmaatregelen van de verschillende ministeries inzichtelijker te maken: Inburgering, Arbeid en werkgelegenheid, Jeugd (en veiligheid), Onderwijs, Cultuur en Participatie.

Voor elk beleidsterrein is weergegeven waar de specifieke en algemene maatregelen zijn te vinden in de Rijksbegroting. Weergegeven zijn:

- Begrotingshoofdstuk;
- Ministerie;
- Nummer artikel;

- Onderdeel artikel (indien in de desbetreffende begroting nader uitgesplitst);
  - Omschrijving doelstelling waar de maatregel deel van uitmaakt.
- De maatregelen op andere begrotingshoofdstukken dan die van SZW worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van bewindspersonen van andere departementen.

BIJLAGE 9 LIJST MET AFKORTINGEN

AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AMU	Aanpak Malafide Uitzendbureaus
Anw	Algemene nabestaandenwet
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland
AOW	Algemene Ouderdomswet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ATW	Arbeidstijdenwet
avv	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWVN	Algemene Werkgeversvereniging VNO-NCW
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland
BIKK	Bijdragen in de kosten van heffingskortingen
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BOInK	Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang en Peuterspeelzalen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Cedris	Nederlandse brancheorganisatie voor sociale werkgelegenheid en arbeidsintegratie
CEP	Centraal Economisch Plan
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
Ctgb	College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen
Divosa	Vereniging van directeuren van gemeentelijke sociale diensten
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EBB	Enquête Beroepsbevolking
EFMB	Europees Fonds voor Meest Behoeftigen
EGF	Europees Globalisatiefonds
EMU	Economische en Monetaire Unie
EMVF	Europese Migratie- en VeiligheidsFondsen
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EZ	Ministerie van Economische Zaken
fte	fulltime equivalent (=voltijdbaan)
FTK	Financieel Toetsingskader
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
IAU	Incidentele aanvullende uitkering
IB	Inlichtingenbureau
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
ILO	International Labour Organization

IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOW	Inkomensvoorziening oudere werklozen
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten
IWI	Inspectie Werk en Inkomen
KOT	Kinderopvangtoeslag
LCR	Landelijke Cliënten Raad
LRKP	Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk
MAU	Meerjarige aanvullende uitkering
MEV	Macro-Economische Verkenning
mkb	midden- en kleinbedrijf
MKOB	Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming voor oudere belastingplichtigen
NMI	Nederlands Migratie Instituut
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OOP	Out of pocket kosten
OR	Ondernemingsraad
RBG-eng	Rijksbegroting in enge zin
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland
RWT	Rechtspersoon met een wettelijke taak
SER	Sociaal Economische Raad
SSO	Shared Service Organisatie
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
Sw	Sociale werkvoorziening
SZA	Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers
TK	Tweede Kamer
TOG	Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen
TNO	Instituut voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderwijs
TW	Toeslagenwet
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VenJ	Ministerie van Veiligheid en Justitie
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wajong	Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAV	Wet Arbeid Vreemdelingen
WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet arbeid en zorg
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeren in jongeren
WKB	Wet op het kindgebonden budget
WML	Wettelijk Minimumloon
WR	Ministerie van Wonen en Rijksdienst
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WW	Werkloosheidswet

WWB	Wet Werk en Bijstand
Wwz	Wet werk en zekerheid
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
ZW	Ziektewet
zzp'er	zelfstandige zonder personeel